

รายงานเศรษฐกิจและการเงิน

2544

มุ่งมั่นพัฒนา สร้างคุณค่าเพื่อไทย

วัตถุประสงค์หลัก

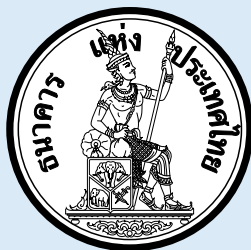
มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางการเงิน
ที่มั่นคง มีเสถียรภาพ
เพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการครองชีพ
ของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

วิสัยทัศน์

มุ่งสู่การเป็นสถาบันที่พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
พร้อมปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง
อย่างฉับไวและทันสถานการณ์

ค่านิยมร่วม

การสื่อสารอย่างเปิดเผย
การทำงานเป็นทีม
ประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
ความรู้ ความสามารถ
ความซื่อสัตย์และมีจุดยืนอันมั่นคง

รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ๒๕๔๔

www.bot.or.th

บริการข้อมูลอัตโนมัติ 24 ชั่วโมง โทร. 0-2283-6789

สารบัญ

ภาคสรุป

ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2544	1
------------------------	---

ภาวะเศรษฐกิจปี 2544

ภาคการผลิต	7
ภาคการเกษตร	7
ภาคอุตสาหกรรม	11
ภาคเหมืองแร่	14
ภาคบริการท่องเที่ยว	15
ภาคโทรคมนาคม	15
ภาคการค้า	17
การใช้จ่ายในประเทศ	18
การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน	18
การลงทุนภาคเอกชน	19
ภาวะแรงงาน	20
ระดับราคา	21
ภาคต่างประเทศ	23
ภาวะเศรษฐกิจโลก	23
การค้าต่างประเทศและดุลการชำระเงิน	24
หนี้ต่างประเทศ	28
ภาวะการคลัง	30
ฐานะการคลัง	30
หนี้สาธารณะ	34
ภาวะการเงิน	36
สภาพคล่องและอัตราดอกเบี้ย	36
การดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์	39
เงินฝากและสินเชื่อภาคเอกชนของระบบธนาคารพาณิชย์	41
ฐานเงินและปริมาณเงิน	42
อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลในตลาดรอง	44
ภาวะอัตราแลกเปลี่ยน	45
ภาวะตลาดทุน	47

นโยบายและมาตรการเศรษฐกิจสำคัญในปี 2544

มาตรการการคลัง	49
มาตรการที่มีผลต่อภาคเศรษฐกิจจริง	49
มาตรการรัฐวิสาหกิจ	53
มาตรการการกีดกันและบริหารหนี้	54
มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้	55
มาตรการการเงิน	56
ด้านอัตราดอกเบี้ย	56
การดำเนินนโยบายการเงิน	57
มาตรการพัฒนาตลาดการเงิน	60
มาตรการปริวรรตเงินตรา	62
มาตรการสินเชื่อ	63
มาตรการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน	65
มาตรการกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน	67
การให้ความมอุนเคราะห์ทางการเงินแก่ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ	71
มาตรการอสังหาริมทรัพย์	72
มาตรการเกษตร	76
มาตรการอุตสาหกรรม	80
มาตรการด้านบริการ	81
มาตรการแรงงาน	83
มาตรการการค้า	84
มาตรการการส่งออก	84
มาตรการการนำเข้า	87
มาตรการดุลการชำระเงิน	88
มาตรการราคา	89
มาตรการตลาดทุน	90

การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2544

การดำเนินงานเกี่ยวกับเงินสำรองทางการและการพิมพ์ธนบัตร	95
การดำเนินงานเกี่ยวกับเงินสำรองทางการ	95
การนำธนบัตรออกใช้	96
ฐานะทุนสำรองเงินตรา	96
การดำเนินงานของโรงพิมพ์ธนบัตร	97
กิจการธนาคาร	98
การจัดการเกี่ยวกับเงินสด	98
การเป็นศูนย์กลางการโอนเงิน	99
การเป็นนายธนาคารของรัฐบาล	107
การเป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น	108
กิจการในฐานะตัวแทนกระทรวงการคลัง	112
การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน	112
สรุปธุรกิจเงินตราต่างประเทศและฐานะของตัวแทนรับอนุญาต กิจการวิเทศธนกิจ บุคคลรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน	115
การจัดการหนี้สาธารณะ	119
นโยบายการกำกับสถาบันการเงิน	122
การกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน	131
การเป็นตัวแทนติดต่อกับองค์กรระหว่างประเทศ	135
ความคืบหน้าในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้	137

รายงานของประธานคณะกรรมการตรวจสอบ ธปท.

รายงานของประธานคณะกรรมการตรวจสอบ ธปท.	141
---------------------------------------	-----

รายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชี	143
งบดุล	145
บัญชีกำไรขาดทุน	147
หมายเหตุประกอบงบการเงิน	148

การบริหารและการพนักงาน

โครงสร้างองค์กรและระบบงาน	159
สถานะด้านกำลังคน	159
การบริหารทรัพยากรบุคคล	160
คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย	161
ผู้บริหาร ธนาคารแห่งประเทศไทย	162
ผังโครงสร้างองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย	166

ภาคสรุป

ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2544*

เศรษฐกิจไทยปี 2544 คาดว่าจะขยายตัวประมาณร้อยละ 1.5 หรือสูงกว่านี้เล็กน้อย และอุปสงค์ภายในประเทศที่ยังคงพุงตัวอยู่ได้ โดยมีรายจ่ายภาครัฐเป็นปัจจัยกระตุ้นสำคัญ เสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี กล่าวคือ อัตราเงินเฟ้อต่ำอยู่ที่ร้อยละ 1.6 ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดยังเกินดุลแต่ต่ำกว่าปีก่อน เนื่องจากการลดลงของการส่งออกเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นผลจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก เงินทุนเคลื่อนย้ายไหลออกต่อเนื่องตามการชำระเงินคืนหนี้ต่างประเทศ แต่มีแนวโน้มลดลงมากกว่าปี 2543 ทำให้ดุลการค้าชำระเงินเกินดุลจากที่เคยขาดดุลในปี 2543 ซึ่งมีส่วนทำให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพและเงินสำรองทางการสูงขึ้น

สภาพคล่องของระบบการเงินยังสูงในปี 2544 โดยเงินฝากยังขยายตัวมากกว่าสินเชื่อ ขณะที่สินเชื่อธนาคารพาณิชย์บวกกลับหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMCs) หักด้วยสินเชื่อที่ให้แก่ AMCs ขยายตัวเล็กน้อย ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์เฉลี่ยทั้งปี ลดลงจากปี 2543 นอกจากนี้ ในปี 2544 ฐานะธนาคารพาณิชย์ปรับตัวดีขึ้น

การผลิต อุปสงค์ภายในประเทศ และเงินเฟ้อ

ภาคเกษตร

ผลผลิตพืชผลขยายตัวชะลอลงจากปีก่อนหน้า โดยเฉพาะผลผลิตข้าวเนื่องจากราคาข้าว ลดต่ำลงจึงทำให้เกษตรกรลดพื้นที่การเพาะปลูก ส่วนผลผลิตอื่นที่ปรับตัวลดลง ได้แก่ มันสำปะหลัง และอ้อย เนื่องจากการระบาดของหนอนและโรคในแหล่งผลิตอ้อย

ราคาพืชผลปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 3.2 ตามการเพิ่มขึ้นของราคากลุ่มพืชน้ำมัน และกลุ่ม ธัญพืช-พืชอาหาร ที่สำคัญ คือ ราคามันสำปะหลัง และผัก-ผลไม้ ส่งผลให้รายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 ในขณะที่ดัชนีราคาผู้บริโภคปรับตัวขึ้นต่ำกว่า จึงทำให้เกษตรกรมีกำลังซื้อ เพิ่มขึ้นซึ่งช่วยเพิ่มการอุปโภคบริโภคภายในประเทศ

ภาคอุตสาหกรรม

การผลิตภาคอุตสาหกรรมชะลอตัวจากปีก่อน โดยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมปี 2544 ขยายตัวร้อยละ 1.3 ลดลงจากร้อยละ 3.3 ในปี 2543 ทั้งนี้ การผลิตของอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกลดลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจและการค้าของโลก แต่การผลิตของอุตสาหกรรมเพื่อการบริโภคในประเทศยังขยายตัวดีทั้งการผลิตในหมวดรถยนต์ และวัสดุก่อสร้าง เนื่องจากอุปสงค์

* รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2544 ธนาคารแห่งประเทศไทย จัดทำขึ้นโดยใช้ข้อมูลถึง วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2545

ในประเทศปรับตัวดีขึ้นจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ รวมทั้งการผลิตในหมวดเครื่องดื่ม ซึ่งผู้ผลิตสุราได้เริ่มผลิตเพิ่มขึ้นมากในไตรมาสที่ 4 ของปี อัตราการใช้กำลังการผลิตในปี 2544 อยู่ที่ร้อยละ 54.0 ลดลงจากร้อยละ 55.9 ในปีก่อน

การใช้จ่ายในประเทศ

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวในอัตราชะลอลงเมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งแสดงในดัชนีการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวชะลอลงจากร้อยละ 3.4 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 2.6 ในปี 2544 ซึ่งสะท้อนในยอดค้าปลีก (ณ ราคาคงที่) สินค้าอุปโภคบริโภค (ณ ราคาคงที่) และยอดจำหน่ายรถยนต์ที่ขยายตัวในอัตราชะลอลง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมในปีนี้ชะลอลงจากปีก่อน จึงทำให้ผู้บริโภคขาดความมั่นใจและระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น แต่ปัจจัยที่พ่วงการบริโภคภาคเอกชนไว้ คือ รายได้เกษตรกรที่มีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำทำให้มีการใช้จ่ายในสินค้านำเข้า เช่น รถยนต์นั่งซึ่งยังขยายตัวได้ดี

การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวในอัตราชะลอลงในครั้งแรกของปี และเริ่มหดตัวในไตรมาสที่ 3 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ชะลอตัวลง พร้อมกับเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวซึ่งทำให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการส่งออกชะลอการลงทุน เนื่องจากยังมีอัตราการใช้กำลังการผลิตส่วนเกินและส่งผลให้การลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์หดตัวต่อเนื่อง

ระดับราคา

ดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศโดยรวมอยู่ในระดับต่ำตลอดทั้งปี ทั้งนี้เนื่องจากอุปสงค์ในประเทศยังคงอ่อนตัว และแรงกดดันจากราคาน้ำมันได้ลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่กลางปี โดยราคาน้ำมันดิบในตลาดดูไบเฉลี่ยในปี 2544 ลดลงร้อยละ 13.0 จากปีก่อน ตามปริมาณการใช้น้ำมันที่ลดลงจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอลง และกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมันส่งออก (OPEC) ไม่สามารถปรับลดการผลิตน้ำมันได้อย่างที่ตกลงไว้

ดัชนีราคาผู้บริโภคในปี 2544 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 เป็นผลจากสินค้าหมวดไม่ใช่อาหารเป็นสำคัญ เนื่องจากการขึ้นภาษีสรรพสามิตตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 27 มีนาคม 2544 และการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันในช่วงครึ่งแรกของปี

การใช้จ่ายภาครัฐ

การใช้จ่ายภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยในปีงบประมาณ 2544 ภาครัฐขาดดุลคิดเป็นร้อยละ 3.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยมีอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 88.4 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย ขณะที่รายได้ขยายตัวร้อยละ 2.4 ใกล้เคียงกับเป้าหมายและในไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2545 ภาครัฐขาดดุลประมาณร้อยละ 1.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

นโยบายการคลังหลักที่รัฐบาลได้ดำเนินการในปีที่ผ่านมา มีดังนี้ (1) ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่กิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (Market for Alternative Investment หรือ MAI) และกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท ในส่วนของกำไรสุทธิที่ไม่เกิน 3 ล้านบาท (2) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินปันผลที่ได้รับจากธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) (3) ขยายเวลาการลดภาษีมูลค่าเพิ่มจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2545 (4) จัดสรรงบประมาณสำรองเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในปีงบประมาณ 2545 ภายใต้วงเงิน 58 พันล้านบาท (5) พักหนี้และลดหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และจัดตั้งโครงการธนาคารประชาชน เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจรากหญ้า (6) เร่งอัตราการเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยเร็ว (7) จัดทำโครงการสินเชื่อที่อยู่อาศัย รวมทั้งออกมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการฟื้นตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และ (8) ทางการเร่งปรับโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจโดยผ่านการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการลงทุน การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

ภาคต่างประเทศ

ดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลการชำระเงิน

ดุลบัญชีเดินสะพัดลดลงจากปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ 6.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. โดยมีดุลการค้าลดลงเป็นสำคัญ ทั้งนี้เป็นเพราะการส่งออกที่หดตัวลงมากจากปีก่อนหน้า เนื่องจากอุปสงค์จากประเทศคู่ค้าลดลงตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว ดุลบริการบริจาเกินดุลใกล้เคียงกับปีก่อน ขณะที่ดุลเงินทุนเคลื่อนย้ายขาดดุลลดลงตามการชำระคืนหนี้ต่างประเทศที่ลดลง ส่งผลให้ดุลการชำระเงินเกินดุล 1.3 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

การส่งออก

มูลค่าการส่งออกในรูปดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปีก่อนมากถึงร้อยละ 6.9 เนื่องจากอุปสงค์ของประเทศคู่ค้าชะลอตัวลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก เช่น สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตลาดสำคัญของไทยคิดเป็นประมาณร้อยละ 35 ของมูลค่าสินค้าส่งออกทั้งหมด โดยเป็นการลดลงในสินค้าแทบทุกหมวดโดยเฉพาะในสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าที่ถูกกระทบมากที่สุดในกลุ่มคือ แผงวงจรรวม ซึ่งหดตัวร้อยละ 21.7 อย่างไรก็ตามสินค้าส่งออกที่ยังขยายตัวได้ดี คือ เปิดและไก่แช่แข็ง อัญมณี รถยนต์และชิ้นส่วน และน้ำตาล

การนำเข้า

อุปสงค์ในประเทศที่อ่อนตัวลงและมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมาก ทำให้มูลค่าการนำเข้าในรูปดอลลาร์ สรอ. หดตัวร้อยละ 2.8 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยเป็นสินค้าในหมวดอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะสินค้าคงทน เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งลดลงร้อยละ 24.4 และสินค้าวัตถุดิบซึ่งลดลง

ร้อยละ 5.8 อย่างไรก็ตามก็ดีสินค้านำเข้า (ไม่รวมเครื่องบิน) ขยายตัวเล็กน้อยร้อยละ 5.1 ตามภาวะการลงทุนในประเทศที่ยังมีอยู่อย่างจำกัด

นอกจากนี้ อัตราการค้า (Terms of Trade) ที่ลดลงจากปี 2543 เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ดุลการค้าลดลงต่อเนื่องในปี 2544 นอกเหนือจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว

ภาคการเงิน

ในปี 2544 สภาพคล่องในระบบโดยรวมยังคงมีอยู่สูง ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทยปรับตัวลดลง 2 ครั้ง โดยในเดือนกุมภาพันธ์ 2544 ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ 4 แห่ง มีการปรับลดลงร้อยละ 0.50 และในเดือนธันวาคม 2544 มีการปรับลดอีกครั้งร้อยละ 0.25 ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ลดลงเหลือร้อยละ 2.25 และ 7.0-7.5 ต่อปีตามลำดับ

สภาพคล่องที่มีอยู่สูงส่วนหนึ่งเป็นผลจากเงินฝากธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องในปี 2544 ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 เงินฝากธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 4.0 ต่อปี ขณะที่สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ เมื่อบวกกลับหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMCs) แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ให้แก่ AMCs เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 ต่อปี อย่างไรก็ตามในปี 2544 ฐานะธนาคารพาณิชย์ปรับตัวดีขึ้น

ในปีที่ผ่านมาธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดำเนินนโยบายการเงินโดยปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนระยะ 14 วันเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2544 จากร้อยละ 1.5 เป็นร้อยละ 2.5 เพื่อแก้ไขความบิดเบือนของโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น และช่วยรักษาเสถียรภาพด้านต่างประเทศ ส่งผลให้ดุลการค้าเงินปรับตัวดีขึ้นโดยรวม เงินสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และอัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ อย่างไรก็ตามภายหลังจากการแก้ไขปัญหาโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยและเสถียรภาพต่างประเทศบรรลุเป้าหมายแล้ว ธปท. จึงได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนระยะ 14 วัน จากร้อยละ 2.5 เป็นร้อยละ 2.25 เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2544 ตามการปรับลดอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ และเพื่อช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย

นอกเหนือจากนโยบายอัตราดอกเบี้ย ทางธปท.ได้เร่งฟื้นฟูระบบสถาบันการเงินและแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของภาคธุรกิจ ดังนี้ (1) เร่งรัดจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (TAMC) และดำเนินการโอนหนี้เสียของธนาคารพาณิชย์ให้แก่ TAMC เพื่อเอื้อให้สถาบันการเงินกลับมาทำหน้าที่ตัวกลางในการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินได้อย่างปกติ (2) สนับสนุนสินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs) (3) สนับสนุนการดำเนินการของธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) ทั้งที่มีอยู่แล้วและที่จะจัดตั้งเพิ่ม และ (4) เตรียมการจัดตั้ง Matching Fund โดยรัฐบาลร่วมลงทุนในภาคธุรกิจด้วย

แนวโน้มเศรษฐกิจปี 2545

การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในปี 2545 คาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก และจากการดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น นโยบายกองทุนหมู่บ้าน มาตรการด้านสินเชื่อที่อยู่อาศัย ตลอดจนมาตรการเฉพาะด้านอื่นๆ ประกอบกับไม่มีแรงกดดันทางด้านราคาทั้งจากอุปสงค์และต้นทุนการผลิตซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและนักลงทุน ทั้งนี้ คาดว่าในปี 2545 เศรษฐกิจจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.0 - 3.0 ต่อปี

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่มีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ คือ การที่เศรษฐกิจโลกไม่ฟื้นตัวหรือฟื้นตัวช้ากว่าที่คาดไว้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกและต่อเนื่องไปยังภาคอื่นๆ รวมทั้งการใช้จ่ายและการลงทุนของภาคเอกชน นอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ประสิทธิภาพของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลว่าจะมีมากน้อยเพียงใด

ภาวะเศรษฐกิจปี 2544

ภาวะเศรษฐกิจปี 2544

ภาคการผลิต

ก. ภาคการเกษตร

รายได้จากการขายพืชผลสำคัญของเกษตรกร ปี 2544 ขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดีเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.4 โดยเป็นผลจากทั้งทางด้านราคาและผลผลิต

ราคาพืชผลสำคัญ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 ตามการเพิ่มขึ้นของกลุ่มพืชน้ำมัน และกลุ่มธัญพืช-พืชอาหารที่สำคัญ ได้แก่

1) มันสำปะหลังเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 39.7 เนื่องจากผลผลิตที่ลดลง ประกอบกับความต้องการใช้มันสำปะหลังของสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตแอลกอฮอล์มีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง

2) อ้อยเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.8 เนื่องจากมีการปรับราคาอ้อยเบื้องต้นที่เกษตรกรขายได้ในปี 2543/44 (ระหว่างพฤศจิกายน 2543 - ตุลาคม 2544) จากราคาเบื้องต้นตันละ 600 บาท เป็นราคาขั้นสุดท้ายตันละ 669.93 บาท ตามราคาน้ำตาลในตลาดโลก

ผลผลิตพืชผลสำคัญ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ตามผลผลิตของพืชผลสำคัญ ได้แก่

- 1) ข้าวนาปรังเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.5 ตามพื้นที่เพาะปลูกที่เพิ่มขึ้น
- 2) ยางพาราเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 ตามพื้นที่กรีดยางที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในภาคตะวันออก เชียงเหนือ
- 3) ปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 ตามพื้นที่ให้ผลผลิต (Harvested Area) ที่เพิ่มขึ้น

ราคาสินค้าเกษตรรวมของไทย ในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.6 ตามการเพิ่มขึ้นของราคาพืชผล (+3.2%) และปศุสัตว์ (+10.1%) เนื่องจากการส่งออกมันสำปะหลังและไก่เนื้ออยู่ในเกณฑ์ดี แต่ราคาในหมวดประมงลดลงร้อยละ 4.5 ตามการลดลงของราคากุ้งที่ลดลงถึงร้อยละ 10.9 โดยเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจโลกซบเซาทำให้ความต้องการในตลาดโลกลดลงมาก โดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปี 2544

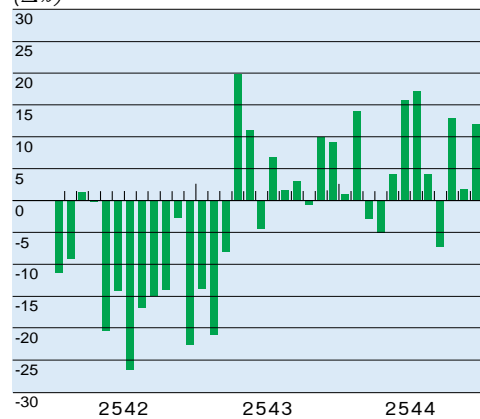
ราคาสินค้าเกษตร 12 ชนิดในตลาดโลกที่มีผลต่อราคาสินค้าเกษตรไทย ในปี 2544 ลดลงร้อยละ 4.4 ตามการลดลงของราคาข้าวและกาแฟ เนื่องจากมีอุปทานส่วนเกิน นอกจากนี้ ราคายางพาราลดลงเป็นผลจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่ลดลงมากจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว

ปศุสัตว์ ผลผลิตในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยเฉพาะไก่เนื้อตามการส่งออกที่

ขยายตัวในเกณฑ์ดีมากกว่าความต้องการบริโภคจากต่างประเทศ เพื่อทดแทนการบริโภคเนื้อวัว และสุกรที่ประสบปัญหาโรคระบาด นอกจากนี้ ในช่วงไตรมาสที่ 4 ยังได้รับผลดีจากการที่ญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดหลักของไทยระงับการนำเข้าไก่เนื่องจากสาธารณสุขรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา (คู่แข่งของไทย) หลังจากตรวจพบเชื้อไข้หวัดนกในไก่ที่ส่งมาจากประเทศดังกล่าว จึงทำให้ผู้ส่งออกไทยได้รับคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้น ส่วนปริมาณผลผลิตสุกรลดลงจากปัญหาโรคระบาดในช่วงครึ่งปีหลัง ทำให้ผลผลิตเสียหายบางส่วน ขณะที่ผลผลิตไข่ไก่เข้าสู่ตลาดลดลงเนื่องจากผู้เลี้ยงมีการควบคุมปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาาราคาคงต่ำเช่นที่เคยเกิดขึ้นในปี 2543

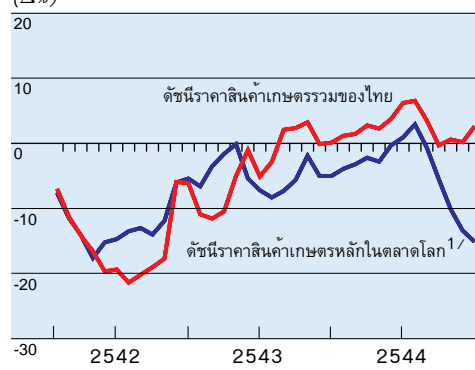
ดัชนีราคาปศุสัตว์ในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 10.1 ตามการเพิ่มขึ้นของราคาไก่เนื้อร้อยละ 12 เนื่องจากความต้องการบริโภคจากทั้งในและต่างประเทศสูงขึ้น ส่วนราคาสุกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 เนื่องจากปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยเพราะมีโรคระบาด และราคา

รายได้จากการขายพืชผลสำคัญของเกษตรกร (Δ%)

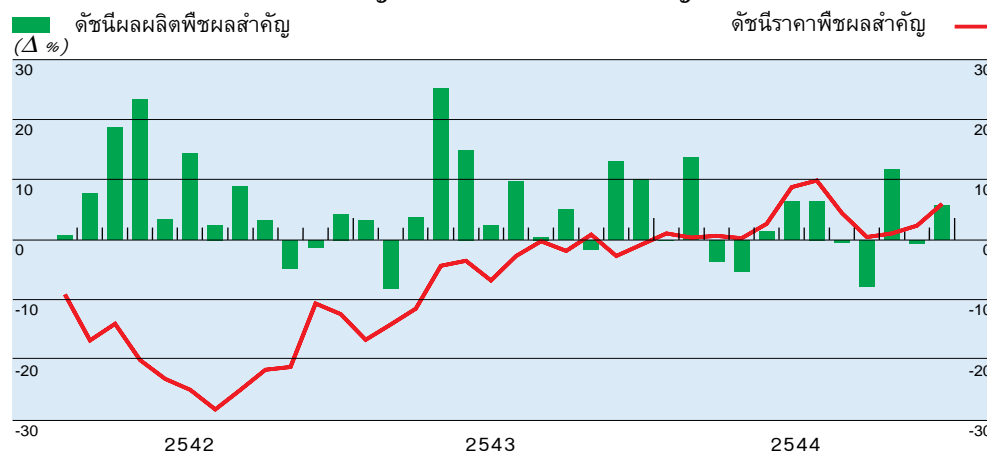
ที่มา : อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายพืชผลสำคัญคำนวณจากดัชนีผลผลิตพืชผลหลักและดัชนีราคาพืชผล

ดัชนีราคาสินค้าเกษตรของไทยและตลาดโลก (Δ%)

1/ ประกอบด้วยข้าว, กุ้ง, ยาง, น้ำตาล, มันสำปะหลัง, ข้าวโพด, กาแฟ, ถั่วเหลือง, ปาล์มน้ำมัน, ยาสูบ, ผ้าย และข้าวฟ่าง
ที่มา : ดัชนีราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก ข้อมูลจากธนาคารโลก

ดัชนีผลผลิตพืชผลสำคัญ และดัชนีราคาพืชผลสำคัญที่เกษตรกรขายได้

ที่มา : ดัชนีผลผลิตพืชผลหลักคำนวณจากข้อมูลผลผลิตพืชผลสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ไข่ไก่เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 เนื่องจากการควบคุมผลผลิตให้มีปริมาณเข้าสู่ตลาดมากเกินไป

ประมง ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำในปี 2544 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 4.9 เนื่องจากต้นทุนการทำประมงเพิ่มขึ้นมากตามราคาน้ำมันที่อยู่ในระดับสูงในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี กอปรกับมีการปิดน่านน้ำของประเทศสหภาพพม่า และการที่อินโดนีเซียซึ่งเป็นแหล่งทำการประมงนอกน่านน้ำสำคัญของไทยปรับระเบียบและค่าธรรมเนียมในการทำประมงเพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นปี 2544 เป็นอุปสรรคในการทำประมงนอกน่านน้ำของชาวประมง

ดัชนีราคาปลาและสัตว์น้ำในปี 2544 ลดลงจากปีก่อนถึงร้อยละ 4.5 ตามการลดลงของราคากุ้งที่ลดลงมาก แม้ว่าราคาสัตว์น้ำอื่น ๆ จะเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 : ราคาสินค้าที่เกษตรกรขายได้

(หน่วย : บาท/ตัน)

	2542		2543		2544			ทั้งปี
	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	
ดัชนีราคารวม* (2538=100)	111.6	106.4	109.0	107.7	109.6	112.5	110.3	110.5
Δ%	-15.4	-7.5	0.8	-3.5	2.9	3.2	1.1	2.6
ดัชนีราคาพืชผล*	105.6	98.8	100.7	99.8	101.1	105.0	104.5	102.9
Δ%	-19.8	-9.6	-1.0	-5.5	2.3	4.9	3.1	3.2
ข้าวเปลือกหอมมะลิ	6,892	7,073	7,626	7,349	5,992	5,166	4,855	5,501
Δ%	-15.5	9.5	4.1	6.6	-15.3	-36.0	-32.4	-25.2
ข้าวเปลือกเจ้าชั้น 1	5,459	4,794	5,081	4,937	4,447	4,762	4,639	4,574
Δ%	-18.2	-15.7	-2.9	-9.6	-7.2	-9.4	-5.4	-7.4
ยางพารา	17,930	21,010	21,960	21,480	22,400	21,120	17,860	20,940
Δ%	-22.6	19.8	19.9	19.8	6.6	-2.1	-20.1	-2.5
ข้าวโพด	4,214	4,740	3,787	4,263	3,912	3,907	3,977	3,927
Δ%	-7.8	14.6	-11.8	1.2	-17.5	6.6	1.8	-7.9
มันสำปะหลัง	770	640	610	620	750	1,010	970	870
Δ%	-44.5	-24.6	-12.2	-19.0	18.0	69.7	55.6	39.7
ดัชนีราคาปศุสัตว์*	115.2	102.7	103.9	103.3	110.2	119.5	114.6	113.7
Δ%	2.4	-15.7	-4.4	-10.3	7.4	13.5	11.8	10.1
ดัชนีราคาปลาและสัตว์น้ำ*	127.1	134.3	140.5	137.4	135.7	129.4	124.2	131.3
Δ%	-16.2	6.4	9.8	8.1	1.1	-8.3	-11.2	-4.5
ดัชนีราคาปาล์ม*	97.1	100.9	104.7	102.8	103.8	103.4	103.4	103.6
Δ%	-6.3	-21.3	-17.4	-19.4	2.9	-2.4	-0.1	0.8

หมายเหตุ : * ปรับพื้นฐานจากปี 2527 เป็นปี 2538

Δ% อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา : ดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้ คำนวณจากข้อมูลราคาสินค้าเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และองค์การสะพานปลา

ตารางที่ 2 : เครื่องชี้ภาวะสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญ
(หน่วย : ล้านเมตริกตัน)

	2540/41	2541/42	2542/43	2543/44	2544/45	% การเปลี่ยนแปลง จากปีก่อน
ผลผลิตภาคเกษตรของไทย^{1/}						
ข้าวเปลือก	23.34	23.45	24.17	25.60	24.87	-1.7
นาปี	18.79	18.66	19.02	19.55	19.56	0.03
นาปรัง ^{2/}	4.55	4.79	5.16	6.01	n.a.	n.a.
ยางพารา	2.07	2.16	2.20	2.38	2.44	2.8
ข้าวโพด	3.83	4.62	4.29	4.40	4.42	0.6
มันสำปะหลัง	15.59	16.51	19.06	18.27	17.81	-2.5
อ้อย	45.85	52.84	56.10	51.48	54.35	5.6
ถั่วเขียว	0.20	0.23	0.25	0.23	0.24	4.3
ถั่วเหลือง	0.34	0.32	0.32	0.32	0.33	2.1
ปาล์มน้ำมัน	2.68	2.46	3.51	3.26	3.73	14.6
กาแฟ	0.08	0.05	0.08	0.09	0.07	-12.4
ผลผลิตพืชผลสำคัญของโลก^{3/}						
ธัญพืชรวม						
ผลผลิต	1,888.0	1,871.9	1,871.0	1,835.2	1,841.6	0.3
การค้า	217.3	223.2	239.4	229.7	229.3	-0.2
ข้าว						
ผลผลิต	386.9	394.1	408.5	397.0	392.6	-1.1
การค้า	27.7	24.9	22.9	23.7	22.5	-5.5
ข้าวโพด						
ผลผลิต	575.4	605.7	607.1	585.4	583.4	-0.3
การค้า	62.9	68.6	73.2	75.6	72.4	-4.2
ถั่วเหลือง						
ผลผลิต	158.1	159.8	159.9	174.3	182.8	4.9
การค้า	40.5	38.7	46.7	55.2	59.3	7.4
ยางพารา						
ผลผลิต	6.8	6.8	6.8	7.0	7.1	2.1
การบริโภค	6.5	6.7	7.3	7.5	7.7	2.5

หมายเหตุ : 1/ ตัวเลขประมาณการในเดือนกันยายน 2544

2/ ข้าวนาปรังเป็นปีปฏิทิน +1 เช่นปี 2543/44 คือ ข้าวนาปรังปี 2544 ผลผลิตจะออกสู่ตลาดช่วงเดือนมกราคม - ธันวาคม 2544

3/ ตัวเลขประมาณการในเดือนมกราคม 2545 ยกเว้นยางพาราเป็นตัวเลขประมาณการในเดือนตุลาคม 2544

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

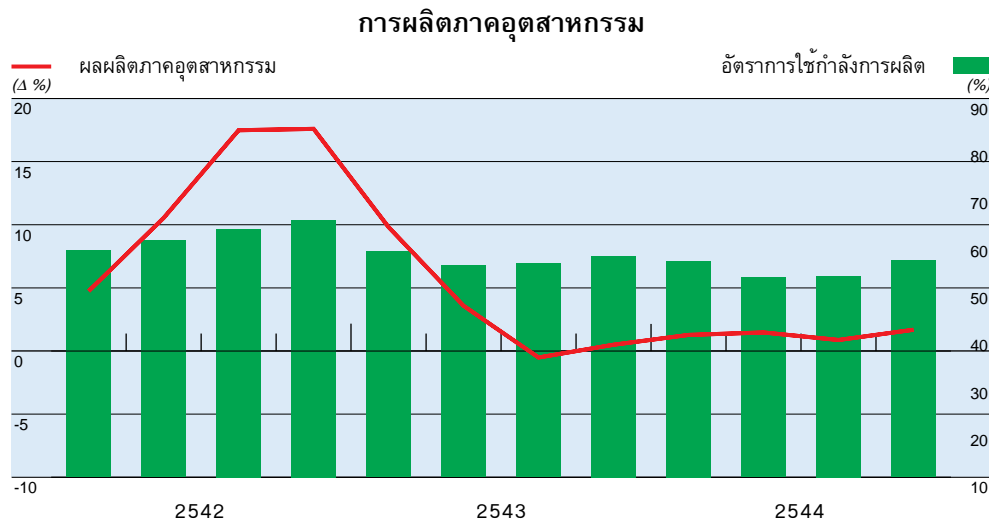
World Agricultural Supply and Demand, USDA. Grain : World Markets and Trade, January 2002

World Commodity Forecasts : Industrial Raw Materials, October 2001, EIU

ข. ภาคอุตสาหกรรม

ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.3 ชะลอลงมากเมื่อเทียบกับอัตราเพิ่มร้อยละ 3.3 ในปีก่อน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การขยายตัวของผลผลิตอุตสาหกรรมชะลอลง คือ การชะลอตัวของเศรษฐกิจและการค้าของโลก ทำให้การผลิตเพื่อการส่งออกของไทยชะงักลงมาก อย่างไรก็ตามราคาน้ำมันดิบของโลกที่โน้มต่ำลงในปี 2544 เป็นผลดีต่อต้นทุนการผลิต อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การผลิตภาคอุตสาหกรรมยังขยายตัวแม้จะชะลอลงจากปีก่อน

อัตราการใช้กำลังการผลิต ลดลงจากระดับร้อยละ 55.9 ในปีก่อน มาอยู่ที่ร้อยละ 54.0 ในปี 2544 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการทยอยขยายกำลังการผลิตในอุตสาหกรรมรถยนต์ เบียร์ ปิโตรเลียม และอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี 2543 เป็นต้นมา ซึ่งหากไม่รวมการขยายกำลังการผลิตของอุตสาหกรรมดังกล่าว การใช้กำลังการผลิตในปี 2544 อยู่ที่ระดับร้อยละ 57.3 ใกล้เคียงกับปี 2543 ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่มีการใช้กำลังการผลิตเต็มหรือเกือบเต็มที่ในปีนี้ได้แก่ ยีอกระดาศ และปิโตรเคมีขั้นต้น

อุตสาหกรรมที่การผลิตขยายตัวดี ในปี 2544 ได้แก่

– **หมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง** ขยายตัวในอัตราสูงต่อเนื่องจากปีก่อนตามการผลิตรถยนต์นั่งและรถจักรยานยนต์ ซึ่งความต้องการซื้อในประเทศเพิ่มขึ้นมากจากการส่งเสริมการขายของผู้ผลิต สำหรับการผลิตรถยนต์พาณิชยกรรมกลับลดลงตั้งแต่ช่วงกลางปีตามการส่งออกไปยังตลาดยุโรป ซึ่งภาวะเศรษฐกิจได้ชะลอตัวลงมาก ทั้งนี้การใช้กำลังการผลิตของหมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่งอยู่ในระดับร้อยละ 44.5 เพิ่มขึ้นจากระดับร้อยละ 40.1 ในปี 2543 ส่วนหนึ่งเนื่องจากการขยายกำลังการผลิตสินค้าในหมวดนี้ตั้งแต่ครึ่งหลังของปี 2543

- **หมวดเครื่องดื่ม** ขยายตัวร้อยละ 13.4 ตามความต้องการในประเทศ โดยเฉพาะการผลิตสุราที่ผลิตเพิ่มขึ้นมากในไตรมาสที่ 4 เนื่องจากผู้ผลิตได้ทยอยปรับเพิ่มการผลิตหลังจกสต็อกที่สะสมไว้ในปี 2543 ลดลงไปมากแล้ว โดยใช้กำลังการผลิตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.8 ในช่วง 9 เดือนแรกของปีมาอยู่ที่ระดับร้อยละ 44.5 ในไตรมาสที่ 4 และทำให้อัตราการใช้กำลังการผลิตโดยเฉลี่ยทั้งปีของอุตสาหกรรมหมวดนี้อยู่ที่ระดับร้อยละ 37.7

- **หมวดวัสดุก่อสร้าง** ขยายตัวร้อยละ 9.9 ตามการผลิตปูนซีเมนต์ซึ่งเร่งตัวขึ้นมากในไตรมาสที่ 4 ตามภาวะการก่อสร้างที่ดีขึ้น ทั้งที่อยู่อาศัยที่มีการแข่งขันของสถาบันการเงินในการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและโครงสร้างเศรษฐกิจชั้นพื้นฐานของภาครัฐ การใช้กำลังการผลิตหมวดนี้อยู่ที่ระดับร้อยละ 54.8 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 50.1 ในปีก่อน

อุตสาหกรรมที่มีการผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ได้แก่

- **หมวดอัญมณีและเครื่องประดับ** การผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9 ชะลอลงมากจากปีก่อนตามการส่งออกโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่เป็นตลาดส่งออกหลักซึ่งประสบปัญหาเศรษฐกิจและผลกระทบจากเหตุการณ์วินาศกรรม ส่งผลให้คำสั่งซื้อลดลงไปมาก อย่างไรก็ตาม ตลาดส่งออกหลักอื่นยังขยายตัวดี เช่น สหราชอาณาจักร เยอรมนี และญี่ปุ่น

- **หมวดเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก** การผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 ชะลอลงมากจากที่ได้ขยายการผลิตในอัตราสูงติดต่อกันมา 2 ปี การใช้กำลังการผลิตในหมวดนี้ปรับตัวสูงขึ้นจากปีก่อนอยู่ที่ระดับร้อยละ 50.9

- **หมวดผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม** มีการผลิตเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.2 โดยสามารถส่งออกน้ำมันเตา น้ำมันเบนซินและน้ำมันดีเซล ซึ่งผลิตได้เกินกว่าความต้องการใช้ในประเทศ การใช้กำลังการผลิตของหมวดนี้ลดลงจากปีก่อนอยู่ที่ระดับร้อยละ 74.7

- **หมวดสิ่งทอ** การผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.6 ชะลอลงจากปีก่อน ตามการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ลดลงทุกผลิตภัณฑ์ในช่วงครึ่งหลังของปี เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญชะลอตัวลงมาก ทั้งสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น

- **หมวดอื่นๆ** การผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.5 ตามการผลิตโลหะดีบุก ปิโตรเคมีขั้นต้น และคอมพิวเตอร์ ขณะที่การผลิตยางแท่งลดลงมากตามภาวะการส่งออก

อุตสาหกรรมที่ผลิตลดลง ได้แก่

- **หมวดอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า** การผลิตลดลงร้อยละ 26.8 โดยเฉพาะการผลิตของอุตสาหกรรมแผงวงจรไฟฟ้าและเครื่องรับโทรทัศน์ที่ลดลงมากถึงร้อยละ 37.8 และ 16.2 ตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดหลัก อย่างไรก็ตาม การลดลงของการผลิตในหมวดนี้ได้ชะลอตัวตั้งแต่เดือนกันยายน 2544

ตารางที่ 3 : ผลผลิตสินค้าอุตสาหกรรม *
(อัตราการเปลี่ยนแปลง : ร้อยละ)

	2542	2543	2544 ^P
อาหาร	15.8	2.5	-2.8
เครื่องตี	22.4	-41.7	13.4
ยาสูบ	-9.9	-1.3	-3.0
สิ่งทอ	-1.2	3.2	0.6
ปิโตรเลียม	2.1	-0.9	2.2
วัสดุก่อสร้าง	12.3	0.1	9.9
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	12.2	15.8	2.5
ยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง	79.1	25.5	23.4
อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า	12.0	31.6	-26.8
อัญมณีและเครื่องประดับ	14.4	28.5	3.9
ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	12.5	14.9	0.5
รวม	12.5	3.3	1.3
(ไม่รวมสุรา)	10.4	10.9	0.7
หมายเหตุ	* คิดเป็นร้อยละ 62.4 ของการผลิตภาคอุตสาหกรรม P = ข้อมูลเบื้องต้น		

ตารางที่ 4 : อัตราการใช้กำลังการผลิต *
(หน่วย : ร้อยละ)

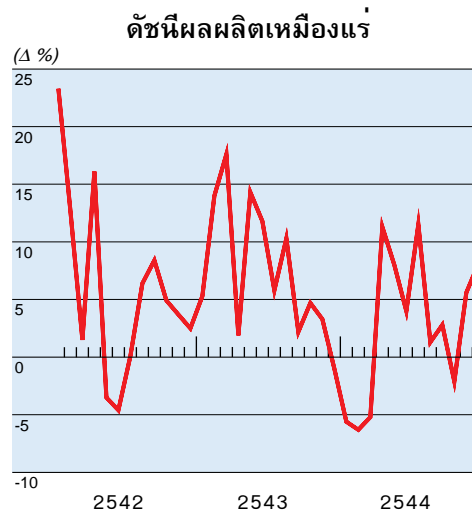
	2542	2543	2544 ^P
อาหาร	42.4	43.8	42.8
เครื่องตี	101.9	32.6	37.7
ยาสูบ	54.4	53.7	52.1
วัสดุก่อสร้าง	49.8	50.1	54.8
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	39.1	46.8	50.9
ยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง	35.6	40.1	44.5
ปิโตรเลียม	85.7	83.9	74.7
อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า	53.4	66.0	48.2
ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	72.9	75.4	77.0
รวม	61.2	55.9	54.0
(ไม่รวมสุรา)	56.3	59.5	56.6
หมายเหตุ	* ครอบคลุมรายการสินค้าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 44.5 ของมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรม P = ข้อมูลเบื้องต้น		

- **หมวดยาสูบ** การผลิตลดลงร้อยละ 3 และมีการใช้กำลังการผลิตลดลงจากปีก่อน อยู่ที่ระดับร้อยละ 52.1 เนื่องจากมีการแข่งขันสูงกับบุหรี่ต่างประเทศทั้งที่นำเข้าอย่างถูกกฎหมายและลักลอบนำเข้า

- **หมวดอาหาร** การผลิตลดลงร้อยละ 2.8 โดยเป็นผลจากการผลิตน้ำตาลที่ลดลงมาก เนื่องจากพื้นที่ปลูกอ้อยบางส่วนเกิดโรคใบขาวและหนอนกออ้อยระบาด อย่างไรก็ตาม การผลิตในหมวดอาหารพื้นตัวดีขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปีจากการส่งออกสับปะรดกระป๋องและอาหารทะเลกระป๋องที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น

ค. ภาคเหมืองแร่

ในปี 2544 ผลผลิตแร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 ตามการปรับตัวดีขึ้นของลิกันต์และหินปูน สำหรับในปี 2545 การผลิตแร่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามแนวโน้มการใช้ก๊าซธรรมชาติที่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับมีการผลิตน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นในแหล่งก๊าซธรรมชาติเหลว 3 แหล่ง คือ กะพง สุราษฎร์ และปลาหมึก และโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ที่มีการดำเนินงานต่อเนื่องในปี 2545

ตารางที่ 5 : การผลิตภาคเหมืองแร่

(หน่วย : ร้อยละ)

การผลิต	2543		2544				
	ทั้งปี	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4 ^P	พ.ย. ^P	ธ.ค. ^E
ดัชนีผลผลิตเหมืองแร่	162.7	167.0	162.6	175.1	167.9	170.5	165.2
Δ%	7.4	2.6	0.9	5.1	3.8	5.6	8.1
ก๊าซธรรมชาติ	4.8	-2.7	-3.5	0.3	-1.8	-3.4	-3.5
ลิกันต์	-2.9	10.6	3.3	18.4	14.6	23.3	31.2
หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์	-10.4	6.8	4.2	2.9	15.1	33.0	13.4
น้ำมันดิบ	73.3	7.0	10.2	2.8	2.4	4.5	13.4
ดีบุก	-30.5	0.7	29.7	-12.0	-42.1	-40.6	-21.3

หมายเหตุ : P = ข้อมูลเบื้องต้น

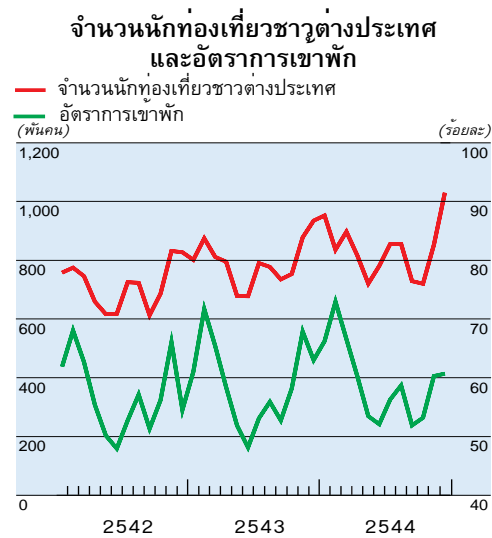
E = ข้อมูลประมาณการ

ที่มา : ดัชนีผลผลิตเหมืองแร่คำนวณจากข้อมูลผลผลิตเหมืองแร่ของกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม

ง. ภาคบริการท่องเที่ยว

สาขาบริการท่องเที่ยวในปี 2544 ขยายตัวในอัตราชะลอลง โดยจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5.7 (เทียบกับร้อยละ 10.8 ในปีก่อน) โดยเป็นผลมาจากการก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา ในช่วงเดือนกันยายน ทำให้ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2544 จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นเพียง ร้อยละ 1.4 อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวยังอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจากตลาดระยะใกล้

ช่วยชดเชยนักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาที่ลดลง สำหรับอัตราการเข้าพักโรงแรมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนไม่มากนัก โดยอยู่ที่ร้อยละ 59.2 (เทียบกับร้อยละ 58.9 ในปีก่อน)

ตารางที่ 6 : จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและอัตราการเข้าพักโรงแรม

	2543	2544 ^P	2544				
	ทั้งปี	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4 ^P	พ.ย. ^P	ธ.ค. ^P
1. จำนวนนักท่องเที่ยว							
ชาวต่างประเทศ (พันคน)	9,509	10,047	5,004	2,441	2,603	853	1,030
Δ% จากระยะเดียวกันปีก่อน	10.8	5.7	7.9	6.0	1.4	-2.9	10.2
2. อัตราการเข้าพักโรงแรม (ร้อยละ)	58.9	59.2	61.9	56.0	58.1	60.3	60.7

หมายเหตุ : P = ข้อมูลเบื้องต้น

- ที่มา : 1. จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. อัตราการเข้าพัก จากการสำรวจจากโรงแรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ ประมาณ 165 แห่ง(เขตกรุงเทพฯ 45 แห่ง ต่างจังหวัด 120 แห่ง)

จ. ภาคโทรคมนาคม

ภาคโทรคมนาคมปี 2544 เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนเลขหมายจดทะเบียนของโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 69.9 คิดเป็นผู้ใช้บริการจำนวน 5.3 ล้านเลขหมาย เนื่องจากความนิยมในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการแข่งขันด้วยการลดราคาทั้งตัวเครื่องและอัตราค่าบริการ ทำให้การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นแทนการใช้โทรศัพท์พื้นฐานซึ่ง

ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเหลือเพียงร้อยละ 7.4 คิดเป็นจำนวน 6.1 ล้านเลขหมาย ขณะที่โทรศัพท์ติดตามตัว (pager) หดตัวลงถึงร้อยละ 76.4 เหลือเพียง 2.5 แสนเลขหมาย เนื่องจากผู้บริโภคหันไปใช้ PCT และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารได้ดีกว่าโทรศัพท์ติดตามตัว

สำหรับปริมาณการใช้โทรศัพท์ระหว่างประเทศโทรออกมีจำนวน 106 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 ขณะที่การโทรเข้ามีจำนวน 91 ล้านครั้ง ลดลงร้อยละ 5.6 อย่างไรก็ตาม ความนิยมในการติดต่อด้วยรูปแบบ PC to PC ซึ่งเป็นการโทรระหว่างคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลโดยใช้โปรแกรมโทรศัพท์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาทิ โปรแกรม Net 2 Phone, HotTelephone, MSN Messenger และ Yahoo Messenger จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขยายตัวของบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ

ตารางที่ 7 : การให้บริการภาคโทรคมนาคม
(หน่วย : เลขหมาย)

บริการ	2543	2544 ^P	2544		
			ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4 ^E
ผู้เช่าโทรศัพท์พื้นฐาน*	5,677,756	6,100,000	5,973,493	6,042,491	6,100,000
Δ%	9.2	7.4	8.4	8.1	7.4
ผู้เช่าโทรศัพท์เคลื่อนที่*	3,120,196	5,300,000	4,138,837	4,611,254	5,300,000
Δ%	35.8	69.9	61.7	69.0	69.9
ผู้เช่าโทรศัพท์ติดตามตัว*	1,057,804	250,000	366,829	287,403	250,000
Δ%	-5.3	-76.4	-68.7	-74.3	-76.4
โทรศัพท์ระหว่างประเทศ (หน่วย : ล้านครั้ง)					
- การโทรเข้า	96.41	91.01	46.59	22.44	21.98
Δ%	-3.8	-5.6	-3.6	-7.1	-8.2
- การโทรออก	98.25	106.00	53.95	25.95	26.10
Δ%	3.8	7.9	11.8	5.8	2.4

หมายเหตุ : * เป็นข้อมูล ณ วันสิ้นงวด

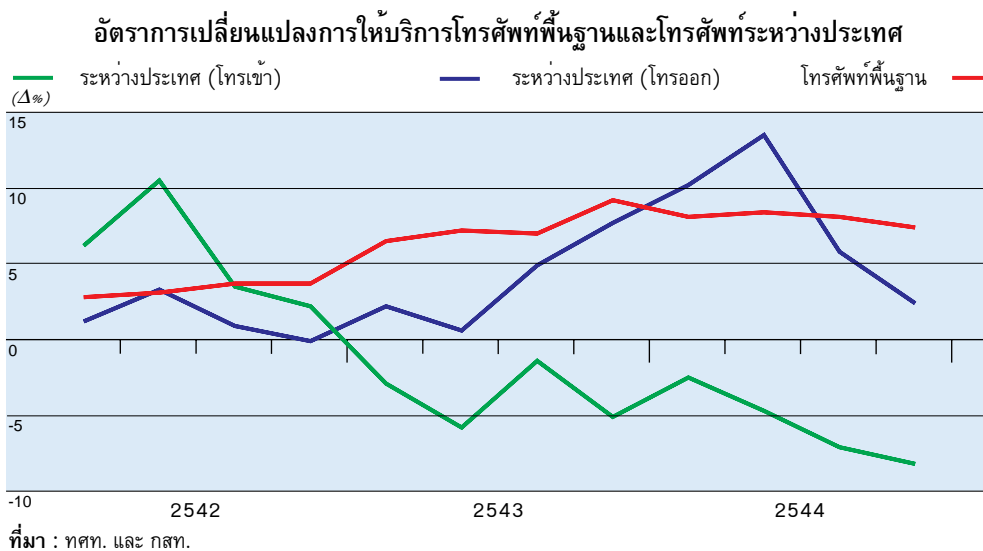
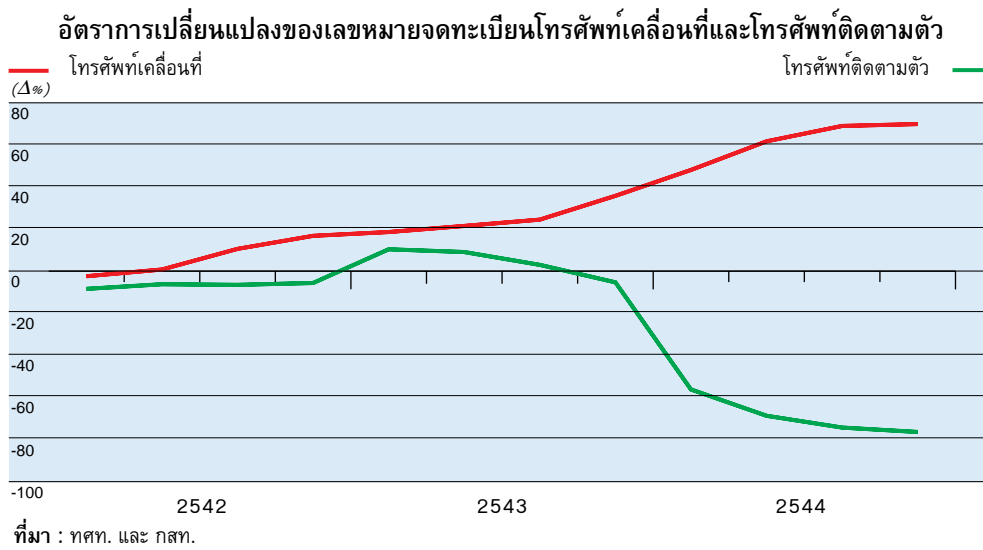
P = ข้อมูลเบื้องต้น

E = ข้อมูลประมาณการ

ข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นข้อมูลเฉพาะระบบ Post-paid

Δ% คืออัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

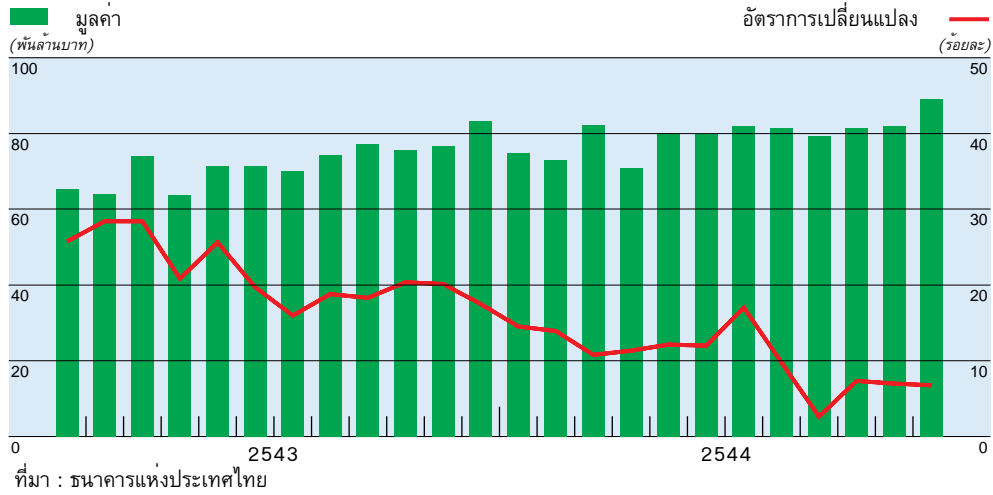
ที่มา : องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.)

จ. ภาคการค้า

ในปี 2544 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สาขาการค้าคาดว่าจะขยายตัวประมาณร้อยละ 1.5-2.0 ชะลอลงตามการชะลอตัวของสาขาอื่นๆ โดยกลุ่มผู้ค้าปลีกดั้งเดิม (Traditional Retailers) บางส่วนต้องเลิกกิจการไป เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ สำหรับยอดขายปลีกของผู้ประกอบการรายใหญ่และรายกลางมีมูลค่ายอดขายปลีกทั้งสิ้น 957,400 ล้านบาท ณ ราคาตั้งปี 2538 ชะลอตัวลงจากปีก่อน แต่ยังคงขยายตัวถึงร้อยละ 10.4 ตามการขยายตัวของยอดขายปลีกของผู้ประกอบการค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) โดยเฉพาะธุรกิจซูเปอร์เซ็นเตอร์ซึ่งเร่งขยายสาขาทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด รวมทั้งการใช้กลยุทธ์การแข่งขันทั้งทางด้านราคาและเพิ่มกิจกรรมทางการตลาด ตลอดจนการส่งเสริมการขายโดยให้มีการ

ยอดค้าปลีกทั่วประเทศรายเดือน (Real-Term)

ตารางที่ 8 : ยอดค้าปลีกทั่วประเทศ (Real-Term)^{1/}

	2543	2544 ^E	2544		
			ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4 ^E
มูลค่า (ล้านบาท)	867,305	957,400	460,838	242,742	253,600
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	21.4	10.4	12.4	9.6	7.6

หมายเหตุ : 1/ เป็นยอดค้าปลีกของผู้ประกอบการรายใหญ่และกลาง

E = ข้อมูลประมาณการ

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ผ่านชำระผ่านการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลของผู้ประกอบการค้าปลีกสมัยใหม่เองหรือพันธมิตร ซึ่งอำนวยความสะดวกในการใช้จ่ายใช้สอยและมีส่วนในการกระตุ้นกำลังซื้อของผู้บริโภคมากขึ้น

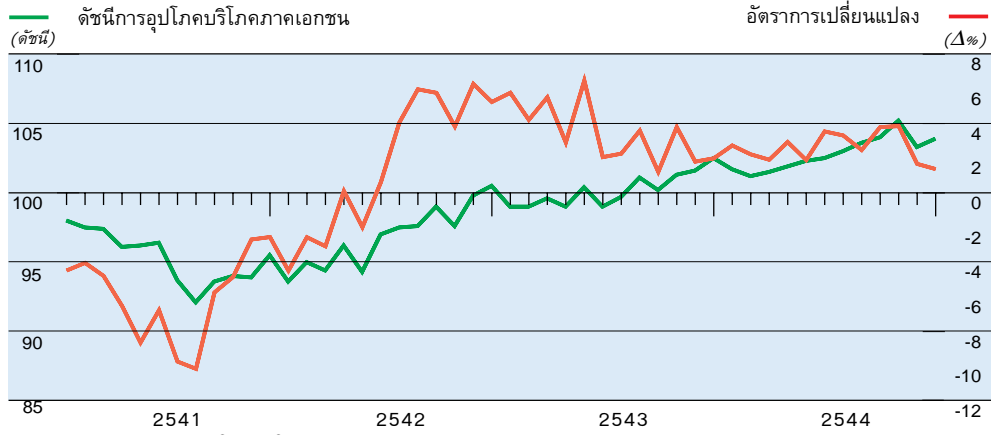
การใช้จ่ายในประเทศ

ก. การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนในปี 2544 ภาพโดยรวมของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนยังคงปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน แต่อัตราการขยายตัวเริ่มชะลอลงในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปีนี้ โดยเฉพาะการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคภาคเอกชนลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 เป็นต้นมา

อย่างไรก็ดี เครื่องชี้หลักตัวอื่นๆ มีทิศทางขยายตัวได้ดี เช่น ยอดขายรถยนต์นั่ง

ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน*
(ปรับฤดูกาล โดยใช้ 2538 เป็นปีฐาน)

* คำนวณจากตัววัดการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน 9 ตัว

และรถจักรยานยนต์ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 25.8 และ 16.4 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลสำเร็จจากกิจกรรมส่งเสริมการขายของผู้ผลิตและผู้จำหน่าย ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงเป็นสำคัญ

ข. การลงทุนภาคเอกชน

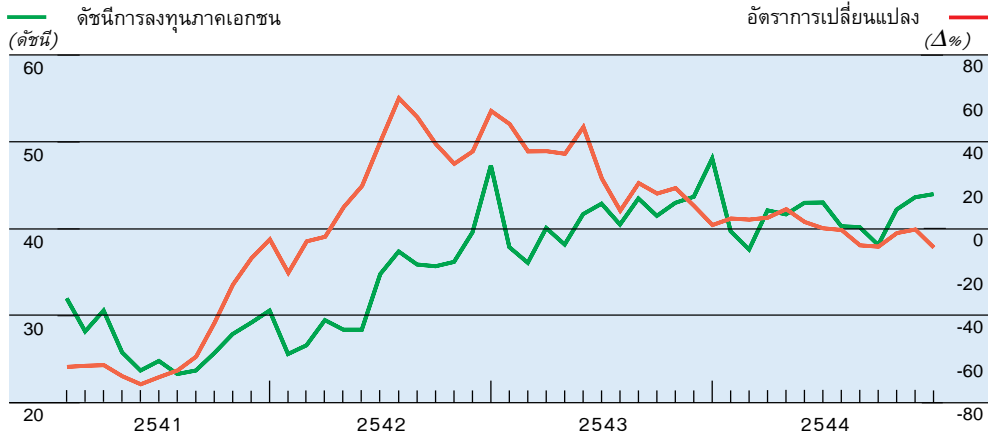
จากตัวเลขเบื้องต้นของเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชนแสดงให้เห็นแนวโน้มที่ดีขึ้นของการลงทุนภาคเอกชนในไตรมาสที่ 4 ปี 2544 แต่ยังคงหดตัวเล็กน้อยเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกาศตัวเลขในไตรมาสที่ 3 การลงทุนภาคเอกชนลดลงจากปีก่อนร้อยละ 1.8) เนื่องจากเครื่องชี้การลงทุนในภาคก่อสร้างขยายตัวในเกณฑ์สูงขณะที่เครื่องชี้การลงทุนทางด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2544 เครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชนในส่วนของลงทุนทางด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ชะลอตัวค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์ปรับตัวลดลงถึงร้อยละ 11.2 ขณะที่ทางด้านการก่อสร้างขยายตัวอย่างต่อเนื่องและขยายตัวในเกณฑ์สูงในช่วงครึ่งหลังของปีส่งผลให้ค่าเฉลี่ยทั้งปีเบื้องต้นของดัชนีการลงทุนภาคเอกชนปรับตัวลดลงจากปีที่แล้วเล็กน้อยร้อยละ 0.3 เทียบกับที่เคยขยายตัวสูงถึงร้อยละ 22.7 ในปี 2543

การนำเข้าสินค้าทุน ลดลงมากโดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปี เนื่องจากการส่งออกและการใช้จ่ายของภาคเอกชนชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับอัตราการใช้กำลังการผลิตยังอยู่ในระดับต่ำ และปัญหาระหว่างสหรัฐอเมริกาและอัฟกานิสถานเป็นปัจจัยลบต่อการขยายการลงทุนของผู้ประกอบการ

ปริมาณการจำหน่ายรถยนต์พาณิชย์ ชะลอตัวค่อนข้างมากในช่วงครึ่งหลังของปี ทำให้ทั้งปี 2544 เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 7.5 เทียบกับร้อยละ 18.2 ในปีก่อน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการ

ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน

ที่มา : จากการสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย

ชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจทำให้ปริมาณการจำหน่ายรถบรรทุกลดลงจากปีก่อนมาก

ปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ในประเทศ ขยายตัวจากปีก่อนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 4 เป็นผลจากการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐ และการขยายตัวของตลาดที่อยู่อาศัยที่ได้รับปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการกระตุ้นธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของทางการและการลดลงของอัตราดอกเบี้ย

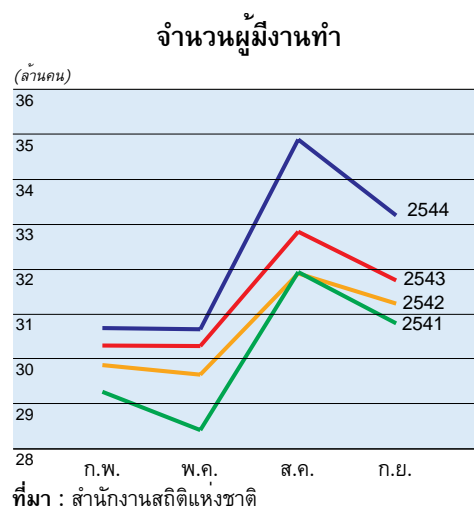
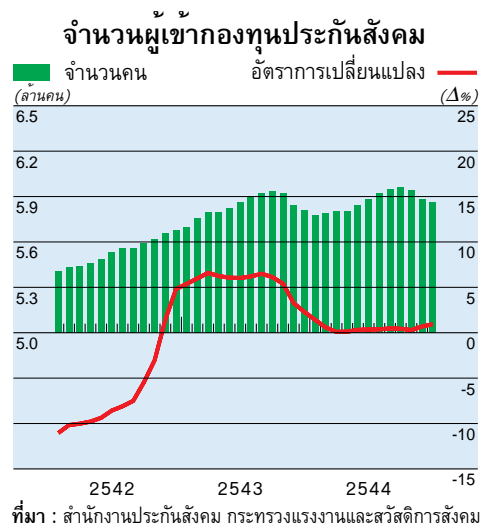
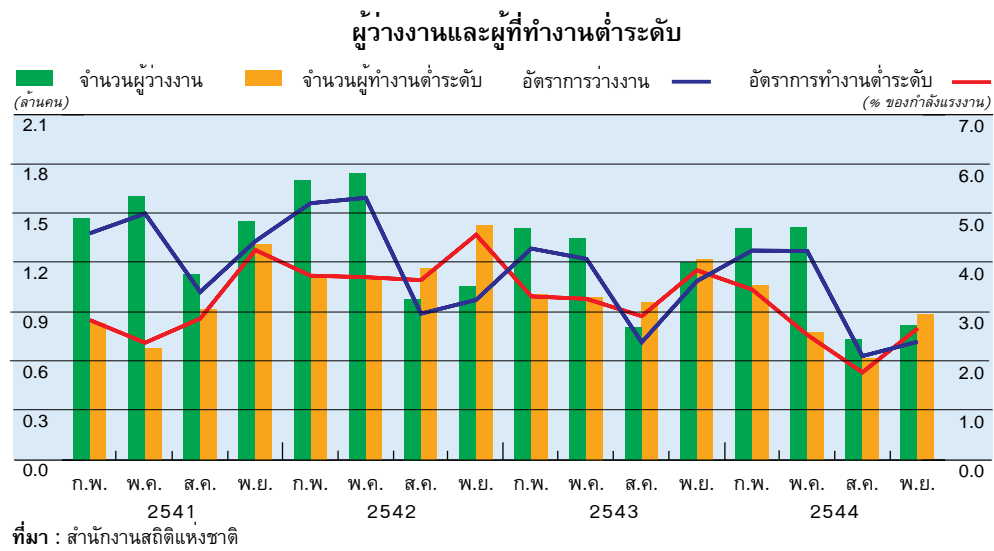
ภาวะแรงงาน

ภาวะตลาดแรงงาน จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรเดือนพฤศจิกายน 2544 พบว่า กำลังแรงงานมีประมาณ 34 ล้านคน ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 3 จากระยะเดียวกันปีก่อน หรือประมาณ 1 ล้านคน โดยเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานประมาณ 4-5 แสนคน เข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นจำนวนมากนับตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี 2544 เป็นต้นมา เนื่องจากผลของมาตรการเร่งด่วนของรัฐบาลในการสร้างงานแก่ชุมชนทำให้คนกลุ่มนี้เห็นโอกาสที่จะได้งานทำมากขึ้น

จำนวนผู้มีงานทำ ในเดือนพฤศจิกายน 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 33.2 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 จากระยะเดียวกันปีก่อน แม้เศรษฐกิจในปี 2544 จะชะลอตัวลง แต่ด้วยมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลที่ชะลอการเลิกจ้าง และช่วยส่งเสริมการสร้างงานให้ชุมชนมีงานทำตลอดปี เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งผลจากมาตรการฟื้นฟูธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ส่งผลให้จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมการค้าส่ง ค้าปลีก โรงแรม ภัตตาคาร และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

จำนวนผู้ว่างงาน ในเดือนพฤศจิกายน 2544 ปรับลดลงอยู่ที่ 0.8 ล้านคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 2.4 โดยเฉลี่ยทั้งปีมีผู้ว่างงานอยู่ที่ 1.1 ล้านคนคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 3.2 ซึ่งลดต่ำลงอย่างต่อเนื่องนับจากปี 2541 เป็นต้นมา

ภาวะการจ้างงานภาคเอกชนจากเครื่องชี้รายเดือน ผู้ประกันตนมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปี 2543 สอดคล้องกับสัดส่วนของจำนวนลูกจ้างเอกชนจากผู้มีงานทำทั้งหมดที่เพิ่มจากร้อยละ 33.1 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 35.3 ในปี 2544 ขณะที่ผู้ถูกเลิกจ้างและสถานประกอบการที่ปิดกิจการมีจำนวนลดลงมาก

ระดับราคา

ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.6 โดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 0.7 และราคาหมวดอื่นๆ ที่มีโชอาหารร้อยละ 2.2 สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) ในปี 2544

เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 1.3

สาเหตุหลักของการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อในปี 2544 เป็นผลจาก

(1) ผู้ประกอบการปรับขึ้นราคาจำหน่ายรถยนต์นั่งและรถบรรทุกเล็กตามต้นทุนการผลิต ประกอบกับการปรับขึ้นค่าโดยสารรถประจำทางต่างจังหวัดและระหว่างจังหวัดและรถประจำทางปรับอากาศในปลายปี 2543 และต้นปี 2544 ตามลำดับ ส่งผลให้ราคาหมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสารเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1

(2) การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่ช่วงต้นปี แม้ว่าจะปรับลดลงมากตั้งแต่เดือนตุลาคม เป็นต้นมา ส่งผลให้ค่ากระแสไฟฟ้าปรับเพิ่มขึ้น

(3) การปรับราคาก๊าซหุงต้ม โดยในปี 2544 ราคาขายส่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.3 และราคาขายปลีกเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.9

(4) การปรับขึ้นภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าประเภทสุราและยาสูบเมื่อปลายเดือนมีนาคม ซึ่งส่งผลให้ราคาหมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์สูงขึ้นถึงร้อยละ 6.1 ในปี 2544

(5) การอ่อนตัวของค่าเงินบาท โดยค่าเงินอ่อนตัวลงจากเฉลี่ย 40.16 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2543 เป็น 44.47 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2544 ซึ่งส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มปรับเพิ่มขึ้นในปี 2544 หลังจากที่ปรับลดลงเป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยทำให้ปริมาณผลผลิตเกษตรบางประเภทน้อยลง อาทิ ผัก ผลไม้ ไข่ไก่ และไข่ไก่

โดยรวมอัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้ากลุ่มพลังงานเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานที่ค่อนข้างทรงตัว

ตารางที่ 9 : ดัชนีราคาผู้บริโภค
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

	น้ำหนัก (ร้อยละ)	2543		2544			
		ทั้งปี	ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	100.0	1.6	1.6	1.4	2.5	1.6	1.1
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม	35.3	-1.1	0.7	-0.4	1.1	1.0	1.0
หมวดอื่นๆ ที่มีโชอาหาร	64.7	3.2	2.2	2.4	3.3	2.1	1.0
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน	78.8	0.7	1.3	1.0	1.5	1.5	1.3

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 10 : ดัชนีราคาผู้ผลิต
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

	น้ำหนัก (ร้อยละ)	2543		2544			
		ทั้งปี	ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ดัชนีราคาผู้ผลิต	100.0	3.8	2.5	2.8	4.2	2.6	0.6
ผลผลิตเกษตรกรรม	13.1	-0.4	5.1	3.7	5.6	5.5	5.5
ผลิตภัณฑ์จากเหมือง	1.9	4.3	8.1	11.2	13.4	7.5	0.6
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	85.0	4.6	2.0	2.5	3.9	2.1	-0.2

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

ตลอดทั้งปีสะท้อนให้เห็นว่าแรงกดดันต่อราคาด้านอุปสงค์และต้นทุนมีไม่มากสอดคล้องกับอัตราการใช้กำลังการผลิตที่ยังอยู่ในระดับต่ำ

ดัชนีราคาผู้ผลิต ในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.5 โดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคามوادผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมร้อยละ 2.0 โดยเฉพาะการปรับขึ้นของภาษีสรรพสามิตสุราและยาสูบ ซึ่งส่งผลให้ราคามوادผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 ส่วนราคามوادผลผลิตเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 เนื่องจากรัฐบาลมีมาตรการแทรกแซงราคาน้ำมันปาล์ม น้ำมันปาล์ม และเมล็ดกาแฟดิบ นอกจากนี้ ค่าเงินบาทที่อ่อนตัวส่งผลให้ต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้น

ภาคต่างประเทศ

ก. ภาวะเศรษฐกิจโลก

จากการประมาณการของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในเดือนธันวาคม 2544 คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะชะลอตัวลงจากร้อยละ 4.7 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 2.4 ในปี 2544 เนื่องจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของทุกกลุ่มประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การก่อวินาศกรรมเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ทำให้ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและภาคธุรกิจลดลง ส่วนสหภาพยุโรปราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่สูงขึ้นและภาวะการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่อ่อนตัวลง ส่งผลให้เศรษฐกิจของสหภาพยุโรปชะลอตัว สำหรับประเทศญี่ปุ่นนั้นเศรษฐกิจยังคงตกต่ำ เนื่องจากอุปสงค์จากประเทศคู่ค้าลดลง ประกอบกับมีปัญหภายในประเทศโดยเฉพาะปัญหาสถาบันการเงิน ทางด้านประเทศอาเซียนและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ซึ่งพึ่งพาการส่งออก เศรษฐกิจจะชะลอตัวมากตามเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วและตามอุปสงค์ที่ลดลงของสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ขณะที่กลุ่มประเทศละตินอเมริกา (โดยเฉพาะอาร์เจนตินาและ

บราซิล) ตะวันออกกลาง ยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก เครือรัฐเอกราช และแอฟริกาที่ชะลอตัว ตามภาวะเศรษฐกิจโลกเช่นเดียวกัน

ปริมาณการค้าโลก คาดว่าจะขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปีก่อนมาก โดยมีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 1.0 ในปี 2544 เทียบกับร้อยละ 12.4 ในปี 2543 เป็นผลจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศอุตสาหกรรมเป็นสำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องไปในทุกภูมิภาค

อัตราเงินเฟ้อ ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วคาดว่าในปี 2544 จะอยู่ที่ร้อยละ 2.3 เท่ากับปี 2543 โดยญี่ปุ่นยังคงมีอัตราเงินเฟ้อติดลบร้อยละ 0.7 จากปัญหาเศรษฐกิจถดถอยและภาวะเงินฝืด ส่วนอัตราเงินเฟ้อในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะอยู่ที่ร้อยละ 6.0 ในปี 2544 ใกล้เคียงกับร้อยละ 5.9 ในปี 2543 ราคาสินค้าขั้นปฐมในตลาดโลกคาดว่าจะลดลงร้อยละ 5.5 ในปี 2544 เนื่องจากมีการแข่งขันมากและมีอุปสงค์ลดลง ส่วนราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกลดลงร้อยละ 14.0 เทียบกับที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 56.9 ในปี 2543 เนื่องจากเศรษฐกิจโลกชะลอตัวลงทำให้ความต้องการใช้น้ำมันลดลง

อัตราดอกเบี้ย ในปีนี้อัตราดอกเบี้ยเงินดอลลาร์ สรอ. มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากการที่ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาลดอัตราดอกเบี้ย Fed Funds ถึง 11 ครั้ง จากร้อยละ 6.5 ในช่วงต้นปี มาอยู่ที่ร้อยละ 1.75 ตอนสิ้นปี เพื่อกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ยเงินยูโรก็ลดลงเช่นกัน โดยธนาคารกลางของกลุ่มประเทศยุโรปได้ลดอัตราดอกเบี้ยทางการรวม 4 ครั้งในปี 2544 จากร้อยละ 4.75 ในช่วงต้นปี มาเป็นร้อยละ 3.25 ณ สิ้นปี ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินเยนยังอยู่ในระดับต่ำใกล้ร้อยละ 0 เพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ข. การค้าต่างประเทศและดุลการชำระเงิน

การส่งออก มูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 6.9 จากปีก่อน เนื่องจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น โดยเป็นการลดลงด้านปริมาณส่งออกถึงร้อยละ 5.5 และราคาลดลงร้อยละ 1.5

สินค้าเกษตร ส่วนใหญ่ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นแต่ราคาส่งออกลดลงค่อนข้างมาก ที่สำคัญได้แก่ ข้าว ซึ่งปริมาณเพิ่มขึ้นมากจากการส่งออกข้าวแบบรัฐต่อรัฐไปยังฟิลิปปินส์ และการขยายตัวของตลาดส่งออกในกลุ่มประเทศแอฟริกาโดยเฉพาะข้าวหนึ่ง และอุปทานจากแหล่งอื่นลดลงด้วย **มันสำปะหลัง** ปริมาณเพิ่มขึ้นมากเพราะมีอุปสงค์มันเส้นจากจีนเพื่อทำแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตามการส่งออกเปิดไถ่แซ่เหินแซ่แข็งยังขยายตัวดีทั้งปริมาณและราคา เนื่องจากการเกิดโรคควัวบ้าและโรคปากเปื่อยเท้าเปื่อยในสหภาพยุโรป และโรคไข้หวัดนกในจีน

สินค้าประมงส่วนใหญ่ ได้รับผลกระทบจากราคาที่ลดลง โดยเฉพาะกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ซึ่งมีภาวะการแข่งขันสูงเพราะมีอุปทานส่วนเกินจากเวียดนามและจีน ประกอบกับผู้ผลิตจากละตินอเมริกาสามารถแก้ปัญหาโรคระบาดกุ้งได้ระดับหนึ่งแล้ว

สินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 84.9 ของการส่งออกทั้งหมด ลดลงร้อยละ 6.9 โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตสูงที่สำคัญ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ และชิ้นส่วน แผงวงจรรวมและชิ้นส่วน และเครื่องใช้ไฟฟ้า เนื่องจากอุปสงค์จากตลาดโลกโดยเฉพาะ ตลาดสหรัฐอเมริกาลดลง นอกจากนี้ **ผลิตภัณฑ์โลหะสามัญญ** ได้รับความคุ้มครองตลาดในสหรัฐอเมริกา ทำให้สินค้าที่ส่งออก ได้แก่ ท่อเหล็ก เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กแผ่นรีดเย็น ข้อต่อเหล็ก มีมูลค่าส่งออกลดลง แต่ **ยานยนต์และชิ้นส่วน** ยังขยายตัวร้อยละ 9.5 เพราะประเทศไทยถูกเลือกเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกของรถยนต์หลายยี่ห้อ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเผชิญปัญหาสินค้าเลียนแบบจากจีน โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ที่เข้ามาจำหน่ายในกลุ่มประเทศอาเซียน

สินค้าที่ใช้แรงงานสูง มูลค่าส่งออกลดลงเล็กน้อยร้อยละ 1.8 โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป ลดลงมากตามอุปสงค์ของสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดหลัก และการแข่งขันด้านราคาจากประเทศคู่แข่ง อาทิ อินโดนีเซีย เวียดนาม และจีน ซึ่งส่งออกสินค้าคุณภาพต่ำราคาถูกเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งอุปสรรคจากสหภาพยุโรปซึ่งมีการกีดกันสินค้าจากนอกกลุ่ม **ของเด็กเล่น** ซึ่งเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยยังคงลดลงต่อเนื่องเพราะคู่แข่งจากจีน ขณะที่ **อัญมณีและเครื่องประดับ** ยังขยายตัวดี เนื่องจากยังมีอุปสงค์จากสหรัฐอเมริกา และ **รองเท้า** ขยายตัวเพิ่มขึ้นตามการส่งออกรองเท้ากีฬาและรองเท้าแตะ

สินค้าที่ไว้วัดฤดูใบในประเทศ ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนเล็กน้อย โดยอาหารทะเลกระป๋อง และสับปะรดกระป๋อง ลดลงเพราะราคาลดลงแต่ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้น **เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน** ลดลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ขณะที่ **น้ำตาล** เพิ่มขึ้นเพราะอุปสงค์จากจีน และ **ผลิตภัณฑ์ยาง** เพิ่มขึ้นเล็กน้อยตามอุปสงค์ต่อเนื่องของรถยนต์ที่ขยายตัวและความต้องการสินค้าในกลุ่มนี้ที่เพิ่มขึ้นในช่วงปลายปีซึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา

การนำเข้า มูลค่าการนำเข้าลดลงร้อยละ 2.8 จากปีก่อน โดยปริมาณลดลงร้อยละ 10.7 ตามภาวะการส่งออกที่ลดลงและอุปสงค์ภายในประเทศที่ยังอยู่ในภาวะชะลอตัว ขณะที่ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 (มีแนวโน้มชะลอตัวในช่วงครึ่งหลังของปี) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคานำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรและคอมพิวเตอร์ที่ขยายตัวค่อนข้างสูงในช่วงครึ่งปีแรกตามการพัฒนาเทคโนโลยีที่ควบคู่ไปกับซอฟต์แวร์ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศทั้งในส่วนของภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และภาคครัวเรือน

สินค้าอุปโภคบริโภค ลดลงร้อยละ 5.8 โดยเฉพาะหมวดสินค้าคงทนที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องใช้ในครัวเรือนและเครื่องใช้ไฟฟ้า

วัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบ ซึ่งรวมคอมพิวเตอร์ แผงวงจรรวมและชิ้นส่วนลดลงร้อยละ 7.1 (หากไม่รวมคอมพิวเตอร์และแผงวงจรรวมจะลดลงร้อยละ 5.8) ตามภาวะการส่งออก

สินค้าทุน ที่ไม่รวมเครื่องบินเพื่อการพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 และเป็นผลทางด้านราคาเป็นสำคัญ ในขณะที่ปริมาณลดลงโดยเฉพาะเครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการนำเข้าเครื่องบินเพื่อการพาณิชย์ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปีนี้มีจำนวน

2 ลำ มูลค่า 383 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เทียบกับปีก่อนที่นำเข้า 8 ลำ มูลค่า 1,270 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

รถยนต์และส่วนประกอบ มูลค่านำเข้าใกล้เคียงกับปีก่อน แต่นำเข้าแชสซีส์ (Chassis) และตัวถังเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 9.8 และยางรถยนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.5 ตามการส่งออกและอุปสงค์ภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น

น้ำมันดิบ ราคานำเข้าลดลงอยู่ในระดับเฉลี่ย 23 ดอลลาร์ สหรัฐ.ต่อบาร์เรล เทียบกับ 26 ดอลลาร์ สหรัฐ.ต่อบาร์เรลในปีก่อน ลดลงสอดคล้องกับราคาในตลาดโลกซึ่งส่วนหนึ่งเนื่องจากเหตุการณ์วินาศกรรมที่สหรัฐอเมริกา และการจำกัดปริมาณการผลิตของกลุ่มโอเปคไม่สามารถสร้างแรงกดดันต่อราคาได้

ตุลการค่าและดุลบัญชีเดินสะพัด ปี 2544 ตุลการค่าเกินดุล 2.5 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.(เทียบกับเกินดุล 5.5 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ในปีก่อน) เป็นการเกินดุลในช่วงครึ่งหลังของปี ถึง 2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพราะการนำเข้าที่ลดลงมากในช่วงดังกล่าว ขณะที่ดุลบริการและบริจาดเกินดุลลดลงจากปีก่อนเล็กน้อยเนื่องจากรายรับจากการท่องเที่ยวลดลงแต่รายจ่ายเพิ่มขึ้น ประกอบกับรายได้ของแรงงานไทยในต่างประเทศลดลงมากเนื่องจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจของประเทศไต้หวันซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานสำคัญของแรงงานไทย ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเป็น 6.2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. (เทียบกับเกินดุล 9.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ในปีก่อน)

เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ ขาดดุล 5.5 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงจากปีก่อนที่ขาดดุลถึง 10.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เนื่องจากการขาดดุลที่ลดลงของภาคเอกชนเป็นสำคัญ

เงินทุนภาคเอกชน ขาดดุลลดลงตามการชำระหนี้เงินกู้ต่างประเทศที่ชะลอตัวลงจาก 9.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เหลือเพียง 4.5 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. โดยการชำระหนี้ของกิจการวิเทศธนกิจและภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคารลดลงมากจากการที่ได้ชำระไปมากแล้วในช่วงปีก่อนหน้า และยอดคงค้างหนี้ต่างประเทศก็ได้ลดลงมากแล้ว อย่างไรก็ตาม ในปีนี้ยังคงมีการชำระคืนก่อนกำหนดอยู่ประมาณ 2.9 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. นอกจากนี้ ภาคธนาคารได้ลดการถือสินทรัพย์ต่างประเทศลงประมาณ 0.2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. หลังการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืน (R/P) เงินบาทเริ่มมีเสถียรภาพ นักลงทุนต่างชาติและผู้มีภาวะเป็นเงินตราต่างประเทศจึงลดการทำธุรกรรมป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ประกอบกับธนาคารพาณิชย์ได้นำสินทรัพย์ต่างประเทศเพื่อชำระคืนเงินกู้ ธนาคารพาณิชย์จึงลดการถือสินทรัพย์ต่างประเทศลง สำหรับเงินลงทุนในหลักทรัพย์ขาดดุลเพิ่มขึ้นเป็น 1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เนื่องจากการลงทุนในหุ้น (equity) ได้ลดลงตามภาวะการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่เอื้ออำนวย ส่วนเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังมีเงินไหลเข้าในระดับใกล้เคียงกับปีก่อน

เงินทุนภาคทางการ (รวม ธปท.) ขาดดุลเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจาก ธปท. ชำระคืนเงินกู้จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศภายใต้ IMF package จำนวน 3.1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ซึ่งส่วนหนึ่งของเงินที่นำมาชำระคืนเงินกู้มาจากการซื้อจากตลาดในประเทศ ส่วนภาครัฐขาดดุลเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากการที่รัฐวิสาหกิจมีการชำระคืนเงินกู้ระยะยาวสุทธิจำนวน 0.4 พันล้าน

ดอลลาร์ สรอ. ประกอบกับมีการไถ่ถอนพันธบัตรของรัฐวิสาหกิจ(Floating Rate Note หรือ FRN) 0.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในขณะที่หนี้ของภาครัฐที่ครบกำหนดบางส่วนมีการ refinance ด้วยการออกตราสารหนี้ระยะสั้น (European Commercial Paper หรือ ECP) รวมทั้งพันธบัตรรัฐบาลไทยในตลาดญี่ปุ่น (Samurai bond) จำนวน 0.3 พันล้านดอลลาร์ สรอ. นอกจากนี้ยังมีการเบิกจ่ายเงินกู้ระยะยาวที่รัฐบาลกู้โดยตรงเป็นเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างข้าราชการ (Structural Adjustment Loan หรือ SAL) จำนวน 0.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

ดุลการชำระเงิน เกินดุล 1.3 พันล้านดอลลาร์ สรอ.(เทียบกับขาดดุล 1.6 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในปีก่อน) โดยในปี 2544 กระทบ IMF Package จำนวน 3.1 พันล้านดอลลาร์ สรอ. (เทียบกับชำระ 0.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในปีก่อน) **เงินสำรองระหว่างประเทศ** ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 อยู่ที่ระดับ 33 พันล้านดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่าการนำเข้า 6.5 เดือน โดยมียอดคงค้างการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิจำนวน 2.1 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

ตารางที่ 11 : ดุลการชำระเงิน
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)

	2543			2544 ^{1/}		
	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี
สินค้าออก เอฟ.โอ.บี.	31,957	35,922	67,889	31,654	31,536	63,190
อัตราเปลี่ยนแปลง						
จากระยะเดียวกันปีก่อน (%)	21.2	18.1	19.5	-1.0	-12.2	-6.9
สินค้าเข้า ซี.ไอ.เอฟ.	29,101	33,322	62,423	31,182	29,483	60,665
อัตราเปลี่ยนแปลง						
จากระยะเดียวกันปีก่อน (%)	34.8	28.4	31.3	7.2	-11.5	-2.8
ดุลการค้า	2,866	2,600	5,466	472	2,053	2,525
ดุลบริการบริจาด	2,113	1,749	3,862	1,932	1,754	3,686
ดุลบัญชีเดินสะพัด	4,979	4,349	9,328	2,404	3,807	6,211
เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ	-6,574	-3,696	-10,270	-3,311	-2,222	-5,533
เอกชน	-6,267	-3,504	-9,771	-2,290	-2,250	-4,540
- ธนาคาร	-3,421	-3,185	-6,606	-2,227	114	-2,113
ธนาคารพาณิชย์	-1,406	-1,190	-2,596	-1,826	1,009	-817
กิจการวิเทศธุรกิจ	-2,015	-1,995	-4,010	-401	-895	-1,296
- ธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร	-2,846	-319	-3,165	-63	-2,364	-2,427
ทางการ	-334	-15	-349	-94	-510	-604
ธนาคารแห่งประเทศไทย	27	-177	-150	-927	538	-389
คลาดเคลื่อนสุทธิ	-606	-69	-675	675	-36	639
ดุลการชำระเงิน^{2/}	-2,201	584	-1,617	-232	1,549	1,317

หมายเหตุ : 1/ ข้อมูลเบื้องต้น 2/ ข้อมูลจริง

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และกรมศุลกากร

หนี้ต่างประเทศ

- หนี้ต่างประเทศลดลงตามการชำระคืนหนี้ของภาคเอกชนและ รัฐบาล.

เมื่อเทียบกับเดือนตุลาคม 2544

หนี้ต่างประเทศ ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2544 ลดลง 1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เป็นการลดลงของหนี้ทั้งภาคทางการและภาคเอกชน ประกอบกับค่าเงินเยนอ่อนตัวลงทำให้หนี้สกุลเยนเทียบเท่าสกุลดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลง

หนี้ภาคเอกชน ลดลง 0.6 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. โดยหนี้ภาคธนาคาร ลดลง 0.2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. หนี้ธนาคารพาณิชย์ 0.1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลดลงตามการชำระคืนเงินเบิกเกินบัญชีของธนาคารพาณิชย์ และหนี้กิจการวิเทศธนกิจลดลง 0.1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. จากการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้น ในขณะที่เดือนนี้กิจการวิเทศธนกิจมีการชำระคืนเงินกู้ระยะยาวน้อยลงมาก **หนี้ภาครัฐกิจที่มีใช้ธนาคาร** ลดลง 0.4 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ส่วนใหญ่เป็นการชำระคืนเงินกู้ระยะยาวก่อนครบกำหนดของอุตสาหกรรมปิโตรเลียม

หนี้ภาคทางการ ลดลง 0.4 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. จากการชำระคืนหนี้ตามกำหนดของ รัฐบาล. 0.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. และจากการที่ค่าเงินเยนอ่อนตัวลง 0.1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ขณะที่หนี้ภาครัฐบาลตรงตัว โดยเดือนนี้มีการออก ECP จำนวน 0.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพื่อเตรียมเงินไว้สำหรับ ECP ที่จะครบกำหนดชำระในเดือนธันวาคม 2544 แต่เนื่องจากผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในไทย ประกอบกับได้รับผลจากการตีราคาหนี้เงินเยนลดลงทำให้หนี้ภาครัฐโดยรวมไม่เปลี่ยนแปลง

เมื่อเทียบกับสิ้นปี 2543

หนี้ต่างประเทศรวม ลดลง 10.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ส่วนใหญ่เป็นการลดลงของหนี้ระยะยาว ส่วนหนี้ระยะสั้นลดลงเพียงเล็กน้อย

หนี้ภาคเอกชน ลดลง 6 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. การชำระคืนหนี้ชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน **ภาคธนาคาร** หนี้ระยะยาวลดลง 2.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ส่วนหนี้ระยะสั้นค่อนข้างทรงตัว สำหรับ **หนี้ภาครัฐกิจที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์** ลดลง 3.2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. โดยส่วนใหญ่เป็นการลดลงจากการชำระคืนหนี้ระยะยาวทั้งตามกำหนดและก่อนครบกำหนด

หนี้ภาคทางการ ลดลง 4.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เป็นการลดลงของหนี้ระยะยาวเกือบทั้งจำนวน ส่วนใหญ่เกิดจากการชำระคืนหนี้ตามโปรแกรม IMF ของธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับหนี้ภาครัฐส่วนใหญ่มีการชำระคืนหนี้ระยะยาวและ refinance ด้วยการออก ECP ทำให้หนี้ระยะสั้นเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วมาก อย่างไรก็ตามหนี้ระยะสั้นในภาครัฐยังคงมีสัดส่วนที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับหนี้ระยะยาว

โครงสร้างหนี้ต่างประเทศ สัดส่วนหนี้ภาคเอกชนใกล้เคียงกับสิ้นปีก่อนที่ร้อยละ 57.4 สำหรับสัดส่วนหนี้ระยะสั้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18.4 เป็นร้อยละ 19.6

ตารางที่ 12 : ยอดคงค้างหนี้ต่างประเทศของไทย
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)

	2544						
	2542	2543	ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ต.ค.	พ.ย.
1. ภาคทางการ	36,228	33,913	31,751	30,968	30,462	29,957	29,600
1.1 ธปท. (ระยะยาว)	12,817	12,019	10,997	10,191	9,594	9,343	9,006
1.2 ภาครัฐบาล	23,411	21,894	20,754	20,777	20,868	20,614	20,594
ระยะยาว	23,281	21,868	20,730	20,627	20,798	20,544	20,464
ระยะสั้น	130	26	24	150	70	70	130
2. ภาคเอกชน	59,009	45,802	43,879	43,061	41,555	40,419	39,811
ระยะยาว	39,207	31,134	29,533	28,323	27,566	26,747	26,361
ระยะสั้น	19,802	14,668	14,346	14,738	13,989	13,672	13,450
2.1 ภาคธนาคาร	17,702	12,157	11,557	11,107	10,303	9,549	9,331
ระยะยาว	8,236	6,731	5,974	5,265	4,890	4,443	4,391
ระยะสั้น	9,466	5,426	5,583	5,842	5,413	5,106	4,940
2.1.1 ธนาคารพาณิชย์	4,596	3,921	4,007	3,811	3,408	3,007	2,940
ระยะยาว	2,967	2,580	2,462	2,210	1,875	1,782	1,774
ระยะสั้น	1,629	1,341	1,545	1,601	1,533	1,225	1,166
2.1.2 วิเทศธนกิจ	13,106	8,236	7,550	7,296	6,895	6,542	6,391
ระยะยาว	5,269	4,151	3,512	3,055	3,015	2,661	2,617
ระยะสั้น	7,837	4,085	4,038	4,241	3,880	3,881	3,774
2.2 ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร	41,307	33,645	32,322	31,954	31,252	30,870	30,480
ระยะยาว	30,971	24,403	23,559	23,058	22,676	22,304	21,970
ระยะสั้น	10,336	9,242	8,763	8,896	8,576	8,566	8,510
รวม (1+2)	95,237	79,715	75,630	74,029	72,017	70,376	69,411
ระยะยาว	75,305	65,021	61,260	59,141	57,958	56,634	55,831
ระยะสั้น	19,932	14,694	14,370	14,888	14,059	13,742	13,580
สัดส่วน (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ระยะยาว	79.1	81.6	81.0	79.9	80.5	80.5	80.4
ระยะสั้น	20.9	18.4	19.0	20.1	19.5	19.5	19.6
สัดส่วน (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
เอกชน	62.0	57.5	58.0	58.2	57.7	57.4	57.4
ทางการ	38.0	42.5	42.0	41.8	42.3	42.6	42.6

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาวะการคลัง

ในปีงบประมาณ 2544 รัฐบาลดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุล เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการกระตุ้นเศรษฐกิจ การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐ นอกจากนี้รัฐบาลได้ดำเนินการตามนโยบายกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ส่วนราชการท้องถิ่น โดยการถ่ายโอนการบริหารงบประมาณสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และจัดสรรรายได้เพิ่มเติมแก่อปท. จำนวน 12.7 พันล้านบาท เพื่อให้รายได้ของส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 20 ของรายได้รัฐบาล

ในปีงบประมาณ 2544 รัฐบาลกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายไว้จำนวน 910 พันล้านบาท ประมาณการรายได้สุทธิจำนวน 805 พันล้านบาท และเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลจำนวน 105 พันล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 1.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ก. ฐานะการคลัง

รัฐบาล

รายได้ รายได้นำส่งคลังมีจำนวน 765.4 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 จากปีงบประมาณก่อน โดยเป็นผลจากการขยายตัวของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.9 ตามการเพิ่มขึ้นของภาษีที่เก็บจากเงินได้เนื่องจากการจ้างงานปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตามภาษีที่เก็บจากรายได้ดอกเบี้ยปรับลดลงจากการที่อัตราดอกเบี้ยในระบบการเงินลดลงตามลำดับ นอกจากนี้ภาษีสรรพสามิตปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.0 ส่วนหนึ่งเนื่องจากการปรับเพิ่มอัตราภาษีสำหรับสินค้าประเภทสุราและยาสูบ สำหรับอากรขาเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 และภาษีเงินได้นิติบุคคลขยายตัวร้อยละ 1.6 ชะลอลงจากปีงบประมาณก่อนที่มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 21.4 และ 26.3 ตามลำดับ สะท้อนถึงภาวะการลงทุนภาคเอกชนที่ยังไม่ฟื้นตัวเข้าสู่ภาวะปกติ

รายได้ภาษีนำส่งที่ลดลงที่สำคัญ อาทิ ภาษีธุรกิจเฉพาะ ซึ่งปรับลดลงร้อยละ 32.0 เนื่องจากการปรับลดอัตราภาษีที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการสนับสนุนการฟื้นตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ ภาษีมูลค่าเพิ่มลดลงร้อยละ 8.0 จากการที่รัฐบาลจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ อปท. เพิ่มเติมจำนวน 12.7 พันล้านบาท ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีการจัดสรรรายได้เพิ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้สัดส่วนของรายได้ส่วนท้องถิ่นต่อรายได้รัฐบาลกลางเท่ากับร้อยละ 20 ในปีงบประมาณนี้

สำหรับรายได้จากการนำส่งของรัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.7 ส่วนหนึ่งเพราะรัฐวิสาหกิจมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.8

รายจ่าย รายจ่ายจากงบประมาณเบิกจ่ายได้ 876 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0 โดยเป็นผลจากการเร่งตัวของรายจ่ายงบประมาณปีปัจจุบันที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 เป็น 784.9

พันล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 88.4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 88.0 ในปีงบประมาณก่อน สำหรับรายจ่ายจากงบประมาณปีก่อนๆ ลดลงร้อยละ 9.0 เหลือ 91.0 พันล้านบาท

รายจ่ายประจำเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 เป็น 684.1 พันล้านบาท โดยรายจ่ายดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ร้อยละ 9.4) รองลงมาได้แก่ เงินอุดหนุนและเงินโอน (ร้อยละ 9.2) รายจ่ายซื้อสินค้าและบริการ (ร้อยละ 6.1) และรายจ่ายเงินเดือนและค่าจ้าง (ร้อยละ 3.8) ทั้งนี้ รายจ่ายประจำส่วนใหญ่เป็นเงินเดือนและค่าจ้างซึ่งคิดเป็นร้อยละ 46.2 ของรายจ่ายประจำทั้งหมด เมื่อพิจารณารายจ่ายประจำแยกตามลักษณะงานจะเห็นว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับรายจ่ายด้านการศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.2 ของรายจ่ายประจำ รองลงมา คือ การป้องกันประเทศ (ร้อยละ 10.6) และการสาธารณสุข (ร้อยละ 8.8)

ตารางที่ 13 : ฐานะการคลังรัฐบาล
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2542	2543	2544
รายได้	709.9	747.6	765.4
(อัตราเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-2.4)	(5.3)	(2.4)
รายจ่าย	821.5	850.6	876.0
(อัตราเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-1.6)	(3.5)	(3.0)
งบประมาณปีปัจจุบัน	690.8	748.8	784.9
งบประมาณปีก่อน ๆ	128.4	100.0	91.0
ดุลเงินในงบประมาณ	-111.6	-103.0	-110.6
ดุลเงินนอกงบประมาณ	-22.8	-13.6	2.7
ดุลเงินสด	-134.4	-116.6	-107.9
(% ต่อ GDP)	(-2.9)	(-2.4)	(-2.1)
อัตราการเบิกจ่ายงบประมาณ (%) (ไม่รวมชำระคืนต้นเงินกู้)	85.5	88.0	88.4
การชดเชยการขาดดุล			
กู้ยืมในประเทศสุทธิ	37.4	82.4	102.8
กู้ยืมต่างประเทศสุทธิ	37.5	26.6	5.6
ใช้เงินคงคลัง	59.5	7.6	-0.5
ยอดคงค้างเงินคงคลัง	79.5	71.8	72.3
ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง สายฐานข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย			

ตารางที่ 14 : รายได้รัฐบาล

ปีงบประมาณ	พันล้านบาท			อัตราเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		
	2542	2543	2544	2542	2543	2544
รายได้ทั้งหมด	709.9	747.6	765.4	-2.4	5.3	2.4
ภาษี	620.1	661.4	684.5	-4.5	6.2	3.4
- ฐานรายได้	213.7	235.4	253.6	-0.6	9.2	7.2
บุคคลธรรมดา	101.2	87.4	97.0	-14.8	-15.8	9.9
นิติบุคคล	101.3	137.4	139.6	11.6	26.3	1.6
- ฐานการบริโภค	319.2	320.8	319.1	-9.3	0.5	-0.5
มูลค่าเพิ่ม	131.9	137.7	127.5	-18.7	4.2	-8.0
สรรพสามิต	166.3	166.3	178.9	7.1	0.0	7.0
ธุรกิจเฉพาะ	20.8	16.6	12.6	-38.9	-25.2	-32.0
- ฐานการค้าระหว่างประเทศ	66.3	84.4	90.4	1.0	21.4	6.7
- ภาษีอื่น ๆ	20.9	20.8	21.4	24.0	-0.3	2.7
รายได้อื่น ๆ	89.8	86.2	80.9	15.2	-4.2	-6.6
- รายได้นำส่งของรัฐวิสาหกิจ	46.3	38.8	53.6	1.2	-19.6	27.7

ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง,
 สายฐานข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 15 : รายจ่ายรัฐบาล จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ

ปีงบประมาณ	พันล้านบาท			อัตราเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		
	2542	2543	2544	2542	2543	2544
รายจ่ายรวม	821.5	850.6	876.0	-1.6	3.5	3.0
รายจ่ายประจำ	587.4	645.8	684.1	9.8	9.9	5.9
- เงินเดือนและค่าจ้าง	297.4	304.5	316.2	6.1	2.4	3.8
- ซื้อสินค้าและบริการ	144.7	152.3	161.5	-18.7	5.2	6.1
- ดอกเบี้ยจ่าย	44.7	58.3	63.7	414.6	30.3	9.4
- เงินอุดหนุนและเงินโอน	100.6	130.7	142.7	17.7	30.0	9.2
รายจ่ายลงทุน	234.1	204.8	191.9	-22.1	-12.5	-6.3
- จัดหาสินทรัพย์ถาวร	203.7	177.0	155.2	-21.8	-13.1	-12.3
- เงินโอนเพื่อการลงทุน	28.9	27.0	36.0	-26.6	-6.4	33.0
- การให้กู้ยืมและซื้อสินทรัพย์ ทางการเงิน	1.5	0.7	0.6	179.6	-51.6	-15.2

ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง,
 สายฐานข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 16 : รายจ่ายรัฐบาล จำแนกตามลักษณะงาน
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2542	2543	2544
รายจ่ายรวม	821.5	850.6	876.0
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-1.6)	(3.5)	(3.0)
การบริหารทั่วไป	90.3	95.4	103.8
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-1.0)	(5.6)	(8.8)
การป้องกันประเทศ	76.4	73.6	75.8
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-13.5)	(-3.7)	(3.0)
การบริการชุมชนและสังคม	368.6	378.4	388.9
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-0.2)	(2.6)	(2.8)
การศึกษา	215.3	218.6	223.0
การสาธารณสุข	64.3	62.8	66.6
การสังคมสงเคราะห์	38.9	51.0	55.3
การเศรษฐกิจ	197.2	194.9	195.1
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-13.1)	(-1.1)	(0.1)
อื่น ๆ	89.0	108.3	112.3
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(48.8)	(21.6)	(3.7)

ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง
 สายนฐานข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับรายจ่ายลงทุนมีจำนวน 191.9 พันล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.3 เป็นการลดลงจากงบประมาณปีปัจจุบันและงบประมาณปีก่อนๆ ร้อยละ 1.8 และ 14.4 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็นการลดลงของการจัดหาสินทรัพย์ถาวรของรัฐบาล ขณะที่รายจ่ายโอนเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรายจ่ายโอนให้ อปท. ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.7 สอดคล้องกับนโยบายกระจายอำนาจสู่ส่วนราชการท้องถิ่น

การชดเชยการขาดดุล รัฐบาลชดเชยการขาดดุลเงินสดจำนวน 107.9 พันล้านบาท ด้วยการกู้ยืมในประเทศ 104.8 พันล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 105 พันล้านบาท โดยตามเอกสารงบประมาณจำแนกเป็นการออกพันธบัตร 68.7 พันล้านบาท ตั๋วสัญญาใช้เงิน 10 พันล้านบาท และเพิ่มวงเงินตั๋วเงินคลังคงค้าง 26.1 พันล้านบาท ด้านต่างประเทศมีการนำเงินกู้ต่างประเทศ ผากบัญชีเงินคงคลัง 15.5 พันล้านบาท

สำหรับการชำระคืนต้นเงินกู้มีทั้งสิ้น 22.4 พันล้านบาท โดยเป็นพันธบัตร 2.4 พันล้านบาท ตั๋วสัญญาใช้เงิน 10 พันล้านบาท และเงินกู้ต่างประเทศ 10 พันล้านบาท ทั้งนี้ บัญชีเงินคงคลังมียอดคงค้างเท่ากับ 72.3 พันล้านบาท เพิ่มขึ้น 0.5 พันล้านบาทจากสิ้นปีงบประมาณก่อน

รัฐวิสาหกิจ

ในปีงบประมาณ 2544 รัฐวิสาหกิจมีเงินสดเพื่อใช้ในการลงทุน (Retained Income) 168.3 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 122.7 พันล้านบาทในปีงบประมาณก่อน ส่วนหนึ่งเนื่องจาก รัฐวิสาหกิจในภาพรวมมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน 78.6 พันล้านบาท

ตารางที่ 17 : ดุลรัฐวิสาหกิจ
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2542	2543	2544
เงินสดที่มีเพื่อใช้ในการลงทุน (Retained Income)	89.3	122.7	168.3
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-21.9)	(37.4)	(37.2)
รายจ่ายลงทุน	175.5	171.3	152.3
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน %)	(-3.5)	(-2.4)	(-11.1)
ดุลรัฐวิสาหกิจ	-86.2	-48.6	16.0
(% ต่อ GDP)	(-1.9)	(-1.0)	(0.3)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด้านรายจ่ายลงทุน มีการเบิกจ่ายได้ 152.3 พันล้านบาท โดยมีประสิทธิภาพในการเบิกจ่ายเพียงร้อยละ 67 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ในช่วงต้นปี 2544 ประกอบกับ รัฐบาลมีนโยบายจำกัดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศทำให้การดำเนินงานตามโครงการลงทุนที่พึ่งพาสินค้านำเข้าในสัดส่วนสูงชะลอลง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการขออนุมัติเงินกู้จากสถาบันการเงินต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจในช่วงไตรมาสที่ 4 อาทิ การให้กระทรวงเจ้าสังกัดเร่งพิจารณาอนุมัติการจัดซื้อพัสดุจากต่างประเทศ การลดขั้นตอนการขออนุมัติเงินกู้ต่างประเทศ การปรับปรุงวิธีการบริหารงบลงทุน ทำให้การเบิกจ่ายงบลงทุนในช่วงดังกล่าวเร่งตัวขึ้น

ในปีงบประมาณ 2544 รัฐวิสาหกิจมีการเกินดุล 16 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.3 ต่อ GDP

ข. หนี้สาธารณะ

ณ สิ้นปีงบประมาณ 2544 รัฐบาลมีหนี้สาธารณะ 2,931.7 พันล้านบาท หรือร้อยละ 57.6 ต่อ GDP เพิ่มขึ้นจาก 2,804.3 พันล้านบาท หรือร้อยละ 57.3 ต่อ GDP เมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2543

หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรงมีจำนวน 1,263.7 พันล้านบาท หรือร้อยละ 24.8 ต่อ GDP ขณะที่หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินทั้งที่รัฐบาลค้ำประกันและไม่ค้ำประกันเท่ากับ

970.6 พันล้านบาท หรือร้อยละ 19.1 ต่อ GDP และหนี้สินของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา
ระบบสถาบันการเงิน 697.5 พันล้านบาท หรือร้อยละ 13.7 ต่อ GDP

ตารางที่ 18 : หนี้สาธารณะ
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2542	2543	2544
1. หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง	959.7	1,113.9	1,263.7
(% ต่อ GDP)	(20.8)	(22.8)	(24.8)
1.1 หนี้ต่างประเทศ	361.0	395.2	449.6
1.2 หนี้ในประเทศ	598.6	718.7	814.1
2. หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	694.9	908.9	970.5
(% ต่อ GDP)	(15.1)	(18.6)	(19.1)
2.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน	694.9	775.6	796.4
หนี้ต่างประเทศ	422.8	422.6	384.8
หนี้ในประเทศ	272.1	353.0	411.6
2.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	n.a	133.3	174.1
หนี้ต่างประเทศ	n.a	48.5	74.9
หนี้ในประเทศ	n.a	84.8	99.2
3. หนี้สินของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ	814.6	781.4	697.5
(% ต่อ GDP)	(17.6)	(16.0)	(13.7)
3.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน	0.0	0.0	112.0
3.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	814.6	781.4	585.5
4. รวม (1+2+3)	2,469.2	2,804.3	2,931.7
(% ต่อ GDP)	(53.5)	(57.3)	(57.6)
ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง			
สายฐานข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย			

แนวนโยบายปี 2545

ในปี 2544 เศรษฐกิจโลกชะลอตัวลงและได้ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่องไปจนถึงปี 2545 รัฐบาลจึงยังคงมีความจำเป็นต้องดำเนินนโยบายขาดดุลการคลังในปีงบประมาณ 2545 ต่อไป เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศ ในการนี้รัฐบาลได้จัดงบประมาณเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจจำนวน 58 พันล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับการใช้เงินงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จึงได้จัดทำงบประมาณปี 2545 ให้สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนและมาตรการสำคัญของรัฐบาลด้วย

ภาวะการเงิน

ก. สภาพคล่องและอัตราดอกเบี้ย

- สภาพคล่องในระบบการเงินในปี 2544 โดยรวมอยู่ในระดับสูงเกือบตลอดทั้งปีจากสินเชื่อที่ขยายตัวต่ำ ขณะที่เงินฝากยังขยายตัวในเกณฑ์ดี

- ในไตรมาสสุดท้ายของปี 2544 ระบบการเงินมีสภาพคล่องสูง อัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.10 ต่อปี ส่วนอัตราดอกเบี้ย Interbank Overnight เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.19 ต่อปี

- สภาพคล่องที่อยู่ในระดับสูงทำให้นักการพาณิชย์ปรับอัตราดอกเบี้ยลดลงเป็นลำดับ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท 3 เดือนและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ของธนาคารพาณิชย์ใหญ่ 4 แห่ง อยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 2.25 และ 7.125 ต่อปี ตามลำดับ ณ สิ้นปี 2544

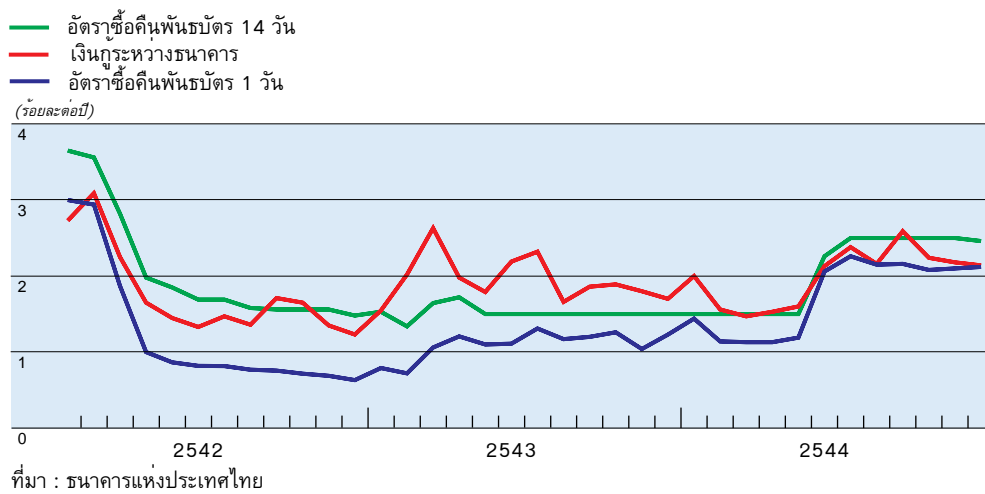
- อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์แม้ว่าจะลดลง แต่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงปรับตัวสูงขึ้นเนื่องจากอัตราเงินเฟ้อในช่วงครึ่งหลังของปีปรับตัวลดลง

สภาพคล่องของระบบการเงินโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2544 สภาพคล่องของระบบการเงินอยู่ในเกณฑ์สูง ทั้งนี้สภาพคล่องได้ปรับตัวขึ้นเล็กน้อยเป็นระยะสั้นๆ ในช่วงเทศกาลและวันหยุดที่ติดต่อกัน เนื่องจากภาคเอกชนมีความต้องการถือเงินสดเพื่อการใช้จ่ายมากขึ้น อนึ่ง ในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของเดือนพฤษภาคม 2544 สภาพคล่องในตลาดเงินปรับตัวขึ้น เนื่องจากเป็นช่วงชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลงวดประจำปี 2543 สถาบันการเงินจึงต้องสำรองเงินสดไว้เพื่อการเบิกถอนของธุรกิจเอกชนจำนวนหนึ่ง สภาพคล่องปรับตัวขึ้นเล็กน้อยในช่วงต้นเดือนมิถุนายน 2544 และยังคงอยู่ในระดับสูงหลังการประกาศเพิ่มอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วัน จากร้อยละ 1.50 ต่อปี เป็นร้อยละ 2.50 ต่อปี

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2544 เงินฝากธนาคารพาณิชย์ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การปล่อยสินเชื่อยังคงเป็นไปอย่างระมัดระวัง ทำให้สภาพคล่องของระบบการเงินโดยรวมตลอดครึ่งหลังของปียังอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ สภาพคล่องได้ปรับตัวขึ้นเล็กน้อยเป็นระยะสั้นๆ ในบางช่วง กล่าวคือ ในเดือนกรกฎาคม 2544 ธนาคารออมสินได้เตรียมสภาพคล่องเพื่อรองรับการเบิกจ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน และในช่วงปลายเดือนสิงหาคม 2544 ธนาคารพาณิชย์เตรียมสภาพคล่องล่วงหน้าในช่วงการจ่ายภาษีนิติบุคคลงวดครึ่งปี สำหรับเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาช่วงเดือนกันยายน 2544 ได้ทำให้สภาพคล่องในระบบปรับตัวขึ้นเป็นระยะสั้น อย่างไรก็ตาม ปล่อยให้สภาพคล่องผ่านตลาดซื้อคืนเพื่อลดการผันผวนของอัตราดอกเบี้ย สำหรับสภาพคล่องในเดือนธันวาคม 2544 ยังคงอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. ไม่ได้ทำให้ตลาดผันผวนนัก

อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน ตลอดทั้งปีเคลื่อนไหวในระดับต่ำตามภาวะสภาพคล่องที่มีอยู่สูง ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน และอัตราดอกเบี้ย Interbank Overnight เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.24 และ 1.68 ต่อปี ในช่วงไตรมาสแรก และร้อยละ 1.46 และ 1.75 ต่อปี ในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2544 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หลังจากการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วัน ของ ธปท. อัตราดอกเบี้ยตลาดเงินได้ปรับตัวสูงขึ้น โดยในเดือนมิถุนายน 2544 อัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 1 วันเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.06 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ย Interbank Overnight เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.13 ต่อปี

อัตราดอกเบี้ยตลาดเงิน

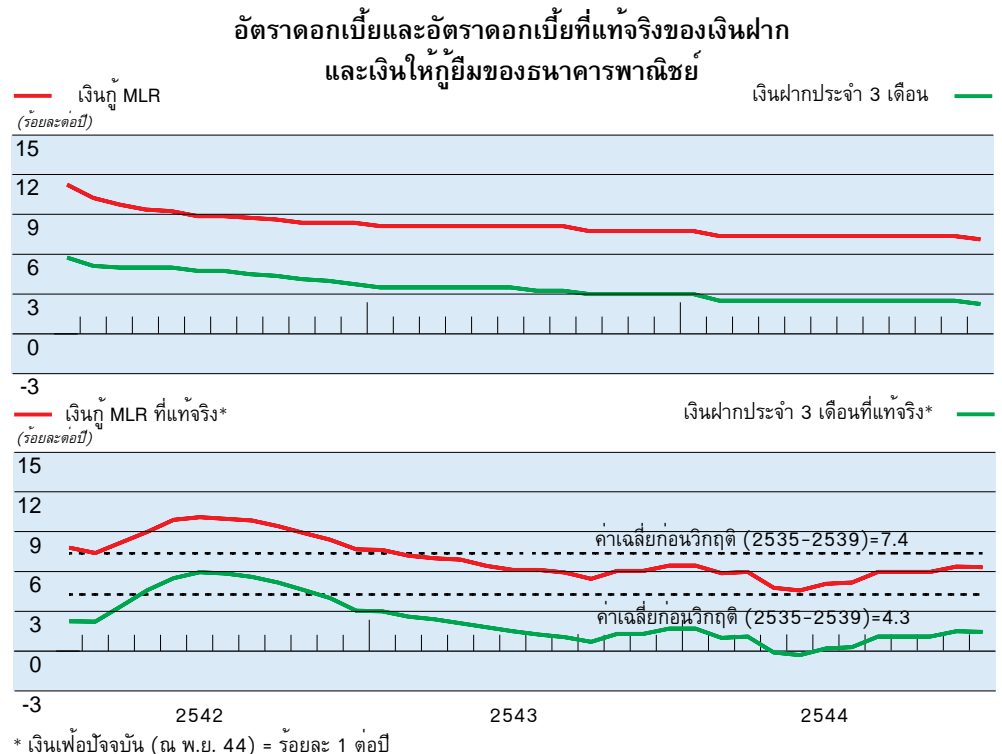
สำหรับในช่วงครึ่งหลังของปี 2544 อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินยังคงเคลื่อนไหวในช่วงแคบๆ และมีแนวโน้มลดลงหลังจากที่ปรับตัวสูงขึ้นในช่วงกลางปี อย่างไรก็ตาม การตั้งตัวของสภาพคล่องในช่วงสัปดาห์หลังจากเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาได้ทำให้อัตราดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะอัตราดอกเบี้ย Interbank Overnight ที่เพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยร้อยละ 2.6 ต่อปี เทียบกับตลอดไตรมาสที่ 3 ซึ่งเฉลี่ยร้อยละ 2.37 ต่อปี สำหรับอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน ในไตรมาสที่ 3 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.19 ต่อปี และในไตรมาสสุดท้ายของปี อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินปรับตัวลดลงอีก โดยอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน และอัตราดอกเบี้ย Interbank Overnight เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.1 และ 2.19 ต่อปี ตามลำดับ ทั้งนี้ การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. ในช่วงปลายปีไม่ได้ส่งผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยตลาดเงินมากนัก เพราะตลาดได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยไปก่อนหน้านี้แล้ว

อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ ปี 2544 อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ปรับตัวลดลงตามภาวะสภาพคล่องที่อยู่ในระดับสูง โดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2544 ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมลงร้อยละ 0.50 ต่อปี ในเดือนกุมภาพันธ์ 2544 ตามภาวะสภาพคล่องในระบบที่มีอยู่สูง ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน

และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ของ 4 ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ลดลงมาอยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 2.50 และ 7.375 ต่อปี ตามลำดับ ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. ในเดือนมิถุนายน 2544 ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ไทยบางธนาคารและสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศบางแห่งประกาศปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมเพื่อเป็นการปรับต้นทุนและโครงสร้างการระดมทุนให้เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่งยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย

สำหรับอัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ตลอดครึ่งหลังของปี 2544 ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงจนถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายน 2544 โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ของ 4 ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ยังคงอยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 2.50 และ 7.375 ต่อปี ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจากการที่สภาพคล่องในระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงมีอยู่สูง เนื่องจากเงินฝากขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ยังคงระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อใหม่ ทำให้ในช่วงต้นเดือนธันวาคม 2544 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง ได้ทยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยทั้งเงินฝากและเงินกู้ลงร้อยละ 0.25 ทำให้ ณ สิ้นปี 2544 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง อยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 2.25 และ 7.125 ต่อปี ตามลำดับ

อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ที่แท้จริงปรับตัวลดลงตลอดช่วง 5 เดือนแรกของปี 2544 จากการที่อัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดย ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2544 อัตรา

เงินเพื่ออยู่ที่ระดับสูงสุดของปี ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง อยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ -0.30 และ 4.575 ต่อปี ตามลำดับ แต่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงปรับตัวสูงขึ้นในเดือนมิถุนายน 2544 เพราะอัตราเงินเฟ้อลดลงมากทำให้ ณ สิ้นไตรมาสที่ 2 ของปี 2544 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง ปรับเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 0.20 และ 5.075 ต่อปี ตามลำดับ

ในครึ่งหลังของปี 2544 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงปรับตัวสูงขึ้นตามลำดับ เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อปรับตัวลดลงโดยตลอด ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง เปลี่ยนแปลงไม่มากนัก แม้ในช่วงเดือนธันวาคม 2544 ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง ได้ทยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.25 แต่การที่อัตราเงินเฟ้อปรับตัวลดลงมาก ทำให้ ณ สิ้นเดือน ธันวาคม 2544 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือนและอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง อยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 1.45 และ 6.33 ต่อปี ตามลำดับ

ข. การดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์

- ภาคธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบในปีนี้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นจากปีที่แล้ว
- ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ปรับตัวสูงขึ้น

ระบบธนาคารพาณิชย์

ภาคธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบในปีนี้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นจากปีที่แล้ว ดังจะเห็นได้จากกำไรการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี อยู่ที่ 30.98 พันล้านบาท เมื่อเทียบกับ 19.16 พันล้านบาท ใน 3 ไตรมาสแรกของปี 2543 เนื่องจากค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญลดลงมากจากปีที่แล้ว

ส่วนสินเชื่อของระบบ (บวกกลับหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMCs) แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับ AMCs) ยังมีการขยายตัวต่อเนื่องตลอดปี เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อเพราะสภาวะเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกยังคงชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งความมั่นใจในข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าของสถาบันการเงินยังอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่เดียวกันธนาคารพาณิชย์ยังอยู่ระหว่างการปรับปรุงพัฒนาหลักเกณฑ์ และความสามารถเฉพาะทางในการวิเคราะห์สินเชื่อใหม่โดยเน้นความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่งแตกต่างมากจากหลักเกณฑ์ในการปล่อยสินเชื่อก่อนวิกฤตที่เน้นหลักประกันเป็นหลัก จึงต้องอาศัยเวลาในการพัฒนาความชำนาญ

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของระบบลดลงมาก โดยสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมลดลงจากร้อยละ 17.8 ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2544 เป็นร้อยละ 10.50 ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 เนื่องจากการโอนหนี้ไป AMCs ของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 444.44 พันล้านบาท

อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย 11 เดือนแรกของปี 2544 อยู่ที่ระดับร้อยละ 13.2 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยร้อยละ 12.1 ในปี 2543 โดยเป็นอัตราเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงร้อยละ 8.6 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.0 ในปี 2543 ธนาคารพาณิชย์คงเงินกองทุนเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาก เนื่องจากเกรงว่าภาวะเศรษฐกิจไทยที่ชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้และสร้างภาระในส่วนสำรองเผื่อนี้สูญ ซึ่งจะเป็นปัญหาทำให้ต้นทุนสูงมากหากต้องเพิ่มทุนในภายหลัง

ตารางที่ 19 : ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์
(หน่วย : พันล้านบาท)

	2543		2544		
	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3
ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด					
- กำไร/ขาดทุนจากการดำเนินงาน	12.23	8.27	13.41	3.43	14.14
- การกันสำรองหนี้สูญ	-84.97	-37.34	-5.25	23.57	5.36
- กำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษี)	-72.74	-29.07	8.32	-20.14	8.62
ธนาคารพาณิชย์ไทย					
- กำไร/ขาดทุนจากการดำเนินงาน	2.77	-1.20	7.11	-1.79	9.70
- การกันสำรองหนี้สูญ	-82.38	-36.93	-5.17	-17.65	4.73
- กำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษี)	-79.61	-38.13	1.94	-19.43	4.97
ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ					
- กำไร/ขาดทุนจากการดำเนินงาน	9.46	9.47	6.30	5.22	4.44
- การกันสำรองหนี้สูญ	-2.60	-0.41	-0.08	5.92	0.08
- กำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษี)	6.87	9.06	6.38	-0.71	3.65

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

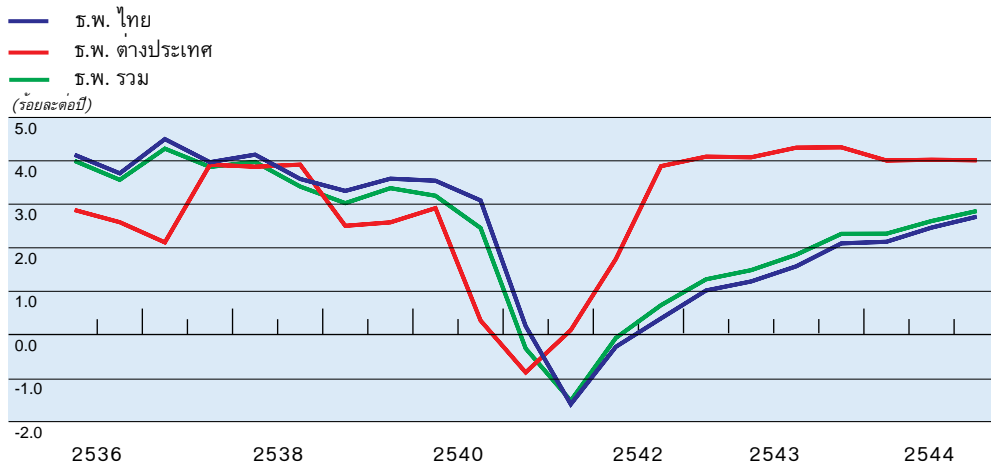
แนวโน้มธนาคารพาณิชย์ในปี 2545

การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายถึงสองครั้งติดต่อกัน หลังการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินในเดือนธันวาคม 2544 และมกราคม 2545 เพื่อส่งสัญญาณมาตรการผ่อนคลายทางการเงินนั้น มุ่งที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งภาคการบริโภคและการลงทุน เพื่อผลักดันให้กลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินทางระบบสินเชื่อเริ่มทำงานและผลักดันให้เคลื่อนต่อไปเป็นวงจร หากเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาฟื้นตัวขึ้นในช่วงครึ่งปีหลังของ 2545 ตามการคาดการณ์ จะส่งผลในทางบวกที่จะช่วยสร้างอุปสงค์ของสินค้าส่งออกไทย ซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญของเศรษฐกิจไทย และส่งผลต่อการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อ ประกอบกับธนาคารพาณิชย์ได้กันทุนสำรองและได้มีการโอนหนี้เสียไปมากแล้ว ภาวะและข้อจำกัดการปล่อยสินเชื่อเนื่องจากการตั้งสำรองหนี้จึงลดลงไปมาก ซึ่งน่าจะส่งผลทำให้การแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์มีมากขึ้น และอาจเป็นผลให้ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective Interest Rate Spread) มีแนวโน้มต่ำลง พร้อมกันนี้ ธปท.

ได้ปรับปรุงเกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้และการตั้งสำรองที่ผ่อนคลายลงแต่ยังคงสอดคล้องกับกฎเกณฑ์สากล เพื่อลดอุปสรรคในการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (Effective Interest Rate Spread) ปรับตัวสูงขึ้นโดยตลอด โดยส่วนต่าง ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2544 เป็นร้อยละ 2.7 ต่อปี เมื่อเทียบกับร้อยละ 1.6 ต่อปี ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2543 โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ยลดลงเป็นลำดับ ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเนื่องจากฐานสินเชื่อรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ลดต่ำลงจากการโอนหนี้เสียซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดรายได้ดอกเบี้ยไป AMCs เป็นจำนวนมาก

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์

ค. เงินฝากและสินเชื่อภาคเอกชนของระบบธนาคารพาณิชย์

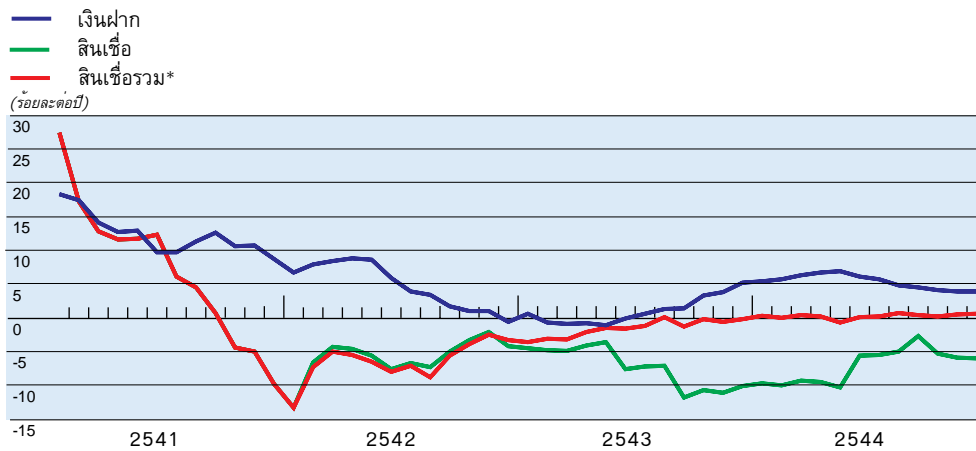
- ในปี 2544 เงินฝากขยายตัว 193.1 พันล้านบาท หรือร้อยละ 4.0 โดยปรับเพิ่มขึ้นมากในช่วงต้นปี และการขยายตัวลดลงเล็กน้อยในไตรมาสที่ 2-3
- ในขณะที่สินเชื่อ (ซึ่งรวมหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMCs) แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับ AMCs) ขยายตัวในระดับต่ำ

เงินฝากธนาคารพาณิชย์ ในปี 2544 ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 มียอดคงค้าง 5,009.1 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 4,816 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 โดยเงินฝากธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในไตรมาสแรก เนื่องจากเงินสดที่ภาคเอกชนเบิกถอนเพื่อใช้จ่ายในช่วงเทศกาลปีใหม่และตรุษจีนได้กลับเข้าสู่ระบบธนาคารพาณิชย์ ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของเงินฝากเริ่มชะลอลงในช่วงไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ของปี 2544 โดยเฉพาะในเดือนมิถุนายน 2544 มีการเบิกถอนเงินจำนวนหนึ่งจากธุรกิจเอกชน เนื่องจากภาคธุรกิจมีการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งมีการโยกย้ายเงินฝากไปลงทุนในตราสารหนี้ของภาคเอกชนที่ออกจำหน่ายในเดือนกันยายน 2544 และเริ่มปรับเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงไตรมาสที่ 4

สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ (คำนวณสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นเดือน) ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 มียอดคงค้างอยู่ที่ 4,447.9 พันล้านบาท ลดลงจากสิ้นปี 2543 ซึ่งอยู่ที่ 4,723.7 พันล้านบาท ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการชำระคืนสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับภาคเอกชนมีการระดมทุนเพื่อออกตราสารหนี้ ขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อใหม่ตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ยังคงชะลอตัว นอกจากนี้ ในช่วงครึ่งหลังของปี 2544 มีการโอนหนี้ไปยัง AMC's ในเดือนมิถุนายนของธนาคารรัฐ 2 แห่ง และการโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพไปยังบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (TAMC) จำนวนหนึ่งในปลายปี การโอนหนี้ดังกล่าวช่วยลดภาระการสำรองเผื่อหนี้สูญของธนาคารพาณิชย์ลงมาก จึงเพิ่มความสามารถในการแข่งขันปล่อยสินเชื่อได้

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณา**สินเชื่อรวมที่บวกกลับหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMCs) แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับ AMC's** มียอดคงค้าง ณ สิ้นปี 2544 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากสิ้นปี 2543 ที่ 5,294.3 พันล้านบาท เป็น 5,331 พันล้านบาท โดยมีการปล่อยสินเชื่อมากขึ้นในช่วงครึ่งปีหลัง โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของสินเชื่อบางภาคเศรษฐกิจ ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการค้า สินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจการเงินและการสาธารณสุข

อัตราการขยายตัวของเงินฝากและสินเชื่อธนาคารพาณิชย์

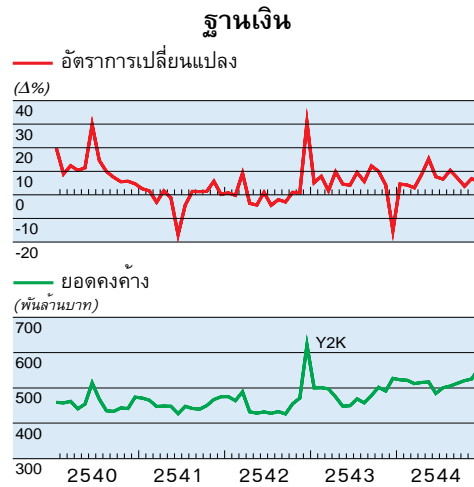

* สินเชื่อรวมที่บวกกลับการตัดหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับบริษัทบริหารสินทรัพย์
ที่มา : รายงานธนาคารแห่งประเทศไทย และจากการสำรวจ

ง. ฐานเงินและปริมาณเงิน

- ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 ฐานเงินมียอดคงค้าง 556.3 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 จาก 527.2 พันล้านบาท ในสิ้นปี 2543
- ในปี 2544 ปริมาณเงิน M2A และ M3 ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับสิ้นปี 2543 แต่มีแนวโน้มชะลอลงในช่วงครึ่งหลังของปี

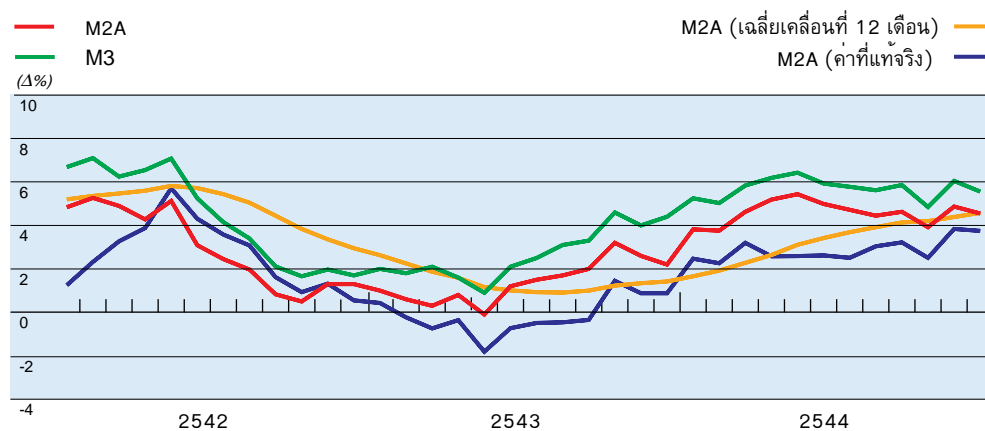
ฐานเงิน หลังจากที่ฐานเงินเพิ่มสูงขึ้นถึง 527.2 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 ส่วนในครึ่งแรกของปี 2544 ฐานเงินได้โน้มลดลงต่ำสุดมาอยู่ที่ 484 พันล้านบาท ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2544 ซึ่งเป็นไปตามความต้องการถือเงินสดที่ลดลงตามปกติในช่วงต้นปีและกลางปี โดยปัจจัยสำคัญด้านอุปทานที่ทำให้ฐานเงินเปลี่ยนแปลงคือ สินเชื่อสุทธิที่ให้กับสถาบันการเงินลดลงส่วนใหญ่เพราะ ธปท. ลดการให้กู้ยืมผ่านตลาดซื้อคืนพันธบัตรเนื่องจากสภาพคล่องในระบบที่มีอยู่ค่อนข้างมาก และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินได้รับชำระคืนเงินที่ให้ความช่วยเหลือแก่สถาบันการเงินจำนวนหนึ่ง

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2544 ฐานเงินขยายตัวต่อเนื่องตามปัจจัยฤดูกาล โดยยอดคงค้างของฐานเงิน ณ สิ้นไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ 556.3 พันล้านบาท ทั้งนี้ ปัจจัยหลักด้านอุปทานที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของฐานเงิน ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ โดยส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากการเกินดุลของบัญชีเดินสะพัดและความสนใจของนักลงทุนต่างประเทศต่อประเทศไทย ที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันสินเชื่อสุทธิที่ให้กับสถาบันการเงินลดลงค่อนข้างมากเนื่องจาก ธปท. ลดการให้กู้ยืมผ่านตลาดซื้อคืนพันธบัตรเพื่อลดสภาพคล่องในระบบที่ยังสูงอยู่

ปริมาณเงิน M2A อัตราการขยายตัวของปริมาณเงินได้โน้มสูงขึ้น โดยขยายตัวร้อยละ 5.0 ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2544 เทียบกับร้อยละ 1.2 ณ สิ้นเดือนมิถุนายนปีก่อน เป็นผลมาจากการขยายตัวของสินเชื่อภาครัฐบาลจากภาวะการขาดดุลงบประมาณ และเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ต่างประเทศ ขณะที่สินเชื่อภาคเอกชนหดตัวลงค่อนข้างมาก

อัตราการขยายตัวของปริมาณเงิน

ที่มา : รายงานธนาคารแห่งประเทศไทย และจากการสำรวจ

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2544 ปริมาณเงิน M2A ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเล็กน้อย เป็นผลมาจากสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงมากเมื่อเทียบกับที่เพิ่มขึ้นในช่วงครึ่งแรกของปี ขณะที่สินเชื่อภาครัฐบาลยังคงโน้มเพิ่มขึ้นและสินเชื่อภาคเอกชนหดตัวลดลงมากเมื่อเทียบกับที่หดตัวในช่วงครึ่งปีแรก

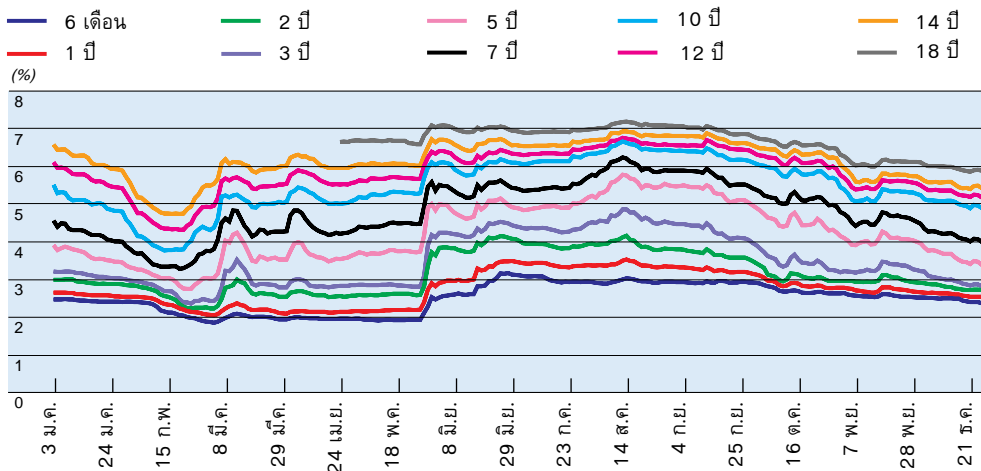
โดยรวมแล้วปริมาณเงิน M2A ณ สิ้นปี 2544 ขยายตัวในอัตราร้อยละ 4.6 ต่อปี เทียบกับร้อยละ 2.2 ณ สิ้นปี 2543

สำหรับ ปริมาณเงิน M3 มียอดคงค้างเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเพิ่มขึ้นจาก 5,973.5 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 มาเป็น 6,311.6 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2544 และมีอัตราการขยายตัวที่สอดคล้องกับปริมาณเงิน M2A โดยอัตราการขยายตัว ณ สิ้นปี 2544 อยู่ที่ร้อยละ 5.7 เทียบกับร้อยละ 4.5 ณ สิ้นปี 2543

จ. อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลในตลาดรอง

ในปี 2544 อัตราผลตอบแทนพันธบัตรเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์และปัจจัยต่างๆ ในแต่ละช่วง โดยในช่วงไตรมาสแรกของปี 2544 อัตราผลตอบแทนพันธบัตรผันผวนมาก ทั้งจากปัจจัยด้านอุปสงค์และอุปทาน โดยในเดือนกุมภาพันธ์ 2544 ธนาคารพาณิชย์ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยทำให้มีความต้องการซื้อพันธบัตรมากขึ้น ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนพันธบัตรลดลงไปอยู่ระดับต่ำสุดเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2544 แต่หลังจากนั้นเมื่อตลาดได้มีการปรับตัวกอบกู้กับการที่มีพันธบัตรรัฐวิสาหกิจออกมามาก จึงทำให้อัตราผลตอบแทนปรับตัวกลับขึ้นไปอีก หลังจากนั้นสภาพคล่องที่สูงขึ้นทำให้ความต้องการพันธบัตรมีมากขึ้นอีก อัตราผลตอบแทนจึงปรับลดลง โดยในไตรมาสที่ 2 มีการออกพันธบัตรรัฐวิสาหกิจจำนวนมาก ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรที่มีอายุคงเหลือระยะยาวปรับสูงขึ้น ที่สำคัญในช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2544

ความเคลื่อนไหวของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (ระหว่างวันที่ 3 ม.ค. 2544 - 28 ธ.ค. 2544)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรปรับตัวสูงขึ้นในทุกช่วงอายุ เนื่องจากมีการคาดการณ์ล่วงหน้าในตลาดเกี่ยวกับการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. ซึ่งเกิดขึ้นในเดือนมิถุนายน 2544

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2544 อัตราผลตอบแทนพันธบัตรเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก โดยพันธบัตรที่มีอายุคงเหลือระยะสั้นปรับตัวลดลงเล็กน้อยในเดือนกรกฎาคม 2544 ส่วนในเดือนกันยายน 2544 อัตราผลตอบแทนปรับสูงขึ้นประมาณ 7-14 bsp ในวันที่ 12 กันยายน 2544 หลังการก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา แต่ได้ปรับลดลงในระยะเวลาต่อมา เนื่องจากตลาดคาดว่าอาจมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อพยุงภาวะเศรษฐกิจซึ่งน่าจะชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลก สำหรับในไตรมาสสุดท้ายของปี 2544 อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลยังคงปรับตัวลดลงต่อเนื่องจากปลายไตรมาสก่อน ทั้งนี้ การที่อัตราผลตอบแทนปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงอายุเป็นผลเนื่องจาก (1) ปริมาณพันธบัตรภาครัฐที่จะออกจำหน่ายในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2544 มีน้อยกว่าที่นักลงทุนคาดการณ์ไว้ เพราะมีการเลื่อนการออกพันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (2) ทิศทางของอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศมีแนวโน้มที่จะลดลงอีก โดยเฉพาะจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา และอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอเมริกาที่ลดลงเช่นกัน (3) การคาดการณ์ว่า ธปท. จะมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เพื่อเอื้อต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และให้สอดคล้องกับทิศทางอัตราดอกเบี้ยของประเทศต่างๆ ที่ได้ทยอยปรับลดไปก่อนหน้านี้บ้างแล้ว

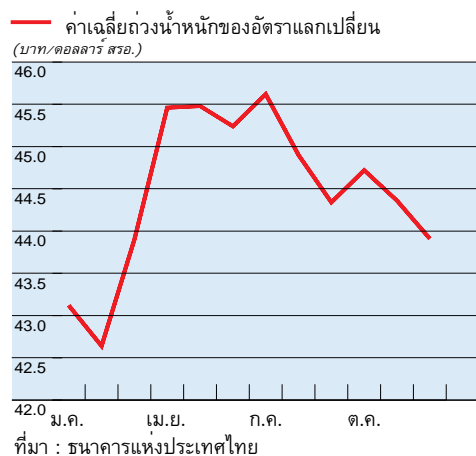
ภาวะอัตราแลกเปลี่ยน

- ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวตามค่าเงินเยนเป็นหลัก โดยอ่อนค่าลงในช่วงครึ่งแรกของปี 2544 และปรับแข็งค่าขึ้นต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี

ในปี 2544 ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 42.64-45.62 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. โดยมีค่าเฉลี่ยทั้งปี 2544 ที่ 44.47 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. อ่อนค่าลงร้อยละ 9.7 เทียบกับปีก่อน ทั้งนี้ ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งแรกของปี และอ่อนค่าที่สุดไนไตรมาสที่ 2 จากนั้นได้ปรับแข็งขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี

การอ่อนค่าของเงินบาทในช่วงครึ่งแรกของปี 2544 เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินอยู่ในระดับต่ำและเศรษฐกิจมีแนวโน้มชะลอตัว รวมทั้งความไม่ชัดเจนของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นส่งผลให้เงินเยนต่อดอลลาร์ สรอ. อ่อนค่าลงถึงร้อยละ 9.7 เทียบกับครึ่งหลังของปีก่อน ซึ่งทำให้ค่าเงินบาทและค่าเงินในภูมิภาคอ่อนตัวลง

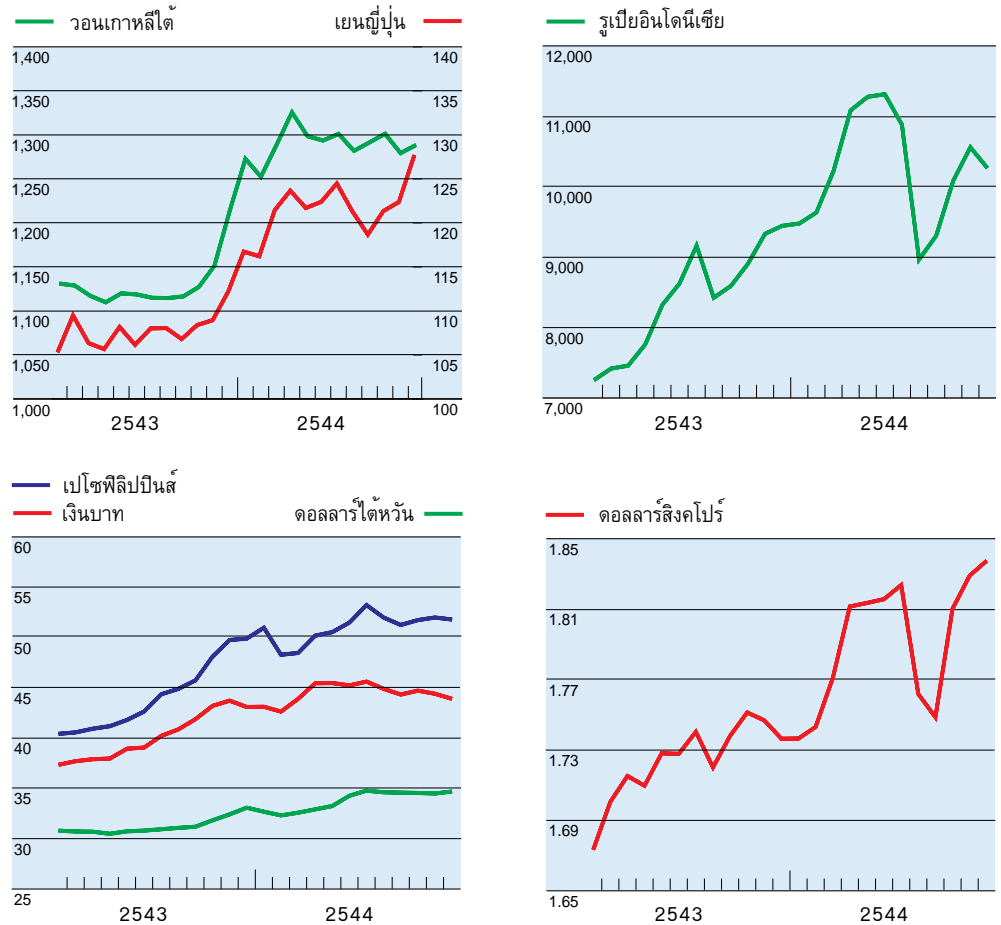
ความเคลื่อนไหวของเงินบาทปี 2544

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2544 ค่าเงินบาทปรับแข็งตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องในไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยทั้งในและนอกประเทศ กล่าวคือ ภาวะของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาชะลอตัวลงกว่าที่คาดการณ์ทำให้มีการดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีแรงกดดันต่อค่าเงินดอลลาร์ สรอ. ทำให้ค่าเงินเยนเมื่อเทียบกับดอลลาร์ สรอ. ปรับตัวแข็งขึ้น ค่าเงินบาทและค่าเงินในภูมิภาคปรับตัวแข็งขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ ความมั่นใจต่อค่าเงินบาทปรับตัวดีขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากภาระหนี้ต่างประเทศที่ลดลง และเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับที่มีความมั่นคง รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินที่ปรับตัวสูงขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 3

สำหรับค่าเงินในภูมิภาคในครึ่งแรกของปี 2544 อ่อนค่าลงทุกประเทศตามการอ่อนตัวของค่าเงินเยนและภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจในประเทศ รวมทั้งได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนทางการเมือง อาทิ ฟิลิปปินส์ ในช่วงครึ่งหลังของปี 2544 ค่าเงินส่วนใหญ่ยังคงอ่อนค่าลงตามค่าเงินเยนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามค่าเงินวอนเกาหลีใต้ปรับแข็งขึ้นเนื่องจากตลาดหลักทรัพย์

อัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลในภูมิภาคต่อดอลลาร์ สรอ. (ค่าเฉลี่ยรายเดือน)

ที่มา : แหล่งทางการ, CEIC

ปรับตัวดีขึ้นอย่างมาก เช่นเดียวกับรูเปียอินโดนีเซีย เนื่องจากสถานการณ์การเมืองคลี่คลายจากการเข้ารับตำแหน่งของประธานาธิบดี Magawati

ภาวะตลาดทุน

แหล่งเงินทุนจากตลาดการเงิน และตลาดทุนของภาคเอกชนที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์

- ภาคธุรกิจขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ระดมเงินทุนด้วยการออกหุ้นสามัญ และหุ้นกู้ ซึ่งการออกหลักทรัพย์ดังกล่าวเฉพาะของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินในปีเพิ่มขึ้น 183.7 พันล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นเพิ่มทุนของบริษัทที่ไฟโอในการปรับโครงสร้างหนี้จำนวน 66 พันล้านบาท ส่วนหุ้นกู้ที่เพิ่มขึ้นได้แก่ หุ้นกู้ของกลุ่มสื่อสารเป็นสำคัญ
- ขณะที่ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปรับตัวด้วยการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่น และบริษัทที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ โดยแหล่งเงินทุนประเภทนี้ที่สำคัญ ได้แก่ ธุรกิจ Leasing &

ตารางที่ 20
แหล่งเงินทุนจากตลาดการเงินและตลาดทุนของภาคเอกชนที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์
(หน่วย : พันล้านบาท)

แหล่งเงินทุน	2542	2543	2544
1. สินเชื่อสถาบันการเงินและบริษัทที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์	-6.5	30.7	54.1
บริษัทเงินทุน ^P	-15.5	22.3	28.7
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ^P	8.0	-10.3	19.6
บริษัท Leasing & Factoring	0.8	15.8	n.a
ลูกหนี้การค้าของ 3 บริษัทในตลาดหลักทรัพย์*	0.5	1.8	3.5
ลูกหนี้การค้าของบริษัทอื่น ๆ	0.3	14.0	n.a
บริษัทที่ให้สินเชื่อเพื่อการบริโภค**	0.2	2.9	5.8
2. ตลาดทุน(ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน)	172.9	156.9	183.7
ตราสารทุน(หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ)	46.1	59.0	100.7
ตราสารหนี้ภายในประเทศ	126.8	98.0	83.0
รวม	166.4	187.6	237.8

หมายเหตุ : * ลูกหนี้การค้า ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ของปี 2544ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ บมจ. ภัทรลิสซิ่ง, บมจ. สยามเจเนอรัล และ บมจ. สยามพาณิชย์ลิสซิ่ง

** ได้แก่บริษัท จีอี แคปิตอล, บริษัทออรอนอินสแตนซ์ (ไทยแลนด์)

P = ตัวเลขเบื้องต้น ณ สิ้นพ.ย. 2544

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ และ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

Factoring ซึ่งภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใช้เป็นทุนหมุนเวียนระยะสั้น ในปี 2544 ธุรกิจ Leasing & Factoring ดังกล่าวยังมีการขยายตัวในระดับสูง นอกจากนี้ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ยังได้กู้เงินเพิ่มขึ้นจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) ถึง 2.2 พันล้านบาท ในปี 2544 เทียบกับปีก่อนที่เพิ่มขึ้นเพียง 0.61 พันล้านบาท เท่านั้น

- ภาคครัวเรือนได้มีการกู้ยืมจากบริษัทที่ให้สินเชื่อ เช่น บริษัทอออนธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) และบริษัทจีอีแคปปิตอล เพื่อใช้จ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค

ภาวะตลาดรองตลาดตราสารหนี้

ในปี 2544 การซื้อขายตราสารหนี้มีมูลค่าทั้งสิ้น 1,592,219.33 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 17.3 การซื้อขายตราสารหนี้ชะลอตัวลงในช่วงไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 โดยยอดการซื้อขายเฉลี่ยต่อวันลดลงจาก 8,072 ล้านบาทในไตรมาสที่ 1 เป็น 6,457 และ 5,411 ล้านบาท ในไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามในไตรมาสที่ 4 การซื้อขายในตลาดรองได้เพิ่มขึ้นจาก 2 ไตรมาสก่อน โดยเฉพาะภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาเมื่อเดือนกันยายน 2544 ซึ่งทำให้อัตราดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้นเป็น 5,964 ล้านบาทต่อวัน ทั้งนี้ เนื่องจากการคาดการณ์ว่าประเทศต่างๆ จะปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของตน นักลงทุนจึงหันมาลงทุนในตราสารหนี้เพิ่มมากขึ้น

อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลในช่วงไตรมาสที่ 2 ปรับตัวสูงขึ้นทุกช่วงอายุ กล่าวคือ อัตราผลตอบแทนระยะสั้น 1-3 ปี ระยะกลาง 5-7 ปี และระยะยาว 10 ปี ปรับตัวสูงขึ้นจากไตรมาสที่ 1 ถึงร้อยละ 1.53 ร้อยละ 1.27 และร้อยละ 1.04 ตามลำดับ เป็นร้อยละ 3.49-4.44 ร้อยละ 4.92-5.43 และร้อยละ 6.1 ต่อปี ทั้งนี้ เนื่องจาก (1) ความกังวลเกี่ยวกับอุปทานพันธบัตรภาครัฐที่จะออกในปี 2545 และ (2) การปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายขึ้นในเดือนมิถุนายน 2544 อย่างไรก็ตาม ในช่วงไตรมาสที่ 4 อัตราผลตอบแทนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ได้ปรับตัวลดลง เป็นร้อยละ 2.49-2.79 ร้อยละ 3.37-3.97 และร้อยละ 4.84 เนื่องจาก (1) การประกาศเลื่อนการออกพันธบัตรรัฐบาลเพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (2) การประกาศลดดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. และ (3) การประกาศลดอัตราดอกเบี้ย Fed Funds

นโยบายและมาตรการเศรษฐกิจสำคัญ

นโยบายและมาตรการเศรษฐกิจสำคัญในปี 2544

มาตรการการคลัง

ในปี 2544 รัฐบาลได้ออกมาตรการต่างๆ ทั้งมาตรการต่อเนื่องและมาตรการเสริมความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ เพื่อรักษาระดับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

ก. มาตรการที่มีผลต่อภาคเศรษฐกิจจริง

1. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ

1.1 การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) เป็นองค์กรมหาชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดสรรเงินให้หมู่บ้านแห่งละ 1 ล้านบาท จำนวน 74,881 หมู่บ้าน นำไปให้สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านกู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน เพิ่มรายได้ รวมทั้งนำไปใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ในการดำเนินการดังกล่าว กทบ. จะกู้เงินจากธนาคารออมสินโดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกัน ทั้งนี้ รัฐบาลจะตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีชดเชยเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยแก่ธนาคารออมสินเป็นปีๆ ไป ผลการดำเนินงานของ กทบ. ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2544 มีการเบิกจ่ายเพื่อนำไปปล่อยสินเชื่อให้กับสมาชิกแล้วจำนวน 37,739 ล้านบาทของจำนวนเงินที่โอนไป 56,346 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67 โดยมีวัตถุประสงค์ของการปล่อยสินเชื่อ สรุปได้ดังนี้ (1) ภาคเกษตร ร้อยละ 75.4 (2) อุตสาหกรรมครัวเรือน ร้อยละ 3.7 (3) บริการ (ช่างซ่อม ช่างเสริมสวย ฯลฯ) ร้อยละ 3.7 (4) ค่าขาย ร้อยละ 1.0 (5) บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็น ร้อยละ 1.0 และ (6) กิจกรรมกลุ่ม ร้อยละ 1.7

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2544)

1.2 การลดภาระหนี้แก่เกษตรกรรายย่อยผ่านระบบสถาบันเกษตรกร โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณปีละ 1,196 ล้านบาท ระยะเวลา 3 ปี รวมวงเงิน 3,588 ล้านบาท โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร 1.152 ล้านคน จาก 5,161 สถาบัน และสหกรณ์ภาคการเกษตร 1,762 สหกรณ์ สมาชิก 1.085 ล้านคน และกลุ่มเกษตรกร 339 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 0.067 ล้านคน

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2544 เป็นต้นไป

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544)

1.3 ค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2545 จำนวน 58,000 ล้านบาท มีการอนุมัติกรอบการจัดสรรงบประมาณของ

แผนงาน (National Program) และคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการอนุมัติโครงการทั้งสิ้น 27 โครงการ วงเงิน 16,425.81 ล้านบาท โดยมีโครงการที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติแล้วถึงวันที่ 25 ธันวาคม 2544 จำนวน 21 โครงการ วงเงิน 12,586.55 ล้านบาท และอยู่ระหว่างการนำเสนอคณะรัฐมนตรีจำนวน 6 โครงการ วงเงิน 3,839.26 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณมีจำนวนเพียง 1.18 ล้านบาท จากโครงการชุปชีวิตธุรกิจไทย โดยมีโครงการที่ได้รับอนุมัติเงินงวดจากสำนักงบประมาณ 3 โครงการ วงเงิน 7,295 ล้านบาท โดยสรุปกรอบการจัดสรรงบประมาณของแผนงานในแต่ละด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 : ค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2545 จำแนกตามแผนงานด้านต่าง ๆ
หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน (National Program)	กรอบวงเงิน	คณะกรรมการฯเห็นชอบ		วงเงินคงเหลือ	ครม. อนุมัติ	
		โครงการ	วงเงิน		โครงการ	วงเงิน
1. เกษตร	15,500	8	4,776.80	10,723.20	6	3,618.55
2. อุตสาหกรรม/SMEs	8,000	4	2,212.50	5,787.50	3	2,205.00
3. ท่องเที่ยว	6,000	8	3,891.77	2,108.23	5	1,218.26
4. ชุมชน	8,500	0	-	8,500.00	-	-
5. ผีก่อบรม	8,000	7	5,544.74	2,455.26	7	5,544.74
รวม	46,000	27	16,425.81	29,574.19	21	12,586.55
โครงการรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรตามนโยบายรัฐบาล	12,000					
รวมวงเงิน	58,000					

หมายเหตุ : กรอบวงเงินคงเหลือข้างต้นยังไม่รวมวงเงินโครงการที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2544 และวันที่ 11 ธันวาคม 2544 ให้กันวงเงินค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจสำหรับ
1) แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยจังหวัดอุดรธานี วงเงิน 452.23 ล้านบาท และ
2) โครงการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 4 โครงการ วงเงิน 47.08 ล้านบาท

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2544)

1.4 การขยายเวลาการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 7 ต่อไปอีก 1 ปี จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2545

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2544)

1.5 การพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนปีละ 2 ครั้ง (ทุกวันที่ 1 เมษายน และ 1 ตุลาคม ของทุกปี) โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 ภายในวงเงินไม่เกินร้อยละ 6 ของอัตราเงินเดือนข้าราชการ และเงินรางวัลประจำปี (ทุกวันที่ 1 ตุลาคม โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 2544) แก่ข้าราชการ ทุกประเภทในสังกัดฝ่ายบริหาร ยกเว้นข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งเป็นไปตาม พ.ร.บ.

ระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. 2521

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 3 เมษายน 2544 และ 17 กรกฎาคม 2544)

1.6 มาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2545 - 2546

โดยในปีงบประมาณ 2545 ให้จัดทำแผนการปฏิบัติงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณการจัดซื้อ จัดจ้าง และการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ จัดส่งให้สำนักงานงบประมาณภายในวันที่ 15 ตุลาคม 2544

ส่วนปีงบประมาณ 2546 ให้จัดทำแผนการปฏิบัติงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณการจัดซื้อ จัดจ้าง และการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ จัดส่งให้สำนักงานงบประมาณภายในวันที่ 15 กันยายน 2545

ทั้งนี้ให้สำนักงานงบประมาณจัดทำรายงานสรุปผลการติดตามผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเบิกจ่ายของรัฐวิสาหกิจเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นรายไตรมาส

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 4 กันยายน 2544)

1.7 เป้าหมายการเบิกจ่ายเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2545 กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ 91 ของวงเงินงบประมาณรายจ่าย 965 พันล้านบาท โดยไม่รวมงบประมาณรายจ่ายงบกลาง จำนวน 58 พันล้านบาทที่รัฐบาลตั้งไว้เพื่อใช้จ่ายในโครงการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งนี้หากรัฐบาลใช้จ่ายงบประมาณงบกลางเป็นจำนวนเท่าใด อัตราการเบิกจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับวงเงินงบประมาณ 1,023 พันล้านบาท จะผันแปรไปตามอัตราการเบิกจ่ายเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งอัตราการเบิกจ่ายรวมงบกระตุ้นเศรษฐกิจจะอยู่ที่ร้อยละ 88.7 ร้อยละ 90.1 และร้อยละ 91.5 กรณีงบกระตุ้นเศรษฐกิจมีอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 50 ร้อยละ 75 และร้อยละ 100 ตามลำดับ

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 กันยายน 2544)

1.8 มาตรการเร่งรัดติดตามการใช้เงินภาครัฐในปีงบประมาณ 2545 โดยกำหนดเป้าหมายการเบิกจ่ายงบลงทุนในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน ทั้งนี้ ให้ใช้อัตราการเบิกจ่ายงบลงทุนเป็นเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จในการบริหารองค์การอย่างหนึ่ง และให้ส่งสำเนาแผนการจัดซื้อ จัดจ้างและแผนการเบิกจ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางเป็นข้อมูลในการติดตามผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2544)

1.9 งบประมาณประจำปี 2545 ของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 50 แห่ง ดังนี้

- งบประมาณทำการแบ่งเป็น งบประมาณการรายได้ 1,289.53 พันล้านบาท งบประมาณการรายจ่าย 1,225.79 พันล้านบาท และงบประมาณการกำไรสุทธิ 63.74 พันล้านบาท

- งบประมาณการลงทุน 204.9 พันล้านบาทและเบิกจ่ายได้ 160.5 พันล้านบาท
 - เงินสดที่มีเพื่อใช้ในการลงทุนจำนวน 144.68 พันล้านบาท
 - ฐานะโดยรวมขาดดุล 15.8 พันล้านบาท หรือร้อยละ 0.3 ของ GDP
- (มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 กันยายน 2544)

2. มาตรการสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชน

2.1 การปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises หรือ SMEs) เฉพาะกรณีที่ผู้ประกอบการมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท โดยปรับลดเหลือร้อยละ 20 และร้อยละ 25 สำหรับกำไรสุทธิไม่เกิน 1 ล้านบาท และ 3 ล้านบาท ตามลำดับ ส่วนที่เกิน 3 ล้านบาท เก็บในอัตราเดิมคือ ร้อยละ 30 ทั้งนี้ กำหนดให้ใช้บังคับสำหรับกำไรสุทธิของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มหลังวันที่ 1 มกราคม 2545 เป็นต้นไป

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 18 กันยายน 2544)

2.2 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อสนับสนุนธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) โดยได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินปันผลและผลประโยชน์จากการโอนหุ้น (Capital gain) ทั้งของธุรกิจเงินร่วมลงทุนและผู้ลงทุน

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 18 กันยายน 2544)

2.3 การลดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับเรือยอชต์และยานพาหนะทางน้ำที่ใช้เพื่อความสำราญจากอัตราตามมูลค่าร้อยละ 50 เหลือร้อยละ 5

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2544)

2.4 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับนักลงทุนจากต่างประเทศที่เข้ามาลงทุน โดยการเข้ามาจัดตั้งสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค (Regional Operating Headquarter หรือ ROH) ในประเทศไทยโดยการ

2.4.1 ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ เหลือร้อยละ 10 ให้แก่สำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค

2.4.2 ปรับลดและยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายได้อื่นๆ ได้แก่

- ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้คงเหลือร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ สำหรับเงินได้ค่าสิทธิที่ได้รับจากการวิจัยและพัฒนา

- ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้คงเหลือร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ สำหรับดอกเบี่ยที่ได้รับจากบริษัทในเครือ และ/หรือสาขา

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทในเครือเดียวกัน ทั้งจากในและต่างประเทศ

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินปันผลที่จ่ายจากกำไรของกิจการสำนักงาน ปฏิบัติการภูมิภาคที่จ่ายให้บริษัทที่ตั้งตามกฎหมายต่างประเทศและมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย

2.4.3 หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินประเภทอาคารถาวรที่มีไว้ในการประกอบกิจการได้ในวันที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในอัตราร้อยละ 25 ของมูลค่าต้นทุน ส่วนที่เหลือให้ทยอยหักภายใน 20 ปี

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2544)

3. มาตรการช่วยเหลือธุรกิจเฉพาะด้าน

3.1 การลดภาษีสรรพสามิตแก๊สโซฮอล์ที่มีเอทานอลผสมอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 โดยกำหนดอัตราภาษีที่ 3.3165 บาทต่อลิตร น้อยกว่าภาษีของน้ำมันเบนซินประมาณ 43 สตางค์ต่อลิตร

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2544)

3.2 การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการขายน้ำมันดีเซลของผู้ค้าน้ำมันตามกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้ค้าน้ำมันรายย่อยอื่น และสถานีบริการขายน้ำมันกลางทะเล ซึ่งจะนำน้ำมันไปขายแก่เรือประมงในเขตต่อเนื่อง โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2544

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2544)

3.3 การปรับลดอากรขาเข้าแก่อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคการขนส่ง

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2544)

3.4 การปรับปรุงอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เฉพาะที่เป็นการจ่ายค่าขนส่งจากที่กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ 3 ให้คงเหลือในอัตราร้อยละ 1 โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2544 เป็นต้นไป

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2544)

ข. มาตรการรัฐวิสาหกิจ

การเพิ่มทุนจดทะเบียนของบริษัท การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 850 ล้านบาท หรือคิดเป็นมูลค่าทุนจดทะเบียน 8,500 ล้านบาท และให้มีการขายหุ้นเดิมที่กระทรวงการคลังถืออยู่ควบคู่ไปด้วยในจำนวนไม่เกิน 100 ล้านบาท

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2544)

ค. มาตรการการก่อกำเนิดและบริหารหนี้

1. การกู้เงินของบริษัท การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) โดยกระทรวงการคลังค้ำประกัน เพื่อนำไป Refinance พันธบัตรในประเทศที่ครบกำหนดชำระในปี 2544 จำนวน 5,300 ล้านบาท และเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนถาวรสำหรับภาระ Take or Pay ตามสัญญาซื้อขายจากแหล่งยาดานาและเยตากุน ภายในวงเงิน 17,000 ล้านบาท โดยมีอายุเงินกู้ไม่เกิน 10 ปี นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้ ปตท. มีวงเงินกู้ระยะสั้นกับธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินจำนวน 17 แห่ง วงเงิน 9,110 ล้านบาท อายุ 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 ถึง 31 ธันวาคม 2544 โดยกระทรวงการคลังไม่ค้ำประกัน

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 30 มกราคม 2544)

2. การกู้เงินของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย โดยกระทรวงการคลังค้ำประกันเพื่อนำไป Refinance เงินกู้เดิมที่จะครบกำหนดชำระในวันที่ 26 เมษายน 2544 จำนวน 2,940 ล้านบาท

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 3 เมษายน 2544)

3. การอนุมัติให้รัฐวิสาหกิจ 4 แห่ง ได้แก่ การไฟฟ้านครหลวง การทางพิเศษแห่งประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย และการประปานครหลวง กู้เงินจากแหล่งเงินกู้ในประเทศ วงเงินรวมทั้งสิ้น 3,327 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นเงินบาทสมทบโครงการเงินกู้ต่างประเทศ

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2544)

4. การปรับโครงสร้างหนี้พันธบัตรรัฐบาล เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน (Financial Institutions Development Fund หรือ FIDF) ที่ครบกำหนดชำระในปีงบประมาณ 2544 จำนวน 3 รุ่น วงเงิน 69,041.48 ล้านบาท โดยวิธี (1) ออกพันธบัตร รัฐบาลใหม่ 2 รุ่น วงเงิน 32,560.48 ล้านบาท (2) Re-open พันธบัตรรุ่นเดิม 3 รุ่น วงเงิน 25,879.52 ล้านบาท (3) ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน อายุ 182 วัน วงเงิน 10,400 ล้านบาท และ (4) ใช้เงินจากกองทุนเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ชดเชยความเสี่ยงของ FIDF จำนวน 201.48 ล้านบาท

5. การอนุมัติให้รัฐวิสาหกิจ 5 แห่งกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ภายในประเทศ เพื่อชำระคืนหนี้เงินกู้เดิมที่ครบกำหนดชำระในปีงบประมาณ 2545 จำนวน 24,368.69 ล้านบาท ได้แก่ การประปานครหลวง 1,650 ล้านบาท การเคหะแห่งชาติ 3,775.5 ล้านบาท การประปาส่วนภูมิภาค 2,000 ล้านบาท การทางพิเศษแห่งประเทศไทย 13,443.19 ล้านบาท และการรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย 3,500 ล้านบาท

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2544)

6. การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลประจำปีงบประมาณ 2545 ในวงเงินกู้ไม่เกิน 200,000

ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามอัตราตลาด หรือตามอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรที่จะ Re-open อายุตราสารไม่เกิน 20 ปี

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2544)

7. การออกพันธบัตรในตลาดทุนญี่ปุ่น (Samurai Bond) วงเงิน 35,000 ล้านบาท เพื่อ Refinance เงินกู้ของการไฟฟ้านครหลวงวงเงิน 12,000 ล้านบาท และบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) วงเงิน 23,000 ล้านบาท

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544)

8. การปรับปรุงแผนก๋อหน้จากต่างประเทศประจำปีงบประมาณ 2544 ครั้งที่ 2 เป็นผลให้เหลือโครงการเงินกู้เพียง 2 โครงการ จากเดิม 14 โครงการ ได้แก่ โครงการจัดซื้อเครื่องบินพิสัยไกลลำที่ 1 และลำที่ 2 ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) วงเงินเทียบเท่า 300 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งเป็นโครงการหลักที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน โดยไม่มีโครงการสำรองภายใต้กรอบเพดานเงินกู้ 2,300 ล้านดอลลาร์ สรอ.

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544)

9. แผนการก๋อหน้จากต่างประเทศประจำปีงบประมาณ 2545

การกำหนดเพดานเงินกู้ในแผนการก๋อหน้จากต่างประเทศประจำปีงบประมาณ 2545 วงเงินเทียบเท่าไม่เกิน 1,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. และ

อนุมัติแผนการก๋อหน้จากต่างประเทศประจำปีงบประมาณ 2545 ซึ่งประกอบด้วยโครงการรัฐบาลกู้โดยตรง จำนวน 8 โครงการ วงเงินเทียบเท่า 490.22 ล้านดอลลาร์ สรอ. และโครงการรัฐบาลค้ำประกัน จำนวน 8 โครงการ วงเงินเทียบเท่า 703.24 ล้านดอลลาร์ สรอ.

นอกจากนี้อนุมัติเพดานเงินกู้ในประเทศทดแทนเงินกู้จากต่างประเทศของรัฐบาลกิจประจำปีงบประมาณ 2545 ในวงเงินไม่เกิน 15,000 ล้านบาท พร้อมทั้งอนุมัติในหลักการให้คณะกรรมการนโยบายหน้ของประเทศ มีอำนาจปรับปรุงแก้ไขและทบทวนแผนการก๋อหน้จากต่างประเทศดังกล่าวได้เป็นระยะๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสมภายในกรอบเพดานเงินกู้ที่กำหนด

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2544)

ง. มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหน้

1. การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMCs) สำหรับการโอนทรัพย์สินคืนแก่สถาบันการเงินผู้โอนทรัพย์สินนั้นแก่ AMCs โดยมีระยะเวลาจนถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2545

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2544)

2. การขยายระยะเวลาการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ แก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทจำกัด (มหาชน) หรือบริษัทจำกัดที่โอนกิจการบางส่วนให้แก่กัน ซึ่งได้กระทำภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2544 โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 เป็นต้นไป พร้อมทั้งได้ขยายเวลาการลดหย่อนค่าธรรมเนียมจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ประกอบการซึ่งได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ

(มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2544)

มาตรการการเงิน

เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน ในปี 2544 ทางเราได้ปรับปรุงมาตรการทางด้านอัตราดอกเบี้ยให้อำนวยความสะดวกดำเนินนโยบายการเงิน โดยการปรับโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยตลาดเงินระยะสั้น ยกเลิกอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน ปรับปรุงและพัฒนาระเบียบต่างๆ ในตลาดการเงิน สนับสนุนการให้สินเชื่อแก่ SMEs นอกจากนี้ ยังได้ผ่อนคลายมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท ออกมาตรการในการแก้ไขปัญหาของสถาบันการเงิน การกำกับและพัฒนาระบบการเงิน ตลอดจนมาตรการในการดำเนินนโยบายการเงินของคณะกรรมการนโยบายการเงินซึ่งจะแสดงผลการประจักษ์ให้แก่สาธารณชนทราบเป็นระยะ ๆ ถึงภาวะเศรษฐกิจและแนวโน้มในอนาคต สรุปได้ดังนี้

ก. ด้านอัตราดอกเบี้ย

1. การปรับโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยของตลาดเงินระยะสั้น

เนื่องจากโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยของตลาดเงินระยะสั้นมีลักษณะบิดเบือน โดยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้นระหว่างธนาคาร (Interbank) อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสถาบันการเงิน ดังนั้น เพื่อให้โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยของตลาดเงินระยะสั้นมีความเหมาะสม ธปท. จึงปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วัน ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ใช้ในการดำเนินนโยบายการเงินจากร้อยละ 1.5 ต่อปี เป็นร้อยละ 2.5 ต่อปี

(การแถลงข่าวของผู้ช่วยผู้ว่าการสายสารสนเทศและประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2544)

2. การยกเลิกอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งสัญญาณของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ธปท. ได้ประกาศยกเลิกอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน ดังนั้น หากระเบียบ ประกาศ หนังสือเวียน สัญญา ข้อตกลง หรือข้อกำหนดหรือเงื่อนไขอื่นใดของหน่วยงาน หรือองค์กรภาครัฐและเอกชน ได้อ้างถึงอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน ให้เปลี่ยนมาใช้อัตราค่าตอบแทนในระเบียบ ธปท. ว่าด้วยการซื้อขายพันธบัตรกับสถาบันการเงิน เพื่อปรับสภาพคล่องสิ้นวันโดยมีข้อสัญญาว่าผู้ขายจะซื้อคืน พ.ศ. 2544 ทดแทนได้

(ประกาศลงวันที่ 25 กันยายน 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 1 ตุลาคม 2544)

ข. การดำเนินนโยบายการเงิน

1. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 18 มกราคม 2544

ธปท. ได้แจ้งผลการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการเงินว่า การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาจะส่งผลกระทบต่อส่งออกของไทย แต่อย่างไรก็ดียังมีปัจจัยบวกอยู่บ้าง โดยเฉพาะราคาน้ำมันที่มีแนวโน้มลดต่ำลงและการลดอัตราดอกเบี้ยของสหรัฐอเมริกาอย่างรวดเร็ว คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วันไว้ในระดับเดิมที่อัตราร้อยละ 1.5 ต่อปี

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 13/2544 ลงวันที่ 18 มกราคม 2544)

2. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 1 มีนาคม 2544

ธปท. แจ้งผลการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการเงินว่า เศรษฐกิจจะขยายตัวในอัตราที่ไม่สูงนักเพราะมีความเสี่ยงจากเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและประเทศในภูมิภาคที่ชะลอตัวลง เมื่อได้พิจารณานโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลใหม่ที่ได้แถลงต่อรัฐสภา คาดว่าจะทำให้มีการใช้จ่ายเม็ดเงินเพิ่มขึ้นตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ของปี 2544 เป็นต้นไป คณะกรรมการนโยบายการเงินเห็นว่าแรงกระตุ้นจากภาคการคลังจะยังไม่สร้างแรงกดดันต่อภาวะเงินเฟ้อ และแนวโน้มเงินเฟ้อพื้นฐานยังคงอยู่ในเป้าหมายที่กำหนด ประกอบกับการที่คณะกรรมการนโยบายการเงินได้ส่งสัญญาณการดำเนินนโยบายการเงินในลักษณะผ่อนคลายมาโดยตลอดส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยระยะยาวลดลง คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วันไว้ในระดับเดิมที่อัตราร้อยละ 1.5 ต่อปี

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 39/2544 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2544)

3. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 19 เมษายน 2544

ธปท. แจ้งผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินว่า การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นยังคงมีผลกระทบต่อส่งออกของไทย ดังนั้น แรงกระตุ้นต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจึงต้องอาศัยอุปสงค์ภายในประเทศและการกระตุ้นจากภาคการคลัง สำหรับปี 2545 คณะกรรมการนโยบายการเงินมีความเห็นว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะดีขึ้นเนื่องจากประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจตั้งแต่ต้นปี 2544 รวมทั้งการปรับลดอัตราดอกเบี้ยทางการของสหรัฐอเมริกา แม้ว่าการดำเนินนโยบายการเงินของไทยยังอยู่ในลักษณะผ่อนคลาย แต่เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจและการเงินของโลกไม่เอื้อต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจตลอดจนสถาบันการเงินยังไม่สามารถดำเนินการได้เป็นปกติ ดังนั้นระบบเศรษฐกิจจึงไม่อาจขยายตัวได้ในระดับสูง คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วันไว้ในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อปี

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 60/2544 ลงวันที่ 19 เมษายน 2544)

4. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 24 พฤษภาคม 2544

ธปท. แจ้งผลการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการเงินว่า เศรษฐกิจน่าจะเติบโตอยู่ในระดับใกล้เคียงกับที่ประมาณไว้ในเดือนก่อน อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าน่าจะปรับตัวดีขึ้น ส่วนอัตราเงินเฟ้อในเดือนเมษายนแม้ว่าจะสูงขึ้นค่อนข้างมาก แต่ในระยะ 8 ไตรมาสข้างหน้ายังอยู่ในเป้าหมาย คือ ร้อยละ 0-3.5 และหากภาครัฐสามารถใช้จ่ายได้เพิ่มขึ้นตามที่คาดว่าจะทำให้มีการใช้เงินทุนมากขึ้นและมีการใช้กำลังการผลิตภายในประเทศดีขึ้น นอกจากนี้การจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยน่าจะทำให้สถาบันการเงินทำงานได้ดีขึ้น ดังนั้น คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วันไว้ในอัตราเดิม

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 75/2544 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2544)

5. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 12 กรกฎาคม 2544

ธปท. แจ้งผลการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการเงินชุดใหม่ว่า คณะกรรมการนโยบายการเงินมีมติให้คงดำเนินนโยบายการเงินตามกรอบเดิม โดยจะดูแลเงินเฟ้อพื้นฐานให้อยู่ในเพดานไม่เกินร้อยละ 3.5 ต่อปี และใช้อัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วันสำหรับส่งสัญญาณนโยบายการเงินเช่นเดิม ทางด้านการดำเนินนโยบายการเงินนั้น คณะกรรมการนโยบายการเงินเห็นด้วยกับ ธปท. ที่จะดูแลเสถียรภาพภายนอก (External Stability) มากขึ้น โดยเฉพาะดุลบัญชีเดินสะพัดซึ่งมีแนวโน้มเกินดุลลดลง และการบริหารอัตราแลกเปลี่ยนให้มีความผันผวนระยะสั้นน้อยลง ส่วนการประเมินภาวะเศรษฐกิจ คณะกรรมการนโยบายการเงิน เห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญของโลกมีแนวโน้มอ่อนตัวแต่ยังมีปัจจัยบวกบ้างในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมาตรการลดภาษีได้ผ่านขั้นตอนการออกเป็นกฎหมายเรียบร้อยแล้ว และประเทศญี่ปุ่นได้มีการเสนอแผนการปรับโครงสร้างหนี้ที่ชัดเจนมากขึ้นเมื่อพิจารณาแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อของไทยในอนาคต โอกาสที่อัตราเงินเฟ้อจะสูงกว่าเป้าหมายมีน้อยและการปรับอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2544 ก็เพียงพอ ในการแก้ไขปัญหาความบิดเบือนของโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินระยะสั้น คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วัน ไว้ในระดับที่ร้อยละ 2.5 ต่อปี

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 93/2544 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2544)

6. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 29 สิงหาคม 2544

ธปท. แจ้งผลการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการเงินว่าประเทศคู่ค้าของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาและประเทศในภูมิภาคยังคงมีแนวโน้มอ่อนตัวลง ส่งผลให้การส่งออกของไทยชะลอตัวตามไปด้วยนั้น ยังไม่แสดงทิศทางที่จะกลับฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว นับเป็นปัจจัยลบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทย อย่างไรก็ตาม หากแรงกระตุ้นจากภาคการคลังมีความต่อเนื่องและเพียงพอที่จะเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศ คาดว่าจะผ่อนคลายผลกระทบไปได้ ทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยปีนี้มีโอกาสขยายตัวมากที่สุดในช่วงร้อยละ 1.5-2.0 ต่อปี ส่วนแรงกดดันด้านราคามีน้อยมากและแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานในปี 2544 อยู่ที่ร้อยละ 2.0 ต่อปี

และน่าจะยังอยู่ในเป้าหมายตลอด 8 ไตรมาสข้างหน้า ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายการเงินได้พิจารณาแล้วว่าอัตราดอกเบี้ยปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำเพียงพอต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ จึงมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วัน ไว้ในอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปีต่อไป

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 112/2544 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2544)

7. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 17 ตุลาคม 2544

ธปท. แจ้งผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินว่า เหตุการณ์วินาศกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าของไทย และส่งผลกระทบต่อขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในระยะต่อไป อย่างไรก็ตาม มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศผ่านมาตรการด้านการคลังและการปรับโครงสร้างระบบการเงินจากการดำเนินงานของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย จะช่วยให้กลไกการทำงานของระบบการเงินดีขึ้น นับเป็นปัจจัยบวกที่จะช่วยผ่อนคลายนแรงกดดันจากภายนอก ประกอบกับการลดอัตราดอกเบี้ยของสหรัฐอเมริกาและประเทศต่างๆ ทำให้ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยในประเทศและต่างประเทศลดลง ซึ่งเป็นผลดีต่อเสถียรภาพภายนอกประเทศ คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงมีความเห็นว่ายังจำเป็นต้องดำเนินนโยบายการเงินอย่างผ่อนคลายเป็นต่อไปเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ และเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจตลอดจนช่วยรักษาความมั่นคงของฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศและเสถียรภาพของค่าเงินบาทอยู่แล้ว ขณะที่อัตราเงินเฟ้อยังอยู่ในเป้าหมาย ดังนั้นคณะกรรมการนโยบายการเงินจึงมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วัน ไว้ในอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 123/2544 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2544)

8. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544

ธปท. แจ้งผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินว่า โอกาสที่เศรษฐกิจโลกจะเข้าสู่ภาวะถดถอยอย่างรุนแรงมีไม่มาก ทั้งนี้ เพราะประเทศหลักที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจได้ดำเนินนโยบายการเงินและการคลังที่ผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง รวมทั้งการดำเนินมาตรการด้านการคลังและการเร่งเบิกจ่ายของภาครัฐของไทยในช่วงต้นปีงบประมาณ 2545 ก็จะช่วยบรรเทาผลกระทบดังกล่าวลงได้บ้าง ทำให้คาดว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยจะอยู่ในช่วงร้อยละ 1.3-1.8 ในปี 2544 และร้อยละ 1-3 ในปี 2545 ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานน่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ 1.5-2.5 ต่อปีในปี 2545 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เป้าหมาย คณะกรรมการนโยบายการเงินมีความเห็นว่า ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันนโยบายการเงินยังจำเป็นที่จะต้องอยู่ในแนวทางที่ผ่อนคลายเป็นไป จึงมีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ในระดับเดิมที่ร้อยละ 2.5 ต่อปี

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 126/2544 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544)

9. ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินวันที่ 25 ธันวาคม 2544

ธปท. แจ้งผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินว่า ในปัจจุบันฐานะการเงินด้าน

ต่างประเทศของไทยมีความมั่นคงมากขึ้น โดยค่าเงินบาทมีเสถียรภาพและทุนสำรองทางการอยู่ในระดับสูง แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไปยังมีแนวโน้มที่ชะลอลงอยู่ ทั้งนี้ จากข้อมูลด้านต่างประเทศล่าสุดสะท้อนให้เห็นถึงภาวะเศรษฐกิจโลกที่ไม่แน่นอนและอาจมีแนวโน้มชะลอลงตัวลงอีก โดยเฉพาะเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น รวมทั้งประเทศคู่ค้าที่สำคัญอื่นๆ ของไทย ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ การส่งออกและภาวะเศรษฐกิจของไทย นอกจากนี้ แนวโน้มที่ลดลงของอัตราเงินเฟ้อ ทำให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงในปัจจุบันสูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประกอบกับคณะกรรมการนโยบายการเงินได้พิจารณาแล้วว่าแนวโน้มเงินเฟ้อพื้นฐานในปี 2545 ยังคงอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 1.5-2.5 ต่อปี และฐานะด้านต่างประเทศได้ปรับตัวดีขึ้นทำให้สามารถผ่อนคลายนโยบายการเงินได้มากขึ้น เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงมีมติให้ลดอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนระยะ 14 วัน ลงร้อยละ 0.25 จากร้อยละ 2.5 ต่อปีเป็นร้อยละ 2.25 ต่อปี

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 132/2544 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2544)

ค. มาตรการพัฒนาตลาดการเงิน

1. การซื้อขายพันธบัตรกับสถาบันการเงินเพื่อปรับสภาพคล่องสิ้นวันโดยมีข้อสัญญาว่าผู้ขายจะซื้อคืน

ธปท. เป็นแหล่งให้กู้ยืมเงินแหล่งสุดท้าย (Last Resort) ของสถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องระยะสั้น โดยได้จัดให้มีหน้าต่างสภาพคล่องแก่สถาบันการเงินทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ หน้าต่างรับซื้อพันธบัตรโดยมีข้อสัญญาว่าจะขายคืน (Loan Window) หน้าต่างรับซื้อพันธบัตรโดยมีข้อสัญญาว่าจะขายคืนเพื่อประโยชน์ในการชำระดุลการหักบัญชี (ตลาดซื้อคืนนอกเวลา) และหน้าต่างรับซื้อตั๋วเงินโดยมีข้อสัญญาว่าจะขายคืนเพื่อประโยชน์ในการชำระดุลการหักบัญชี โดยเหตุที่หน้าต่างดังกล่าวและอัตราค่าตอบแทน (อัตราดอกเบี้ย) ไม่สัมพันธ์และไม่สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ส่งผลให้การส่งสัญญาณการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ธปท. จึงเห็นสมควรยกเลิกหน้าต่างดังกล่าวให้เหลือเพียงหน้าต่างเดียวคือ หน้าต่างสภาพคล่องสิ้นวัน โดย ธปท. จะรับซื้อพันธบัตรกับสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย) ในราคาร้อยละ 90 ของราคาตรา และคิดค่าตอบแทนในอัตราดอกเบี้ยนโยบายบวกร้อยละ 1.5 ต่อปี โดยให้สถาบันการเงินแจ้งความประสงค์ขอขายพันธบัตรระหว่างเวลา 17.00-17.30 น. และส่งหนังสือยืนยันการเสนอขายภายในเวลา 10.30 น. และให้ซื้อคืนภายในเวลา 12.00 น. ของวันทำการถัดจากวันที่ขาย

(หนังสือเวียนลงวันที่ 25 กันยายน 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 1 ตุลาคม 2544)

2. การประกอบธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo) ของธนาคารพาณิชย์

เพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายของ ธปท. ที่สนับสนุนให้สถาบันการเงินทำธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์โดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืนหรือขายคืนระหว่างกัน ธปท. จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินผ่านธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กำหนดความหมายของ “ธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน” ได้แก่ การประกอบธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์โดยมีสัญญาว่าจะขายคืนหรือซื้อคืนเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้กู้ยืมเงินหรือกู้ยืมเงินระหว่างสถาบันการเงิน ซึ่งมีตราสารเป็นหลักประกันตามหนังสือเวียนที่ ธปท.สนส.(11)ว.3491/2543 เรื่องแนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการประกอบธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชนของสถาบันการเงินลงวันที่ 25 ธันวาคม 2543

2.2 ให้นำมูลค่าตราสารที่ธนาคารพาณิชย์โอนเป็นหลักประกันในส่วนที่เกินเงินกู้ยืมที่ได้รับมารวมกับเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ หรือลงทุน หรือก่อภาระผูกพันแก่สถาบันการเงินนั้น หากเกินอัตราส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ หรือลงทุน หรือก่อภาระผูกพันรายใหญ่ ธนาคารพาณิชย์จะกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินนั้นผ่านธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชนไม่ได้ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติถูกต้องตามที่กล่าวขณะทำธุรกรรม แต่ต่อมาอัตราส่วนที่กล่าวรวมกันแล้วเกินกว่าที่กำหนดไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ธนาคารพาณิชย์จะกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินนั้นผ่านธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชนอีกไม่ได้ ส่วนการกู้ยืมเงินผ่านธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชนที่เกิดขึ้นก่อนแล้ว ให้มีผลผูกพันต่อไปตามสัญญา

2.3 การคำนวณอัตราส่วนตามข้อ 2 ในกรณีที่ตราสารที่เป็นหลักประกันมีมูลค่าลดลง ถ้าธนาคารพาณิชย์ผู้กู้ยืมเงินถูกเรียกมาร์จินเป็นเงินสด ให้ปรับลดยอดเงินกู้ยืมลงเท่าจำนวนเงินมาร์จินที่เพิ่มขึ้น แต่ถ้าถูกเรียกมาร์จินเป็นตราสาร ให้ปรับมูลค่าตราสารที่โอนเป็นหลักประกัน โดยรวมตราสารที่เป็นมาร์จินเพิ่มขึ้นด้วย

ในกรณีที่ตราสารที่เป็นหลักประกันมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ถ้าธนาคารพาณิชย์ผู้กู้ยืมเงินได้รับคืนมาร์จินเป็นเงินสดให้ปรับเพิ่มยอดเงินกู้ยืมขึ้นเท่าจำนวนเงินที่ได้รับ แต่ถ้าได้รับคืนมาร์จินเป็นตราสารให้ลดจำนวนตราสารที่เป็นหลักประกันลงตามจำนวนตราสารที่ได้รับคืน

2.4 มูลค่าตราสารให้ใช้ราคาตลาด

(หนังสือเวียนลงวันที่ 27 สิงหาคม 2544 เพื่อนำส่งประกาศลงวันที่ 17 สิงหาคม 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 21 สิงหาคม 2544)

3. การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมเงินจากผู้ลงทุนประเภทสถาบันต่าง ๆ ในรูปแบบของธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo)

ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ (ไม่รวมกิจการวิเทศธนกิจ) กู้ยืมเงินในรูปแบบของธุรกรรม Private Repo กับผู้ลงทุนประเภทสถาบันต่าง ๆ ได้แก่

3.1 กองทุนต่างๆที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้แก่ กองทุนรวม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนส่วนบุคคล

3.2 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

3.3 สำนักงานประกันสังคม

3.4 สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น เช่น บรรษัทบริหารสินทรัพย์ สถาบันการเงิน บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย เป็นต้น

3.5 บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันภัย

ส่วนหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล ให้คงถือปฏิบัติตามแนวนโยบายของ ธปท. เกี่ยวกับการประกอบธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo) ของสถาบันการเงิน และธนาคารพาณิชย์ รวมถึงเกณฑ์การกำกับอื่นๆ ที่จะประกาศใช้ในอนาคต

(หนังสือเวียนลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2544)

4. การกำหนดให้บริษัทบริหารสินทรัพย์เป็นสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ออกหนังสือเวียนแจ้งให้แก่สถาบันการเงิน และบริษัทบริหารสินทรัพย์ทุกบริษัท ทราบถึงประกาศกระทรวงการคลังที่กำหนดให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ที่ได้จดทะเบียนตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 (มาตรา 3) เป็นสถาบันการเงินตามพระราชกำหนดดังกล่าว ซึ่งจะมีผลให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถรับซื้อ หรือรับโอนสินทรัพย์จากบริษัทบริหารสินทรัพย์ระหว่างกันได้

(หนังสือเวียนลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2544 ประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 7 พฤศจิกายน 2544)

ง. มาตรการปฏิรูตรวดเงินตรา

1. การรับซื้อเงินตราต่างประเทศจากสถานทูตต่างประเทศ สถานกงสุล ทบวงข้าัญพิเศษแห่งองค์การสหประชาชาติ องค์การหรือสถาบันระหว่างประเทศที่ประจำการในประเทศไทย

ธปท. ได้ออกหนังสือเวียนเพื่อแจ้งให้ธนาคารพาณิชย์ (ไม่รวมกิจการวิเทศธนกิจ) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริษัทเงินทุนสินเชื่อย จำกัด (มหาชน) ทราบว่า การรับซื้อเงินตราต่างประเทศแลกเงินบาทที่มี value same day และ value tomorrow จากสถานทูตต่างประเทศ สถานกงสุล ทบวงข้าัญพิเศษแห่งองค์การสหประชาชาติ หรือสถาบันระหว่างประเทศที่ประจำการในประเทศไทยนั้น ไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสือที่ ธปท.สทง.(14)ว.462/2544 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2544 เรื่อง วิธีปฏิบัติตามมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท

(หนังสือเวียนลงวันที่ 27 เมษายน 2544)

2. การปล่อยกู้เงินบาทโดยตรงแก่ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ (มาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท)

ชปท. ได้ผ่อนคลายมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท โดยให้สถาบันการเงินสามารถปล่อยกู้เงินบาทได้โดยตรง (Direct Loan) แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศที่ตั้งอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สหภาพพม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

2.1 สถาบันการเงินที่จะให้กู้ยืมเงินบาทโดยตรงแก่ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ (Non-Resident หรือ NR) ที่จัดตั้งในประเทศเพื่อนบ้านจะต้องขออนุญาตต่อ ชปท. เป็นรายกรณีไป

2.2 เมื่อสถาบันการเงินปล่อยกู้แล้ว ต้องนำเงินบาทที่ให้กู้ยืมเข้าบัญชีของผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ (Special Nonresident Account หรือ SNA) ซึ่งผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศจะเปิดบัญชีไว้กับสถาบันการเงินได้ไม่เกินหนึ่งบัญชี โดยที่สถาบันการเงินผู้รักษาสัญชีจะต้องแจ้งชื่อและเลขที่บัญชีของ SNA ให้ ชปท. ทราบ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกครั้งด้วย

2.3 สถาบันการเงินผู้รักษาสัญชีดังกล่าวต้องดูแลการถอนเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ ชปท. คือ เพื่อซื้อสินค้าและบริการในประเทศ หรือชำระภาระผูกพันให้แก่คนไทย เว้นแต่การกู้เงินบาทเพื่อซื้อเงินตราต่างประเทศซึ่งปกติ ชปท. ไม่อนุญาตให้ทำ แต่ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศสามารถกระทำได้อีกเมื่อได้แจ้งเหตุผลและความจำเป็นที่ชัดเจนไว้ตั้งแต่ครั้งแรกเมื่อยื่นคำขอกู้เงิน

2.4 ชปท. ไม่อนุญาตให้มีการโอนเงินระหว่างบัญชี SNA กับบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศบัญชีอื่น หรือการโอนเงินระหว่างบัญชี SNA ด้วยกัน

(หนังสือเวียนลงวันที่ 28 ธันวาคม 2544 และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม 2544)

จ. มาตรการสินเชื่อ

1. การกำหนดเป้าสินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สำหรับปี 2544

ชปท. ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศส่งแบบรายงานเป้าหมายการให้สินเชื่อแก่ SMEs สำหรับปี 2544 ภายในวันที่ 15 มีนาคม 2544 โดยให้ตระหนักถึงความสำคัญในการตั้งเป้าหมายให้สามารถปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงเพื่อจัดให้มีระบบการติดตามผลการให้สินเชื่อจริงเทียบกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ทุกครึ่งปี ทั้งนี้ ขอให้รายงานข้อมูลในแบบรายงานการติดตามผลการให้สินเชื่อแก่ SMEs มายัง ชปท. ภายในวันที่ 21 กรกฎาคม 2544 สำหรับงวดครึ่งแรกของปี 2544 และวันที่ 21 มกราคม 2545 สำหรับงวดครึ่งหลังของปี 2544

(หนังสือเวียนลงวันที่ 1 มีนาคม 2544)

2. อัตราดอกเบี้ยสูงสุดของเงินให้สินเชื่อ

รพท. ได้ยกเลิกวิธีการคำนวณอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายย่อยขั้นต่ำ (Minimum Retail Rate หรือ MRR) ที่ให้ธนาคารพาณิชย์คิดจากลูกค้าทั่วไป โดยอิงกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ขั้นต่ำ (Minimum Lending Rate หรือ MLR) ที่ธนาคารพาณิชย์ประกาศบวกส่วนต่างสูงสุดไม่เกินร้อยละ 4 ต่อปี

รพท. จึงกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติในการเรียกเก็บดอกเบี้ยการให้สินเชื่อตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ฉบับลงวันที่ 20 ตุลาคม 2536 และที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งให้จัดส่งข้อมูลต้นทุนเงินฝากเฉลี่ย ณ วันสิ้นเดือนให้ รพท. เป็นรายไตรมาส

(หนังสือเวียนลงวันที่ 10 สิงหาคม 2544)

3. การผ่อนคลายนโยบายปฏิบัติเกี่ยวกับการให้กู้ยืมแก่ผู้ดำเนินกิจการให้เช่าซื้อรถยนต์หนึ่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน

รพท. ได้ยกเลิกข้อจำกัดในเรื่องวงเงินที่สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ดำเนินกิจการให้เช่าซื้อรถยนต์หนึ่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คนได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของเงินให้สินเชื่อ เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถให้สินเชื่อได้เพิ่มขึ้น และได้กำหนดให้สถาบันการเงินปิดประกาศหลักเกณฑ์ในการเรียกเก็บเงินที่ผู้เช่าซื้อต้องชำระครั้งแรกทันทีที่ทำสัญญา ระยะเวลาการผ่อนชำระ และเงื่อนไขการยึดรถยนต์และริบเงินรายงวดที่ผู้เช่าซื้อได้ชำระไปแล้ว ไว้ในที่เปิดเผยภายในสำนักงานทุกแห่งที่ใช้ติดต่อกับประชาชน

(หนังสือเวียนลงวันที่ 27 สิงหาคม 2544)

4. โครงการสนับสนุนเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ SMEs ที่เป็น Non-Performing Loans (NPLs) แต่มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ

รพท. ได้ขยายระยะเวลาโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ SMEs สำหรับรายที่เป็น NPLs แต่มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจเมื่อได้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามแนวทางที่กำหนด รวมทั้งให้ขยายระยะเวลา วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดชั้นลูกหนี้ตามหนังสือเวียนที่ รพท. ส.นส. (12)ว.1156/2543 ออกไปอีก 2 ปี โดยให้สิ้นสุดวันที่ 7 เมษายน 2547

(หนังสือเวียนลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2544)

5. เอกสารประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อ

รพท. ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ประกอบการพิจารณาการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ประกอบด้วย

5.1 เอกสารที่แสดงฐานะ การดำเนินงาน แผนงานหรือนโยบายในการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ ทั้งนี้ ให้รวมถึงเอกสารของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้

5.2 เอกสารที่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้

5.3 เอกสารที่แสดงรายละเอียดภาระผูกพันของลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลอื่น รวมทั้งหลักประกันที่ได้มาและขายออกไป

ทั้งนี้ เอกสารดังกล่าวต้องให้เป็นปัจจุบัน และให้ถ่ายเอกสารจัดเก็บไว้ในแฟ้มสินเชื่อสำหรับลูกหนี้แต่ละราย โดยให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติกับลูกหนี้รายใหม่ทันที

(หนังสือเวียนลงวันที่ 12 ธันวาคม 2544)

จ. มาตรการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน

1. การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจ Escrow Account

รพท. ได้ขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ โดยอนุญาตให้บริการรับฝากเงินในรูปแบบ Escrow Account จากผู้ฝากที่ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขาย หรือสัญญาซื้อขายสินทรัพย์ต่างๆ กับผู้ขายได้ โดยที่ธนาคารพาณิชย์จะดูแลให้มีการเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวเมื่อผู้ซื้อและผู้ขายได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาประกอบการเปิดบัญชีครบถ้วนแล้ว และต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ธนาคารพาณิชย์สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากการเปิดบัญชี ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ จากผู้ใช้บริการได้ แต่ต้องกำหนดไว้ในสัญญาอย่างชัดเจน และในสัญญาการเปิดบัญชี Escrow ต้องมีรายการ ชื่อ ที่อยู่ของคู่สัญญา ข้อมูลสินทรัพย์ที่เป็นวัตถุแห่งหนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปิดบัญชี การฝาก การถอน และการปิดบัญชี ตลอดจนค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในการเปิดบัญชี วันเริ่มต้นและสิ้นสุดการเปิดบัญชี Escrow

อนึ่ง การประกอบธุรกิจที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์ต้องได้รับอนุญาตจาก รพท. ก่อน มิฉะนั้นอาจถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ Escrow Account

(หนังสือเวียนลงวันที่ 8 มีนาคม 2544)

2. การขยายระยะเวลาการถือครองอสังหาริมทรัพย์

รพท. ได้ออกหนังสือเวียนให้สำนักงานวิเทศธนกิจถือปฏิบัติเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ตามหนังสือเวียนที่ รพท.สนส.(12)ว.4411/2542 เรื่อง การขยายระยะเวลาการถือครองอสังหาริมทรัพย์ ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2542 โดยให้กิจการวิเทศธนกิจถือครองกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้เกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดเฉพาะอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับโอนมา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2544 และต้องขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวภายใน 10 ปี นับจากวันที่รับโอน

(หนังสือเวียนลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544)

3. การรับตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้เข้าซื้อขายในตลาดซื้อคืน

เนื่องจากกระทรวงการคลังได้ออกจำหน่ายตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ โดยอำนาจตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. 2541 ธปท. จึงได้ออกประกาศให้แก่สถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกตลาดซื้อคืน รวม 2 ฉบับ ได้แก่

3.1 ระเบียบ ธปท. ว่าด้วยการซื้อขายพันธบัตรรัฐบาลโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืนหรือขายคืน (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2544 (ซึ่งในระเบียบนี้ ธปท. จะรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ในราคาร้อยละ 95 ของราคาที่เราไว้)

3.2 ระเบียบ ธปท. ว่าด้วยการซื้อขายพันธบัตรกับไพรมารีดีลเลอร์ (Primary Dealer) โดยมีสัญญาว่าจะขายคืนหรือซื้อคืน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมจากระเบียบเดิม โดยเพิ่มความหมายของคำว่า “พันธบัตร” ให้รวมถึงตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งมี ธปท. เป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงิน และกำหนดความหมายของคำว่า “ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้” ให้หมายถึง ตัวสัญญาใช้เงินที่กระทรวงการคลังออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

(ประกาศลงวันที่ 14 กันยายน 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 17 กันยายน 2544)

4. การปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการซื้อหรือมีหุ้นในบริษัทจำกัดเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

เพื่อเป็นการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และสนับสนุนการลงทุนของสถาบันการเงิน ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการซื้อหรือมีหุ้นในบริษัทจำกัดเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

4.1 การอนุญาตให้สถาบันการเงิน (ธนาคารพาณิชย์ สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และสำนักงานวิเทศธนกิจ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์) มีหุ้นสามัญและหุ้นบริวารสิทธิ์ (รวมถึงหุ้นกู้ในกรณีของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์) ในบริษัทลูกเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ เนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ของ ธปท. นั้น การมีหุ้นให้ครอบคลุมถึงกรณีหุ้นของบริษัทอื่นที่ลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันนำมาชำระหนี้ของผู้ค้ำประกันนี้ของลูกหนี้ที่นำมาชำระหนี้ และการถือหุ้นในบริษัทที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อเข้าถือหุ้นหรือฟื้นฟูบริษัทลูกหนี้ด้วย

4.2 สถาบันการเงินที่มีหุ้นในบริษัทจำกัด เนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ของ ธปท. เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดต้องลดสัดส่วนการมีหุ้นดังกล่าวและการถือหุ้นในบริษัทจำกัดในกรณีอื่นทั้งหมด ให้เหลือรวมกันไม่เกินเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดในทันทีที่สามารถทำได้แต่ต้องไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม 2547 เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก ธปท.

4.3 การลดสัดส่วนการมีหุ้นในบริษัทจำกัดที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ของ ธปท. จะต้องไม่ก่อให้เกิดผลขาดทุนแก่สถาบันการเงิน เว้นแต่กรณีดังนี้

4.3.1 การจำหน่ายหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจำหน่ายในราคาไม่ต่ำกว่ามูลค่าทางบัญชี (Book Value) หรือราคาปิด (Close Price) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก่อนวันที่สถาบันการเงินจำหน่ายหลักทรัพย์ดังกล่าว 1 วันทำการ

4.3.2 การจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัดที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจำหน่ายในราคาที่สูงกว่ามูลค่าของสถาบันการเงินรับรอง ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีไม่มีความเชี่ยวชาญในการรับรองความเหมาะสมของราคา ผู้สอบบัญชีสามารถหาผู้เชี่ยวชาญมารับรองความเหมาะสมของราคาดังกล่าวได้ โดยให้ถือว่าเป็นราคาที่รับรองโดยผู้สอบบัญชี

4.3.3 กรณีอื่นที่ได้รับอนุญาตจาก ธปท.

อนึ่ง การคำนวณว่าการจำหน่ายหลักทรัพย์ก่อให้เกิดผลขาดทุนหรือไม่ ให้เปรียบเทียบราคาที่จำหน่ายกับราคาที่บันทึกบัญชี ณ วันที่ได้รับหลักทรัพย์

(หนังสือเวียนลงวันที่ 7 สิงหาคม 2544)

5. หลักเกณฑ์สำหรับบริษัทบริหารสินทรัพย์

ธปท. ได้อนุญาตให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ซื้ออสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ที่ไม่ได้จำนองไว้กับบริษัทบริหารสินทรัพย์ จากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือจากเจ้าหนี้ร่วมในกรณีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ ซึ่งบริษัทต้องทยอยจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ประเภทนี้ออกไปให้หมดภายใน 10 ปี โดยถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการถือครองอสังหาริมทรัพย์ที่รอการขาย

(หนังสือเวียนลงวันที่ 5 ตุลาคม 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 25 กันยายน 2544)

ข. มาตรการกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน

1. การดำรงสินทรัพย์ของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

ธปท. ได้นำส่งประกาศกระทรวงการคลัง เกี่ยวกับการดำรงสินทรัพย์ของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ โดยประกาศยกเลิกการอนุญาตให้นำเงินลงทุนที่สาขาธนาคารต่างประเทศ ใช้เงินกองทุนไปลงทุนในหุ้นของบริษัทจำกัด ซึ่งในที่สุดจะนำไปลงทุนในหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนที่จดทะเบียนในประเทศไทยตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจาก ธปท. และเงินลงทุนในหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนที่จดทะเบียนในประเทศไทย เป็นสินทรัพย์ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522

(หนังสือเวียนลงวันที่ 11 มกราคม 2544 เพื่อนำส่งประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 8 ธันวาคม 2543 และมีผลบังคับใช้วันที่ 19 ธันวาคม 2543)

2. การใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ในการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์

ชปท. ได้นำส่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ในการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สรุปรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขยายประเภทและขอบเขตธุรกรรมที่บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์สามารถใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นธุรกรรมทุกประเภทที่ได้รับอนุญาตจากชปท. ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยต้องได้รับอนุญาตจาก ชปท. ก่อนดำเนินการ

สำหรับบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ที่ได้รับอนุญาตตามประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ 27 มกราคม 2543 ในเรื่องเดียวกันไปแล้วนั้น ให้ดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดของประกาศฉบับนี้ได้ทันที

2.2 ในการเชื่อมโยง Website ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์กับธุรกิจอื่นจะต้องไม่แสดงเครื่องหมายการค้าหรือข้อความของธุรกิจอื่นบนหน้าจอภาพแรกของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะเป็นการโฆษณาชี้ชวนให้ลูกค้าไปใช้บริการใน Website ของธุรกิจอื่น และห้ามทำการซื้อขายสินค้าระหว่างลูกค้ากับธุรกิจอื่นบน Website ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ นอกจากนี้ ให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์คิดค่าธรรมเนียมการให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากลูกค้าผู้ใช้บริการและธุรกิจอื่นตามกลไกตลาด โดยต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อลูกค้าผู้ใช้บริการ

(หนังสือเวียนลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2544 เพื่อนำส่งประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 22 มกราคม 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2544)

3. การกำหนดให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ปฏิบัติในเรื่องการกู้ยืม หรือรับเงิน หรือจัดหาเงินทุนจากประชาชน

ชปท. ได้ออกข้อกำหนดให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการกู้ยืมหรือรับฝากเงินจากประชาชน โดยต้องจัดให้ลูกค้าแสดงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอย่างละเอียด และลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของสำเนาเอกสารหลักฐานด้วย และให้เก็บรักษาเอกสารหลักฐานหรือสำเนาไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันที่ชำระเงินคืนให้แก่ลูกค้าเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ นอกจากนี้ลูกค้าจะปกปิดชื่อจริงโดยใช้ชื่อแฝงหรือชื่อปลอมมิได้ สำหรับลูกค้าที่มีเงินให้กู้ยืม หรือเงินฝากอยู่ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้ ให้บริษัทเงินทุนดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศฉบับนี้ภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่บังคับใช้ เว้นแต่ลูกค้าที่ติดต่อไม่ได้และบริษัทได้แจ้งทางจดหมายลงทะเบียนให้ลูกค้าดำเนินการแล้ว

(หนังสือเวียนลงวันที่ 29 ธันวาคม 2543 เพื่อนำส่งประกาศธนาคารลงวันที่ 21 ธันวาคม 2543 และมีผลบังคับใช้วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

4. การให้กู้ยืมเงินแก่หรือลงทุนในกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องและการให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ถือหุ้น

รพท. ได้ออกประกาศให้แก่ สถาบันการเงิน (ไม่รวมกิจการวิเทศธนกิจ) เกี่ยวกับการให้กู้ยืมเงินหรือลงทุนในกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องและการให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ถือหุ้น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

4.1 ให้สถาบันการเงินระงับการให้สินเชื่อหรือลงทุนในกิจการที่สถาบันการเงิน หรือกรรมการหรือผู้บริหารของสถาบันการเงินนั้นมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือให้สินเชื่อแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้บริหารของสถาบันการเงินในปริมาณมากเกินไปจนสมควร

4.2 ให้สถาบันการเงินระงับการให้สินเชื่อหรือลงทุนในกิจการที่สถาบันการเงิน หรือกรรมการหรือผู้บริหารของสถาบันการเงินนั้นมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือให้สินเชื่อแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้บริหารของสถาบันการเงินโดยมีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดพิเศษผิดไปจากปกติ

4.3 ให้สถาบันการเงินจัดทำนโยบายการให้สินเชื่อหรือลงทุนในกิจการที่สถาบันการเงินหรือกรรมการหรือผู้บริหารของสถาบันการเงินนั้นมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือให้สินเชื่อแก่ผู้ถือหุ้นหรือผู้บริหารของสถาบันการเงิน

(หนังสือเวียนลงวันที่ 12 กันยายน เพื่อนำส่งประกาศวันที่ 4 กันยายน 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 12 กันยายน 2544)

5. การเป็นกรรมการในบริษัทจำกัดอื่นของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์

รพท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการในบริษัทจำกัดอื่นของผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ โดยกำหนดให้กรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ กรรมการบริหาร หรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในบริษัทจำกัดอื่นได้ไม่เกิน 3 แห่ง หากธนาคารพาณิชย์ใดมีกรรมการและผู้บริหารระดับสูงไม่เป็นไปตามเกณฑ์นี้ ต้องแก้ไขให้ถูกต้องและรายงานให้ รพท. ทราบภายใน 90 วันนับแต่วันที่ส่งผลบังคับใช้ หากยังไม่เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด รพท. อาจสั่งการหรือกำหนดเงื่อนไขใดๆ ให้ปฏิบัติก็ได้

(หนังสือเวียนลงวันที่ 12 กันยายน 2544 เพื่อนำส่งประกาศลงวันที่ 4 กันยายน 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 12 กันยายน 2544)

6. การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

รพท. ได้ขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในเรื่องของการดูแลและเก็บรักษาทรัพย์สิน (Custodian Service) โดยให้รวมถึงการดูแลและเก็บ

รักษาเอกสารแสดงสิทธิในทรัพย์สิน และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการจำหน่าย จ่ายโอน หรือ ประเมินมูลค่าทรัพย์สิน

(หนังสือเวียนลงวันที่ 24 กันยายน 2544)

7. การนับมูลค่าหลักทรัพย์ที่ใช้ในการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

รพท. กำหนดให้สถาบันการเงินนับมูลค่าหลักทรัพย์เข้าเป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง โดยให้ใช้ราคาตามบัญชี ณ วันสิ้นเดือนก่อน เป็นมูลค่าสินทรัพย์สภาพคล่องที่จะใช้ดำรงในเดือนถัดไป เว้นแต่ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และ บัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ตามโครงการรับแลกเปลี่ยนตัว 56 บริษัทเงินทุนที่ถูกระงับการดำเนินกิจการ ซึ่งให้ใช้จำนวนเงินที่ตราไว้ในตราสารตามเดิม

(หนังสือเวียนลงวันที่ 27 กันยายน 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 23 พฤศจิกายน 2544)

8. การเพิ่มเติมประเภทสินทรัพย์สภาพคล่อง

รพท. ได้เพิ่มเติมประเภทหลักทรัพย์และตราสารที่จะนำมาดำรงเป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง ของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ดังนี้

(1) ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ที่ออกโดยกระทรวงการคลัง ซึ่งถือเป็น หลักทรัพย์รัฐบาลไทย

(2) พันธบัตรรัฐบาลที่ออกตามโครงการช่วยเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่ 1 และ 2 ซึ่ง ถือเป็นหลักทรัพย์รัฐบาลไทย

(3) ตัวสัญญาใช้เงินของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (TAMC) ซึ่งถือเป็นตราสาร แสดงสิทธิในหนี้ที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน (FIDF) คำประกันหรืออวัล ต้นเงินและดอกเบี่ย

ทางด้านบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ให้เพิ่มสินทรัพย์ที่ปราศจากภาวะผูกพัน ดังนี้

(1) ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ที่ออกโดยกระทรวงการคลัง

(2) พันธบัตรหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดย FIDF

(3) หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ FIDF คำประกันหรืออวัลต้นเงิน และดอกเบี่ย

(4) หลักทรัพย์ที่บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัยออกใหม่ สืบเนื่องจากโครงการ แปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็น หลักทรัพย์ พ.ศ. 2540

(5) ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน)

และบัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามโครงการรับแลกเปลี่ยนตัว 56 บริษัทเงินทุนที่ถูกระงับการดำเนินกิจการ

(6) เงินให้กู้ยืมเมื่อเรียกแก่ธนาคารที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยและ FIDF

อนึ่ง จากการที่ ธปท. อนุญาตให้สถาบันการเงินนับตัวสัญญาใช้เงินของ TAMC เป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้นั้น ธปท. ได้กำหนดให้สถาบันการเงินเริ่มนับได้ตั้งแต่วันที่รับตัวสัญญาใช้เงินนั้น และหากมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงิน สถาบันการเงินจะต้องปรับมูลค่าที่นำมาใช้ดำรงเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องให้สอดคล้องกันด้วย

(หนังสือเวียนลงวันที่ 8 ตุลาคม 2544 และวันที่ 9 พฤศจิกายน 2544 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม 2544 และวันที่ 23 พฤศจิกายน 2544 ตามลำดับ)

9. ขอบเขตการประกอบกิจการวิเทศธนกิจ

ธปท. อนุญาตให้กิจการวิเทศธนกิจทำธุรกรรมการประกันความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยกับสถาบันการเงิน สำหรับเงินกู้และเงินให้กู้ยืมของตนเอง และเงินที่ให้กู้แก่ลูกค้าในต่างประเทศ กิจการวิเทศธนกิจอื่น กระทรวงการคลัง ธปท. หรือลูกค้าในประเทศที่กิจการวิเทศธนกิจให้กู้เป็นเงินตราต่างประเทศ

อนึ่ง เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 ธปท. ได้ชี้แจงแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การประกอบกิจการวิเทศธนกิจของธนาคารพาณิชย์ และประกาศ ธปท. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบ กิจการวิเทศธนกิจของธนาคารพาณิชย์ อาทิ ข้อกำหนดที่ให้การแยกกิจการวิเทศธนกิจออกจากกิจการธนาคารพาณิชย์ เสมือนหนึ่งเป็นคนละนิติบุคคลนั้น ให้รวมถึงการแยกบัญชีเงินฝากธนาคารในต่างประเทศ (Nostro Account) และการแยกเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการให้กู้ยืม หรือการซื้อขายเงินตราต่างประเทศหรือเกี่ยวกับการทำธุรกิจใดๆ ในนามของกิจการวิเทศธนกิจ เป็นต้น

(หนังสือเวียนลงวันที่ 30 สิงหาคม 2544 เพื่อนำส่งประกาศวันที่ 7 สิงหาคม 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 17 สิงหาคม 2544 และหนังสือเวียนลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544)

ซ. การให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินแก่ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ

1. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบอุทกภัยในภาคใต้

ธปท. จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินตามระเบียบว่าด้วยการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 การประกอบกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2531 และการประกอบกิจการเลี้ยงสัตว์ เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการฟื้นฟูกิจการเป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบอุทกภัยในภาคใต้เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2543 ทั้งรายใหม่และรายเก่า โดย ธปท. จะคิดอัตราดอกเบี้ยจากสถาบันการเงินที่รับซื้อตัวสัญญาใช้เงินในอัตราร้อยละ

1 ต่อปี และให้ธนาคารพาณิชย์คิดดอกเบี้ยจากลูกค้าในอัตราดอกเบี้ย MLR ลดด้วยร้อยละ 2.75 ต่อปี ส่วนสถาบันการเงินที่ขายตัวซึ่งมิใช่ธนาคารพาณิชย์ให้ใช้อัตราดอกเบี้ย MLR ตามประกาศของธนาคารพาณิชย์ 4 แห่ง (ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์) โดยเฉลี่ยลดด้วยร้อยละ 2.75 ต่อปี

นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยที่คิดจากสถาบันการเงินในการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากเดิมในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี เหลือร้อยละ 2 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี และกำหนดระยะเวลาในการให้ความช่วยเหลือตามโครงการนี้ไม่เกิน 1 ปี

(หนังสือเวียนลงวันที่ 12 มกราคม 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 12 มกราคม 2544)

2. การปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการในภาคเศรษฐกิจสำคัญ

ธปท. ได้ปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการในภาคเศรษฐกิจสำคัญ โดยจะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการรายใหม่แต่ละรายเป็นเวลาไม่เกิน 3 ปี ตามระเบียบต่างๆ ที่บังคับใช้ (รวม 8 ฉบับ)

สำหรับระเบียบ ธปท. ว่าด้วยการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการค้าพืชผลเกษตร การเก็บรักษาสินค้าไว้ในคลังสินค้า การขายข่าวสารของผู้ประกอบกิจการโรงสี ซึ่งเดิมไม่มีการกำหนดเวลานั้น ธปท. จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการรายเดิมต่อไปอีกเป็นเวลาไม่เกิน 3 ปี นับจากวันที่ปรากฏในหนังสือฉบับนี้

นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงระเบียบการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการเลี้ยงสัตว์ พ.ศ. 2531 โดยจะเรียกเก็บดอกเบี้ยจากสถาบันการเงินในอัตราลดลงจากร้อยละ 5 ต่อปี เป็นร้อยละ 3 ต่อปี และเพิ่มสัดส่วนจำนวนเงินที่รับซื้อจากเดิมอัตราร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 60 ของจำนวนเงินในตัวสัญญาใช้เงินที่ ธปท. รับซื้อ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2544 เป็นต้นไป

(หนังสือเวียนลงวันที่ 7 สิงหาคม 2544)

มาตรการอสังหาริมทรัพย์

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2544 เห็นชอบมาตรการส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ดังนี้

1. การหักลดหย่อนเงินภาษี ผู้ที่ซื้ออาคารพร้อมที่ดินหรือห้องชุด หรือผู้ซื้อที่ดินพร้อมกับการทำสัญญาจ้างก่อสร้างอาคารลงบนที่ดิน สามารถนำเงินดาวน์หรือเงินค่าซื้อทรัพย์สินดังกล่าวมาหักเป็นค่าลดหย่อนพิเศษเพิ่มเติมจากค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยได้ตาม

จำนวนที่จ่ายจริง โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1.1 ต้องเป็นการจ่ายค่าซื้อ หรือผ่อนชำระราคาตามสัญญา เฉพาะส่วนที่มีการจ่าย ภายในกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่กฎหมายมีผลบังคับใช้ โดยจะได้รับสิทธิ คือ

1.1.1 กรณีจ่ายค่าซื้ออาคารพร้อมที่ดินหรือห้องชุดทั้งจำนวนในคราวเดียว ให้ได้รับสิทธิเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 200,000 บาท โดยเงินที่จ่ายไปนั้นต้องมีเงินที่ได้มาจากการกู้ยืม ทั้งนี้ จะหักค่าลดหย่อนได้ปีละครั้งหนึ่งเป็นระยะเวลา 2 ปีติดต่อกัน โดยเริ่มตั้งแต่ปีภาษีที่มีการโอนกรรมสิทธิ์

1.1.2 กรณีผ่อนชำระราคาค่าซื้ออาคารพร้อมที่ดินหรือห้องชุด ให้ได้รับสิทธิเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท ในปีภาษีที่มีการโอนกรรมสิทธิ์

1.2 ต้องมีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่กฎหมายเริ่มมีผลบังคับใช้

1.3 กรณีที่เป็นอาคารพร้อมที่ดินหรือห้องชุดในอาคารชุดที่ซื้อมา ผู้มีสิทธิหักลดหย่อนจะต้องไม่เคยมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นมาก่อนในช่วง 1 ปีก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้ และผู้มีสิทธิหักลดหย่อนต้องถือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี นับแต่วันที่มิกรรมสิทธิ์

1.4 สิทธิในการหักลดหย่อนข้างต้น ให้ใช้สำหรับการซื้ออสังหาริมทรัพย์เพียงแห่งเดียว สำหรับผู้มีเงินได้ไม่ว่าจะมีคู่สมรสด้วยหรือไม่ก็ตาม

ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 กันยายน 2544 เป็นต้นไป

2. การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้น (Initial Allowance) สำหรับการซื้ออาคารถาวรเป็นกรณีพิเศษ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ซื้ออาคารถาวรเพื่อใช้ในกิจการของตนเอง และซื้อหรือได้รับโอนกรรมสิทธิ์มาภายใน 1 ปี นับแต่วันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้ สามารถหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นของทรัพย์สินนั้นได้ในวันที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในอัตราร้อยละ 20 ของมูลค่าต้นทุนที่ซื้อมา ส่วนมูลค่าต้นทุนส่วนที่เหลือให้ทยอยหักได้ 20 ปี ตามเกณฑ์ปกติ

ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน 2544 เป็นต้นไป

3. ธนาคารอาคารสงเคราะห์ปล่อยสินเชื่อเต็มวงเงินร้อยละ 100 ของราคาประเมินหรือราคาซื้อขายแก่กลุ่มข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อแน่นอนและมั่นคง โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน 2544 และมีรายละเอียดเงื่อนไข ดังนี้

3.1 ผู้กู้ต้องเป็นข้าราชการ หรือลูกจ้างประจำ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานองค์กรอิสระของรัฐ หรือพนักงานองค์กรมหาชน มีอายุไม่เกิน 55 ปี ระยะเวลาในการกู้ไม่เกิน 30 ปี (อายุผู้กู้รวมกับจำนวนปีที่กู้ต้องไม่เกิน 65 ปี)

3.2 เป็นการขอสินเชื่อใหม่ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

3.2.1 เพื่อซื้อที่ดินพร้อมอาคารหรือห้องชุด

3.2.2 เพื่อปลูกสร้างอาคารหรือเพื่อซื้อที่ดินพร้อมปลูกสร้างอาคาร

3.2.3 เพื่อขยายหรือต่อเติม ซ่อมแซมอาคาร

3.2.4 เพื่อไถ่ถอนจำนองที่ดินพร้อมอาคารหรือห้องชุด

3.3 วงเงินกู้ไม่เกินร้อยละ 100 ของราคาประเมินที่ดินพร้อมอาคารหรือห้องชุด และไม่เกินร้อยละ 100 ของราคาซื้อขายหรือราคาก่อสร้าง แล้วแต่ว่าราคาใดต่ำกว่า และต้องสอดคล้องกับรายได้และความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ของผู้กู้

3.4 การคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้

3.4.1 กรณีชำระหนี้เงินกู้ด้วยตนเอง ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายย่อยระยะยาวประเภทลอยตัวหรืออัตราดอกเบี้ยคงที่ตามประกาศของธนาคาร

3.4.2 กรณีหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้นำทำหน้าที้นำส่งเงินกู้ ใช้อัตราดอกเบี้ยรายย่อยระยะยาวประเภทลอยตัวร้อยละ 1 ต่อปี

และในการประชุมของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2544 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบดังนี้

4. โครงการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของข้าราชการสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง กบข. และธนาคารอาคารสงเคราะห์ ในการสนับสนุนให้ข้าราชการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ทั้งนี้ กบข. จะนำเงินกองทุนจำนวน 5,000 ล้านบาท ผ่ากับธนาคารอาคารสงเคราะห์ เพื่อใช้ในการปล่อยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแก่ข้าราชการที่เป็นสมาชิก กบข. โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนี้

4.1 ผู้กู้ต้องเป็นข้าราชการที่เป็นสมาชิกของ กบข.

4.2 เป็นการขอสินเชื่อใหม่ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

4.2.1 เพื่อซื้อที่ดินพร้อมอาคารหรือห้องชุด

4.2.2 เพื่อปลูกสร้างอาคาร หรือเพื่อซื้อที่ดินพร้อมปลูกสร้างอาคาร

4.2.3 เพื่อขยายหรือต่อเติม ซ่อมแซมอาคาร

4.3 วงเงินกู้ไม่เกินร้อยละ 100 ของราคาประเมินที่ดินพร้อมอาคาร หรืออาคารหรือห้องชุด และไม่เกินร้อยละ 100 ของราคาซื้อขายหรือราคาก่อสร้าง แล้วแต่ว่าราคาใดต่ำกว่า ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 65 เท่าของเงินเดือนสุทธิ

4.4 ระยะเวลาในการกู้ไม่เกิน 30 ปี และอายุผู้กู้รวมกับจำนวนปีที่ผู้กู้ต้องไม่เกิน 65 ปี หรือจนเกษียณอายุราชการ แล้วแต่ระยะเวลาใดยาวกว่า

4.5 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 3 ปีแรกเท่ากับร้อยละ 4.5 ต่อปี จากนั้นจะเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 36 เดือนบวกกับร้อยละ 0.75 ต่อปี

5. มาตรการส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเพิ่มเติม ในวันที่ 11 ธันวาคม 2544 มีดังนี้

5.1 อนุมัติให้ข้าราชการที่กู้ยืมเงินจาก กบข. เพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย สามารถนำดอกเบี้ยเงินกู้ยืมดังกล่าว หักเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ตามที่จ่ายจริง แต่เมื่อรวมกับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจากการซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยจากสถาบันการเงินและแหล่งอื่นแล้ว ต้องไม่เกิน 50,000 บาท

5.2 ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์ให้กับ กบข. สำหรับรายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ให้แก่ข้าราชการเพื่อนำไปซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย

5.3 ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ สำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์ของกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และสิทธิเรียกร้อง

5.4 ขยายสิทธิประโยชน์การนำดอกเบี้ยเงินกู้ยืมสำหรับการซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้มากกว่า 1 แห่ง ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่เมื่อรวมกับดอกเบี้ยจากการซื้อที่อยู่อาศัยทุกแห่งแล้ว ต้องไม่เกิน 50,000 บาท

5.5 ขยายเวลาการยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์ภาษีตามกฎหมายต่างๆ ที่จะสิ้นสุดในปี 2544 ดังนี้

5.5.1 ขยายเวลาการยกเว้นภาษีสรรพากร และการลดหย่อนค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเหลือร้อยละ 0.01 ไปจนถึงสิ้นสุดปี 2545 สำหรับกรณีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรโดยการโอนกิจการบางส่วนให้แก่อัน

5.5.2 ขยายเวลาการปรับลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ (รวมภาษีท้องถิ่น) กรณีการโอนอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางการค้าหรือหากำไรจากอัตราร้อยละ 3.3 ให้คงเหลือร้อยละ 0.11 เป็นสิ้นสุดในปี 2545

5.6 เพิ่มเดิมการลดค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมการฟื้นตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

5.6.1 ลดค่าธรรมเนียมการจํานองอสังหาริมทรัพย์จากร้อยละ 1 เหลือร้อยละ 0.01 สำหรับที่ดิน อาคาร หรืออาคารพร้อมที่ดิน

5.6.2 ลดค่าธรรมเนียมการจํานองห้องชุดจากร้อยละ 1 เหลือร้อยละ 0.01 สำหรับห้องชุดทั้งหมดในอาคารชุดหรือห้องชุดในอาคารชุด

5.6.3 ลดค่าธรรมเนียมโอนอาคารสำนักงาน โดยต้องเป็นอาคารหรืออาคารพร้อมที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างเป็นอาคารสำนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

5.6.4 ขยายระยะเวลาการลดค่าจดทะเบียนการโอนอสังหาริมทรัพย์และห้องชุด
อีก 1 ปี จากสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 เป็นสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545

มาตรการเกษตร

1. การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ชาวไร่อ้อย

เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน
แก่ชาวไร่อ้อยฤดูกาลผลิตปี 2544/2545 วงเงินจำนวน 10,000 ล้านบาท พร้อมทั้งเห็นชอบ
มาตรการ ดังนี้

1.1 ให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นผู้ดำเนินการ
รับซื้อลดเช็คเพื่อส่งเสริมการปลูกอ้อย (เช็คเขียว) ฤดูกาลผลิตปี 2544/2545 ของโรงงานน้ำตาล
ทั้ง 46 โรงงาน เพียงสถาบันเดียวต่อไป

1.2 ให้ ธ.ก.ส. คิดอัตรารับซื้อลดเช็คเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายย่อยชั้นดี
ของ ธ.ก.ส. และในกรณีที่ ธ.ก.ส. ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจาก ธปท. ในอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรน
ธ.ก.ส. จะต้องลดอัตรารับซื้อลดเช็คลงตามต้นทุน ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544
เป็นต้นไป

1.3 ให้ความช่วยเหลือชาวไร่อ้อยฤดูกาลผลิตปี 2544/ 2545 โดยถือปฏิบัติตาม
หลักเกณฑ์และแนวทางเช่นเดียวกับฤดูกาลผลิตปี 2543/2544

ต่อมาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ความช่วยเหลือทาง
การเงินแก่ชาวไร่อ้อยฤดูกาลผลิตปี 2545/2546 ดังนี้

(1) อนุมัติความช่วยเหลือในวงเงิน 10,000 ล้านบาท โดยขอรับการสนับสนุนทาง
การเงินจาก ธปท. จำนวน 5,000 ล้านบาท ในอัตราดอกเบี้ยตามระเบียบที่ ธปท. ได้เคยให้ความ
ช่วยเหลือแก่ชาวไร่อ้อย สมทบกับเงินของ ธ.ก.ส. อีก 5,000 ล้านบาท เพื่อนำไปรับซื้อลดตั๋วเงิน
ของชาวไร่อ้อยตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเช่นเดียวกันกับฤดูกาลผลิตปีที่ผ่านมา

(2) อนุมัติในหลักการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมาตรการให้ความ
ช่วยเหลือชาวไร่อ้อยทุกฤดูกาลผลิต

และเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบมาตรการช่วยเหลือชาวไร่อ้อย
ของกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ดังนี้

(1) ให้นำรายได้กองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายไปเพิ่มค่าอ้อยให้กับชาวไร่อ้อยใน
ฤดูกาลผลิตปี 2544/2545 ในอัตรารัตนอ้อยละ 20 บาท (คิดเป็นเงินรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,043
ล้านบาท) เนื่องจากราคาอ้อยขั้นต้นที่ชาวไร่ได้รับต่ำกว่าต้นทุนการผลิต ทั้งนี้ ให้ถือเป็นเงินยืมโดย
ไม่มีดอกเบี้ย

(2) ให้กองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายชำระดอกเบี้ยเงินกู้ตามโครงการเงินเพิ่มค่าอ้อย
ขั้นต้นฤดูกาลผลิตปี 2541/2542 และปี 2542/2543 (เป็นเงินประมาณ 427 ล้านบาท)
ให้แก่ ธ.ก.ส. ในฤดูกาลผลิตปี 2544/2545

2. โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยตามนโยบาย ของรัฐบาลผ่านระบบ ธ.ก.ส.

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2544 เห็นชอบโครงการพักชำระหนี้และลด
ภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1.1 เป็นเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. หรือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่เป็นลูกค้า
และใช้บริการเงินกู้โดยตรงกับ ธ.ก.ส. หรือเป็นเกษตรกรที่รับภาระหนี้สินแทนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.
ในฐานะผู้ค้ำประกันหรือทายาทโดยธรรมก่อนวันที่ 1 เมษายน 2544 โดยเกษตรกรต้องแสดง
ความจำนงเข้าร่วมโครงการภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2544

2.1.2 เป็นเกษตรกรที่ไม่เคยถูก ธ.ก.ส. ดำเนินคดีในฐานะผู้กู้มาก่อน

2.1.3 เป็นเกษตรกรที่มีภาระหนี้เงินกู้กับ ธ.ก.ส. ในวงเงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท
(ไม่นับภาระหนี้เงินกู้ตามโครงการที่เป็นนโยบายของรัฐบาลและไม่นับรวมดอกเบี้ยเงินกู้)

2.2 รัฐบาลจะสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยที่พักชำระหนี้ออมเงินตาม
ความสามารถและฟื้นฟูอาชีพตลอดระยะเวลาที่พักชำระหนี้

2.3 สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ มีดังนี้

2.3.1 หลังพักชำระหนี้ในปีที่ 4 เกษตรกรจะได้รับสิทธิในการชำระดอกเบี้ย
ตามเกณฑ์ลูกค้าชั้นเดิมก่อนพักชำระหนี้

2.3.2 เกษตรกรจะได้รับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มเติมร้อยละ 1 ต่อปีจากอัตรา
ปกติเป็นเวลา 3 ปี ในวงเงินฝากไม่เกินรายละ 50,000 บาท

2.3.3 เกษตรกรที่ชำระหนี้ได้ครบถ้วนก่อนกำหนด 3 ปีจะได้รับเลื่อนชั้นคุณภาพ
ลูกค้าสูงขึ้นตามเกณฑ์ของ ธ.ก.ส.

2.4 ให้รัฐบาลจัดสรรเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการนี้ รวมทั้งค่าใช้จ่ายใน
ส่วนที่ ธ.ก.ส. ต้องจ่ายเพิ่มจากการดำเนินงานตามปกติ เท่าที่จ่ายจริงในวงเงินไม่เกินปีละ 7,700
ล้านบาท

2.5 ส่วนเกษตรกรที่มีวงเงินกู้เกิน 100,000 บาท ซึ่งไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้
ให้ ธ.ก.ส. เป็นผู้ดูแลช่วยเหลือ โดยการเร่งรัดให้มีการดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟู
เกษตรกรดังกล่าว

3. การขอขยายเวลามาตรการ Local Content สิ้นค้ำหนมต่อองค์การการค้าโลก (World Trade Organization หรือ WTO)

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2544 เห็นชอบการขอเปลี่ยนแปลงข้อเสนอมติของไทยต่อ WTO เกี่ยวกับการขอขยายเวลาใช้มาตรการ Local Content สิ้นค้ำหนม จากเดิมที่เคยขอเสนอขยายเวลาใช้มาตรการนี้ต่อไปอีก 5 ปี เป็นขอปรับลดระยะเวลาการขยายเป็น 2 ครั้งๆ ละ 2 ปีแทน โดยขอขยายเวลาครั้งสุดท้ายในปี 2545 - 2546 เพื่อให้การเจรจามีความคล่องตัวมากขึ้น

อนึ่ง มาตรการ Local Content สิ้นค้ำหนมของไทย เป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยปกป้องอุตสาหกรรมน้ำมันดิบและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในประเทศ ซึ่งปัจจุบันประสบปัญหาน้ำมันดิบล้นตลาดโดยกำหนดให้ผู้ให้นำเข้ามผงขาดมันเนยเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์น้ำมันนมดื่มหรือนมพร้อมดื่มต้องซื้อน้ำมันดิบภายในประเทศในอัตราส่วน 20:1 ของน้ำหนักหางนมผงที่นำเข้า ซึ่งจะขัดต่อหลักการการค้าเสรีของ WTO

4. นโยบายและแผนยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรหลัก (มันสำปะหลัง)

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2544 เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรหลัก ในส่วนที่เกี่ยวกับมันสำปะหลัง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

4.1 ด้านการผลิตปี 2545 - 2549 ให้รักษาระดับพื้นที่ปลูก 6.7 ล้านไร่ แต่เพิ่มผลผลิตจาก 17.6 ล้านตันในปี 2545 เป็น 20.8 ล้านตันในปี 2549 ด้วยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่จากไร่ละ 2.6 ตันเป็น 3.1 ตัน โดยได้ประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจมันสำปะหลังและจดทะเบียนเกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ที่ให้เปอร์เซ็นต์แป้งและผลผลิตต่อไร่สูง

4.2 ด้านการแปรรูป มีมาตรการดังนี้

4.2.1 ส่งเสริมให้มีการผลิตแป้งแปรรูปเพื่อเพิ่มปริมาณการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยจัดทำโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแป้งแปรรูปและการนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีแปรรูปแป้ง (Modified Starch) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

4.3 ด้านการตลาด มีมาตรการที่สำคัญ ได้แก่

4.3.1 ส่งเสริมให้มีการใช้มันเส้นเลี้ยงสัตว์มากขึ้น โดยจัดทำโครงการส่งเสริมการใช้มันสำปะหลังเป็นอาหารสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ผู้เลี้ยงสัตว์ เพื่อให้สามารถใช้มันสำปะหลังในสูตรอาหารที่เหมาะสม

4.3.2 ส่งเสริมให้มีการใช้แป้งมันและแป้งแปรรูปในอุตสาหกรรมต่างๆ โดยจัดให้มีการอบรมและสัมมนาเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติและคุณภาพของแป้งเพื่อส่งเสริมการใช้แป้งมันสำปะหลัง

4.3.3 ส่งเสริมให้มีศูนย์ตรวจสอบและรับรองคุณภาพมันเส้น/มันอัดเม็ด
คุณภาพดี

4.3.4 ขยายตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง โดยจัดสัมมนาและนิทรรศการ
ในประเทศกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับประโยชน์ของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและกระบวนการผลิตด้าน
อุตสาหกรรมอาหารและอาหารสัตว์ รวมทั้งเปิดการเจรจาวิภาคีและพหุภาคีเพื่อลดการกีดกัน
ทางการค้าทั้งในรูปแบบที่เป็นภาษีและมีใช้ภาษี

5. การร่วมมือด้านยางธรรมชาติ (ยางพารา) ระหว่างประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 เห็นชอบในหลักการความร่วมมือด้าน
ยางธรรมชาติระหว่างประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เพื่อแก้ไขปัญหาการค้ายางธรรมชาติ
ซึ่งมีมาตรการสำคัญ ดังนี้

5.1 กำหนดปริมาณการผลิตใน 3 ประเทศ โดยมีเป้าหมายลดปริมาณการผลิต
ร้อยละ 4 ต่อปีและทบทานทุก 2 ปี

5.2 กำหนดระดับและราคาเป้าหมายใน 3 ประเทศ โดยจะมีการร่วมกันกำหนด
ปริมาณการส่งออก และจัดเก็บสต็อกยางตามสัดส่วนการส่งออก หากระดับราคาต่ำกว่าที่กำหนด

5.3 กำหนดปริมาณการส่งออกยาง ให้ทั้ง 3 ประเทศเห็นชอบสัดส่วนการส่งออก
ของแต่ละประเทศ และให้มีการเก็บสต็อกยางร้อยละ 10 ของปริมาณการส่งออกในแต่ละครั้ง โดย
ให้ภาครัฐสนับสนุนการกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 1 ของมูลค่ายางที่จัดเก็บสต็อกให้กับ
ผู้ส่งออก และจัดหาโกดัง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้กับผู้ส่งออก

ต่อมาได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีของทั้ง 3 ประเทศในวันที่ 12 ธันวาคม 2544
ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อร่วมกันพิจารณามาตรการต่างๆ ข้างต้น และที่ประชุมมีมติ
ให้ทั้ง 3 ประเทศปฏิบัติตาม โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545 เป็นต้นไป

6. การจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2544 อนุมัติการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตร
ล่วงหน้าแห่งประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

6.1 อนุมัติโครงการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยในวงเงินอุดหนุน
จำนวน 1,550 ล้านบาทสำหรับระยะเวลา 5 ปี โดยให้กระทรวงพาณิชย์จัดทำแผนพัฒนาธุรกิจ
(Corporate Plan) เพื่อให้การจัดตั้งและการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ในส่วนของงบประมาณดำเนินการสำหรับปีงบประมาณ 2545 - 2546 ให้
กระทรวงพาณิชย์ใช้จ่ายเงินจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 600 ล้านบาท และหาก
ระเบียบการใช้จ่ายเงินกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรเป็นปัญหาและอุปสรรคให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ

แก้ไขกฎระเบียบจนสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์ที่พระราชบัญญัติ การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าบัญญัติไว้ ส่วนตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป ให้ตั้งงบประมาณเป็น เงินอุดหนุนแก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าและตลาด เพื่อใช้ ดำเนินการตามกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

มาตรการอุตสาหกรรม

1. การกำหนดจำนวนทรัพย์สินถาวรของกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมและ กำหนดวงเงินให้กู้ยืมขั้นสูงของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2544 อนุมัติในหลักการร่างกฎกระทรวง ซึ่ง เป็นการปรับปรุงกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติเงินทุน อุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. 2534 เพื่อขยายจำนวนทรัพย์สินถาวรของกิจการอุตสาหกรรม ขนาดย่อมที่จะได้รับความช่วยเหลือจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม ให้เพิ่มขึ้นจากเดิม ไม่เกิน 100 ล้านบาทเป็นไม่เกิน 200 ล้านบาท รวมทั้งให้ความเห็นชอบร่างประกาศกระทรวง อุตสาหกรรมและกระทรวงการคลัง ซึ่งมีผลสำคัญในการขยายวงเงินให้กู้ยืมขั้นสูงของบริษัทเงินทุน อุตสาหกรรมขนาดย่อม หรือร่วมกับสถาบันการเงินอื่น จากเดิมรายละเอียดไม่เกิน 50 ล้านบาท เป็น รายละเอียดไม่เกิน 100 ล้านบาท

ทั้งนี้ เพื่อให้บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมสามารถให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และส่งเสริมกิจการของผู้ประกอบการที่มีขนาดการลงทุนสูงได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. การให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) หัก ค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในอัตราพิเศษ

อนุมัติให้ผู้ประกอบการ SMEs หักค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในอัตราพิเศษสำหรับทรัพย์สิน บางประเภท ดังนี้

2.1 ทรัพย์สินประเภทคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เดิมกำหนดให้หักค่าเสื่อมราคา ได้ภายในระยะเวลา 5 ปี แต่เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพย์สินประเภทนี้มากขึ้น จึง กำหนดให้หักค่าเสื่อมราคาได้ภายในระยะเวลา 3 ปี นอกจากนี้ ในกรณีที่ SMEs หักค่าเสื่อม ราคาด้วยวิธีเส้นตรง กำหนดให้หักในปีแรกได้ร้อยละ 60 ของมูลค่าทรัพย์สิน ส่วนปีที่ 2 และ 3 ให้หักได้อีกปีละร้อยละ 20 ของมูลค่าทรัพย์สิน

2.2 ทรัพย์สินประเภทโรงงาน (Plant) ปรับจากเดิมที่กำหนดให้หักค่าเสื่อมราคา

ได้ภายในระยะเวลา 20 ปี เป็นให้หักค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในปีแรกได้ร้อยละ 25 ของมูลค่าทรัพย์สิน ส่วนที่เหลือให้ทยอยหักภายในระยะเวลา 20 ปี

2.3 ทรัพย์สินประเภทเครื่องจักร (Machinery) ปรับจากเดิมที่กำหนดให้หักค่าเสื่อมราคาได้ภายในระยะเวลา 5 ปี เป็นให้หักค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในปีแรกได้ร้อยละ 40 ของมูลค่าทรัพย์สิน ส่วนที่เหลือให้ทยอยหักภายในระยะเวลา 5 ปี

ผู้ประกอบการ SMEs ที่มีสิทธิหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นได้ในอัตราพิเศษ ตามมาตรการนี้ หมายถึงผู้ประกอบการที่มีทรัพย์สินถาวร (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีการจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน

ทั้งนี้ กำหนดให้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

3. ร่างพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544 ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 ให้อำนาจบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม และให้จัดตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยขึ้นในลักษณะบริษัทมหาชนจำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างครบวงจร

3.2 ให้ออบบรรดากิจการ สิทธิ หนี้สิน ทุน และความรับผิดชอบของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมไปเป็นของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย โดยกำหนดทุนเรือนหุ้นไว้เป็นจำนวนหนึ่งหมื่นล้านบาท ซึ่งในระยะเริ่มแรกให้อินทุนของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมไปเป็นทุนเรือนหุ้นของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และสามารถเพิ่มทุนได้โดยการออกหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ ทั้งนี้ กำหนดให้รัฐบาลต้องจัดสรรเงินชดเชยให้แก่ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในกรณีที่ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยได้รับความเสียหายเนื่องจากการดำเนินธุรกิจตามนโยบายของรัฐบาล

มาตรการด้านบริการ

1. มาตรการเร่งด่วนด้านการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2544 อนุมัติให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี 2544 เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งจัดสรรให้สำนักงานตรวจ

คนเข้าเมืองและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อพัฒนาบริการในท่าอากาศยานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลได้กำหนดให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็น 1 ใน 4 กลยุทธ์เชิงรุกเพื่อเร่งหารายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ และได้กำหนดแนวทางว่ารายได้จากการท่องเที่ยวควรมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นปีละ 5 หมื่นล้านบาท (ประมาณร้อยละ 1 ของ GDP) โดยมีกรอบมาตรการหลัก 2 ส่วน ดังนี้

1.1 มาตรการเร่งด่วนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ป้องกันและแก้ไขแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และอำนวยความสะดวกในการเข้าเมือง รวมทั้งพัฒนาบุคลากร บริการ และกิจกรรมการท่องเที่ยว

1.2 มาตรการเร่งด่วนด้านการตลาด ได้แก่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศให้ท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น

2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2544 เห็นชอบโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว และได้อนุมัติให้จัดตั้งคณะกรรมการโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวแห่งชาติขึ้นเพื่อทำการศึกษากลุ่มเป้าหมายและความต้องการของตลาด รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนาบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การจัดตั้งศูนย์ one stop service และการอำนวยความสะดวกการเข้าเมือง เป็นต้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 11 และ 25 ธันวาคม 2544 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการให้มี การจัดตั้งบริษัทเพื่อดำเนินการรองรับโครงการดังกล่าว โดยใช้รูปแบบร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในอัตราส่วนที่ภาครัฐถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 30 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งบริษัทก็เพื่อเป็นกิจการตัวอย่างแห่งแรกที่ให้บริการเบ็ดเสร็จครบวงจรแก่ลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับเป็นที่ปรึกษาหรือผู้จัดการธุรกิจให้แก่นักลงทุนที่มี อสังหาริมทรัพย์เหมาะสมแก่การพัฒนาเป็นธุรกิจท่องเที่ยวพำนักระยะยาว และเป็นผู้ชักจูงให้เกิด การร่วมทุนระหว่างนักลงทุนไทยกับนักลงทุนต่างชาติที่ต้องการจะนำนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาว มาอยู่ประเทศไทย นอกจากนี้ ยังเป็นตัวแทนภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนา การกำหนดมาตรฐานการให้บริการประเภทต่างๆ เพื่อให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

สำหรับการวิจัยและพัฒนา และการออกแบบ รวมทั้งการออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมธุรกิจ การท่องเที่ยวประเภทนี้ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการ ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยให้หารือกับสมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและองค์กร ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรับไปดำเนินการในรายละเอียดต่อไป

มาตรการแรงงาน

1. การพิจารณาปรับเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

คณะกรรมการค่าจ้างมีมติให้ปรับเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐานและอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของทุกจังหวัด โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 ดังนี้

1.1 ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐานจากเดิมวันละ 130 บาทเป็น 133 บาท

1.2 ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทุกจังหวัดเพิ่มจากเดิมวันละ 3 บาท โดยในท้องที่กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี และภูเก็ต ปรับจากวันละ 162 บาทเป็น 165 บาท ส่วนในจังหวัดชลบุรี สระบุรี พังงา ระนอง เชียงใหม่ นครราชสีมา ปรับจากวันละ 140 บาทเป็น 143 บาท และใน 63 จังหวัดที่เหลือปรับจากวันละ 130 บาทเป็น 133 บาท

2. การดำเนินการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2544 ผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา จำนวน 106,684 คน ทำงานใน 37 จังหวัด 18 กิจการ ได้ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2544

ต่อมาในวันที่ 28 สิงหาคม 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดำเนินการให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ทำงานอยู่กับนายจ้างในประเทศไทย มารายงานตัวขึ้นทะเบียน และขออนุญาตทำงานกับทางราชการภายในวันที่ 24 กันยายน ถึง 13 ตุลาคม 2544 เพื่อรับใบอนุญาต (อายุ 6 เดือน) และหลังจากใบอนุญาตหมดอายุ แรงงานต่างด้าวจะต้องเข้ารับการตรวจร่างกายตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด จึงจะได้รับการต่ออายุใบอนุญาตไปอีก 6 เดือน หากไม่ผ่านการตรวจโรคจะต้องถูกส่งตัวกลับประเทศ

หากพ้นระยะเวลาที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมกำหนดนี้ไปแล้ว นายจ้างและแรงงานต่างด้าวที่ไม่ดำเนินการจดทะเบียนจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ให้จับกุมทั้งแรงงาน นายจ้าง และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างจริงจัง

3. การป้องกันและบรรเทาปัญหาการว่างงาน

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2544 ให้จัดสรรงบประมาณสำรองเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจจำนวน 58,000 ล้านบาท ไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2545 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น เกิดการจ้างงานภายในประเทศ ตลอดจนสร้างโอกาสการมีงานทำแก่ผู้ว่างงาน และมีผลต่อเนื่องระยะยาวในการเพิ่มศักยภาพของแรงงาน

ตารางที่ 2 : ตัวอย่างโครงการเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาการว่างงานที่ผ่านงบประมาณสำรองเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ 58,000 ล้านบาท ในปี 2544

โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)
1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	5,077.12
2. โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้	1,790.62
3. โครงการพัฒนากำลังคนสู่ตลาดแรงงาน	289.37
4. โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่	175.00
5. โครงการฝึกอบรมพัฒนาผู้มีศักยภาพเพื่อประกอบธุรกิจ SMEs	69.38
6. โครงการจัดหางานและส่งเสริมอาชีพแก่แรงงานที่อพยพกลับจากต่างประเทศ	46.31

4. การขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2544 ให้ขยายความคุ้มครองระบบประกันสังคมให้ครอบคลุมลูกจ้างในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปและมีการจดทะเบียนพาณิชย์ แต่ยกเว้นลูกจ้างของนายจ้างที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งงานที่ลูกจ้างทำนั้นมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย และลูกจ้างของนายจ้างที่ประกอบการค้าหาบเร่แผงลอย ทั้งนี้ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545 เป็นต้นไป

มาตรการการค้า

ก. มาตรการการส่งออก

1. การเร่งรัดการส่งออกข้าวปี 2545

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2544 เห็นชอบมาตรการเร่งรัดการส่งออกข้าวปี 2545 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ส่งเสริมการส่งออกแบบรัฐบาลต่อรัฐบาลในรูปแบบต่างๆ ได้แก่

1.1.1 ขายเป็นเงินเชื่อกับประเทศผู้ซื้อที่ต้องการซื้อในรูปเงินเชื่อ เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และอิหร่าน

1.1.2 ใช้ระบบการค้าต่างตอบแทน (Counter Trade) กับฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย และประเทศอื่นๆ ที่มีศักยภาพ

1.1.3 ใช้ระบบการค้าผ่านระบบบัญชีธนาคาร (Account Trade) กับประเทศมาเลเซีย (อยู่ระหว่างดำเนินการ)

1.2 การส่งออกข้าวแบบรัฐบาลกับเอกชน โดยออกหนังสือเชิญชวนให้ผู้ส่งออกในประเทศและผู้นำเข้าในต่างประเทศเสนอซื้อข้าวในสต็อกของรัฐบาลในปริมาณและราคาขั้นต่ำตลาดผ่านองค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรซึ่งเป็นการซื้อเพื่อการส่งออกเท่านั้น

1.3 สร้างพันธมิตรทางการค้าข้าวระหว่างประเทศไทยกับประเทศผู้ส่งออกข้าวที่สำคัญ

1.4 สนับสนุนการส่งออกข้าวคุณภาพดีตามมาตรฐานสินค้าข้าว พ.ศ. 2540 และมาตรฐานสินค้าข้าวหอมมะลิไทยที่จะปรับปรุงใหม่

2. การแก้ไขปัญหาของภาครัฐเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกของประเทศ

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2544 เห็นชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของภาครัฐเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกของประเทศ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก ให้ธนาคารพิจารณาวางเงินสินเชื่อแก่ผู้ส่งออกจากความสามารถในการทำธุรกิจส่งออก ตั้งแต่เริ่มเสนอแผนธุรกิจที่จะทำให้ได้รับคำสั่งซื้อ และให้อนุมัติจ่ายเงินสินเชื่อเต็มจำนวนเมื่อผู้ส่งออกนำเอกสารยืนยันการสั่งซื้อ เช่น คำสั่งซื้อ สัญญาหรือ L/C มาแสดง ทั้งนี้ ให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยกับธนาคารศรีนครพิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

2.2 การแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้กรมสรรพากรดำเนินการดังนี้

2.2.1 ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการจัดซื้อวัตถุดิบภายในประเทศที่ใช้ผลิตเพื่อการส่งออก ในทำนองเดียวกับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก

2.2.2 ให้ผู้ส่งออกสามารถใช้หนังสือค้ำประกันในการชำระภาษีมูลค่าเพิ่มได้

2.2.3 พิจารณาจัดทำระบบการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยการควบคุมทางบัญชีแทนการชำระเป็นเงินสด หรืออาจจัดตั้งกองทุนเพื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่มแทนผู้ส่งออก และให้กรมสรรพากรจ่ายเงินภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ส่งออกคืนแก่กองทุนเพื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่มโดยตรงต่อไป

2.3 การปรับโครงสร้างภาษีนำเข้าวัตถุดิบเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การกำหนดอัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบเพื่อการส่งออกต้องไม่สูงกว่าของประเทศคู่แข่ง

2.4 การบริการการส่งออก ให้หน่วยงานที่ออกใบอนุญาตแก่ผู้ส่งออกสินค้าที่ต้องส่งมอบโดยเร่งด่วนเปิดบริการ 24 ชม. ทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ และให้หน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ออกใบอนุญาตกำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จให้ชัดเจนและรวดเร็ว

อนึ่ง กระทรวงพาณิชย์ได้รายงานความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2544 มีสาระสำคัญ ดังนี้

2.4.1 ในการแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิตสูงของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องอิเล็กทรอนิกส์และสินค้าอื่นๆ ได้ดำเนินการเร่งรัดการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 30 วัน และผู้ประกอบการสามารถร้องเรียนได้หากไม่เป็นไปตามกำหนด นอกจากนี้ได้ปรับปรุงโครงสร้างภาษีนำเข้าทั้งระบบ โดยเร่งดำเนินการปรับโครงสร้างภาษีจากสินค้าที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา ประมาณ 5,800 รายการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับตั้งแต่เดือนสิงหาคมเป็นต้นไป ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาภาษีนำเข้าวัตถุดิบสูงกว่าภาษีนำเข้าสินค้าสำเร็จรูป หรือภาษีนำเข้าวัตถุดิบสูงกว่าประเทศคู่แข่งสำหรับสินค้าที่ไม่ซับซ้อนและไม่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอื่น นอกจากนี้ ให้มีการติดตามประเมินผลอย่างชัดเจนเพื่อสามารถยืนยันได้ว่า การปรับโครงสร้างภาษีนำเข้าดังกล่าว ทำให้อุตสาหกรรมนี้มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดต่างประเทศดีขึ้นในระยะยาว

2.4.2 เพื่อการแก้ปัญหาค่าการนำเข้าสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่ได้มาตรฐานและราคาถูกมาท่วมตลาดภายในประเทศ ให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเร่งกำหนดมาตรฐานสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้านำเข้าทุกประเภท รวมทั้งกำหนดมาตรการ ขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานและการทดสอบสินค้า ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวจะต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการส่งออกของประเทศ นอกจากนี้ให้ดำเนินการสำรวจบุคลากรและเครื่องมือที่จะใช้ในการทดสอบ หากมีไม่เพียงพอให้ดำเนินการของบประมาณเพิ่มเติมต่อไป

3. การส่งเสริมการส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2544 อนุมัติให้สำนักงานประมาณจัดสรรเงินงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ จำนวน 41.1 ล้านบาท เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยในปีงบประมาณ 2545 อันประกอบด้วย

3.1 แผนงานด้านการพัฒนาวัตถุดิบและตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 10 ล้านบาท

3.2 แผนงานด้านพัฒนาเทคโนโลยีบุคลากร และการออกแบบอัญมณีและเครื่องประดับ จำนวน 7.1 ล้านบาท

3.3 แผนงานด้านการพัฒนาและขยายตลาดสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ จำนวน 10.7 ล้านบาท

3.4 งบประมาณด้านบริหารของสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ จำนวน 13.3 ล้านบาท

4. การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2544 อนุมัติในหลักการร่างกฎกระทรวงรวม 2 ฉบับ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2543) และฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2543) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 เพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ WTO โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

4.1 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมปัจจัยและดัชนีทางเศรษฐกิจที่ใช้ในการพิจารณาผลกระทบของการทุ่มตลาดที่มีต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ

4.2 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์ขั้นต่ำของส่วนเหลือของการทุ่มตลาด ประโยชน์ที่ได้รับจากการอุดหนุน ปริมาณนำเข้าสินค้าทุ่มตลาด และปริมาณการนำเข้าสินค้าที่ได้รับการอุดหนุน

ข. มาตรการการนำเข้า

1. การกำหนดโควตานำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง ปี 2544

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 เห็นชอบการกำหนดโควตานำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองสำหรับปี 2544 ที่จะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0 ตามข้อผูกพันภายใต้ WTO โดยกำหนดโควตานำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองไว้จำนวน 1.2 ล้านตัน และต่อมาเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้เพิ่มโควตานำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองอีก 0.3 ล้านตัน รวมเป็น 1.5 ล้านตัน เนื่องจากผลผลิตภายในประเทศมีน้อยกว่าความต้องการทั้งนี้มิเจือใจให้ผู้นำเข้ารับซื้อเมล็ดถั่วเหลืองจากเกษตรกรในประเทศ และให้กรมการค้าต่างประเทศ กรมการค้าภายใน และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมกันพิจารณาปริมาณการจัดสรรเมล็ดถั่วเหลืองให้กับผู้มีสิทธินำเข้า

2. การเปิดตลาดนำเข้าเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2544 อนุมัติให้เปิดตลาดนำเข้าเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่สำหรับปี 2544 โดยกำหนดปริมาณในโควตา 6,283 ตัน อัตราภาษีในโควตาร้อยละ 0 และมอบให้ชุมนุมสหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แห่งประเทศไทย จำกัด เป็นผู้นำเข้า เพื่อให้เกษตรกรได้มีเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูก และช่วยลดต้นทุนการผลิต ส่วนอัตราภาษีนอกโควตาให้เป็นไปตามข้อผูกพันภายใต้ WTO

3. การเปิดตลาดนำเข้านมผงขาดมันเนย น้านมดิบ และนมพร้อมดื่ม ตามข้อผูกพันภายใต้ WTO ปี 2544

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2544 อนุมัติการเปิดตลาดนำเข้านมผงขาดมันเนย น้านมดิบ และนมพร้อมดื่ม ตามข้อผูกพันภายใต้ WTO ปี 2544 ดังนี้

ตารางที่ 3 : การเปิดตลาดนำเข้านมผงชนิดต่าง ๆ ตามข้อผูกพันภายใต้ WTO			
รายการสินค้า	ในโควตา		นอกโควตา
	ปริมาณ (ตัน)	อัตราภาษี (%)	อัตราภาษี (%)
นมผงขาดมันเนย	55,000.00	5	223.2
น้านมดิบ	2,335.16	20	42.5
นมพร้อมดื่ม	26.84	20	86.7

ทั้งนี้ เห็นควรให้มีมาตรการและการบริหารจัดการที่ดีเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อการผลิตและจำหน่ายน้ำมันดิบและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนํ้าภายในประเทศ และกำหนดให้มีการติดตามแสดงส่วนผสมในการผลิตเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในกรณีที่มีการใช้หางนม (Whey) เป็นส่วนผสมในการผลิต

ต่อมาในวันที่ 18 ธันวาคม 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติการเปิดตลาดนำเข้านมผงขาดมันเนยเพิ่มเติม จำนวน 10,000 ตัน

4. การควบคุมการนำเข้าอาหารสัตว์

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2544 อนุมัติในหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 ซึ่งกำหนดเงื่อนไขการขออนุญาตนำเข้าเพื่อขายซึ่งอาหารสัตว์ ทั้งนี้เพื่อป้องกันโรคระบาดสัตว์ โรคสัตว์ติดคน หรือการปนเปื้อนของสารพิษอันตรายที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้สัตว์ การบริโภคเนื้อภายในประเทศและการส่งออก โดยผู้นำเข้าต้องแสดงเอกสารหลักฐาน เช่น หนังสือรับรอง หนังสือแสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์และอื่นๆ ตามแบบที่กำหนด ซึ่งเป็นมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคตามข้อตกลงสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชภายใต้ WTO

5. การควบคุมการนำเข้าสารซัลบิวตามอล (Salbutamol)

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2544 อนุมัติร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ เกี่ยวกับการนำสารซัลบิวตามอล (Salbutamol) เข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2544 ซึ่งกำหนดให้ต้องขออนุญาตนำเข้าและมีเงื่อนไขให้นำเข้าสารซัลบิวตามอลได้เฉพาะกรณีที่มีหนังสือรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เนื่องจากสารดังกล่าวมีคุณสมบัติช่วยขยายหลอดลมและแก้อาการหอบหืดในมนุษย์ แต่ได้มีการนำสารนี้ไปผสมในอาหารเลี้ยงสุกรเพื่อลดไขมันและเพิ่มปริมาณเนื้อแดงในสุกร ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคและส่งผลกระทบต่อส่งออกเนื้อสุกรด้วย

ค. มาตรการดุลการชำระเงิน

ความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศไทย - สาธารณรัฐประชาชนจีน (Bilateral Swap Arrangement : Thailand - People's Republic of China)

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2544 เห็นชอบในหลักการความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเป็นมาตรการป้องกันหากประสบปัญหาดุลการชำระเงินหรือขาดสภาพคล่อง โดยมอบหมายให้ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือผู้แทนลงนามในความตกลงดังกล่าว และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้แทนเป็นผู้ลงนามค้ำประกัน รวมทั้งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำความเห็นทางกฎหมายประกอบความตกลง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ประเทศไทยสามารถกู้จากสาธารณรัฐประชาชนจีนฝ่ายเดียว และอยู่ในรูปของการแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์ สรอ. กับเงินบาท ซึ่งดำเนินการโดย ธปท. และธนาคารกลางของสาธารณรัฐประชาชนจีน

2. วงเงินที่ประเทศไทยสามารถเบิกถอนได้สูงสุดคือ 2 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

3. การกู้มีอายุ 90 วันและสามารถต่ออายุจำนวนเงินกู้ทั้งหมดหรือบางส่วนได้อีก 7 ครั้ง (รวมเวลาทั้งหมดเท่ากับ 2 ปี) อย่างไรก็ตาม การเบิกถอนและการต่ออายุไม่สามารถกระทำได้อายุของสัญญาหมดก่อนวันชำระเงิน ทั้งนี้ สัญญามีอายุ 3 ปี

4. อัตราดอกเบี้ยกำหนดไว้เท่ากับ LIBOR + ร้อยละ 1.5 สำหรับการเบิกถอนครั้งแรกและการต่ออายุครั้งแรก หลังจากนั้นส่วนต่างจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 สำหรับการต่ออายุทุก 2 ครั้ง ทั้งนี้ เพดานอัตราดอกเบี้ยถูกกำหนดไว้ที่ LIBOR + ร้อยละ 3.0

5. ความช่วยเหลือด้านการเงินภายใต้ความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราจะสามารถเบิกถอนได้ก็ต่อเมื่อประเทศผู้ขอเข้าโครงการความช่วยเหลือทางการเงินของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund หรือ IMF) หรือกำลังจะเข้าโครงการในระยะเวลาอันใกล้ อย่างไรก็ตาม ประเทศผู้ขอสามารถเบิกถอนเงินได้จำนวนร้อยละ 10 ของวงเงินทั้งหมดเป็นเวลา 180 วัน โดยไม่จำเป็นต้องเข้าโครงการ IMF

6. กระทรวงการคลังของประเทศไทยเป็นผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินของ ธปท. ภายใต้ความตกลงดังกล่าว

มาตรการราคา

1. การปรับราคาปูนซีเมนต์

กระทรวงพาณิชย์เห็นชอบให้บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ปรับขึ้นราคาจำหน่ายปูนซีเมนต์ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 รายละเอียดมีดังนี้

1.1 ปูนซีเมนต์ผสม ราคา ณ โรงงานจากเดิมตันละ 1,878 บาท ปรับเป็นตันละ 1,958 บาท ปรับขึ้นตันละ 80 บาท

1.2 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ราคา ณ โรงงานจากเดิมตันละ 2,174 บาท ปรับเป็นตันละ 2,294 บาท ปรับขึ้นตันละ 120 บาท

2. การปรับอัตราค่าน้ำประปา

การประปาส่วนภูมิภาคปรับลดอัตราค่าน้ำประปาสำหรับรัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรม และธุรกิจขนาดใหญ่ทั่วประเทศ ยกเว้นจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี และชลบุรี จากอัตราเดิมซึ่งมีอัตราค่าน้ำระหว่าง 1 - 2.175 สตางค์ต่อลิตรเป็น 1 - 1.950 สตางค์ต่อลิตร ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2544 เป็นต้นไป

3. การปรับอัตราค่าไฟฟ้า

คณะกรรมการกำกับสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าอัตโนมัติได้ปรับเพิ่มอัตราค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ (ค่า Ft) ตามต้นทุนเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น โดยมีระยะเวลาในการปรับ 4 เดือนครั้ง ซึ่งในปี 2544 มีการปรับทั้งสิ้น 3 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 4 : การปรับเพิ่มอัตราค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ (ค่าFt) ในรอบปี 2544	
ปี 2544	อัตราเพิ่ม* (ร้อยละ)
กุมภาพันธ์	+11.0
มิถุนายน	+1.0
ตุลาคม	-2.0

* เป็นการปรับเพิ่มขึ้น/ลดลงจากการปรับในครั้งก่อนหน้า

4. การปรับราคาก๊าซหุงต้ม

คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีมติให้ปรับราคาก๊าซหุงต้มทั้งขายส่งและขายปลีก ซึ่งในปี 2544 มีการปรับทั้งสิ้น 3 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 5 : การปรับราคาก๊าซหุงต้มขายส่งและขายปลีกในรอบปี 2544		
ปี 2544	อัตราเพิ่ม* (%)	
	ขายส่ง	ขายปลีก
พฤษภาคม	+12.0	+8.5
กรกฎาคม	+11.8	+8.6
พฤศจิกายน	+10.5	ใช้ระบบราคากึ่งลอยตัว โดยยกเลิกการควบคุมราคา ขายปลีกเป็นเวลา 1 ปี

* เป็นการปรับเพิ่มขึ้น/ลดลงจากการปรับในครั้งก่อนหน้า

มาตรการตลาดทุน

1. การเพิ่มเติมประเภทหลักทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) อนุญาตให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม (บ.ล.จ) ซื้อ option ที่เป็นหลักทรัพย์ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หรือบริษัทย่อยเป็นผู้ออกได้ แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนรวม ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544

2. การปรับปรุงเกณฑ์เกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ก.ล.ต. กำหนดให้สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสามารถเสนอนโยบายการลงทุนได้หลากหลายมากขึ้น และเปลี่ยนนโยบายได้อย่างน้อยปีละครั้ง นอกจากนี้ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสามารถลงทุนในหลักทรัพย์เช่นเดียวกับกองทุนรวมอื่นๆ รวมทั้งสามารถลงทุนเพื่อรองรับตราสารและนวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้น เช่น Index Option ทั้งนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2544

3. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund หรือ RMF)

ก.ล.ต. กำหนดให้ RMF มีลักษณะเป็นกองทุนรวมรูปแบบหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขคือ

3.1 ผู้ลงทุนต้องลงทุนสม่ำเสมออย่างน้อยปีละครั้ง

3.2 ผู้ลงทุนจะไถ่ถอนเงินลงทุนได้เมื่ออายุ 55 ปี และลงทุนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จึงจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดย RMF จะไม่จ่ายเงินปันผลหรือเงินอื่นใดให้ผู้ลงทุนในระหว่างการลงทุน

3.3 ผู้ลงทุนต้องลงทุนใน RMF เมื่อรวมกับทุกกองทุนรวมแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินได้ที่ผู้ลงทุนได้รับในแต่ละปีภาษี ทั้งนี้ ต้องไม่ขาดการลงทุนในแต่ละกองทุนรวมเกินกว่า 1 ปี

3.4 ผู้ลงทุนไม่สามารถนำหน่วยลงทุนไปจำหน่าย จ่ายโอน จำนำ หรือนำไปเป็นประกัน

3.5 ผู้ลงทุนสามารถเลือกนโยบายการลงทุนได้

ทั้งนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2544

4. การกำหนดอัตราส่วนการลงทุนของกองทุนรวมและกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ก.ล.ต. กำหนดให้เพิ่มประเภทของตราสารที่ให้ลงทุนได้ซึ่งเป็นพันธบัตรหรือตราสารแห่งหนึ่งที่กระทรวงการคลังเป็นผู้ออก ผู้รับอวัล หรือผู้ค้ำประกัน และสำหรับการคำนวณอัตราส่วนการลงทุนนั้นจะไม่นำตัวเงินคลัง พันธบัตร หรือตราสารหนี้ที่ออก รับรอง รับอวัล หรือค้ำประกันโดยรัฐบาล ธปท. และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินเข้ามาคำนวณด้วย ทั้งนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2544

5. การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของบริษัทจัดการ

ก.ล.ต. อนุญาตให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม และบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ตั้งขึ้นใหม่เพื่อประกอบธุรกิจจัดการกองทุนส่วนบุคคล สามารถประกอบธุรกิจอื่นเพิ่มเติมได้ ดังนี้

5.1 การเป็นตัวแทนจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือแนะนำผู้ขายอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

หรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้ถือหน่วยลงทุน หรือลูกค้ากองทุนส่วนบุคคล หรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจการจัดการหรือจัดการกองทุนส่วนบุคคล

5.2 การเป็นตัวแทนสนับสนุนการขาย หรือรับซื้อคืนหน่วยลงทุนของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมอื่น

ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2544

6. การกำหนดอัตราส่วนการลงทุนหรือมีไว้ซึ่งหลักทรัพย์ของบริษัทอื่นเพื่อเป็นทรัพย์สินของกองทุนรวม

ก.ล.ต.อนุญาตให้บริษัทจัดการลงทุนหรือมีหุ้นของบริษัทอื่นเพื่อเป็นทรัพย์สินของกองทุนรวม ซึ่งรวมกันทุกกองในขณะใดขณะหนึ่งได้ไม่เกินร้อยละ 25 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้ว ทั้งหมดของบริษัทนั้น ยกเว้นการได้มาเนื่องจากการรับชำระหนี้ ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2544

ต่อมาในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2544 ก.ล.ต. ประกาศให้การนับอัตราส่วนดังกล่าวโดยรวมถึงกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ (หมายถึงกองทุนรวมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินที่ได้จากการจำหน่ายหน่วยลงทุนในประเทศไปลงทุนในต่างประเทศ) รวมอยู่ในสัดส่วนข้างต้นด้วย ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2544 เป็นต้นไป

7. การซื้อขายใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย (Non-Voting Depository Receipt หรือ NVDR)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้เริ่มซื้อขาย NVDR ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และให้รับ NVDR เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในการขายครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 เป็นต้นไป

8. การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ NVDR

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2544 เห็นชอบการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกรณี NVDR ดังนี้

8.1 ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินปันผล เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ และเงินได้จากการลงทุนหาผลประโยชน์

8.2 ลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากอัตราร้อยละ 15 เป็นร้อยละ 10 สำหรับเงินปันผลที่จ่ายแก่ผู้รับทั้งที่เป็นบุคคลและนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศซึ่งมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

8.3 สำหรับผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาที่อยู่ในประเทศไทยซึ่งได้รับเงินปันผลและถูกหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 แล้ว ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

9. มาตรการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทจดทะเบียน

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2544 อนุมัติมาตรการสนับสนุนตลาดทุน ดังนี้

9.1 กรณีบริษัทจดทะเบียนเดิมก่อนวันที่ 6 กันยายน 2544 ให้ลดอัตราภาษีจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 25 เฉพาะส่วนที่มีกำไรสุทธิไม่เกิน 300 ล้านบาท เป็นเวลา 5 รอบระยะเวลาบัญชี

9.2 กรณีบริษัทใหม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ลดภาษีจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 25 เป็นเวลา 5 รอบระยะเวลาบัญชี

9.3 กรณีบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (Market for Alternative Investment หรือ MAI) ให้ลดภาษีจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 20 เป็นเวลา 5 รอบระยะเวลาบัญชี

10. การปรับโครงสร้างอัตราค่าธรรมเนียมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปรับลดอัตราค่าธรรมเนียมรายปีลงเฉลี่ยร้อยละ 50 และลดค่าธรรมเนียมการยื่นคำขอเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนร้อยละ 67 มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2544 เป็นต้นไป ส่วนบริษัทที่เข้าตลาดหลักทรัพย์ใหม่ 10 บริษัทแรกภายในปี 2544 จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอแรกเข้า และลดค่าธรรมเนียมรายปีอีกร้อยละ 50 ทั้งนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2544

11. การปรับปรุงหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการจัดตั้งและจัดการกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ

สาระสำคัญของการปรับปรุงหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการจัดตั้งและจัดการกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ มีดังนี้

11.1 กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศไม่จำเป็นต้องถือหลักทรัพย์ที่เป็นตราสารทุนตราสารหนี้ ตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ ใดๆ ใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้

11.2 กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศไม่ต้องถือหลักทรัพย์ตามที่ ก.ล.ต. ประกาศและอาจยื่นคำขอจัดตั้งกองทุนปิดหรือกองทุนเปิดก็ได้

11.3 เมื่อได้จดทะเบียนเป็นกองทุนรวมต่างประเทศแล้ว กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศจะต้องยื่นต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขอเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนภายใน 15 วัน

11.4 การลงทุนหุ้นในต่างประเทศจะต้องลงทุนในตลาดที่เป็นสมาชิกของ International Organization of Securities Commissions (IOSCO) ซึ่งหลักทรัพย์ที่ลงทุนดังกล่าวจะต้องมีอัตราส่วนตามที่ ก.ล.ต. กำหนด

ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2544

**การดำเนินงานของ
ธนาคารแห่งประเทศไทย**

การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2544

การดำเนินงานเกี่ยวกับเงินสำรองทางการและการพิมพ์ธนบัตร

ก. การดำเนินงานเกี่ยวกับเงินสำรองทางการ

1. การบริหารเงินสำรอง

ในระหว่างปี 2544 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้บริหารเงินสำรอง โดยยึดหลักความมั่นคงปลอดภัยในสินทรัพย์ที่ลงทุน การดำรงสภาพคล่องให้สอดคล้องกับนโยบายด้านอัตราแลกเปลี่ยนและการบริหารภาวะหนี้โดยให้ได้รับผลตอบแทนภายใต้กรอบความเสี่ยงและหลักเกณฑ์ที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารเงินสำรอง ทั้งนี้ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2544 เป็นการดำเนินการตามนโยบายการลงทุนรายไตรมาสที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการนโยบายการเงินตามแนวทางการลงทุนซึ่งอนุมัติโดยคณะกรรมการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

ในการบริหารเงินสำรองนี้ต้องมีการศึกษา ติดตาม ภาวะเศรษฐกิจการเงินและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวโน้มอัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ยทั้งระยะสั้นและระยะยาวของเงินสกุลสำคัญ ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อค่าเงิน ราคาพันธบัตร และตราสารที่ได้ลงทุนไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการลงทุนให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุดในกรอบความเสี่ยงที่กำหนด โดยมีสภาพคล่องในระดับที่เหมาะสม

สรุปผลการดำเนินงานจากการบริหารเงินสำรองที่สำคัญได้แก่ การบริหารกองทุนสภาพคล่อง กองทุนเพื่อการลงทุน และกองทุนเพื่อการชำระหนี้ โดยระหว่างปี 2544 ได้มีการชำระคืนต้นเงินกู้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารกลางต่างๆ ตามโครงการความช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศเป็นเงินต้นจำนวน 3.1 พันล้านดอลลาร์ สรอ. หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 27 ของวงเงินที่ได้กู้ยืมจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และได้ดำเนินการขายคืนเงินกู้รับขายฝากให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 724.03 พันล้านบาท เป็นต้น

2. การพัฒนาการบริหารเงินสำรอง

2.1 ธปท. ได้ปรับปรุงและพัฒนาดัชนีอ้างอิง (Benchmark) ที่ใช้ในการบริหารเงินสำรองทางการของกองทุน (Portfolio) ต่างๆ เพื่อความเหมาะสมและเพื่อขยายขอบเขตการลงทุนของเงินสำรองทางการ โดยในปี 2544 ได้มีการปรับเปลี่ยนดัชนีอ้างอิงของกองทุน SDR ที่เป็นกองทุนซึ่งมีภาวะผูกพันกับเงินกู้จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศและปรับปรุงหลักเกณฑ์การลงทุนด้านเงินฝากให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 ดำเนินการตามโครงการพัฒนาระบบห้องค้าเงิน (Dealing Room Systems-DRS) โดยมีกระบวนการคัดเลือกเพื่อทดสอบและติดตั้งระบบห้องค้าเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีระบบการบริหารการลงทุนและการควบคุมความเสี่ยงและกระบวนการทำธุรกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเหมาะสมกับพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป และได้เริ่มดำเนินการจัดสร้างห้องค้าเงินใหม่เพื่อให้สามารถจัดให้ส่วนงานบริหารเงินสำรองและส่วนงานที่ดูแลตลาดเงินและตลาดอัตราแลกเปลี่ยนในประเทศเข้ามาอยู่ในบริเวณเดียวกันเพื่อให้การประสานงานและส่งถ่ายข้อมูลระหว่างกันทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานมากยิ่งขึ้น

ข. การนำธนบัตรออกใช้

ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 ธนบัตรออกใช้มีจำนวนทั้งสิ้น 2,368.3 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่ารวม 495,001.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.6 และ 7.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 การนำธนบัตรออกใช้ในปี 2544	
ชนิดราคา	จำนวน
500000 บาท	235 ฉบับ
1000 บาท	298.5 ล้านฉบับ
500 บาท	239.2 ล้านฉบับ
100 บาท	526.0 ล้านฉบับ
50 บาท	137.9 ล้านฉบับ
20 บาท	658.0 ล้านฉบับ
10 บาท	351.7 ล้านฉบับ
5 บาท	24.5 ล้านฉบับ
1 บาท	106.6 ล้านฉบับ
50 สตางค์	18.9 ล้านฉบับ
บัตรธนาคาร 60 บาท	7.0 ล้านฉบับ

ในปี 2544 ธปท. ได้ออกใช้ธนบัตรชนิดราคา 500 บาทแบบใหม่ ซึ่งได้ประกาศลงในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2544 และได้จ่ายธนบัตรดังกล่าวให้แก่ประชาชนครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2544

ธนบัตรปลอมที่ตรวจพบและได้รับแจ้งในปี 2544 รวมทั้งประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 8,824 ฉบับกับอีก 30 แผ่น (1 แผ่นมี 3 ฉบับ) ลดลงจากปีก่อนกว่าร้อยละ 50 ธนบัตรปลอมที่ตรวจพบมากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ธนบัตรชนิดราคา 500 บาท 100 บาท และ 1000 บาท โดยมีจำนวน 4,633 ฉบับกับอีก 30 แผ่น 3,187 และ 910 ฉบับ ตามลำดับ ธนบัตรปลอมทั้งสามชนิดราคานี้มีจำนวนรวมคิดเป็นร้อยละ 99 ของธนบัตรปลอมที่ตรวจพบ

ค. ฐานะทุนสำรองเงินตรา

ทุนสำรองเงินตรา ณ สิ้นปี 2544 มีมูลค่าทั้งสิ้น 495,001.3 ล้านบาท เท่ากับมูลค่าธนบัตรออกใช้ โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 7.3 ประกอบด้วยสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : บัญชีทุนสำรองเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544

	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. ทองคำ	27,529.0	5.6
2. เงินตราต่างประเทศ	74,953.0	15.1
3. หลักทรัพย์ต่างประเทศ	331,431.8	67.0
4. หลักทรัพย์รัฐบาลไทย	61,087.5	12.3
รวม	495,001.3	100.0

ง. การดำเนินงานของโรงพิมพ์ธนบัตร

1. การผลิตและส่งมอบธนบัตร

โรงพิมพ์ธนบัตรผลิตธนบัตรได้รวม 1,776.78 ล้านฉบับ และส่งมอบให้สายออกบัตรธนาคาร 1,768.36 ล้านฉบับ

2. การผลิตและส่งมอบสิ่งพิมพ์อื่น

2.1 อาคารแสดมปีกรมสรรพากร

โรงพิมพ์ธนบัตรผลิตอาคารแสดมปีชนิดราคา 1 บาท 5 บาท และ 20 บาท จำนวน 42 ล้านดวง ส่งมอบได้ครบถ้วนตามจำนวนสิ่งพิมพ์ของกรมสรรพากร จำนวน 40 ล้านดวง และส่งมอบส่วนที่ผลิตเกินเป้าหมายเพิ่มอีก จำนวน 2 ล้านดวง รวมจำนวนส่งมอบทั้งสิ้น 42 ล้านดวง เป็นเงิน 4,620,000 บาท

2.2 เชื้อธนาคารแห่งประเทศไทย

โรงพิมพ์ธนบัตรพิมพ์และส่งมอบเชื้อของ ธปท. จำนวน 40,000 เล่ม (1 ล้านฉบับ) ครบตามจำนวนที่สั่งพิมพ์ เป็นเงินค่าพิมพ์ 960,000 บาท

3. การผลิตหมึกพิมพ์ธนบัตรและสิ่งพิมพ์มีค่า

ในปี 2544 โรงพิมพ์ธนบัตรผลิตหมึกพิมพ์ได้ทั้งสิ้น 204.19 ตัน จำแนกเป็น

1. หมึกพิมพ์ธนบัตร 203.7 ตัน
2. หมึกพิมพ์อาคารแสดมปี 0.49 ตัน

4. โครงการพัฒนาระบบบัญชี งบประมาณ และพัสดุ

โรงพิมพ์ธนบัตรดำเนินการโครงการพัฒนาระบบบัญชี งบประมาณ และพัสดุ โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการของงานด้านบัญชีงบประมาณ ผลิต และการผลิต และเพื่อให้กระบวนการทำงานเป็นมาตรฐานสากล มีความคล่องตัวและรวดเร็วรวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารต้นทุนให้เหมาะสมกับงานของโรงพิมพ์ธนบัตร ตลอดจนมีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปที่ทันสมัยมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน โรงพิมพ์ธนบัตรได้ดำเนินงานในระยะที่ 1 เสร็จสิ้นแล้ว พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป SAP ซึ่งติดตั้งเรียบร้อยแล้วเมื่อเดือนเมษายน 2544 ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดหาบริษัทที่ปรึกษาโครงการเพื่อพัฒนาและติดตั้งระบบงานต่อไป

5. การจัดประชุมชมรมผู้ผลิตธนบัตรภาคพื้นแปซิฟิก ครั้งที่ 15 (XV PRBPC)

โรงพิมพ์ธนบัตรเป็นเจ้าภาพจัดงานประชุมชมรมผู้ผลิตธนบัตรภาคพื้นแปซิฟิก ครั้งที่ 15 (XV PRBPC หรือ Pacific Rim Banknote Printers' Conference) ที่กรุงเทพมหานคร และภูเก็ต ระหว่างวันที่ 11 - 17 พฤศจิกายน 2544 ซึ่งมีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม 19 ประเทศ รวม 64 คน โรงพิมพ์ธนบัตรประสบความสำเร็จหลายประการจากการนำเสนอบทความเมื่อวันที่ 12 และ 13 พฤศจิกายน 2544 และการเยี่ยมชมโรงพิมพ์ธนบัตรเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2544 ความสำเร็จของการประชุมครั้งนี้ทำให้โรงพิมพ์ธนบัตรได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมประชุมว่าเป็นโรงพิมพ์ธนบัตรชั้นนำแห่งหนึ่งของโลก

6. โครงการปรับปรุงองค์กร

โครงการปรับปรุงองค์กรของโรงพิมพ์ธนบัตรตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิผล ประสิทธิภาพ คุณภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของโรงพิมพ์ธนบัตร รวมทั้งเป็นการเพิ่มความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการทั้งภายในและภายนอกโรงพิมพ์ธนบัตร โดยมีระยะเวลาดำเนินการเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2544 ถึง 30 เมษายน 2545 รวมทั้งสิ้น 7 เดือน ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนการออกแบบกระบวนการทำงานของโรงพิมพ์ธนบัตร

กิจการธนาคาร

ก. การจัดการเกี่ยวกับเงินสด

1. การรับ - จ่ายเงินสด

ในปี 2544 ธปท. (รวมสำนักงานบางขุนพรหม สุรวงศ์ และสำนักงานภาค) รับเงินสดจากคลังจังหวัด ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน ส่วนราชการและอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 1,149,968.8 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนซึ่งรับเงินสดรวมทั้งสิ้น 1,141,236.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 8,732.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.77 ในขณะที่มียอดจ่ายเงินสดทั้งสิ้น 1,185,852 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนซึ่งมียอดจ่ายทั้งสิ้น 1,027,250.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 158,601.3 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.44 สรุปรวมตลอดปี 2544 มียอดจ่ายเงินสดสุทธิ 35,883.2 ล้านบาท

2. ฐานะเงินสด

ในปี 2544 มีการนำหลักทรัพย์เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราเพื่อเพิ่มธนบัตรออกใช้จำนวน 140,310.2 ล้านบาท และมีการถอนหลักทรัพย์ออกจากทุนสำรองเงินตรา เพื่อลดธนบัตรออกใช้จำนวน 106,685.8 ล้านบาท ดังนั้น ในปี 2544 มีการนำส่งหลักทรัพย์เข้าทุนสำรองเงินตรา สูงกว่าการถอนหลักทรัพย์ออกจากทุนสำรองเงินตราสุทธิ 33,624.4 ล้านบาท เป็นผลให้หลักทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ซึ่งมี 461,376.9 ล้านบาท เป็นจำนวน 495,001.3 ล้านบาท

ฐานะเงินสดเมื่อสิ้นเดือนธันวาคม 2544 มียอดคงเหลือในบัญชีเงินสดฝากสาขาย่อยออกบัตรธนาคารทั้งสิ้น 4,761.3 ล้านบาท จำแนกเป็น

ธนบัตรฝากสาขาย่อยออกบัตรธนาคาร	4,758.5 ล้านบาท
เหรียญกษาปณ์ฝากที่สาขางานเงินตรา	2.8 ล้านบาท
เหรียญกษาปณ์ฝากที่สาขางานเงินตรา สุรวงศ์	0.0 ล้านบาท

สำหรับเหรียญกษาปณ์ทุกชนิดราคา ฝากกระทรวงการคลังเพียงสิ้นวันที่ 31 ธันวาคม 2544 มียอดคงเหลือเป็นศูนย์

ข. การเป็นศูนย์กลางการโอนเงิน

ในปี 2544 ธปท. ได้ดำเนินการโอนเงินทั้งสิ้น 4,220,974.7 ล้านบาท จำแนกเป็นการโอนเข้ากรุงเทพมหานครรวม 2,428,289.6 ล้านบาท และโอนเงินออกไปต่างจังหวัดรวม 1,792,685.1 ล้านบาท ยอดเงินโอนเข้ากรุงเทพมหานครมากกว่าการโอนเงินออกไปต่างจังหวัด 635,604.5 ล้านบาท

ยอดการโอนเงินดังกล่าว มีส่วนของการโอนเงินของธนาคารพาณิชย์ สำนักงานใหญ่กับสาขาของธนาคารพาณิชย์นั้นในจังหวัดที่ตั้งของสำนักงานภาค ธปท. ผ่านระบบบาทเน็ตทั้งสิ้น 1,359,633.1 ล้านบาท เป็นการโอนเงินเข้ากรุงเทพมหานคร 839,162 ล้านบาทและโอนเงินออก 520,471.1 ล้านบาท ยอดเงินโอนเข้ากรุงเทพมหานครมากกว่าการโอนเงินออก 318,690.9 ล้านบาท

สำหรับการโอนเงินฝากของ ธปท. ที่สำนักงานคลังจังหวัดมียอดการโอนเงินเข้ากรุงเทพมหานคร จำนวน 481,560 ล้านบาท และโอนเงินออกไปจังหวัดจำนวน 185,190 ล้านบาท ยอดเงินโอนเข้ากรุงเทพมหานคร มากกว่าการโอนเงินออก 296,370 ล้านบาท

1. การโอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน

1.1 การโอนเงินมูลค่าสูง

ธปท. ให้บริการโอนเงินมูลค่าสูงในระบบบาทเน็ตมาตั้งแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2538 และได้พัฒนาระบบอย่างต่อเนื่องจนเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 จึงได้เริ่มปรับเปลี่ยนไปใช้ระบบใหม่ที่เรียกว่า BAHTNET/2 โดยเพิ่มบริการให้ครอบคลุมการซื้อขายตราสารหนี้ภาครัฐที่ ธปท. เป็นนายทะเบียนให้สามารถส่งมอบและชำระราคาตราสารหนี้ได้พร้อมกันทันที ทั้งนี้เพื่อลด

ความเสี่ยงและเพิ่มประสิทธิภาพในระบบการชำระเงิน

ณ สิ้นปี 2544 ระบบบาทเน็ตมีสถาบันผู้ให้บริการทั้งสิ้น 69 ราย จำแนกเป็น ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ 13 ธนาคาร สาขาธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนใน ต่างประเทศ 18 ธนาคาร บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทหลักทรัพย์ 12 บริษัท สถาบันการเงินเฉพาะกิจ 6 แห่ง ส่วนงานภายใน ธปท. 6 ส่วนงาน ส่วนงานราชการและสถาบัน อื่นๆ 2 แห่ง และสมาชิกสมทบอีก 12 แห่ง

ปริมาณการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ตในปี 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 746,775 รายการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 16.18 และมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นเป็น 68.47 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ก่อนร้อยละ 10.64 โดยจำแนกเป็นการโอนเงินระหว่างสถาบันที่มีปริมาณทั้งสิ้น 193,026 รายการ มูลค่ารวม 40.79 ล้านล้านบาท การโอนเงินเพื่อบุคคลที่สามมีปริมาณทั้งสิ้น 552,590 รายการ มูลค่ารวม 27.64 ล้านล้านบาท และการส่งมอบพร้อมชำระราคาตราสารหนี้ที่ ธปท. เป็นนายทะเบียน มีปริมาณทั้งสิ้น 1,159 รายการ มูลค่ารวม 0.03 ล้านล้านบาท นอกจากนี้ยังมีการโอนตราสาร หนี้ที่ไม่มีการชำระราคาอีก 2 รายการ โดยมีราคาตรา (Face Amount) รวมทั้งสิ้น 110 ล้านบาท

การโอนเงินระหว่างภูมิภาคของธนาคารพาณิชย์ผ่านระบบบาทเน็ต ขณะนี้มีธนาคาร พาณิชย์ใช้บริการนี้จำนวนทั้งสิ้น 12 สถาบัน มีปริมาณการโอนเงินรวม 7,583 รายการ คิดเป็น มูลค่าทั้งสิ้น 1.36 ล้านล้านบาท

1.2 การโอนเงินรายย่อย

ระบบ Media Clearing

การโอนเงินรายย่อยทางอิเล็กทรอนิกส์ (Media Clearing) ในปี 2544 มีปริมาณ ธุรกรรมทั้งสิ้น 5,785,127 รายการ คิดเป็นมูลค่า 184,529 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 53.1

**ตารางที่ 3 : มูลค่าธุรกรรมการโอนเงินรายย่อย
จำแนกตามประเภทธนาคารผู้ส่งข้อมูล
(หน่วย : พันล้านบาท)**

ปี	ธนาคาร ต่างประเทศ	ธนาคารพาณิชย์ไทย			รวมทั้งสิ้น
		ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง และเล็ก	รวม	
2542	70.9 (31.8)	2.9 (-41.8)	7.5 (7,559.9)	10.4 (104.6)	81.3 (38.1)
2543	106.2 (49.9)	7.3 (150.9)	7.0 (-7.1)	14.3 (37.0)	120.5 (48.2)
2544	161.0 (51.6)	12.7 (74.0)	10.8 (54.3)	23.5 (64.3)	184.5 (53.1)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคืออัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

ทั้งนี้เนื่องจากการโอนเงินผ่านระบบ Media Clearing มีค่าใช้จ่ายไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการโอนเงินโดยวิธีอื่น ประกอบกับสถาบันการเงินที่ให้บริการด้าน Cash Management ได้นำธุรกรรมการชำระเงินของลูกค้านำเข้าผ่านระบบ Media Clearing ทำให้ปริมาณธุรกรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2544 ธปท. ได้เข้าเป็นสมาชิกระบบ Media Clearing และนำธุรกรรมการจ่ายเงินเดือนพนักงาน ธปท. เข้าระบบตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2544 และธนาคารชาวกูระได้รวบรวมกิจการกับธนาคารซูมิโตโม และเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารซูมิโตโม มิตซึบะ แบนกิ้ง คอร์ปอเรชั่น ทำให้ ณ สิ้นปี 2544 มีจำนวนธนาคารสมาชิกทั้งสิ้น 28 ราย ประกอบด้วย ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ไทย 13 ธนาคาร สาขาธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ 12 ธนาคาร และธนาคารเฉพาะกิจ 2 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารออมสิน และ ธนาคารอาคารสงเคราะห์

ปลายปี 2543 ธปท. ได้เพิ่มวิธีการรับ-ส่งข้อมูลแบบ On-line File Transfer โดยส่งข้อมูลผ่าน Web Technology เพื่อเป็นทางเลือกให้กับธนาคารสมาชิกใช้แทนการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ธนาคารสมาชิกสามารถรับ-ส่งข้อมูลการโอนเงินได้สะดวกยิ่งขึ้น ในปี 2544 จึงได้ขยายเวลาการส่งข้อมูลโดยปรับลดวงจรการส่งข้อมูลให้สามารถส่งข้อมูลล่วงหน้าก่อนวันที่คำสั่งโอนเงินมีผลจาก 2-7 วันทำการเป็น 1-7 วันทำการ

2. การหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ในปี 2544 ศูนย์หักบัญชีเช็คอิเล็กทรอนิกส์มีธนาคารสมาชิกทั้งหมด 36 ธนาคาร ลดลงจากปีก่อนซึ่งมีธนาคารสมาชิก 38 ธนาคาร โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) เข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2544 ธนาคารเดรสเนอร์ เอจี ลาออกจากการเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2544 ธนาคารซูมิโตโมควบรวมกับธนาคารชาวกูระ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2544 และเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารซูมิโตโม มิตซึบะ แบนกิ้ง คอร์ปอเรชั่น และธนาคารเพื่อการอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น (The Industrial Bank of Japan - IBJ) ควบรวมกับธนาคารไดอิชิ คังเงียว เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2544 เป็นธนาคารไดอิชิ คังเงียว จำกัด

สำหรับสาขาธนาคารสมาชิกในเขตปฏิบัติการของศูนย์หักบัญชีฯ มีจำนวน 1,891 สาขา เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 79 สาขา โดยสาขาธนาคารสมาชิกของศูนย์หักบัญชีฯ ซึ่งตั้งอยู่ไกลที่สุดทิศเหนือคือ สาขาโรจนะ จ.พระนครศรีอยุธยา (95 กิโลเมตรจากศูนย์หักบัญชีฯ) ทิศตะวันออกคือ สาขาบางประกง จ.ฉะเชิงเทรา (75 กิโลเมตรจากศูนย์หักบัญชีฯ) ทิศตะวันตกคือ สาขาดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี (75 กิโลเมตรจากศูนย์หักบัญชีฯ) และทิศใต้คือ สาขาสมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร (75 กิโลเมตรจากศูนย์หักบัญชีฯ)

สำหรับการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี 2544 มีปริมาณทั้งหมด 55.19 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 15,180.89 พันล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับ

ปี 2543 ปริมาณเช็คเรียกเก็บเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.51 แต่มูลค่าลดลงร้อยละ 40.32 การที่มูลค่าเช็คเรียกเก็บลดลงเป็นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2543 มีสาเหตุมาจากในช่วงต้นปี 2543 ก่อนวันที่ 10 มีนาคม 2543 นั้น ธุรกรรมการชำระเงินระหว่างธนาคารยังคงชำระด้วยเช็ค ก่อนที่ ธปท. จะผลักดันให้เปลี่ยนไปชำระผ่านระบบบาทเน็ต ทำให้มูลค่าเช็คเรียกเก็บในไตรมาสแรกของปี 2543 สูงกว่าปี 2544 ถึง 10,899.66 พันล้านบาท ส่งผลให้มูลค่าเช็คเรียกเก็บรวมของปี 2543 สูงกว่าปี 2544 อยู่มาก สำหรับมูลค่าเช็คเรียกเก็บเฉลี่ยต่อฉบับในปี 2544 มีมูลค่า 0.28 ล้านบาท

**ตารางที่ 4 : ปริมาณและมูลค่าเช็คเรียกเก็บ เช็คคืน และเช็คคืนไม่มีเงิน
ในเขตกรุงเทพฯ และปริมาณที่เรียกเก็บผ่านศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์**

	ปริมาณ (ฉบับ)			มูลค่า (ล้านบาท)		
	2543	2544	% การเปลี่ยนแปลง	2543	2544	% การเปลี่ยนแปลง
เช็คเรียกเก็บ	53,312,764	55,186,305	3.51	25,436,097.04	15,180,889.89	-40.32
มูลค่าเช็คเรียกเก็บ/ฉบับ				0.48	0.28	-42.34
เช็คคืน	1,365,591	1,386,418	1.53	135,130.11	136,934.11	1.34
	(2.56)	(2.51)		(0.53)	(0.90)	
เช็คคืนไม่มีเงินด้วย	790,901	829,467	4.88	65,704.71	66,864.55	1.77
เหตุผล 3 ข้อ ^{1/}	(1.48)	(1.50)		(0.26)	(0.44)	

1/ เหตุผลข้อ 1 “เงินในบัญชีไม่พอจ่าย” ข้อ 2 “โปรดติดต่อผู้ส่งจ่าย” และข้อ 3 “ยังไม่มี การตกลงกับธนาคาร”
หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือสัดส่วนต่อเช็คเรียกเก็บ

ปริมาณเช็คคืนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมาณที่เรียกเก็บผ่านศูนย์หักบัญชีในปี 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 1.39 ล้านฉบับ มูลค่ารวม 136.93 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.51 และ 0.90 ของปริมาณและมูลค่าเช็คเรียกเก็บตามลำดับ ทั้งนี้ปริมาณและมูลค่าเช็คคืนเพิ่มขึ้นจากปี 2543 เท่ากับร้อยละ 1.53 และ 1.34 ตามลำดับ

ส่วนปริมาณเช็คคืนด้วยเหตุผลไม่มีเงิน ซึ่งประกอบด้วยเหตุผลข้อ 1 “เงินในบัญชีไม่พอจ่าย” ข้อ 2 “โปรดติดต่อผู้ส่งจ่าย” และข้อ 3 “ยังไม่มี การตกลงกับธนาคาร” ในปี 2544 มีปริมาณทั้งสิ้น 0.83 ล้านฉบับ มูลค่ารวม 66.86 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2543 เท่ากับร้อยละ 4.88 และ 1.77 ตามลำดับ โดยสัดส่วนของปริมาณและมูลค่าเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บในปีนั้นเท่ากับร้อยละ 1.50 และ 0.44 ตามลำดับ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย

จากข้อมูลสถิติการหักบัญชีเช็คในปี 2544 สามารถสรุปถึงภาพรวมของระบบการหักบัญชี

เข็กระหว่างธนาคารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี 2544 ได้ว่า มีปริมาณการใช้เช็คเรียกเก็บมากขึ้นแต่มูลค่าเช็คเรียกเก็บลดลง ในขณะที่เช็คคืนและเช็คคืนด้วยเหตุผลไม่มีเงินทั้งในส่วนปริมาณและมูลค่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2543

3. การชำระดุลผ่านระบบบาทเน็ต

การชำระดุลหักบัญชีระหว่างธนาคารผ่านระบบบาทเน็ตโดยใช้วิธี Multilateral Funds Transfer (MFT) ที่ศูนย์หักบัญชี ฯ ในปี 2544 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 2,452.46 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2543 เท่ากับร้อยละ 0.78 โดยมูลค่าการชำระดุลการหักบัญชีนี้แยกออกเป็นรอบต่างๆ ได้ดังตาราง

ตารางที่ 5 : มูลค่าการชำระดุลการหักบัญชีผ่านระบบบาทเน็ต			
หน่วย : ล้านบาท			
รอบการหักบัญชี	ปี 2543	ปี 2544	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
1. เช็คคืน	29,556.1	30,785.0	4.16
2. การโอนเงินรายย่อย	111,129.9	162,998.7	46.67
3. เช็คคืนเสริม	994.5	2,602.3	161.67
4. เช็คฝากเรียกเก็บต่างจังหวัด	7,930.0	8,259.0	4.15
5. เช็คสำนักหักบัญชีจังหวัด และสำนักหักบัญชี อำเภอนอกเขตกรุงเทพมหานคร	195,236.0	219,892.1	12.63
6. เช็คปกติ	2,088,592.2	2,027,892.7	-2.91
7. ค่าธรรมเนียมระหว่างธนาคารของระบบการโอนเงินรายย่อย	20.6	28.8	39.81
ยอดรวม	2,433,459.3	2,452,458.6	0.78

4. การหักบัญชีเช็คต่างจังหวัด

ในปี 2544 การหักบัญชีเช็คของสำนักหักบัญชีในต่างจังหวัดรวม 86 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งประกอบด้วยสำนักหักบัญชีจังหวัด 70 แห่ง อยู่ในเขตภาคกลาง 21 แห่ง ภาคเหนือ 16 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 แห่ง และภาคใต้ 14 แห่ง และสำนักหักบัญชีอำเภอ 16 แห่ง อยู่ในเขตภาคกลาง 7 แห่ง ภาคเหนือ 2 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 แห่ง และภาคใต้ 3 แห่ง โดยมีปริมาณเช็คเรียกเก็บระหว่างธนาคารรวมทั้งสิ้น 19.3 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 1,603 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.4 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐบาลและแรงจูงใจจากสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำของสถาบันการเงิน ซึ่งมีส่วนช่วยกระตุ้นให้มีการใช้จ่ายในประเทศเพิ่มขึ้นแม้ว่าเศรษฐกิจโลกและความต้องการสินค้าจากต่างประเทศยังอยู่ในภาวะซบเซา ส่วนปริมาณเช็คคืนในปีนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 0.65 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 43 พันล้านบาท หรือสัดส่วนร้อยละ 2.7 ของมูลค่าเช็คเรียกเก็บทั้งหมด

ตารางที่ 6 : มูลค่าเช็คเรียกเก็บและเช็คคืนสำนักหักบัญชีต่างจังหวัด

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	เช็คเรียกเก็บ					เช็คคืน					เช็คข้ามเขต(B/C)
	กลาง	ใต้	ตะวันออก	เหนือ	รวม	กลาง	ใต้	ตะวันออก	เหนือ	รวม	
2542	441.0	379.3	321.0	274.6	1,415.9	20.3	13.9	12.5	9.9	56.6	14.5
	(3.8)	(-11.1)	(-11.4)	(-16.8)	(-8.3)	(-18.5)	(-35.3)	(-38.1)	(-39.6)	(-31.7)	(-32.8)
2543	515.7	394.4	316.3	280.9	1,507.3	16.9	10.2	10.7	9.0	46.8	12.0
	(16.9)	(4.0)	(-1.5)	(2.3)	(6.5)	(-16.8)	(-26.8)	(-14.4)	(-9.1)	(-17.4)	(-17.3)
2544	555.5	412.8	342.8	292.2	1,603.3	14.4	10.1	10.3	8.2	43.0	11.3
	(7.7)	(4.7)	(8.4)	(4.0)	(6.4)	(-14.8)	(-1.0)	(-3.7)	(-8.9)	(-8.1)	(-5.8)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคืออัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

การชำระดุลการหักบัญชีเช็คของสำนักหักบัญชีทั้ง 86 แห่งที่ส่วนกลาง ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์หักบัญชี มีมูลค่าการชำระดุลรวมทั้งปีเป็นจำนวน 219.8 พันล้านบาท

สำหรับเช็คเรียกเก็บข้ามเขตสำนักหักบัญชี (Bill for Collection) ที่เรียกเก็บผ่านศูนย์หักบัญชี ในปี 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 317,029 ฉบับ คิดเป็นมูลค่า 11.3 พันล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 5.8

5. โครงการพัฒนาระบบบาทเน็ต/2

5.1 ธปท. ได้พัฒนาระบบบาทเน็ต/2 เพื่อใช้ทดแทนระบบบาทเน็ตเดิม ซึ่งจะให้บริการครอบคลุมทั้งการโอนเงินและโอนตราสารหนี้ภาครัฐ โดยการส่งข้อความกับระบบบาทเน็ตจะมี 2 ช่องทาง คือผ่านเครือข่าย S.W.I.F.T และผ่านช่องทาง BAHTNET Web Service ทั้งนี้ระบบบาทเน็ต/2 ได้เริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ 11 ธันวาคม 2544 เป็นต้นมา โดยมีพิธีเปิดเป็นทางการโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2544

การดำเนินการพัฒนาระบบบาทเน็ต/2 ในปี 2544 นั้น ส่วนพัฒนาบาทเน็ตสายระบบการชำระเงิน สายเทคโนโลยีสารสนเทศ และบริษัทไอบีเอ็ม (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ชนะการประกวดราคา ได้ร่วมกันดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์และโปรแกรมตามสัญญาซื้อขายอุปกรณ์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และดำเนินการตามสัญญาว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญสำหรับงานโครงการพัฒนาระบบบาทเน็ต/2 ได้แก่ การทบทวนความต้องการ การออกแบบเบื้องต้นและออกแบบในรายละเอียด การประเมินความเสี่ยงและสถานะโครงการ การทดสอบระบบ และร่วมกันพัฒนาโปรแกรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบบาทเน็ตสามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้งานของผู้ใช้บริการมากที่สุด นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการประสานงานกับบริษัท S.W.I.F.T เพื่อการ

จัดตั้ง Closed User Group สำหรับการรับส่งข้อความโดยผ่าน S.W.I.F.T ภายในกลุ่มผู้ใช้บริการ
บาทเน็ต และเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้เตรียมความพร้อมสำหรับรองรับการใช้งานระบบบาทเน็ต/2
รพท. ได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ใช้บริการทราบถึง Message Specification และสิ่งที่ผู้ใช้
บริการต้องเตรียมการ รวมทั้งได้จัดหลักสูตรอบรมให้กับผู้ใช้บริการเพื่อประโยชน์สำหรับการใช้
งานระบบบาทเน็ต/2 ตลอดจนได้จัดทำระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริการบาทเน็ต
พ.ศ 2544 และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยระเบียบและประกาศดังกล่าวได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่
11 ธันวาคม 2544 เป็นต้นไป

5.2 การรณรงค์เพื่อเพิ่มปริมาณธุรกรรมการโอนเงินเพื่อบุคคลที่สามผ่านระบบบาทเน็ต
รพท. ได้ดำเนินการจัดทำแผ่นพับและโปสเตอร์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับธุรกรรม
การโอนเงินเพื่อบุคคลที่สามผ่านระบบบาทเน็ตโดยแจกจ่ายในงานนิทรรศการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ
ได้ลงโฆษณาบริการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ตในวารสารผู้ส่งออกตั้งแต่เดือนมีนาคม 2544
ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2545 เพื่อให้ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารและนักธุรกิจ หรือผู้ที่มี
ความเกี่ยวข้องกับการโอนเงินได้รับทราบข้อมูลและประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งหากธุรกรรมการโอนเงิน
กระทำผ่านระบบบาทเน็ตมากขึ้นก็จะเป็นการลดความเสี่ยงของระบบการชำระเงิน

6. โครงการอื่นๆ

6.1 โครงการกำหนดกลยุทธ์การชำระเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โครง
สร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินของไทย สถานการณ์ของระบบการชำระเงิน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์
และกลยุทธ์ด้านระบบการชำระเงิน เพื่อให้การสนับสนุนธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ
ประเทศและใช้ในการพัฒนาและติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลจากการศึกษาดังกล่าว
ทำให้มีการประเมินสถานการณ์ของระบบการชำระเงินในปัจจุบัน และเป็นข้อมูลแก่ผู้ให้บริการ
ระบบต่างๆ รวมถึง รพท. มีการสำรวจประเด็นต่างๆ ในระบบการชำระเงิน เพื่อทราบถึงความ
ต้องการของผู้ใช้บริการ มีการวางกลยุทธ์เพื่อพัฒนาระบบการชำระเงินในอนาคต การจัดลำดับ
ของความสำคัญของการพัฒนาและวางแผนระบบการชำระเงิน มีแนวทางในการวางระบบการ
ชำระเงินเพื่อรองรับและเสริมศักยภาพการแข่งขันของประเทศ โดยสรุปเป็นรายงานเสนอแผน
ระบบการชำระเงินระหว่างปี 2545-2547

6.2 โครงการมาตรการรองรับความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาความเสี่ยงในธุรกรรมตราสารหนี้ภาครัฐและระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้า
ระหว่างธุรกิจ (Business-to-Business) เพื่อระบุลักษณะและประมาณขนาดของความเสี่ยงนั้น
รวมทั้งเสนอแนะมาตรการบริหารความเสี่ยงในธุรกรรมดังกล่าว ผลจากการศึกษาดังกล่าวทำให้
เกิดประโยชน์ในด้านการบริหารความเสี่ยงซึ่งรวมถึงทำให้ทราบลักษณะและสาเหตุ รวมทั้ง
มาตรการลดความเสี่ยงดังกล่าวต่อไป และด้านการวางแผนการพัฒนาการพัฒนาระบบการชำระเงิน โดยผล

การศึกษาของโครงการสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการโอนเงินอิเล็กทรอนิกส์แบบ Business-to-Business ให้สะดวก ปลอดภัย และสนับสนุนให้ E-Commerce แบบ Business-to-Business ขยายตัวขึ้น เพื่อขยายไปสู่การเพิ่มมูลค่าการส่งออกของประเทศ เนื่องจาก E-Business เป็นแนวโน้มในการทำธุรกิจของสากลในระยะข้างหน้า

6.3 การสำรวจความเสี่ยงในธุรกรรมการค้าขายเงินตราต่างประเทศตามโครงการความร่วมมือในกลุ่มประเทศธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (EMEAP) จัดทำขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในหลักการเรื่องความเสี่ยงในธุรกรรมการค้าขายเงินตราต่างประเทศทั้งในระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการ เพื่อกระตุ้นให้มีการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานสากลในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รวมถึงด้านปฏิบัติการซึ่งมีผลต่อขนาดและระยะเวลาของความเสี่ยง กำหนดทางเลือกอื่นที่ช่วยลดความเสี่ยงซึ่งควรจะนำไปปฏิบัติโดยธนาคารพาณิชย์ ธนาคารกลาง และหน่วยงานอื่นที่ดูแลด้านการเงิน

6.4 จัดตั้งคณะกรรมการระบบการชำระเงิน เพื่อพิจารณาปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการระบบการชำระเงิน โดยผู้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธานและมีผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐ ภาคเอกชนและนักวิชาการรวม 3 ท่าน ร่วมในคณะกรรมการ รวมทั้งขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดดังกล่าว

6.5 จัดทำ EMEAP Red Book on Payment and Settlement System เนื่องจาก EMEAP Red Book ซึ่งจัดทำโดยคณะทำงาน (Working Group on Financial Market Development) จากประเทศสมาชิก EMEAP (EXECUTIVES' MEETING OF EAST ASIA AND PACIFIC CENTRAL BANKS) 11 ประเทศคือ ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน ฮองกง อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทยได้จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี 2540 คณะทำงานจึงเห็นควรให้มีการจัดทำ EMEAP Red Book เล่มใหม่ขึ้นเพื่อให้ทันสมัยสอดคล้องกับข้อมูล รวมถึงพัฒนาการใหม่ๆและสถานการณ์ปัจจุบันโดยอยู่ระหว่างการรวบรวมและปรับปรุงแก้ไขซึ่งคาดว่าจะตีพิมพ์ไตรมาสแรกของปี 2545

6.6 โครงการศึกษาการเชื่อมโยงระบบบาทเนตกับสถาบันภายนอก เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาและพิจารณาความเหมาะสมในการเตรียมการการเชื่อมโยงระบบบาทเนตกับสถาบันภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงและให้เป็นมาตรฐานสากล นอกจากนั้นเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนเตรียมการพัฒนาระบบการชำระเงินต่อไป ระยะเวลาดำเนินการเริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม 2544 ถึง 31 ธันวาคม 2544 โดยสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปี ได้ดังนี้

(1) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำรายงานการศึกษาเรื่อง EMEAP-PVP

(Payment Versus Payment) พร้อมทั้งส่งผู้บริหารทีมพัฒนาบาทเน็ต 2 เข้าร่วมโครงการ EMEAP Expert Program ที่ Bank of Japan เพื่อร่วมศึกษาและจัดทำรายงานในหัวข้อ General Concept and Outline Specification of EMEAP-PVP

(2) ศึกษา วิเคราะห์ พร้อมจัดทำรายงานเกี่ยวกับระบบ CLS (Continuous Linked Settlement) และ ระบบ HK-PVP Model เพื่อเป็นแนวทางการเชื่อมโยงระบบบาทเน็ต/2 กับระบบการชำระเงินประเทศต่างๆ จัดทำรายงานการศึกษาระบบการชำระเงินของประเทศสมาชิกในกลุ่มสหภาพยุโรป (TARGET) ศึกษากระบวนการโอนเงินพร้อมชำระราคาตราสารหนี้ (Delivery Versus Payment, DVP Models) ในประเทศต่างๆ และศึกษา รวบรวมข้อมูลพร้อมจัดทำรายงานเกี่ยวกับตลาดตราสารหนี้ภาครัฐของประเทศไทย และแนวทางการเชื่อมโยงระบบบาทเน็ตกับบริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยศึกษาจากรายงานของบริษัทที่ปรึกษา The Capital Markets Company Pte. Ltd. (Capco) พร้อมทั้งจัดทำรายงานการศึกษานับสมบรูณ์ของโครงการ

(3) ดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) ครั้งที่ 1/2544 เรื่องการแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินไทยกับต่างประเทศ (ทศช.) โดยคณะทำงานฯ ประกอบด้วย 6 สายงานภายใน ธปท. คือ สายนโยบายสถาบันการเงิน สายนโยบายการเงิน สายตลาดการเงิน สายกฎหมาย สายเทคโนโลยีสารสนเทศ และสายระบบการชำระเงิน

ค. การเป็นนายธนาคารของรัฐบาล

1. การรับฝากเงินของรัฐบาลและองค์การของรัฐ

เมื่อสิ้นปี 2544 ยอดเงินคงเหลือในบัญชีเงินคงคลังของรัฐบาลที่ ธปท. มีจำนวน 11,313 ล้านบาท ต่ำกว่าเมื่อสิ้นปีก่อน 9,758.3 ล้านบาท หรือร้อยละ 46.31

สำหรับยอดคงเหลือในบัญชีเงินฝากของส่วนราชการและองค์การของรัฐที่สำนักงานใหญ่ของ ธปท. ณ วันสิ้นปี 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 14,974.3 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 2,350.1 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.62

2. การให้กู้ยืมแก่รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ

ณ สิ้นปี 2544 ธปท.ถือครองหลักทรัพย์รัฐบาลเพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดย ธปท. ได้ทำธุรกรรมซื้อขายทั้งพันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง และพันธบัตรรัฐวิสาหกิจกับไพรมารี ดีลเลอร์ (Primary Dealers) เพื่อให้ ธปท. มีพันธบัตรเพียงพอและคล่องตัวสำหรับเป็นเครื่องมือเพื่อการดำเนินนโยบายการเงิน

ง. การเป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น

1. การรับฝากเงินของธนาคารต่างๆ

บัญชีเงินฝากของธนาคารต่างๆ ที่ ธปท. สำนักงานใหญ่ สำนักงานภาค และผู้แทนที่คลังจังหวัด เมื่อสิ้นปี 2544 มียอดคงเหลือ 50,592.5 ล้านบาท ลดลง 5,361.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.58 จากเมื่อสิ้นปี 2543 จำแนกเป็นยอดเงินฝากที่ ธปท. สำนักงานใหญ่ 45,619.8 ล้านบาท สำนักงานภาค 1,822.5 ล้านบาท และผู้แทนที่คลังจังหวัด 3,150.2 ล้านบาท

2. การรับฝากเงินของสถาบันการเงินอื่น

ยอดเงินฝากคงเหลือของสถาบันการเงินอื่นๆ ที่ ธปท. สำนักงานใหญ่ ณ สิ้นปี 2544 มีจำนวน 1,039.9 ล้านบาท ลดลงจากสิ้นปีก่อน 1,603.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 60.66

นอกจากนี้ ยอดเงินฝากคงเหลือของบัญชีเงินฝากอื่นๆ นอกเหนือจากบัญชีของรัฐบาลและองค์การของรัฐ ธนาคารและสถาบันการเงิน เมื่อสิ้นปี 2544 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 419,163.6 ล้านบาท ลดลงจากสิ้นปีก่อน 12,647.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.93

3. การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2544 มีพันธบัตร ธปท. ครบกำหนด 1 รุ่น จำนวน 3.1 พันล้านบาท โดย ธปท. มิได้ออกพันธบัตรเพิ่มเติมแต่อย่างใด

4. การซื้อขายพันธบัตรโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืนหรือขายคืน

ปริมาณธุรกรรมในตลาดซื้อคืนในปี 2544 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 12,187 พันล้านบาท เพิ่มขึ้น 3,356 พันล้านบาท หรือร้อยละ 38 จากในปี 2543

อัตราดอกเบี้ยประเภท 14 วัน ยังคงเป็นอัตราดอกเบี้ยส่งสัญญาณนโยบายการเงิน คณะกรรมการนโยบายการเงินได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวอยู่ที่ระดับร้อยละ 1.5 ตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2543 แต่ปรับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.5 ในวันที่ 8 มิถุนายน 2544 และต่อมาได้ปรับลดลงเหลือร้อยละ 2.25 ในวันที่ 25 ธันวาคม 2544

5. การทำธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Bilateral Repo) ระหว่าง ธปท. และ Primary Dealers

ในปี 2544 ธปท. ได้ทดลองทำธุรกรรม Bilateral Repo เพิ่มเติมจำนวนไม่มากนักกับ Primary Dealers โดยทำเฉพาะด้านการทดสอบสภาพคล่อง เนื่องจากธุรกรรมด้านการปล่อยสภาพคล่อง (Primary Dealers อยู่ในฐานะผู้กู้) ต้องรอการแก้ไขปัญหามาตรูทธิเฉพาะของกำไรจากการโอน

หลักทรัพย์ไปเป็นหลักประกัน ซึ่งได้รับการยกเว้นและออกเป็นพระราชกฤษฎีกาแล้วเมื่อเดือน ธันวาคม 2544 ทำให้ ธปท. สามารถดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบ Inflation Targeting ผ่านการทำธุรกรรมประเภท Bilateral Repo ได้คล่องตัวยิ่งขึ้นในปี 2545

6. การปรับเปลี่ยนหน้าตาการให้กู้ยืมในลักษณะ Standing Facility

ธปท.ได้ปรับเปลี่ยนหน้าตา Standing Facility โดยเริ่มใช้ “หน้าตาสภาพคล่องสิ้นวัน” เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2544 เพื่อเป็นหน้าตาปล่อยสภาพคล่องแบบมีหลักประกันเมื่อสถาบันการเงินขาดสภาพคล่องในช่วงสิ้นวัน ในกรณีนี้ ธปท.ได้ยกเลิก Loan Window หน้าตาตลาดซื้อคืน นอกเวลา หน้าตาการรับซื้อตั๋วเงินจากสถาบันการเงินโดยมีสัญญาว่าผู้ขายจะซื้อคืน และยกเลิก อัตราดอกเบี้ยมาตรฐานไปพร้อมกัน โดยให้ใช้หน้าตาสภาพคล่องสิ้นวันเป็น Standing Facility ทดแทนเพียงหน้าตาเดียว

ธปท. กำหนดอัตราดอกเบี้ยของหน้าตาสภาพคล่องสิ้นวันเท่ากับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย บวกด้วยส่วนต่าง (margin) ซึ่งเท่ากับร้อยละ 1.5 ทำให้อัตราดอกเบี้ยของหน้าตาสภาพคล่อง สิ้นวันในปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 3.75 ต่อปี ($2.25 + 1.5$) โดย ธปท. สามารถปรับเปลี่ยนส่วนต่าง ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ได้ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินสภาพคล่องระหว่างวัน (Intraday Liquidity Facility - ILF) ประเภทข้ามคืนให้อยู่ที่ร้อยละ 3.75 ด้วย ตามวัตถุประสงค์ให้เป็นหน้าตาที่ทดแทนกันได้

7. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาคเศรษฐกิจสำคัญในปี 2544

ในปี 2544 ธปท. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาคเศรษฐกิจสำคัญที่สำนักงานใหญ่ และสำนักงาน/สาขาภาคของ ธปท. ผ่านสถาบันการเงินต่างๆ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ ภาคการส่งออก การอุตสาหกรรม การเกษตร และภาคธุรกิจอื่นๆ โดยมีวงเงินอนุมัติรวมทั้งสิ้น 118,632.9 ล้านบาท ตลอดปี 2544 มีการเบิกจ่ายเงินจาก ธปท. ไปจำนวน 113,268.1 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 13,295.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.5 และเมื่อสิ้นปี 2544 มียอดเงินคงค้าง ทั้งสิ้น 35,099.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4,440.9 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.5 สรุปดังนี้

7.1 ความช่วยเหลือภาคการส่งออก

ธปท. ได้ให้ความช่วยเหลือภาคการส่งออกผ่านธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า แห่งประเทศไทย (ธสน.) ในปี 2544 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 46,199.1 ล้านบาท ลดลง 36,627.7 ล้านบาท หรือร้อยละ 44.2 จากปี 2543 แยกเป็นการให้กู้ยืมโดยมีตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคาร พาณิชย์เป็นประกัน จำนวน 44,299.1 ล้านบาท และการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่ ธสน. เป็นผู้ออกและกระทรวงการคลังรับอวัลเพื่อช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออกและผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อ การส่งออกโดยตรง จำนวน 1,900 ล้านบาท และเมื่อสิ้นปี 2544 มียอดเงินคงค้างจำนวน 6,965.1 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 444.1 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.0

นอกจากนี้ ในปี 2544 ธปท.ยังให้ความช่วยเหลือแก่การส่งออกข้าวเป็นกรณีพิเศษ ตามนโยบายของรัฐบาล โดยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออกข้าวระยะยาวแก่รัฐบาล อิรัก ซึ่งเป็นการต่ออายุความช่วยเหลือต่อจากปีก่อนๆ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 1,386.1 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2544 มียอดเงินคงค้างจำนวน 478.6 ล้านบาท

7.2 ความช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม

ธปท. ได้ให้ความช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม โดยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินจาก ผู้ประกอบการผ่านธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (บริษัท) บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม และ ธสน. รวมทั้งการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่บริษัทและ ธสน. เป็นผู้ออกและกระทรวงการคลังรับอวัล รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 58,987.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ยอดรับซื้อปีก่อน 23,720.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 67.3 ทั้งนี้เนื่องจากการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน ที่เกิดจากการประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในปี 2544 มี จำนวนสูงถึง 50,850.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 21,668.6 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 74.3 ซึ่งเป็นผลมาจาก ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติให้อำนวยต่อการขอรับความช่วยเหลือทางการเงินของ SMEs และสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่องจากปีก่อนๆ หลายครั้ง

สำหรับยอดเงินคงค้างเมื่อสิ้นปี 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 22,641.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปี 2543 จำนวน 6,439.0 ล้านบาท หรือร้อยละ 39.7

7.3 ความช่วยเหลือภาคเกษตรกรรม

ธปท. ได้ให้ความช่วยเหลือภาคเกษตรกรรมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 6,695.4 ล้านบาท ลดลง 193.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.8 จากปี 2543 โดยเป็นการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของ ผู้ประกอบการผ่านธนาคารพาณิชย์ ขณะที่การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรผ่านธนาคารเพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งได้รับวงเงินช่วยเหลือจาก ธปท. จำนวน 3,000 ล้านบาท ในระหว่างปี 2544 ไม่มีการเบิกเงินจาก ธปท. เนื่องจาก ธ.ก.ส. มีสภาพคล่องสูง ณ สิ้นปี 2544 มียอดเงินคงค้างจำนวน 1,893.2 ล้านบาท ลดลงจากปี 2543 จำนวน 525.1 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 21.7

7.4 ความช่วยเหลือภาคธุรกิจอื่นๆ

ธปท. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาคธุรกิจอื่นๆ ตามนโยบายของรัฐบาลอยู่ 3 โครงการ คือ โครงการพัฒนาชนบท โครงการฟื้นฟูธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และโครงการจัดตั้ง สถานศึกษาเอกชน ในปี 2543 ทั้ง 3 โครงการดังกล่าวไม่มีการขอเบิกเงินจาก ธปท. ทำให้ เมื่อสิ้นปี 2544 มียอดเงินคงค้างจำนวน 3,120.9 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 752.4 ล้านบาท หรือร้อยละ 19.4 ทั้งนี้เนื่องจากระหว่างปี 2544 มีการทยอยชำระคืนเงินกู้ตามโครงการฟื้นฟูธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์

ตารางที่ 7 : ผลการดำเนินงานของ สปท. ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ ประจำปี 2544

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทความอนุเคราะห์	ปี 2543		ปี 2544		การเปลี่ยนแปลง (+เพิ่ม,- ลด)	
	ยอดรับซื้อ	ยอดเงินคงค้าง สิ้นปี	ยอดรับซื้อ	ยอดเงินคงค้าง สิ้นปี	ยอดรับซื้อ	ยอดเงินคงค้าง สิ้นปี
	(1)	(2)	(3)	(4)	(3) - (1)	(4) - (2)
1. ภาคการส่งออก	84,407.4	8,164.3	47,585.2	7,443.7	-36,822.2	-720.7
1.1 การให้กู้ยืมผ่าน ธสน.	82,826.8	7,409.1	46,199.1	6,965.1	-36,627.7	-444.1
1.2 การรับซื้อตั๋ว การส่งออกข้าว เป็นการพิเศษผ่านธนาคารพาณิชย์	1,580.6	755.2	1,386.1	478.6	-194.5	-276.6
2. ภาคอุตสาหกรรม	35,266.9	16,202.9	58,987.5	22,641.9	23,720.6	6,439.0
2.1 การรับซื้อตั๋ว ผ่านธนาคารพาณิชย์	31,476.7	6,812.1	52,330.2	9,090.3	20,853.5	2,278.2
2.2 การให้กู้ยืมผ่านบริษัท	3,500.0	8,103.8	6,600.0	12,511.8	3,100.0	4,408.0
2.3 การให้กู้ยืมผ่าน ธสน.	290.2	1,287.0	57.3	1,039.8	-232.9	-247.2
3. ภาคเกษตรกรรม	6,888.9	2,418.3	6,695.4	1,893.2	-193.5	-525.1
3.1 การรับซื้อตั๋ว ผ่านธนาคารพาณิชย์	6,888.9	1,418.3	6,695.4	1,893.2	-193.5	474.9
3.2 การให้กู้ยืมผ่าน ธ.ก.ส.	-	1,000.0	-	-	-	-1,000.0
4. ภาครัฐกิจอื่น ๆ	0.0	3,873.3	0.0	3,120.9	0.0	-752.4
4.1 โครงการพัฒนาชนบท	-	-	-	-	-	-
4.2 โครงการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	-	2,909.6	-	2,164.8	-	-744.8
4.3 โครงการจัดตั้งสถานศึกษาเอกชน	-	963.7	-	956.1	-	-7.6
รวม	126,563.2	30,658.8	113,268.1	35,099.7	-13,295.2	4,440.9

กิจการในฐานะตัวแทนกระทรวงการคลัง

ก. การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

1. การเปลี่ยนแปลงระเบียบและพิธีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ในปี 2544 ได้มีการแก้ไขกฎระเบียบและออกหนังสือเวียนต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ตัวแทนรับอนุญาต (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 8 มกราคม 2544 เพื่อยกเลิกการจัดทำรายงานแบบ ธ.ต. 12 ธ.ต. 22 และ ธ.ต. 80

1.2 ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 9) ลงวันที่ 11 มกราคม 2544 เพื่อกำหนดให้บุคคลที่จะชำระคืนเงินกู้จากต่างประเทศต้องแสดงหลักฐานที่แสดงรายละเอียดของการกู้ยืมเงิน จากต่างประเทศและหลักฐานการนำต้นเงินกู้จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศ

1.3 หนังสือเวียนเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ที่ สกง.(14) 1/2544 ลงวันที่ 4 มกราคม 2544 เพื่อขอความร่วมมือเกี่ยวกับเรื่องบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ

1.4 หนังสือเวียนเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ที่ สกง.(14) 4/2544 ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2544 เพื่อแจ้งให้ตัวแทนรับอนุญาตถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้หน่วยราชการไทยที่เกี่ยวข้องดำเนินการคว่ำบาตรกลุ่มทาลิบันในด้านต่างๆ ตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

1.5 หนังสือเวียนธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ ธปท.สกง.(14) 1061/2544 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2544 เพื่อปรับปรุงแบบรายงานประจำวัน แสดงบัญชีเงินบาทของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ

1.6 หนังสือเวียนธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ ธปท.สกง.(14) 1265/2544 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2544 เพื่อทบทวนแบบรายงาน ธ.ต. 40 ตามตาราง (ก) (ข) (ค) (ง) ใหม่

1.7 หนังสือเวียนธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ ธปท.สกง.(14) 1757/2544 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2544 เพื่อปรับปรุงแบบรายงานประจำวันแสดงบัญชีเงินบาทของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ ธ.ต. 40

1.8 หนังสือเวียนธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ ธปท.สกง.(14) 1988/2544 ลงวันที่ 5 กันยายน 2544 เพื่อแจ้งแนวทางปฏิบัติให้ตัวแทนรับอนุญาตดูแลให้ลูกค้ำระบุนข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานการนำเงินกู้เข้ามาในประเทศลงในแบบ ธ.ต. 4ก ธ.ต. 4ข ธ.ต. 4ค และ ธ.ต. 40 สำหรับกรณีเพื่อวัตถุประสงค์ชำระคืนต้นเงินกู้จากต่างประเทศหรือชำระดอกเบี้ยเงินกู้จากต่างประเทศ

2. การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

2.1 การโอนทุนของบุคคลไทยออกนอกราชอาณาจักร

ในปี 2544 มีบุคคลไทยโอนทุนออกนอกราชอาณาจักร 220.58 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยแบ่งเป็นการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ 126.9 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซื้อสังหาริมทรัพย์ 2.08 ล้านดอลลาร์ สรอ. ให้กู้ยืมแก่กิจการในต่างประเทศ 34.9 ล้านดอลลาร์ สรอ. และโอนไปให้คนไทยที่ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ต่างประเทศ 56.7 ล้านดอลลาร์ สรอ.

2.2 การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.2.1 อนุญาตเรื่องบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ 213 ราย

2.2.2 อนุญาตค่าสินค้า

(1) การหักกลบหนี้และอื่นๆ 176 ราย

(2) ผ่อนผันการนำเงินตราต่างประเทศค่าของส่งออกเข้าประเทศเกิน 120 วัน จำนวน 1,466 ราย

2.2.3 อนุญาตให้ชำระคืนเงินกู้บาท 363 ราย

2.2.4 อนุญาตให้ชำระคืนเงินกู้จากต่างประเทศ 453 ราย

2.2.5 อนุญาตซื้อสังหาริมทรัพย์ 26 ราย

2.2.6 อนุญาตลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ 17 ราย

2.2.7 อนุญาตลงทุนซื้อหลักทรัพย์ 188 ราย

2.2.8 อนุญาตให้คนไทยที่ไปอยู่ในต่างประเทศชั่วคราวซื้อเงินตราต่างประเทศส่งออกไปใช้ตามความจำเป็น 9 ราย

2.2.9 อนุญาตให้ชาวต่างประเทศโอนเงินกลับประเทศ 91 ราย

2.2.10 อนุญาตการทำสัญญาเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนกับสถาบันการเงินในต่างประเทศ 151 ราย

2.2.11 อนุญาตให้กู้แก่บริษัทในต่างประเทศ 15 ราย

2.2.12 ตอบข้อหารือเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน 64 ราย

2.2.13 การอนุญาตอื่นๆ เช่น ส่งเงินค่าเช่าและค่าขายคอนโดมิเนียม คืนเงินประกัน คืนเงินมัดจำ เงินลงทุนกองทุน การชำระค่าธรรมเนียมค้ำประกัน คืนเงินทรองจ่าย การนำ

ธนบัตรเงินบาทออกไปทดสอบกับเครื่อง ส่งเงินค่าขายตัวเครื่องบินและค่าระวางเรือเข้าบัญชีเงินบาท ของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ เงินบริจาค ค่านเงินภาษีอากรและภาษีมูลค่าเพิ่ม ชำระค่า บริการต่างๆ เป็นเงินบาท รวม 490 ราย

2.3 การให้ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นเกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

2.3.1 ให้ความร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศเพื่อพิจารณาร่างความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ จำนวน 7 ฉบับ

2.3.2 ร่วมประชุมกับกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาร่างข้อตกลงในการจัดตั้งสำนักงานธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank - ADB) ในประเทศไทย

2.3.3 ร่วมประชุมกับกองทัพเรือเพื่อพิจารณาร่างสัญญาจ้างสร้างเรือตรวจการณ้ไกลฝั่ง

3. การติดตามรายรับค่าสินค้าออก

ในปี 2544 การส่งสินค้าออกที่มีการชำระเงิน ตามแบบ ธ.ด.1 มีมูลค่า 48,321 ล้าน ดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปี 2543 ร้อยละ 4.6 ขณะเดียวกันมีการนำเข้าเงินตราต่างประเทศ ค่าสินค้าออกโดยผู้ส่งออกขายเงินตราต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาท นำเงินค่าสินค้าออกฝากไว้ในบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ และชำระคืนเงินกู้เงินตราต่างประเทศ จำนวนรวม 50,063 ล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปี 2543 ร้อยละ 4.9 และคิดเป็นร้อยละ 103.6 ของมูลค่าสินค้าออกที่มีการชำระเงินในระยะเดียวกัน

ตารางที่ 8 : มูลค่าสินค้าออกและการนำเข้าเงินตราต่างประเทศค่าสินค้าออก

หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.

	2543	2544 ^{P/}
1. การส่งสินค้าออกที่มีการชำระเงิน ^{1/} อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน	50,645 14.1	48,321 -4.6
2. การนำเข้าเงินตราต่างประเทศค่าสินค้าออกโดยขายรับบาท ฝากเข้าบัญชี เงินฝากเงินตราต่างประเทศ และชำระคืนเงินกู้เงินตราต่างประเทศ ^{2/} อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน	52,640 15.3	50,063 -4.9

หมายเหตุ : 1/ เฉพาะการส่งออกที่มีมูลค่าครั้งละเกินกว่า 20,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า

2/ เฉพาะการนำเข้าเงินตราต่างประเทศค่าสินค้าออกที่มีมูลค่าครั้งละเกินกว่า 20,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า

P/ ข้อมูลเบื้องต้น

ข. สรุปธุรกิจเงินตราต่างประเทศและฐานะของตัวแทนรับอนุญาต กิจการ
วิเทศธนกิจ บุคคลรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และสำนักงาน
แลกเปลี่ยนเงิน

1. ตัวแทนรับอนุญาต

1.1 จำนวนตัวแทนรับอนุญาต

ณ สิ้นปี 2544 ตัวแทนรับอนุญาตลดลงจากปีก่อน 3 แห่ง เหลือ 34 แห่ง ประกอบด้วย
ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ 13 แห่ง สาขาธนาคารต่างประเทศ 18 แห่ง
ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ
บริษัทเงินทุนสินเชี่ย จำกัด (มหาชน)

1.2 ปริมาณธุรกิจเงินตราต่างประเทศ

ในปี 2544 ตัวแทนรับอนุญาตซื้อเงินตราต่างประเทศจากลูกค้าจำนวน 196,978.4
ล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 14.7 และขายเงินจำนวน 196,152.2 ล้านดอลลาร์ สรอ.
ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 14.5 ยอดสุทธิเป็นการซื้อสูงกว่าขาย 826.2 ล้านดอลลาร์ สรอ. ที่สำคัญ
เป็นผลจากการซื้อสุทธิกับสถาบันการเงินในต่างประเทศและซื้อสุทธิค่าสินค้ากับลูกค้าในประเทศ

ตารางที่ 9 : ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ
ระหว่างตัวแทนรับอนุญาตกับลูกค้า
หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.

	ปี 2543	ปี 2544	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ปริมาณการซื้อ	230,985.3	196,978.4	-14.7
สินค้าออก	36,294.2	36,905.5	1.7
อื่น ๆ	194,691.1	160,072.9	-17.8
ปริมาณขาย	229,526.6	196,152.2	-14.5
สินค้าเข้า	35,870.7	36,653.6	2.2
อื่น ๆ	193,655.9	159,498.6	-17.6
ปริมาณซื้อสุทธิ	1,458.7	826.2	-43.4
ค่าสินค้า	423.5	251.9	-40.5
อื่น ๆ	1,035.2	574.3	-44.5

ที่มา : รายงานประจำวันแสดงการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทันทีและล่วงหน้าและฐานะ (ธ.ต.30)

1.3 ฐานะเงินตราต่างประเทศ

ณ สิ้นปี 2544 ฐานะเงินตราต่างประเทศสุทธิของตัวแทนรับอนุญาตเป็นยอดเกินดุล

462.8 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.4 โดยฐานะทันทีเป็นยอดเกินดุล 11,949.7 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.3 เป็นผลจากซื้อเงินสุทธิตกกับลูกค้าในระหว่างปี สำหรับฐานะล่วงหน้าเป็นยอดขาดดุล 11,486.9 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.3 ส่วนใหญ่เป็นการคุมความเสี่ยงด้านการชำระคืนเงินกู้และค่าสินค้าของลูกค้าในประเทศ และการคุมความเสี่ยงการลงทุนในประเทศไทยของสถาบันการเงินในต่างประเทศ

ตารางที่ 10 : ฐานะเงินตราต่างประเทศของตัวแทนรับอนุญาต

หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.

รายการ	ณ สิ้นปี 2543 (+เกินดุล, - ขาดทุน)	ณ สิ้นปี 2544 (+เกินดุล, - ขาดทุน)	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
1. ฐานะทันที	+11,236.3	+11,949.7	6.3
สินทรัพย์	20,190.8	19,100.1	-5.4
หนี้สิน	8,954.5	7,150.4	-20.1
2. ฐานะล่วงหน้า	-10,801.3	-11,486.9	6.3
สัญญาซื้อคงค้าง	36,427.9	34,572.3	-5.1
สัญญาขายคงค้าง	47,229.2	46,059.2	-2.5
3. ฐานะสุทธิ (1+2)	+435.0	+462.8	6.4

ที่มา : รายงานประจำวันแสดงการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทันทีและล่วงหน้าและฐานะ (ธ.ต.30)

2. กิจการวิเทศธุรกิจ

ณ สิ้นปี 2544 มีสำนักงานวิเทศธุรกิจกรุงเทพมหานคร เปิดดำเนินการรวม 36 ธนาคาร ลดลงจากปีก่อน 4 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารเดรสเนอร์ เอ.จี. ธนาคารฟูจิ ธนาคารซาบูระ และธนาคารเพื่อการอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทำให้กิจการวิเทศธุรกิจธนาคารต่างประเทศและกิจการวิเทศธุรกิจสาขาธนาคารต่างประเทศลดลงเหลือ 10 และ 15 ธนาคาร ตามลำดับ ขณะที่กิจการวิเทศธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยมีจำนวน 11 ธนาคารเท่าเดิม สำหรับวิเทศธุรกิจสาขาต่างจังหวัด เปิดดำเนินการเพียง 7 สำนักงาน ลดลงจากปีก่อน 1 สำนักงาน

ในปี 2544 ธุรกิจการให้กู้ยืมของกิจการวิเทศธุรกิจมียอดสุทธิเป็นการรับชำระคืน 2,577.6 ล้านดอลลาร์ สรอ. เนื่องจากลูกค้านี้มีการปรับโครงสร้างหนี้ และบางส่วนเปลี่ยนไปใช้สินเชื่อเงินบาทจากธนาคารพาณิชย์ ส่งผลให้ยอดคงค้างเงินให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศลดลงจากปีก่อนร้อยละ 26.2 เหลือ 7,801.6 ล้านดอลลาร์ สรอ. เป็นของธุรกิจ Out-In และ Out-Out จำนวน 7,001.1 และ 800.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. ตามลำดับ โดยมีสกุลเงินให้กู้ที่สำคัญคือ ดอลลาร์ สรอ. (ร้อยละ 82.2) และเยนญี่ปุ่น (ร้อยละ 17.1) สำหรับส่วนแบ่งตลาดการให้กู้ยืมนั้น สาขาธนาคารต่างประเทศมีส่วนแบ่งตลาดสูงสุด (ร้อยละ 68.6) รองลงมาได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ไทย (ร้อยละ 16.5) และธนาคารต่างประเทศ (ร้อยละ 14.9)

ตารางที่ 11 : ปริมาณเงินให้กู้ยืมสุทธิของกิจการวิเทศธุรกิจ

หน่วย : ล้านบาท สรอ.

	ปี 2543			ปี 2544		
	Out - in	Out - Out	รวม	Out - in	Out - Out	รวม
ธนาคารพาณิชย์ไทย						
ให้กู้	19,784.3	617.9	20,402.2	6,367.2	581.2	6,948.4
รับชำระคืน	21,327.9	803.5	22,131.4	6,953.5	677.4	7,630.9
สุทธิ	-1,543.6	-185.6	-1,729.2	-586.3	-96.2	-682.5
ธนาคารต่างประเทศ						
ให้กู้	88,368.3	2,511.4	90,879.6	61,984.9	1,618.8	63,603.7
รับชำระคืน	90,805.2	2,937.5	93,742.7	63,073.2	1,795.8	64,869.0
สุทธิ	-2,436.9	-426.2	-2,863.1	-1,088.3	-177.0	-1,265.3
ธนาคารต่างประเทศ ^{1/}						
ให้กู้	4,503.2	844.6	5,347.8	3,857.9	415.4	4,273.3
รับชำระคืน	5,062.9	948.3	6,011.2	4,395.9	507.2	4,903.1
สุทธิ	-559.7	-103.7	-663.4	-538.0	-91.8	-629.8
รวม						
ให้กู้	112,655.8	3,973.9	116,629.6	72,210.0	2,615.4	74,825.4
รับชำระคืน	117,196.0	4,689.3	121,885.3	74,422.6	2,980.4	77,403.0
สุทธิ	-4,540.2	-715.5	-5,255.7	-2,212.6	-365.0	-2,577.6

หมายเหตุ : 1/ ประกอบธุรกิจเฉพาะวิเทศธุรกิจ

ที่มา : รายงานประจำเดือนแสดงการประกอบธุรกิจและฐานะเงินตราต่างประเทศของกิจการวิเทศธุรกิจ (ธ.ต.100)

ตารางที่ 12 : ยอดเงินให้กู้ยืมคงค้างของกิจการวิเทศธนกิจ

หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.

	ณ สิ้นปี 2543	ณ สิ้นปี 2544	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ธุรกิจ Out-In	9,390.7	7,001.1	-25.4
ธุรกิจ Out-Out	1,179.1	800.5	-32.1
รวม	10,569.8	7,801.6	-26.2

ที่มา : รายงานประจำเดือนแสดงการประกอบธุรกิจและฐานะเงินตราต่างประเทศ
ของกิจการวิเทศธนกิจ (ธ.ด.100)

ทางด้านเงินตราต่างประเทศที่นำมาให้กู้ยืม ซึ่งประกอบด้วยเงินกู้และเงินรับฝากปรากฏว่าเงินกู้มียอดคงค้างลดลงจากระยะเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 23.1 เหลือ 7,187.7 ล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงตามทิศทางเงินให้กู้ยืมดังกล่าวข้างต้น สกูลเงินกู้ที่สำคัญ ได้แก่ เยนญี่ปุ่น (ร้อยละ 55.1) และดอลลาร์ สรอ. (ร้อยละ 44.6) ส่วนเงินรับฝากมียอดคงค้าง 9.2 ล้านดอลลาร์ สรอ. ทั้งหมดเป็นสกุลดอลลาร์ สรอ.

3. บุคคลรับอนุญาต บริษัทรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน

3.1 การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ณ วันสิ้นปี 2544 บุคคลรับอนุญาตมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 269 ราย อยู่ในความควบคุมของ ธปท. สำนักงานใหญ่ 149 ราย สำนักงานภาคใต้ 89 ราย สำนักงานภาคเหนือ 27 ราย

ตารางที่ 13 : ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาต บริษัทรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน ณ สิ้นปี 2544

ประเภท	จำนวน (ราย)	เพิ่มขึ้น จากปีก่อน (ราย)	ปริมาณซื้อ/รับโอน เงินตราต่างประเทศ		ปริมาณขาย/โอน เงินตราต่างประเทศ	
			ล้าน ดอลลาร์ สรอ.	เปลี่ยนแปลง จากปีก่อน (ร้อยละ)	ล้าน ดอลลาร์ สรอ.	เปลี่ยนแปลง จากปีก่อน (ร้อยละ)
บุคคลรับอนุญาต	269	9	162.99	-1.17	163.83	-0.50
บริษัทรับอนุญาต	1	-	4.32	7.46	2.08	8.93
ตัวแทนโอนเงิน ระหว่างประเทศ	4	1	29.73	23.31	5.12	-46.27
สำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน	379	14	1,733.84	7.95	149.56	-4.01

และสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ราย จำนวนบุคคลรับอนุญาตเพิ่มขึ้น 9 รายเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน เป็นการอนุญาตรายใหม่ 13 ราย และบุคคลรับอนุญาตรายเดิมลดลง 4 ราย สาเหตุเนื่องมาจากไม่ได้ยื่นคำร้องขอต่อใบอนุญาต 2 ราย และ ชปท. ไม่ต่อใบอนุญาตให้ 2 ราย เนื่องจากมีปริมาณธุรกิจน้อย

สำหรับบริษัทรับอนุญาตมีจำนวน 1 รายเท่ากับปีก่อน ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศจำนวน 4 ราย เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 1 ราย และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงินที่เปิดดำเนินการแล้วมีจำนวนทั้งสิ้น 379 สำนักงาน อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 171 สำนักงาน และต่างจังหวัด 208 สำนักงาน จำนวนสำนักงานแลกเปลี่ยนเงินเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 14 สำนักงาน

3.2 การตรวจสอบบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ในปี 2544 มีการตรวจสอบบุคคลรับอนุญาตจำนวน 142 ราย เป็นบุคคลรับอนุญาตที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 110 ราย และต่างจังหวัด 32 ราย ผลการตรวจสอบพบว่ามีบุคคลรับอนุญาตปฏิบัติไม่ถูกต้อง 5 ราย ซึ่งทุกรายได้แก้ไขการปฏิบัติถูกต้องตามคำสั่งแล้ว สำหรับผลการตรวจสอบตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ พบการปฏิบัติไม่ถูกต้องบางเรื่อง ซึ่งได้สั่งการให้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องแล้วเช่นกัน การปฏิบัติฝ่าฝืนระเบียบของตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจาก ชปท. กำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

3.3 การดำเนินการกับผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยมิได้รับอนุญาต

ชปท. ได้ดำเนินการกับผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยมิได้รับอนุญาตและผู้ประกอบธุรกิจหลอกลวงให้ลงทุนซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งในด้านป้องปรามและปราบปรามตลอดปี 2544 โดยดำเนินการสืบสวนและติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยมิได้รับอนุญาต ให้ข้อมูลและประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อสืบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิด ประชาสัมพันธ์เตือนภัยในเรื่องเกี่ยวกับการหลอกลวงให้ลงทุนซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งทำไร เป็นวิทยากรบรรยายเพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งเข้าร่วมปฏิบัติงานกับคณะทำงานเฉพาะกิจของกระทรวงการคลังตามนโยบายป้องปรามการเงินนอกระบบ

ค. การจัดการหนี้สาธารณะ

1. การจัดการเงินกู้

1.1 พันธบัตรรัฐบาล

พันธบัตรรัฐบาล

ในปี 2544 กระทรวงการคลังออกพันธบัตรรัฐบาล 7 รุ่น วงเงิน 96,212.3 ล้านบาท และออกพันธบัตรโดยการ Re-open พันธบัตรรุ่นเดิม 4 รุ่น วงเงิน 52,950 ล้านบาท รวมวงเงินที่ออกจำหน่ายทั้งสิ้น 149,162.3 ล้านบาท

ณ สิ้นปี 2544 ยอดคงเหลือพันธบัตรรัฐบาลจำนวน 64 รุ่น วงเงิน 658,934.8 ล้านบาท

ตัวเงินคลัง

ในปี 2544 กระทรวงการคลังออกจำหน่ายตัวเงินคลังโดยวิธีการประมูล 94 รุ่น วงเงิน 362,000 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอน 83 รุ่น วงเงิน 317,000 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2544 คงเหลือตัวเงินคลังที่ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอน 23 รุ่น วงเงิน 107,000 ล้านบาท

ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้

ในปี 2544 กระทรวงการคลังออกจำหน่ายตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้โดยวิธีการประมูล 18 รุ่น วงเงิน 79,400 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอน 17 รุ่น วงเงิน 76,400 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2544 คงเหลือตัวสัญญาใช้เงินฯ ที่ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอน 1 รุ่น วงเงิน 3,000 ล้านบาท

1.2 พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ

ในปี 2544 ธปท. รับเป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ 51 รุ่น วงเงิน 57,507.3 ล้านบาท รวมการรับเป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินจนถึงสิ้น ธันวาคม 2544 จำนวน 412 รุ่น วงเงิน 583,832.8 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอน 137 รุ่น วงเงิน 220,791.2 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2544 คงเหลือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอนจำนวน 275 รุ่น วงเงิน 363,041.6 ล้านบาท

ตารางที่ 14 : ยอดคงค้างพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ ณ สิ้นปี 2544

หน่วย : ล้านบาท

พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ	จำนวนรุ่น	วงเงิน
1. พันธบัตรองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	8	8,112.1
2. พันธบัตรการเคหะแห่งชาติ	9	13,500.0
3. พันธบัตรการทางพิเศษแห่งประเทศไทย	56	71,756.7
4. พันธบัตรการประปานครหลวง	7	9,543.3
5. พันธบัตรการประปาส่วนภูมิภาค	9	8,700.0
6. พันธบัตรการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย	56	67,677.5
7. พันธบัตรการไฟฟ้านครหลวง	7	6,700.0
8. พันธบัตรการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	56	75,452.9
9. พันธบัตรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	6	6,980.0
10. พันธบัตรการรถไฟแห่งประเทศไทย	20	18,719.1
11. พันธบัตรการรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย	12	13,900.0
12. พันธบัตรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	2	4,000.0
13. พันธบัตรธนาคารอาคารสงเคราะห์	27	58,000.0
รวม	275	363,041.6

1.3 พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2544 ไม่มีพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยออกจำหน่าย มีพันธบัตรครบกำหนดไถ่ถอน 1 รุ่น วงเงิน 3,076 ล้านบาท

รพท. รับผิดชอบนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ 7 สิงหาคม 2538 จนถึงสิ้นธันวาคม 2544 จำนวน 181 รุ่น วงเงิน 338,819 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอนแล้วทุกรุ่น จึงไม่มียอดคงเหลือพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ณ สิ้นธันวาคม 2544

1.4 พันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

ในปี 2544 กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินออกพันธบัตรโดยวิธีประมูล 41 รุ่น วงเงิน 504,500 ล้านบาท ในจำนวนดังกล่าวเป็นพันธบัตรที่กระทรวงการคลังค้าประกันต้นเงินและดอกเบี้ย 5 รุ่น วงเงิน 112,000 ล้านบาท

ในปี 2544 มีพันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินครบกำหนดไถ่ถอน 61 รุ่น วงเงิน 473,000 ล้านบาท และมียอดคงเหลือ ณ สิ้นปี จำนวน 41 รุ่น วงเงิน 504,500 ล้านบาท

1.5 พันธบัตรองค์การบริหารสินเชื่อบริษัท

ในปี 2544 องค์การบริหารสินเชื่อบริษัทไม่มีพันธบัตรออกจำหน่าย มีการไถ่ถอนก่อนครบกำหนดบางส่วน วงเงิน 662.7 ล้านบาท

ยอดคงเหลือพันธบัตรองค์การบริหารสินเชื่อบริษัท 1 รุ่น วงเงิน 337.3 ล้านบาท

1.6 หนี้กู้ยืมเงินกองทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ในปี 2544 รพท. ไม่ได้รับเป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินหนี้กู้ยืมเงินกองทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และไม่มีหนี้ที่ครบกำหนดไถ่ถอน

ยอดคงเหลือของหนี้กู้ยืมบริษัทฯ ณ สิ้นปี 2544 มีจำนวน 5 รุ่น วงเงิน 4,800 ล้านบาท

1.7 หนี้กู้ยืมบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ในปี 2544 รพท. รับผิดชอบนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินหนี้กู้ยืมบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 รุ่น วงเงิน 3,000 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอน 1 รุ่น วงเงิน 1,000 ล้านบาท

ยอดคงเหลือของหนี้กู้ยืมบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ณ สิ้นปี 2544 มีจำนวน 2 รุ่น วงเงิน 6,600 ล้านบาท

2. การไถ่ถอนพันธบัตรรัฐบาล

ในปี 2544 ธปท. ได้ดำเนินการไถ่ถอนพันธบัตรที่ครบกำหนดไถ่ถอน 4 รุ่น วงเงิน 99,041.5 ล้านบาท ไถ่ถอนก่อนครบกำหนดบางส่วน 2 รุ่น วงเงิน 2,383.8 ล้านบาท และชำระคืนต้นเงินพันธบัตรโครงการพิเศษ (กู้เป็นเงินตราต่างประเทศ) ที่มีเงื่อนไขผ่อนชำระคืนเป็นงวด 3 รุ่น จำนวนเงิน 19 ล้านบาท

3. การไถ่ถอนพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ

ในปี 2544 ธปท. ได้ดำเนินการไถ่ถอนพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ จำนวน 30 รุ่น จำนวนเงิน 45,568.9 ล้านบาท

4. การจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตร

ในปี 2544 ธปท. ได้ดำเนินการจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตรรุ่นต่างๆ ตามงวดครบกำหนดการจ่าย จำนวน 62,577 ราย จำนวนเงิน 76,699.1 ล้านบาท

ตารางที่ 15 : การจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตรและหุ้นกู้ปี 2544

หน่วย : ล้านบาท

พันธบัตร/หุ้นกู้	จำนวนรุ่น	จำนวนราย	จำนวนเงิน
1. พันธบัตรรัฐบาล	87	43,664	45,142.7
2. พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ	523	17,098	28,950.8
3. พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	2	12	137.6
4. พันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ	5	1,374	1,962.7
5. หุ้นกู้บริษัทเงินทุนฯ	10	302	326.6
6. หุ้นกู้บริษัทต่างๆ	3	127	178.7
รวม	630	62,577	76,699.1

ง. นโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

1. งานด้านนโยบายสถาบันการเงิน

1.1 การส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1.1.1 ข้อเสนอให้กระทรวงการคลังพิจารณาการขยายระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ออกไปจากเดิมที่จะสิ้นสุดในปี 2544

1.1.2 การขยายระยะเวลาการผ่อนผันหลักเกณฑ์การกำกับสถาบันการเงิน

เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ออกไปอีก 1 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและค่าธรรมเนียมในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ขยายออกไปอีก 1 ปี สิ้นสุดในสิ้นปี 2545 เช่น การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจเช่าซื้อและให้เช่าแบบ ลีสซิ่งอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เป็นต้น

1.1.3 การแจ้งผลการพิจารณาของกรมสรรพากรเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่ผ่านกระบวนการทางศาล หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลและลูกหนี้ที่มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความในศาล

1.1.4 การแจ้งให้สถาบันการเงินทราบว่ากรมสรรพากรได้จัดทำแบบหนังสือรับรองการโอนอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ของสถาบันการเงินให้แก่บุคคลอื่นซึ่งมิใช่เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงิน

1.1.5 การขยายประเภทของหุ้นที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ของ ธปท. ที่สถาบันการเงินสามารถมีได้เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งอนุญาตให้สถาบันการเงินจำหน่ายหุ้นดังกล่าว โดยก่อให้เกิดผลขาดทุนได้ในบางกรณี

1.1.6 การขยายระยะเวลาให้กิจการวิเทศธนกิจสามารถถือครองกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับโอนมาในช่วงปี 2540 - 2544 โดยกิจการวิเทศธนกิจต้องขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวภายใน 10 ปี นับจากวันที่ได้รับโอน

1.2 การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจสถาบันการเงิน

1.2.1 การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ให้บริการรับฝากเงินจากผู้ฝากในรูปแบบ Escrow Account ได้ โดยธนาคารพาณิชย์จะดูแลให้มีการเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวเมื่อผู้ซื้อและผู้ขายปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาประกอบการเปิดบัญชีครบถ้วนแล้ว

1.2.2 การขยายประเภทคู่สัญญาของธนาคารพาณิชย์ในการทำธุรกรรม Private Repo โดยให้รวมถึงผู้ลงทุนต่างๆ ได้แก่ กองทุนรวม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนส่วนบุคคล กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สำนักงานประกันสังคม สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น บริษัทประกันชีวิต และบริษัทประกันภัย

1.2.3 เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของบริษัทบริหารสินทรัพย์ (Asset Management Companies - AMCs) ทาง การได้ดำเนินการดังนี้

(1) ขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของ AMCs โดยให้สามารถซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองไว้กับ AMCs จากการขายทอดตลาดหรือจากเจ้าหนี้ร่วมในการณีการปรับโครงสร้างหนี้ได้

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกประกาศกำหนดให้ AMCs เป็นสถาบันการเงินภายใต้ พ.ร.ก. บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 ซึ่งมีผลให้ AMCs สามารถซื้อสินทรัพย์ระหว่างกันเองได้

1.2.4 ยกเลิกเพดานการให้กู้ยืมแก่ผู้ดำเนินกิจการให้เข้าซื้อรถยนต์หนึ่งส่วนบุคคล ไม่เกินเจ็ดคนของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน จากเดิมที่กำหนดให้สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ดำเนินกิจการฯ ไม่เกินร้อยละ 5 ของเงินให้กู้ยืมรวม

1.2.5 การอนุญาตให้สถาบันการเงินประกอบกิจการให้บริการดำเนินงานสนับสนุน แก่บุคคลอื่น

1.2.6 การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจดูแลและเก็บรักษาทรัพย์สินของบริษัทเงินทุน ให้รวมถึงการดูแลและเก็บรักษาเอกสารแสดงสิทธิในทรัพย์สินและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการจำหน่าย จ่ายโอน หรือประเมินมูลค่าของทรัพย์สิน เช่น สัญญาซื้อขาย เอกสารประเมินราคาทรัพย์สิน เป็นต้น

1.2.7 การอนุญาตให้กิจการวิเทศธนกิจสามารถทำธุรกรรมประกันและรับประกัน ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยกับสถาบันการเงิน สำหรับเงินกู้และเงินให้กู้ยืม ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

1.3 การกำกับสถาบันการเงิน

1.3.1 การซึ่กซ้้อมความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ ในส่วนของการจัดชั้นลูกหนี้ที่ดำเนินธุรกิจขาดทุน 2 ปี หรือ 3 ปี การจัดชั้นเป็นรายลูกหนี้ หรือกลุ่มลูกหนี้ และการจัดชั้นตามคุณภาพของผู้ค้ำประกัน รวมถึงการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้แก่สถาบันการเงิน กรณีที่สถาบันการเงินไม่แน่ใจว่าลูกหนี้เข้าข่ายต้องจัดชั้นหรือไม่

1.3.2 การปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง ในประเด็นต่างๆ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่งวดการบัญชีหลังของปี 2544 เป็นต้นไป ดังนี้

(1) การปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดอัตราการกันเงินสำรอง สำหรับสินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (ควรวางเป็นพิเศษ) และสินทรัพย์จัดชั้นปกติ

อนุญาตให้สถาบันการเงินกันเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษและสินทรัพย์จัดชั้นปกติ ในอัตราร้อยละ 2 และร้อยละ 1 ตามลำดับ หรืออัตราที่ต่ำกว่าซึ่งคำนวณจากอัตราการเปลี่ยนสถานะของสินทรัพย์จัดชั้นปกติ หรือสินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ไปเป็นสินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย สงสัยจะสูญ และสูญ ที่เกิดขึ้นจริงเฉลี่ยของ 4 ไตรมาสก่อนหน้า

(2) การปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักประกันที่สามารถนำมาหักออกจากราคาตามบัญชีของลูกหนี้ก่อนการกันเงินสำรอง

- เพิ่มเติมหลักประกันประเภทหนังสือค้ำประกันที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศกรณีที่เป็น Standby Letter of Credit (SBLC) และ Letter of Guarantee (LG) มาหักออกจากราคาตามบัญชีของลูกหนี้ก่อนการกันเงินสำรองได้ โดยกรณี SBLC ให้นำมาหักได้ร้อยละ 100 ของวงเงินที่ระบุใน SBLC และกรณีที่เป็น LG ให้นำมาหักได้ร้อยละ 95 ของวงเงินที่ระบุใน LG

- ปรับปรุงการกำหนดมูลค่าของหลักประกันที่สามารถนำมาหักออกจากราคาตามบัญชีของลูกหนี้ก่อนการกันเงินสำรองกรณีสินทรัพย์จัดชั้นปกติและกล่าวถึงเป็นพิเศษ โดยในกรณีหลักประกันที่ต้องทำการประเมินราคาหรือตีราคา ถ้าประเมินราคาหรือตีราคาไว้ไม่เกิน 36 เดือน ให้นำมาหักได้ร้อยละ 90 แต่ถ้าประเมินราคาหรือตีราคาไว้เกินกว่า 36 เดือน ให้นำมาหักได้ร้อยละ 50 ของราคาที่ประเมินหรือตีได้

(3) การปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาจากการชำระหนี้หรือซื้อจากการขายทอดตลาด ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน

- ปรับปรุงมูลค่าสังหาริมทรัพย์ ที่จะต้องใช้ผู้ประเมินราคาอิสระภายนอก โดยกำหนดให้ใช้บังคับเฉพาะสำหรับอสังหาริมทรัพย์ แต่ละแปลงที่มีราคาตามบัญชีตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป ส่วนที่เหลือสถาบันการเงินจะใช้ผู้ประเมินราคาอิสระภายนอกหรือผู้ประเมินภายในของสถาบันการเงินเองก็ได้

- กำหนดมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ ที่ไม่ได้ทำการประเมินราคาหรือตีราคาทุก 12 เดือน ให้ใช้มูลค่าเพียงร้อยละ 50 ของราคาประเมินล่าสุดมาเปรียบเทียบกับราคาตามบัญชีเพื่อคำนวณหาเงินกันสำรองได้

(4) ยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดชั้นโดยพิจารณาเฉพาะฐานะผู้ค้ำประกัน

1.3.3 หลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงิน โดยการปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวในประเด็น ดังนี้

(1) กำหนดวิธีปฏิบัติกรณีที่คณะกรรมการประเมินราคาหลักประกันของสถาบันการเงินมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้ประเมินราคาอิสระ กรณีที่หลักประกันนั้นเข้าข่ายที่จะต้องให้ผู้ประเมินราคาอิสระทำการประเมินราคา โดยคณะกรรมการฯ ดังกล่าวไม่สามารถปรับเพิ่มหรือลดราคาประเมินที่ได้รับจากผู้ประเมินราคาอิสระ แต่สามารถว่าจ้างผู้ประเมินราคาอิสระรายใหม่มาทำการประเมินราคาหลักประกันนั้นๆ แล้วเลือกใช้ราคาที่อยู่ในช่วงราคาที่ผู้ประเมินราคาอิสระทั้งสองรายเสนอมาได้

(2) ให้คงหลักเกณฑ์การใช้ผู้ประเมินราคาอิสระโดยถือเกณฑ์ตามขนาดราคาตามบัญชีของลูกหนี้ที่สูงกว่า 25 ล้านบาท หรือ 50 ล้านบาท สำหรับสถาบันการเงินที่มีเงินกองทุนต่ำกว่า 8,000 ล้านบาท หรือตั้งแต่ 8,000 ล้านบาทขึ้นไปต่อไป จากเดิมที่กำหนดว่าตั้งแต่

ปี 2545 จะลดราคาตามบัญชีของลูกหนี้ที่จะต้องให้ผู้ประเมินราคาอิสระ เป็นตั้งแต่ 10 ล้านบาท หรือ 20 ล้านบาทแล้วแต่กรณี

(3) กำหนดให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดมูลค่าหลักประกันที่ใช้ในการคำนวณเงินสำรองว่าเป็นไปตามประกาศ ธปท. เรื่อง สินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้

1.3.4 สินเชื่อ

(1) กำหนดหลักเกณฑ์การกู้ยืมเงินผ่านธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชนและการกำกับเขตงานการทำธุรกรรมเมื่อนับมูลค่ารวมเข้ากับสินเชื่อ เงินลงทุน หรือภาระผูกพันรายใหญ่

(2) กำหนดหลักเกณฑ์ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติในการให้สินเชื่อแก่หรือลงทุนในกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องและการให้สินเชื่อแก่ผู้ถือหุ้น

(3) กำหนดหลักเกณฑ์อนุญาตให้บริษัทเงินทุนให้กู้ยืมเงิน หรือก่อภาระผูกพันอื่น เกินจำนวนเงินหรืออัตราส่วนกับเงินกองทุนที่กำหนดได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจาก ธปท.

(4) กำหนดแนวทางเกี่ยวกับเอกสารที่สถาบันการเงินควรมีไว้ใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อ

1.3.5 สินเชื่อ SMEs

(1) โครงการสนับสนุนเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ SMEs ที่เป็น NPLs ที่ยังมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ

การขยายระยะเวลาของโครงการสนับสนุนเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ SMEs ที่เป็น NPLs ที่ยังมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ ออกไปอีก 2 ปี โดยให้สิ้นสุดในวันที่ 7 เมษายน 2547 โดยลูกหนี้ที่เข้าโครงการดังกล่าว เมื่อได้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามแนวทางที่กำหนดแล้ว ให้สถาบันการเงินจัดชั้นลูกหนี้ดังกล่าวเป็นปกติได้ทันที

(2) การขอให้ธนาคารพาณิชย์ไทยแจ้งเป้าสินเชื่อ SMEs ในปี 2544 โดยให้ตระหนักถึงความสำคัญของการตั้งเป้าหมายให้สามารถปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และส่งรายงานติดตามผลการให้สินเชื่อแก่ SMEs ให้ ธปท. ทราบทุกครึ่งปี

1.3.6 ยกเลิกหนังสือเวียนที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยเรียกดอกเบี้ยสินเชื่อได้ไม่เกิน MLR+4% อันเป็นข้อกำหนดเดิมที่ออกใช้ในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

1.3.7 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสินทรัพย์สภาพคล่อง

(1) การเพิ่มเติมประเภทสินทรัพย์สภาพคล่อง

การอนุญาตให้ตัวสัญญาใช้เงินของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ที่ออกโดยกระทรวงการคลัง พันธบัตรรัฐบาลที่ออกตามโครงการช่วยเหลือเงินกองทุนชั้นที่ 1 และ 2 เป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง

(2) การนับมูลค่าหลักทรัพย์ที่ใช้ในการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

การปรับปรุงเกณฑ์การนับมูลค่าหลักทรัพย์ที่ใช้ในการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องจากเดิมที่กำหนดให้นับด้วยจำนวนเงินที่ตราไว้ในหลักทรัพย์ (ราคา par) ไปเป็นราคาตามบัญชี ตามวิธีการที่ได้กำหนดในมาตรฐานการบัญชี

1.3.8 หลักปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ถือหุ้น กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และคู่มือสำหรับกรรมการสถาบันการเงิน

(1) ให้กรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์เป็นประธาน กรรมการ กรรมการบริหาร หรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ในบริษัทจำกัดอื่นได้ไม่เกิน 3 แห่ง

(2) อนุญาตให้สถาบันการเงินขายหรือให้สังหาริมทรัพย์แก่กรรมการโดยไม่ต้องขออนุญาต ธปท. ก่อน หากมีมูลค่าไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี และจะขายสังหาริมทรัพย์เกินกว่า 50,000 บาทต่อปีได้ หากการขายนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถาบันการเงินจัดทำขึ้นตามที่ ธปท. กำหนด

(3) กำหนดวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นเป็นค่าตอบแทนแก่พนักงานหรือลูกจ้าง

(4) การส่งเสริมให้สถาบันการเงินมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีและส่งเสริมธรรมาภิบาลโดยการจัดทำคู่มือสำหรับกรรมการสถาบันการเงิน สารสำคัญของคู่มือประกอบด้วยบทบาท อำนาจ ของคณะกรรมการบริษัทในฐานะผู้นำองค์กร ภาระความรับผิดชอบที่มีทั้งกรอบกฎหมายและจากความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสร้างกลไกที่ช่วยคณะกรรมการกำกับดูแล และติดตามประเมินผลฝ่ายจัดการ โดยเฉพาะด้านการบริหารความเสี่ยงจากธุรกิจและการมีระบบควบคุมภายใน ตลอดจนการเสริมสร้างวินัยจากกลไกตลาด โดยการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส นอกจากนี้ คู่มือฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์สร้างความเข้าใจของคณะกรรมการถึงบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจการเงิน ทั้งนี้ ธปท. ได้จัดการสัมมนาประชาพิจารณ์และขอข้อคิดเห็นจากสถาบันการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วเมื่อเดือนธันวาคม 2544 และจะจัดพิมพ์และส่งให้ภาคสถาบันการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้องในต้นปี 2545

1.3.9 การตรวจสอบและควบคุมภายใน

(1) กำหนดแนวทางในการตรวจสอบภายในของสถาบันการเงิน

(2) กำหนดการควบคุมภายในเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับตัวเงินและบัตรเงินฝาก

(3) กำหนดให้ผู้สอบบัญชีจัดทำรายงานให้ ธปท. เป็นกรณีพิเศษ โดยให้ตรวจสอบระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงิน การให้กู้ยืมเงิน และการก่อภาระผูกพัน การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการขายทรัพย์สิน

1.3.10 การปฏิบัติเกี่ยวกับการบัญชีและการจัดทำงบการเงิน

ปรับปรุงแบบงบบการเงินของสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี กำหนดวิธีบันทึกบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้ กำหนดวิธีการลงบัญชีกรณีที่ถูกหนี้ที่ได้ตัดออกจากบัญชีเป็นสูญแล้วและต่อมาสามารถปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ภายหลัง และกำหนดเพิ่มให้ตัวสัญญาใช้เงินที่ได้รับจากบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยเพื่อชำระค่าโอนสินทรัพย์ด้อยคุณภาพเป็นตราสารหนี้ที่สามารถแสดงเป็นเงินลงทุนในงบการเงินได้

1.3.11 การให้สถาบันการเงินจัดส่งข้อมูลและรายงานดังต่อไปนี้

(1) เปลี่ยนแปลงการจัดส่งข้อมูลเงินให้สินเชื่อที่เข้าสู่การดำเนินการทางกฎหมายและรายละเอียดประกอบข้อมูลเงินให้สินเชื่อที่เข้าสู่การดำเนินการทางกฎหมายของสถาบันการเงินทุกแห่ง จากรายไตรมาสเป็นประจำทุกเดือน

(2) ให้สถาบันการเงินทุกแห่งจัดส่งรายละเอียดเงินให้สินเชื่อประกอบการเปลี่ยนแปลงยอดคงค้าง NPLs เป็นประจำทุกเดือน และรายละเอียดลูกค้าผู้ประกอบการเป็นประจำทุกปี

(3) เปลี่ยนแปลงเวลาการจัดส่งรายละเอียดลูกค้าผู้ประกอบการของสถาบันการเงินทุกแห่งในบางรายการ

(4) ให้ธนาคารพาณิชย์ไทย สาขานานาชาติต่างประเทศ บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จัดส่งข้อมูลความเคลื่อนไหวของวงเงินสินเชื่อ/เงินให้กู้ยืม

(5) ขยายระยะเวลาการจัดส่งรายงานเงินให้สินเชื่อ/เงินให้กู้ยืมที่เข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย รายละเอียดประกอบเงินให้สินเชื่อ/เงินให้กู้ยืมที่เข้าสู่การดำเนินการทางกฎหมาย รายละเอียดเงินให้สินเชื่อ/เงินให้กู้ยืมประกอบการเปลี่ยนแปลงยอดคงค้าง NPLs และรายละเอียดลูกค้าผู้ประกอบการของสถาบันการเงินต่อไปอีก 2 ปี

(6) ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ยื่นรายงานที่กำหนดและเปลี่ยนแปลงเวลาในการจัดส่งข้อมูล

(7) ขยายระยะเวลาการจัดส่งรายงานการสอบทานเงินให้กู้ยืมและภาระผูกพัน รายงานการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และรายงานสรุปสินทรัพย์จัดชั้นและการกั้นเงินสำรองให้บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์.

1.3.12 การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ที่จะปิดสาขาจ่ายเงิน ชดเชยแก่ลูกค้าเงินฝากประจำเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนการฝากเงินเสมือนหนึ่งฝากจนครบกำหนด ถ้าการปิดสาขานั้นส่งผลให้ลูกค้าเงินฝากต้องถอนเงินหรือโอนเงินฝากไปฝากต่อที่ธนาคารพาณิชย์อื่นก่อนครบกำหนด และได้รับดอกเบี้ยต่ำกว่าจำนวนเงินที่ควรจะได้รับหากฝากจนครบกำหนด

1.3.13 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่ดินและอาคารที่ซื้อหรือมีไว้เพื่อเป็นสำนักงานสาขา

(1) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ธนาคารพาณิชย์ต้องจำหน่ายหรือยกเลิกการเช่าที่ดินและอาคารดังกล่าวซึ่งไม่ได้ประโยชน์ ให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ย้ายระดับหรือยกเลิกการเปิด หรือปิดสำนักงาน แล้วแต่กรณี และผ่อนผันเป็นการทั่วไปให้ธนาคารพาณิชย์จำหน่ายหรือยกเลิกการเช่าที่ดินและอาคารดังกล่าวในระหว่างนี้ออกไปอีก 3 ปี แต่ไม่เกินสิ้นปี 2547

(2) อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถนำที่ดินและอาคารดังกล่าว ซึ่งมีได้ใช้และอยู่ระหว่างรอการจำหน่าย หรือยกเลิกการเช่า ออกให้เช่าได้เป็นการชั่วคราวโดยไม่เกินกว่าระยะเวลาของการถือครองอสังหาริมทรัพย์ที่เหลืออยู่และต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์นั้น

1.3.14 ยกเลิกการอนุญาตให้นับ (1) เงินลงทุนที่สาขาธนาคารต่างประเทศ ใช้เงินกองทุนของสาขาฯ ไปลงทุนในหุ้นของบริษัทจำกัด ซึ่งในที่สุดจะนำไปลงทุนในหุ้นสามัญหรือหุ้นบริวารสิทธิของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนที่จดทะเบียนในประเทศไทยตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจาก ธปท. และ (2) เงินลงทุนในหุ้นสามัญ หรือหุ้นบริวารสิทธิของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนที่จดทะเบียนในประเทศไทยเป็นสินทรัพย์ตามมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์

1.3.15 การปรับลดค่าธรรมเนียมรายปีของกิจการวิเทศธนกิจกรุงเทพมหานคร และกิจการวิเทศธนกิจสาขาต่างจังหวัดจากปีละ 500,000 บาท เป็นปีละ 100,000 บาท

1.3.16 การอนุญาตให้บริษัทเงินทุนจัดตั้งธนาคารที่จำกัดขอบเขตธุรกิจ

ธปท. เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ใบอนุญาตประกอบธนาคารพาณิชย์แก่ บริษัทเงินทุนเอกชาติ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ลงนามในใบอนุญาตฯ แล้วเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2545

1.3.17 การใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ในการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์

ธปท. ได้ดำเนินการและประสานงานกับกระทรวงการคลังเพื่อปรับปรุงประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ในการประกอบธุรกิจของ

บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สำคัญ คือ ขยายประเภทและขอบเขตธุรกรรมที่บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์สามารถใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการประกอบธุรกิจให้ครอบคลุมธุรกรรมทุกประเภทที่ได้รับอนุญาตจาก ธปท. ตาม พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยต้องได้รับอนุญาตจาก ธปท. ก่อนดำเนินการ ตามเงื่อนไขที่กำหนด

1.3.18 ปรับปรุงและแก้ไขร่าง พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.....

2. การสนับสนุนการกำกับดูแลสถาบันการเงิน

2.1 จำกัดประเภทธุรกิจที่สามารถยื่นคำร้องขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตเหลือเพียงนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างประเทศ

2.2 กำหนดวันหยุดทำการของ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ประจำปี พ.ศ. 2545

2.3 การเข้าร่วมพิจารณาร่าง พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกันระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

2.4 การรับผิดชอบงานวิจัยโครงการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อธนาคารพาณิชย์ไทยและการจัดทำรายงานทั้งในภาพรวมและรายธนาคาร

2.5 ธปท.ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางและนโยบายสำหรับการกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจ โดยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการและคณะทำงานที่มีกระทรวงการคลังเป็นประธาน เพื่อดำเนินการศึกษา พิจารณาและให้ความเห็นต่อรายงานการศึกษาของที่ปรึกษาในโครงการต่างๆ ได้แก่ โครงการเงินกู้ของธนาคารพัฒนาเอเชีย เพื่อปรับโครงสร้างสถาบันการเงินเฉพาะกิจและโครงการ Strengthening Supervision of SFIs ซึ่งเป็นโครงการให้ความช่วยเหลือของธนาคารโลก เพื่อศึกษาและจัดทำกรอบการกำกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ นอกจากนี้ ธปท.ได้ดำเนินการศึกษาและเสนอรูปแบบสำหรับการจัดตั้ง Mortgage Company ต่อกระทรวงการคลังตามที่กระทรวงการคลังได้ทำหนังสือขอความร่วมมือจาก ธปท.

2.6 การส่งเสริมการกำกับความเสี่ยง

2.6.1 การจัดสัมมนา Market Risk Management Technique for the BIS Capital Regime เมื่อตุลาคม 2544 โดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้แจ้งแก่สถาบันการเงินว่า ธปท. จะกำหนดให้สถาบันการเงินคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงจากตลาดตามเกณฑ์ BIS Capital Accord 1996 ภายในปี 2545 และในขั้นต้นคาดว่าจะกำหนดให้เริ่มคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงจากตลาดในปี 2546 การสัมมนาดังกล่าวครอบคลุมหัวข้อที่สำคัญ เช่น การบริหารความเสี่ยงจากตลาดในสภาวะที่ตลาดมีความผันผวน การพัฒนาของสถาบันการเงินเพื่อนำ Market Risk Model มาใช้ การจัดสร้าง Market Risk Model กระบวนการ

ทดสอบ (Stress Test/Back Test) และอนุมัติใช้ Market Risk Model ตลอดจนพฤติกรรมของสินทรัพย์ทางการเงินในประเทศไทยและนัยต่อการสร้าง BIS Type Standardized Model

2.6.2 การร่วมกับผู้แทนสมาคมธนาคารไทย สมาคมบริษัทเงินทุน สมาคมธนาคารต่างชาติ ทำการศึกษาข้อดี ข้อเสีย ตลอดจนผลกระทบของข้อเสนอการดำรงเงินกองทุนตามแนวทาง BIS New Capital Accord และได้เสนอท่าทีความเห็นในนามประเทศไทยต่อ Basel Committee เมื่อ พฤษภาคม 2544 พร้อมทั้งได้จัดบรรยายสาระสำคัญของ BIS New Capital Accord แก่ผู้แทนจากสถาบันการเงินต่างๆ

2.7 มาตรการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน การเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบอาเซียนรอบที่ 2 (พ.ศ. 2542-2544) โดยในรอบนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนต่างๆ ได้เสนอผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินเพิ่มเติมอย่างน้อย 1 สาขาย่อยร่วม สำหรับประเทศไทยได้ยื่นเปิดเสรีเพิ่มเติมใน 2 สาขา คือ (1) สาขาประกันภัย ในสาขาย่อยการให้บริการให้คำปรึกษาการประกันภัย (Insurance Consultancy Service) ให้ครอบคลุมถึงการให้บริการคำปรึกษาด้านบำนาญ (Pension Consultancy Service) และ (2) สาขาหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการอนุญาตบุคลากรต่างชาติเพิ่มเติมเพื่อเข้ามาทำงานในสำนักงานผู้แทนบริษัทหลักทรัพย์

จ. การกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน

1. การวางแผนตรวจสอบสถาบันการเงิน

สายกำกับสถาบันการเงินจัดให้มีการวางแผนงานประจำปีและแผนกลยุทธ์ ซึ่งรวมถึงแผนการตรวจสอบสถาบันการเงิน เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรของสายกำกับสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยการจัดทำเป็นแผนล่วงหน้าโดยกำหนดระยะเวลาและจำนวนผู้ตรวจสอบที่ใช้ในการตรวจสอบแต่ละครั้ง รวมทั้งความถี่ในการตรวจสอบสถาบันการเงิน ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่าจะตรวจสอบอย่างน้อยปีละครั้ง และมีการติดตามการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบเป็นประจำทุกเดือน

2. การตรวจสอบสถาบันการเงิน

2.1 ขอบเขตการตรวจสอบ

- ตรวจสอบฐานะการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยง 5 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) ความเสี่ยงจากตลาด (Market Risk) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk)

- ตรวจสอบด้านอื่น เช่น ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและรายงานฐานะการดำเนินงานตามแบบรายงานลับ ตรวจสอบการขยายธุรกิจใหม่ โดยเฉพาะการให้บริการผ่านทางอินเทอร์เน็ต ตรวจสอบพิเศษร่วมกับสายคดี ตรวจสอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขอนุญาตเปิดสาขาของ

ธนาคารต่างประเทศและสำนักงานตัวแทนธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากผู้ใช้บริการของสถาบันการเงิน เป็นต้น

2.2 การปฏิบัติงานตรวจสอบและผลการตรวจสอบ

สายกำกับสถาบันการเงินตรวจสอบฐานะและผลการดำเนินงานของสำนักงานใหญ่และสาขารวมทั้งสิ้น 84 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 16 : จำนวนสถาบันการเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบของสายกำกับสถาบันการเงิน ในปี 2544			
สถาบันการเงิน	จำนวนแห่ง	จำนวนครั้งที่ตรวจสอบ	
		สำนักงานใหญ่	สาขา
ธนาคารพาณิชย์ไทย	13	13	2 (สำนักงานเขต)
สาขาธนาคารต่างประเทศ	18	18	-
กิจการวิเทศธนกิจ	10	7	-
บริษัทเงินทุน/บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	21	18	-
บริษัทเครดิตฟองซิเออร์	9	6	-
สำนักงานตัวแทนธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	31	-	-
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ	24	20	-
รวม	126	82	2

ผลการตรวจสอบปรากฏว่า สถาบันการเงินส่วนใหญ่มีการจัดระดับโดยรวมและฐานะการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ สถาบันการเงินยังขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นไม่มาก และหลายแห่งได้ทยอยโอนลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ให้แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์และบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ทำให้สัดส่วนของหนี้ต่อคุณภาพของสถาบันการเงินลดต่ำลง แต่ผลจากการที่สถาบันการเงินบางแห่งกันสำรองจำนวนมากเพื่อเตรียมโอนหนี้ต่อคุณภาพไปยังบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ทำให้ผลการดำเนินงานโดยรวมยังคงมีผลขาดทุน อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินทุกแห่งสามารถดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์และภาระผูกพันตามความเสี่ยงได้ตามที่กฎหมายกำหนด

2.3 การตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในปี 2544 สายกำกับสถาบันการเงินได้ดำเนินการตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันการเงินรวมทั้งสิ้น 13 แห่ง โดยเป็นการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ไทย 7 แห่ง บริษัทเงินทุน 2 แห่ง และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 4 แห่ง

สายกำกับสถาบันการเงินได้จัดตั้งทีมตรวจ E-Banking ขึ้นเพื่อสนับสนุนแผนกลยุทธ์

ในการปฏิบัติงานด้านการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน โดยใช้แนวทางของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements - BIS) และองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับตรวจสอบในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับตรวจสอบด้าน E-Banking ของสถาบันการเงินในระยะต่อไป

2.4 การตรวจสอบพิเศษ

สายกำกับสถาบันการเงินยังมีการตรวจสอบตามการร้องขอจากสายงานอื่นและกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ได้แก่ การตรวจสอบข้อเท็จจริงของธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การสอบทาน Yield Maintenance Fee (YM) และการสอบทานหรือตรวจสอบข้อมูลลูกหนี้ด้วยคุณภาพที่สถาบันการเงินโอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์

3. การวิเคราะห์สถาบันการเงิน

สายกำกับสถาบันการเงินกำหนดให้มีการวิเคราะห์ฐานะการดำเนินงานและความเสี่ยงของสถาบันการเงินจำนวนทั้งสิ้น 95 แห่ง (ไม่รวมสำนักงานตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ) ในลักษณะเชิงรุกและชี้้นำการตรวจสอบมากขึ้น โดยจัดทำบทวิเคราะห์สำหรับธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นรายไตรมาส และราย 6 เดือน สำหรับสาขาธนาคารต่างประเทศและกิจการวิเทศธุรกิจ โดยใช้ข้อมูลทั้งจากแหล่งภายในและภายนอก รวมทั้งการใช้แบบจำลอง (Model) และการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันการเงิน เพื่อช่วยให้การตรวจสอบสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การกำกับสถาบันการเงิน

4.1 การพิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบ ตอบข้อหารือสถาบันการเงินและการกำกับดูแลให้สถาบันการเงินปฏิบัติตามกฎหมายหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขการอนุญาตที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพิจารณาดำเนินการกับสถาบันการเงินที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง

การพิจารณาเรื่องที่กำลังมีทั้งกรณีที่ ธปท. สามารถดำเนินการไปได้เอง และกรณีที่ต้องเสนอความเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในปี 2544 สายกำกับสถาบันการเงินได้พิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบ และตอบข้อหารือสถาบันการเงินรวมทั้งสิ้น 2,013 คำขอ

4.2 การกำกับการปฏิบัติตามกฎหมาย

วินิจฉัยการปฏิบัติของสถาบันการเงินในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อนอันอาจเป็นการปฏิบัติผิดจากที่กฎหมายกำหนดไว้ รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสถาบันการเงิน โดยมีการประสานงานกับสายกฎหมายและสายคดี ในปี 2544 สายกำกับสถาบันการเงินได้ดำเนินการตรวจสอบสถาบันการเงินในกรณีดังกล่าวรวม 3 แห่ง และดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารของบริษัทเงินทุนที่ถูกปิดกิจการ จัดส่งเอกสารให้ศาลตามหมายเรียกพยานเอกสาร รวมทั้งดำเนินการรับชำระค่าปรับจากสถาบันการเงิน

5. การเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับสถาบันการเงิน

สายกำกับสถาบันการเงินได้มีการรื้อปรับระบบงาน (Re-engineering) มีผลใช้บังคับตั้งแต่ต้นปี 2544 เป็นต้นมา โดยได้ปรับปรุงงานด้านการบริหารและกระบวนการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน โดยปรับเปลี่ยนวิธีการตรวจสอบที่มุ่งเน้นการประเมินระดับความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงของสถาบันการเงิน (Risk Based Supervision) รวมทั้งได้แยกการตรวจสอบ (On-Site) ออกจากงานวิเคราะห์และติดตามฐานะ (Off-Site) เพื่อให้สามารถกำกับดูแลสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง (Continuous Supervision) ทันเหตุการณ์และในเชิงรุก (Proactive) รวมทั้งติดตามและวิเคราะห์ฐานะของสถาบันการเงินโดยเน้นการประเมินความเสี่ยงเช่นกัน

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินตามแนวทางใหม่ สายกำกับสถาบันการเงินได้ดำเนินการปรับปรุงคู่มือการตรวจสอบและรายงานการตรวจสอบให้สอดคล้องกับกระบวนการตรวจสอบที่เน้นด้านความเสี่ยง รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามระบบงานใหม่

นอกจากนี้สายกำกับสถาบันการเงินได้จัดหาผู้เชี่ยวชาญโดยความช่วยเหลือของธนาคารโลกเพื่อมาให้คำแนะนำและช่วยพัฒนางานของสายกำกับสถาบันการเงินในด้านต่างๆ เช่น การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การตรวจสอบด้าน E-Banking การออกข้อสอบสำหรับกระบวนการแต่งตั้งผู้ตรวจการ การประเมินผลการดำเนินงานในการตรวจสอบความเสี่ยง การจัดตั้งระบบข้อมูลสารสนเทศ และการควบคุมมาตรฐานและการรักษาคุณภาพการทำงานในกระบวนการตรวจสอบความเสี่ยง เป็นต้น

ขณะเดียวกันสายกำกับสถาบันการเงินได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น โดยกำหนดให้มีการประชุมกับสถาบันการเงินเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรใหม่และการปฏิบัติงานของสายกำกับสถาบันการเงิน การประชุมหรือกับสายนโยบายสถาบันการเงินเป็นประจำทุกเดือนเพื่อหารือและรับทราบนโยบายในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน รวมทั้งการจัดสัมมนา บรรยายวิชาการ และจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

สายกำกับสถาบันการเงินได้กำหนดให้มีการรวบรวมข้อมูลที่ผู้ตรวจสอบควรทราบและข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสถาบันการเงิน (Risk Management Profile) เพื่อให้ผู้ตรวจสอบใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำกับตรวจสอบและติดตามฐานะของสถาบันการเงินอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้สายกำกับสถาบันการเงินอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศสายกำกับสถาบันการเงิน (Supervision Information System-SIS) เพื่อรวบรวมข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวกับการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินไว้เป็นหมวดหมู่ รวมทั้งการจัดทำระบบงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้วย

สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ตรวจสอบ สายกำกับสถาบันการเงินได้กำหนดหลักสูตรมาตรฐาน 5 หลักสูตรสำหรับผู้ตรวจสอบ ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 และได้รับความ

ช่วยเหลือจากธนาคารโลกในการจัดหาผู้เชี่ยวชาญจาก The Federal Reserve Board (FRB) และ The Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) มาให้คำปรึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าว ให้เป็นมาตรฐานสากลและเน้นการตรวจสอบความเสี่ยงมากขึ้น ทั้งนี้ผู้ตรวจสอบใหม่ที่ยังไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการจะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาและประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย การอบรมในหลักสูตรของโรงเรียนผู้ตรวจสอบทั้ง 5 หลักสูตร การทดสอบความรู้ความสามารถ ตลอดจนการประเมินพฤติกรรมและความเหมาะสมในการเป็นผู้ตรวจการ สำหรับผู้ตรวจสอบที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการอยู่แล้วจะต้องผ่านการประเมินศักยภาพซึ่งจะจัดเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้ตรวจสอบให้มีความรู้ความชำนาญในการตรวจสอบตามแนวโน้มและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

เพื่อการพัฒนามาตรฐานและควบคุมคุณภาพการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน สายกำกับสถาบันการเงินกำหนดให้มีกระบวนการสอบทานงานและกลั่นกรองผลการตรวจสอบรายสถาบันการเงินให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีคณะอนุกรรมการพัฒนาการตรวจสอบสถาบันการเงิน (อพส.) ทำหน้าที่พิจารณาและสอบทานผลการตรวจสอบของแต่ละสถาบันการเงิน ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับแนวนโยบายการกำกับดูแลสถาบันการเงินด้วย

การเป็นตัวแทนติดต่อกับองค์กรระหว่างประเทศ

ก. สมาคมประชาชาติอาเซียน สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี (Association of Southeast Asian Nations, People's Republic of China, Japan and Republic of Korea: ASEAN+3)

ในปี 2544 ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้ลงนามในสัญญาความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่าง ธปท. กับธนาคารกลางญี่ปุ่น และกับธนาคารกลางจีน ภายใต้แนวคิดริเริ่มเชียงใหม่ ซึ่งภายใต้สัญญาความตกลงฯ ดังกล่าว ธนาคารกลางญี่ปุ่น และ ธนาคารกลางจีนตกลงจะให้เงินกู้สกุลดอลลาร์ สรอ. แก่ ธปท. ในวงเงิน 3,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. และ 2,000 ดอลลาร์ สรอ. ตามลำดับ โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกัน

ข. ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements - BIS)

ธปท. ได้รับเงินปันผลจากการเป็นผู้ถือหุ้นของ BIS จำนวน 3,000 หุ้น (ธปท. ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกผู้ถือหุ้นของ BIS เมื่อ 1 มีนาคม 2543) ในอัตราหุ้นละ 360 ฟรังก์สวิสเซอร์แลนด์ (รวม 1.080 ล้านดอลลาร์สวิสเซอร์แลนด์) ในปี 2544 และ ธปท. ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก BIS Data Bank เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2544 ส่งผลให้ ธปท. สามารถเรียกดูข้อมูลสถิติเศรษฐกิจมหภาค (Macro Economic Statistics) และข้อมูลสถิติการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Statistics) ของธนาคารกลางประเทศสมาชิกได้ นอกจากนี้ ในปี 2544 BIS ได้จัดบรรยายหลักสูตร Fixed Income การประชุมเชิงปฏิบัติการ BIS Data Bank ในภูมิภาค และ The Market Risk

Symposium ให้กับเจ้าหน้าที่ของ ธปท.

ค. ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก (The Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks - EMEAP)

ในปี 2544 ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก ได้มีการประชุมในระดับต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. **ระดับผู้ว่าการ** รองผู้ว่าการ (เสถียรภาพการเงิน) ได้เดินทางไปเข้าร่วมการประชุมครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม ณ ประเทศออสเตรเลีย โดยได้มีการหารือถึงภาวะเศรษฐกิจในภูมิภาคและเห็นพ้องกันว่า การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัวลง

2. **ระดับรองผู้ว่าการ** รองผู้ว่าการ (เสถียรภาพการเงิน) ได้เดินทางไปเข้าร่วมการประชุม 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2544 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน และเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2544 ณ ประเทศนิวซีแลนด์ โดยที่ประชุมได้มีการหารือถึงภาวะเศรษฐกิจในภูมิภาค อันเนื่องมาจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก และการแปรปรวนของสกุลเงิน G-3

3. **ระดับคณะทำงาน** แต่ละคณะทำงานได้มีการประชุม 2 ครั้งในปี 2544 ดังนี้

- 1) Working Group on Banking Supervision
- 2) Working Group on Payment and Settlement Systems
- 3) Working Group on Financial Markets

ง. กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund - IMF)

ในปี 2544 กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้จัดการประชุม International Monetary and Financial Committee (IMFC) ขึ้น 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2544 ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี สหรัฐอเมริกา และเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2544 ณ กรุงฮอนดูรัส ประเทศแคนาดา โดยที่ประชุมได้มีการหารือถึงบทบาทของประเทศพัฒนาแล้วในการดำเนินการให้เศรษฐกิจของโลกเติบโตไปได้ รวมถึงการลดมาตรการที่บั่นทอนและเป็นอุปสรรคต่อการค้าของประเทศกำลังพัฒนา และเปิดโอกาสในเรื่อง Market Access ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา นอกจากนี้ ได้มีการหารือเกี่ยวกับแนวทางในการป้องปรามธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินและการก่อการร้ายในประชาคมโลก

ในด้านความสัมพันธ์กับประเทศไทยนั้น เจ้าหน้าที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้เดินทางมาทบทวนภาวะเศรษฐกิจไทยตามประเพณีปฏิบัติ และตามโครงการติดตามดูแลประเทศสมาชิกที่ออกจากโครงการเงินกู้ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (Post-Programme Monitoring) ทุกไตรมาส

จ. ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South-East Asian Central Banks - SEACEN)

ในปี 2544 ธนาคารกลางสิงคโปร์ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารกลางแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 36 (The 36th SEACEN Governor's Conference) ณ ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 1-2 มิถุนายน 2544 โดยที่ประชุมได้หารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเสถียรภาพทางการเงิน การปรับโครงสร้างระบบการเงิน และการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียภายหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ส่วนเรื่องโครงการวิจัยและฝึกอบรมของศูนย์ SEACEN ได้มีโครงการรวมทั้งสิ้น 21 โครงการ โดย สปท. ได้ส่งพนักงานเข้าร่วมจำนวน 54 คน

ฉ. ธนาคารกลางแห่งประเทศในเอเชียอาคเนย์ นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย (Central Banks in South-East Asia, New Zealand, and Australia - SEANZA)

ในปี 2544 ธนาคารกลางฮ่องกงได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม SEANZA Advisors' Meeting ระหว่างวันที่ 20-21 กันยายน 2544 ณ ฮ่องกง เพื่อเตรียมการประชุมระดับผู้ว่าการ (Governors' Symposium) และพิจารณาหลักสูตรฝึกอบรม SEANZA (SEANZA Central Banking Course) ซึ่งจะมีขึ้นในปลายปี 2545 โดยที่ประชุมได้พิจารณาหัวข้อการหารือของการประชุมระดับผู้ว่าการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ SEANZA และนโยบายการบริหารเงินทุนสำรอง

ความคืบหน้าในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ภาวะเศรษฐกิจปี 2544 ที่ชะลอตัวยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (non-performing loans - NPLs) ในปี 2544 ไม่รวดเร็วเท่าที่ควร และ NPLs ที่ลดลงส่วนหนึ่งมาจากผลของการที่สถาบันการเงินใช้วิธีโอนหนี้ NPLs ไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ และโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) เป็นสำคัญ โดย ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2544 หนี้ NPLs ลดลงอยู่ในระดับร้อยละ 11.90 ของสินเชื่อรวมเทียบกับเมื่อสิ้นปี 2543 ที่อยู่ในระดับร้อยละ 17.90 ของสินเชื่อรวม

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้กลุ่มเป้าหมายของคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) ในปี 2544 ได้มุ่งเน้นการนำลูกหนี้รายกลางและรายย่อยเข้าสู่กระบวนการ โดยเฉพาะลูกหนี้ที่เป็น SMEs ที่ยังคงมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจต่อไป เนื่องจากลูกหนี้รายใหญ่ที่มีปัญหาเกือบทั้งหมดถูกนำเข้าสู่กระบวนการตั้งแต่ 2 ปีก่อนหน้านี้แล้ว โดยได้อนุมัติลูกหนี้เป้าหมายให้เข้าสู่กระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในปี 2544 จำนวน 2,830 ราย มูลค่า 23,133 ล้านบาท เทียบกับปี 2543 ที่มีการอนุมัติจำนวน 6,471 ราย มูลค่า 277,352 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 56.27 และ 91.66 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2544 เป็นต้นมา คปน. ได้มีมติให้ชะลอการรับลูกหนี้ทั้งรายใหญ่ รายกลางและรายย่อย เข้าสู่กระบวนการเพื่อรอดูผลการโอนลูกหนี้ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงินไป บสท. ให้ชัดเจนขึ้นก่อน

สำหรับลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จของ คปน. จนถึงสิ้นปี 2544 มีจำนวน 10,107 ราย มูลหนี้รวม 1,275,313 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2543 จำนวน 3,868 ราย มูลหนี้ 119,950 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.99 และ 10.38 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็น ลูกหนี้รายกลางและรายย่อย ที่ประกอบธุรกิจด้านการพาณิชย์ การอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล และ ด้านอุตสาหกรรม

ณ สิ้นปี 2544 ลูกหนี้ที่สถาบันการเงินนำเข้าสู่กระบวนการทางศาล (ทั้งที่อยู่ระหว่าง ดำเนินการ และดำเนินการทางศาลแล้ว) มีจำนวนทั้งสิ้น 4,681 ราย มูลหนี้ 1,185,168 ล้านบาท แบ่งเป็นลูกหนี้ที่ไม่เข้ากระบวนการ คปน. แต่แรก จำนวน 3,118 ราย มูลหนี้ 798,050 ล้านบาท และลูกหนี้ที่ปรับไม่สำเร็จตามกระบวนการของ คปน. จำนวน 1,563 ราย มูลหนี้ 387,118 ล้านบาท

บทบาทในการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในปี 2544 สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญได้แก่ การประสานงานกับกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เพื่อ พิจารณาขยายเวลาการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่จะสิ้นสุดในสิ้นปี 2544 ออกไปอีก ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบให้มีการขยายเวลาการให้สิทธิประโยชน์ใน การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ออกไปอีก 1 ปี จนถึงสิ้นปี 2545

นอกจากนี้สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ยังได้ประสานงานกับกระทรวงยุติธรรม เพื่อสนับสนุน ให้เกิดกระบวนการไกล่เกลี่ยในศาล โดยเข้าร่วมเป็นกรรมการใน “คณะกรรมการดำเนินการ ตามโครงการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทในศาล” และ “คณะอนุกรรมการเพื่อวางแนวทาง ในการดำเนินการตามโครงการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทในศาล” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการ ต่อเนื่องมาจาก ปี 2543 และสำนักงานศาลยุติธรรมได้เปิด “ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการเงิน” อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2544 นอกจากนี้ สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ช่วย ประสานงานการจัดประชุมร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและเจ้าหน้าที่สถาบันการเงิน เพื่อ ประชาสัมพันธ์และแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินการของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการเงิน ตลอดจน ได้ให้ความร่วมมือแก่สำนักกระบวนข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม ในการจัดทำฐานข้อมูลลูกหนี้ ของสถาบันการเงินที่ถูกดำเนินคดีทางศาลด้วย

อนึ่ง ในปี 2544 สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ ในการดำเนินการ แก่ต่างข้อกล่าวหา กรณีกระทรวงพาณิชย์ประเทศสหรัฐอเมริกาได้สวนการทุ่มตลาด และ อุดหนุนการส่งออกสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากประเทศไทยของผู้ประกอบการที่เป็นลูกหนี้เป้าหมาย ของ คปน. รายหนึ่งจนสามารถแก้ข้อกล่าวหาได้เป็นผลสำเร็จ ส่วนรายที่ประเทศแคนาดากล่าวหาว่า มีการทุ่มตลาดจากผู้ส่งออกเหล็กไทย สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ให้ความร่วมมือกับกระทรวง พาณิชย์ในการแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวเช่นเดียวกัน

ในด้าน การให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ แก่ประชาชน สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้รับ ความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลญี่ปุ่นผ่านธนาคารโลกในการจัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของ หน่วยงานต่างๆ แก่ผู้ประกอบการโดยเน้นที่ธุรกิจ SMEs ในหัวข้อ “ธุรกิจขนาดย่อมจะปรับตัว ทางการเงินได้อย่างไร” ซึ่งได้ดำเนินการจัดสัมมนาทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค สำหรับในส่วน ของการเผยแพร่ข้อมูล ได้จัดทำข้อมูลที่นำรู้เกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และสิทธิประโยชน์ บรรจุลงในแผ่น CD-ROM แจกจ่ายให้กับสถาบันการเงิน ลูกหนี้ ผู้ประกอบการ และผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งได้จัดทำหนังสือเรื่อง “ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ : บทเรียนและประสบการณ์จากวิกฤติเศรษฐกิจ ไทย” ซึ่งเป็นการรวบรวมประสบการณ์จริงของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ พร้อมกรณีตัวอย่างด้วย

**รายงานของประธาน
คณะกรรมการตรวจสอบ ธปท.**

รายงานของประธานคณะกรรมการตรวจสอบ ธปท.

คณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยกรรมการอิสระทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ นายเกียรติศักดิ์ จีรเชียรนาถ ประธานคณะกรรมการฯ ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และนางสาวซุศรี แฉงประไพ เป็นกรรมการ รับผิดชอบการสอดส่องดูแล (Oversight) ในด้านธรรมาภิบาล การควบคุม การบริหารความเสี่ยง และการตรวจสอบในนามของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย มีการประชุมตามปกติปีละ 4 ครั้ง ซึ่งได้กำหนดวาระการประชุมไว้ล่วงหน้า สำหรับแต่ละครั้งตามประเด็นหลักในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย ในรอบปี พ.ศ. 2544 คณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย มีการประชุมในวาระพิเศษอีก 1 ครั้ง

พันธกิจหลักของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย คือ สร้างและสร้างไว้ซึ่งความเพียงพอ (Adequacy) ความเหมาะสม (Appropriateness) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของธรรมาภิบาล ระบบการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงทั้งธนาคารแห่งประเทศไทย โดยทำการสอดส่องดูแล พร้อมกับกำกับทิศทาง และแนวปฏิบัติอันเป็นเลิศ (Best Practices) ให้ฝ่ายบริหารนำไปสร้างระบบ และกระบวนการปฏิบัติ พร้อมกับกำหนดทิศทาง และกระบวนการตรวจสอบภายในไปสู่การตรวจสอบตามฐานความเสี่ยง (Risk - Based Internal Audit)

คณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ทำการสอบทาน และถกประเด็นการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินกับฝ่ายบริหาร ผู้สอบบัญชี และผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้การรายงานทางการเงินที่เพิ่มขึ้นเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ภายใต้ระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอ

ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย มีความเป็นอิสระอย่างเต็มที่จากฝ่ายบริหาร และมีการปฏิบัติตามกฎบัตรที่คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย อนุมัติ และมีการทบทวนกฎบัตรในทุกปี โดยที่คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย

(นายเกียรติศักดิ์ จีรเชียรนาถ)
ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

7 มีนาคม 2545

รายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ตรวจสอบงบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543 บัญชีกำไรขาดทุน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของธนาคารแห่งประเทศไทย (ไม่รวมฝ่ายออกบัตรธนาคาร) ซึ่งผู้บริหารของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลในงบการเงินเหล่านี้ ส่วนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าวจากผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

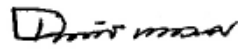
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่า งบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการทดสอบหลักฐานประกอบรายการทั้งที่เป็นจำนวนเงิน และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน การประเมินความเหมาะสมของหลักการบัญชีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้และประมาณการเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญซึ่งผู้บริหารเป็นผู้จัดทำขึ้น ตลอดจนการประเมินถึงความเหมาะสมของการแสดงรายการที่นำเสนอในงบการเงินโดยรวม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าการตรวจสอบดังกล่าวให้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 10 ธนาคารแห่งประเทศไทยบันทึกผลขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัว ที่เกิดจากการปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของสินทรัพย์และหนี้สินต่างประเทศ เป็นรายการรอการตัดบัญชีเป็นสินทรัพย์อื่นและทยอยตัดเป็นเวลา 5 ปี เป็นการตัดสินใจเลือกใช้วิธีการที่ธนาคารกลางของบางประเทศถือปฏิบัติอยู่ ซึ่งนับว่ามีเหตุผลตามสมควร แต่ถ้าธนาคารแห่งประเทศไทยถือปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปแล้ว จะทำให้สินทรัพย์รวมในงวดปี 2543 ลดลง 16,683.6 ล้านบาท และการบันทึกบัญชีผลขาดทุนดังกล่าวในงวดปี 2540 เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน จะทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนในงวดปี 2544 และ 2543 ลดลง 16,683.6 ล้านบาท และขาดทุนสุทธิลดลงในจำนวนเดียวกัน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

The State Audit Office

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า ยกเว้นผลกระทบต่องบการเงินของเรื่องที่กำลังกล่าวในวรรคสาม
งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543 และผลการดำเนินงาน
สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของธนาคารแห่งประเทศไทย (ไม่รวมฝ่ายออกบัตรธนาคาร) โดย
ถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(นายจีระรัตน์ นพวงศ์ ณ อยุธยา)

ผู้อำนวยการสำนักงาน รักษาการในตำแหน่ง
รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางพวงจันทร์ เหล่าสุทธิวงษ์)

เจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน 8

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

The State Audit Office

วันที่ 8 มีนาคม 2545

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบดุล
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543

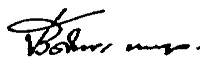
สินทรัพย์	2544 บาท	2543 บาท
เงินสดและเงินฝาก		
เงินสด	4,762,286,473.58	7,021,003,131.84
เงินฝากคลังและตัวแทน	9,157,592,348.98	6,082,092,805.16
เงินฝากธนาคารต่างประเทศ (หมายเหตุ 3)	<u>80,189,486,613.08</u>	<u>42,183,401,826.87</u>
	<u>94,109,365,435.64</u>	<u>55,286,497,763.87</u>
สิทธิพิเศษถอนเงิน (หมายเหตุ 4)	<u>232,469,582.12</u>	<u>3,575,399,188.32</u>
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ (หมายเหตุ 5)		
หลักทรัพย์ในประเทศ	106,788,979,017.52	123,003,864,437.22
หลักทรัพย์ต่างประเทศ	<u>247,277,728,645.87</u>	<u>168,325,345,029.73</u>
	<u>354,066,707,663.39</u>	<u>291,329,209,466.95</u>
หลักทรัพย์ที่ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน (หมายเหตุ 6)	<u>290,760,000,000.00</u>	<u>430,278,000,000.00</u>
การให้กู้ยืม		
เงินให้กู้ยืม (หมายเหตุ 7)	2,821,767,733.41	3,302,300,533.41
ตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อ (หมายเหตุ 8)	<u>11,462,024,900.00</u>	<u>8,985,616,300.00</u>
	<u>14,283,792,633.41</u>	<u>12,287,916,833.41</u>
สินทรัพย์อื่น ๆ (หมายเหตุ 9)	90,842,221,233.17	74,513,504,461.48
ขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยน		
เงินตราแบบลอยตัวรอดัตตบัญญัติ (หมายเหตุ 10)	<u>0.00</u>	<u>16,683,574,082.77</u>
รวมสินทรัพย์	<u><u>844,294,556,547.73</u></u>	<u><u>883,954,101,796.80</u></u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบดุล
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543

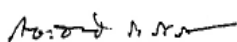
หนี้สินและทุน	2544 บาท	2543 บาท
เงินรับฝาก		
เงินรับฝากของรัฐบาล	26,563,419,234.83	35,899,599,188.77
เงินรับฝากของธนาคาร	49,989,433,538.92	55,954,085,393.56
เงินรับฝากอื่น (หมายเหตุ 11)	<u>423,448,395,992.51</u>	<u>436,714,976,851.02</u>
	500,001,248,766.26	528,568,661,433.35
สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร (หมายเหตุ 12)	4,700,930,167.99	4,771,546,136.07
หลักทรัพย์ที่ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน (หมายเหตุ 6)	220,541,000,000.00	217,878,000,000.00
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	0.00	1,625,153,493.32
หนี้สินอื่น ๆ (หมายเหตุ 13)	<u>256,099,370,738.28</u>	<u>259,528,357,837.72</u>
รวมหนี้สิน	<u>981,342,549,672.53</u>	<u>1,012,371,718,900.46</u>
ทุน		
ทุนประเดิม	20,000,000.00	20,000,000.00
ขาดทุนสะสม	(129,061,692,851.19)	(76,126,519,093.92)
เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ	624,075,747.53	624,075,747.53
กำไร (ขาดทุน)	<u>(8,630,376,021.14)</u>	<u>(52,935,173,757.27)</u>
รวมทุน	<u>(137,047,993,124.80)</u>	<u>(128,417,617,103.66)</u>
รวมหนี้สินและทุน	<u>844,294,556,547.73</u>	<u>883,954,101,796.80</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

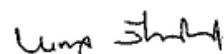
(ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล)

ผู้ว่าการ

(นายเตชะพิทยัง แสงสิงแก้ว)

รองผู้ว่าการ (บริหาร)

(นางสาวปราณี ลีลาชีวะสิทธิ์)

ผู้อำนวยการ สายการบัญชี

ธนาคารแห่งประเทศไทย
บัญชีกำไรขาดทุน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543

	2544	2543
	บาท	บาท
รายได้		
ดอกเบี๋ย	20,258,334,613.79	22,732,918,777.59
ส่วนลด	404,874,289.91	1,375,354,127.33
ค่าธรรมเนียม	196,657,776.63	185,778,126.33
รายได้อื่น (หมายเหตุ 14)	9,513,488,584.38	3,257,037,354.85
	<u>30,373,355,264.71</u>	<u>27,551,088,386.10</u>
ค่าใช้จ่าย		
เงินเดือน ค่าจ้างและค่าตอบแทน	2,052,317,605.38	2,074,677,623.19
ค่าใช้จ่ายอื่น (หมายเหตุ 15)	19,937,029,522.69	61,395,759,818.66
เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและ สำรองจ่ายบำเหน็จบำนาญ	330,810,075.01	332,250,618.77
	<u>22,320,157,203.08</u>	<u>63,802,688,060.62</u>
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงาน	8,053,198,061.63	(36,251,599,674.52)
หัก ตัดจ่ายผลขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยน		
เงินตราแบบลอยตัวในปี 2540	16,683,574,082.77	16,683,574,082.75
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	<u>(8,630,376,021.14)</u>	<u>(52,935,173,757.27)</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543

1. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้จัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ในหมวด 5 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 โดยไม่รวมกิจการของฝ่ายออกบัตรธนาคาร โรงพิมพ์ธนบัตร และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

2. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

2.1 การรับรู้รายได้

รายได้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ส่วนรายได้ที่มีใช้รายได้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

2.2 การรับรู้ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

2.3 เงินลงทุนในหลักทรัพย์

เงินลงทุนในหลักทรัพย์แสดงตามราคาทุนหลังปรับส่วนลดหรือส่วนเกินมูลค่าหลักทรัพย์ส่วนที่ตัดบัญชีแล้ว เนื่องจาก ธปท. เป็นธนาคารกลางซึ่งมีหน้าที่ดำเนินนโยบายการเงิน และบริหารเงินสำรองทางการ รวมทั้งเป็นแหล่งให้กู้ยืมสุดท้ายแก่สถาบันการเงิน

2.4 การให้กู้ยืม

เงินให้กู้ยืมแสดงตามยอดต้นเงินกู้คงค้าง

ตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อแสดงตามมูลค่าที่รับซื้อ (ราคาทุน)

2.5 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนหลังจากหักค่าเสื่อมราคาสะสม

อาคาร และอุปกรณ์ ที่มีราคาเกิน 10 ล้านบาท จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ถาวร และคำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ในอัตราดังต่อไปนี้

อาคาร	5 - 10 ปี
อุปกรณ์	3 - 5 ปี

สำหรับสินทรัพย์ถาวรที่ใช้ร่วมกันระหว่างฝ่ายการธนาคาร ฝ่ายออกบัตรธนาคาร โรงพิมพ์ธนบัตร
ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงินนั้น ส่วนงาน
ผู้จัดหาสินทรัพย์จะเป็นผู้จัดสรรต้นทุนสินทรัพย์เหล่านั้นให้แก่แต่ละส่วนงาน โดยจัดสรรตามสัดส่วนของพื้นที่
ทำงานและตามการใช้งานจริงของสินทรัพย์

2.6 รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นระหว่างปีบันทึกบัญชีโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีก่อน
ผลต่างระหว่างอัตราบันทึกบัญชีกับอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริงบันทึกเข้าบัญชีกำไรขาดทุน

สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันสิ้นปีแปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน
ณ วันสิ้นปีที่รายงาน กำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากการแปลงค่าบันทึกเข้าบัญชีกำไรขาดทุน

2.7 การกันเงินไว้ชดเชยผลขาดทุนจากการรับขายฝากเงินตราต่างประเทศ

ชปท. รับขายฝากเงินตราต่างประเทศจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจโดยมีภาระต้องขายคืน ในอนาคต
ตามอัตราที่ตกลงกันไว้ ทุกสิ้นปี ชปท. จะกันเงินไว้เผื่อผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งคำนวณโดยใช้อัตรา
แลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปี และพิจารณาเฉพาะสัญญาที่คำนวณแล้วเป็นผลขาดทุน

2.8 เงินทุนเลี้ยงชีพ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.8.1 เงินทุนเลี้ยงชีพ

ตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเงินทุนเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2539 ให้พนักงานที่
เข้าทำงานก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2539 และมีได้เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ
และตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเงินทุนเลี้ยงชีพ (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2543
ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณเงินชดเชยพร้อมผลประโยชน์แก่พนักงานตามเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้
ข้อบังคับดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ ชปท. กันเงินในแต่ละปีไว้จ่ายแก่พนักงานด้วย

2.8.2 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2539 ให้พนักงาน
ที่เป็นสมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนฯ และให้ ชปท. จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
กองทุนนี้ได้จัดทะเบียนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 แล้ว

3. เงินฝากธนาคารต่างประเทศ

ณ 31 ธันวาคม 2544 เงินฝากธนาคารต่างประเทศมียอดคงเหลือจำนวน 80,189.5 ล้านบาท

ในจำนวนนี้ได้รับเงินฝากประจำสิทธิพิเศษถอนเงินที่เกิดขึ้นจากการที่ ธปท. ได้สมทบเงินช่วยเหลือในโครงการ PRGF-HIPC Trust (Poverty Reduction and Growth Facility - Heavily Indebted Poor Countries) ของ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จำนวน 6.1 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 340.3 ล้านบาท ในรูปเงินฝากไม่มีดอกเบี้ย ระยะเวลาตามอายุของโครงการ แต่ไม่เกิน 19 ปี นับจากวันที่ 1 มกราคม 2543 โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังแล้ว

4. สิทธิพิเศษถอนเงิน

สิทธิพิเศษถอนเงินเป็นสินทรัพย์ที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศกำหนดขึ้น และถือเป็นสินทรัพย์ สำรองระหว่างประเทศ (Reserve Assets)

ณ 31 ธันวาคม 2544 มียอดคงเหลือ จำนวน 4.2 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 232.5 ล้านบาท

5. เงินลงทุนในหลักทรัพย์

หลักทรัพย์ในประเทศและหลักทรัพย์ต่างประเทศจำนวน 106,789.0 ล้านบาท และ 247,277.7 ล้านบาท มีมูลค่าตามราคาตลาด ณ 31 ธันวาคม 2544 จำนวน 113,847.8 ล้านบาท และ 248,491.2 ล้านบาท ตามลำดับ

6. หลักทรัพย์ที่ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน และหลักทรัพย์ที่ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน

ณ 31 ธันวาคม 2544 ยอดคงเหลือหลักทรัพย์ที่ซื้อโดยมีสัญญาขายคืนมีจำนวน 290,760.0 ล้านบาท และหลักทรัพย์ที่ขายโดยมีสัญญาซื้อคืนมีจำนวน 220,541.0 ล้านบาท ดังนั้น ธปท. จึงมีฐานะสุทธิเป็น ซื้อมากกว่าขาย 70,219.0 ล้านบาท

7. เงินให้กู้ยืม

เงินให้กู้ยืมเป็นการให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงิน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2544	2543
เงินให้กู้ยืมเพื่อส่งเสริมการส่งออก	2,793.5	3,274.0
เงินให้กู้ยืมอื่น	28.3	28.3
รวม	<u>2,821.8</u>	<u>3,302.3</u>

8. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่รับซื้อ

ตั๋วสัญญาใช้เงินที่รับซื้อเป็นการให้สินเชื่อแก่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ โดยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินผ่านสถาบันการเงิน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2544	2543
ตั๋ว เพื่อการเกษตร	1,893.2	1,418.3
ตั๋ว เพื่อการส่งออก	478.5	755.2
ตั๋ว เพื่อการอุตสาหกรรม	291.4	397.4
ตั๋ว เพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	8,798.9	6,414.7
รวม	<u>11,462.0</u>	<u>8,985.6</u>

9. สินทรัพย์อื่น ๆ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2544	2543
สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ	60,080.5	60,983.0
หลักทรัพย์ต่างประเทศรับขายฝาก	18,125.4	-
เงินลงทุนในองค์กรอื่น	1,819.9	1,780.2
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	4,003.5	3,920.8
เงินให้กู้แก่พนักงาน	1,723.7	1,689.5
อื่น ๆ	<u>5,089.2</u>	<u>6,140.0</u>
รวม	<u>90,842.2</u>	<u>74,513.5</u>

9.1 สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินฯ เป็นค่าสมาชิกที่กองทุนการเงินฯ เรียกเก็บจากประเทศสมาชิก ซึ่ง ธปท. ชำระด้วยเงินตราต่างประเทศและเงินบาท สำหรับเงินบาทชำระโดยนำเงินเข้าบัญชีเงินรับฝากของกองทุนการเงินฯ ที่ ธปท. (ตามข้อ 11.1) และออกตั๋วสัญญาใช้เงินชนิดไม่มีดอกเบี้ยและโอนเปลี่ยนมือไม่ได้ให้ (ตามข้อ 13)

ณ 31 ธันวาคม 2544 สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินฯ มียอดคงเหลือ จำนวน 1,081.9 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 60,080.5 ล้านบาท

9.2 หลักทรัพย์ต่างประเทศรับขายฝาก

หลักทรัพย์ต่างประเทศรับขายฝาก เป็นการรับขายฝากหลักทรัพย์จากสถาบันการเงิน ต่างประเทศเพื่อเพิ่มผลตอบแทนจากการบริหารหลักทรัพย์ และ ณ 31 ธันวาคม 2544 มียอดคงเหลือ จำนวน 18,125.4 ล้านบาท เทียบเท่า 409.8 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยมีระยะเวลารับขายฝาก 7 - 14 วัน

9.3 เงินลงทุนในองค์กรอื่น

เป็นการถือหุ้นในธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS) เพื่อการดำเนินกิจการ การเงินระหว่างประเทศ จำนวน 3,000 หุ้น (ชำระค่าหุ้นแล้วร้อยละ 25)

9.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	ยอดคงเหลือ	การเปลี่ยนแปลงราคาตามบัญชี		ยอดคงเหลือ
	1 ม.ค. 2544	เพิ่มขึ้น	ลดลง	31 ธ.ค. 2544
ที่ดิน	2,495.4	-	-	2,495.4
อาคาร	1,898.5	67.8	-	1,966.3
อุปกรณ์	<u>350.2</u>	<u>225.5</u>	-	<u>575.7</u>
รวม	4,744.1	293.3	-	5,037.4
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>(823.3)</u>	<u>(210.6)</u>	-	<u>(1,033.9)</u>
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ	<u>3,920.8</u>	<u>82.7</u>	-	<u>4,003.5</u>

รพท. มีค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ประจำปี 2544 จำนวน 210.6 ล้านบาท

10. ขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัวรอดัตบัญชี

จากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวในปี 2540 ทำให้ รพท. มีผลขาดทุนจากการปรับอัตรา ซึ่งเป็นผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง (Unrealized Revaluation) จำนวน 83,417.9 ล้านบาท และ รพท. ได้ทยอยตัดเป็นเวลา 5 ปี เริ่มตั้งแต่งวดบัญชีปี 2540 เฉลี่ยปีละ 16,683.6 ล้านบาท ณ 31 ธันวาคม 2544 จึงไม่มียอดคงเหลือในบัญชีดังกล่าว

11. เงินรับฝากอื่น ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	<u>2544</u>	<u>2543</u>
เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ	114,773.8	147,433.4
เงินรับฝากจากการทำ Swap Agreement	136,637.0	207,938.0
เงินตราต่างประเทศที่รับฝากจากรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	3,218.9	2,241.4
เงินรับฝากจากสถาบันการเงินและหน่วยงานอื่น	<u>168,818.7</u>	<u>79,102.2</u>
รวม	<u>423,448.4</u>	<u>436,715.0</u>

11.1 เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ในจำนวนดังกล่าวได้รวมเงินกู้จากโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินฯ ตาม Stand-by Arrangement ซึ่งมียอดคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2544 จำนวน 1,337.5 ล้านบาท สิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 77,173.4 ล้านบาท (ปี 2543 จำนวน 2,350.0 ล้านบาท สิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 117,954.1 ล้านบาท)

ทุกวันสิ้นปี ธปท. ได้แปลงค่าเงินรับฝากทั้งจำนวนด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปี และบันทึกผลต่างไว้ในบัญชีปรับมูลค่าเงินรับฝากจากกองทุนการเงินฯ (ตามข้อ 13)

11.2 เงินรับฝากจากการทำ Swap Agreement

เป็นเงินรับฝากประเภทกระแสรายวันจากธนาคารกลางประเทศต่าง ๆ ที่ให้กู้แก่ประเทศไทย ตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินฯ จำนวน 136,637.0 ล้านบาท เทียบเท่า 3,071.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. (ปี 2543 จำนวน 207,938.0 ล้านบาท เทียบเท่า 4,906.5 ล้านดอลลาร์ สรอ.)

ทุกวันสิ้นปี ธปท. ได้แปลงค่าเงินรับฝากดังกล่าวด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปี และบันทึกผลต่างไว้ในบัญชีปรับมูลค่าเงินรับฝากจากการทำ Swap Agreement (ตามข้อ 13)

12. สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร

สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรรเป็นสิทธิพิเศษถอนเงินที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศจัดสรรให้ตามสัดส่วนโควตาที่ประเทศไทยมีอยู่ในกองทุนการเงินฯ ซึ่ง ณ 31 ธันวาคม 2544 ธปท. ได้รับจัดสรรสิทธิพิเศษถอนเงินรวม 84.7 ล้านบาท สิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 4,700.9 ล้านบาท

13. หนี้สินอื่น ๆ ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	<u>2544</u>	<u>2543</u>
ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	24,824.6	24,824.6
เงินกู้ตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินฯ	158,066.4	175,227.5
หลักทรัพย์ต่างประเทศขายฝาก	72,997.7	20,125.6
เงินกันไว้เพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ	-	693.9
ปรับมูลค่าเงินรับฝากจากกองทุนการเงินฯ	(5,243.6)	21,186.4
ปรับมูลค่าเงินรับฝากจากการทำ Swap Agreement	(793.8)	4,327.0
อื่น ๆ	<u>6,248.1</u>	<u>13,143.4</u>
รวม	<u>256,099.4</u>	<u>259,528.4</u>

13.1 เงินกู้ตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินฯ

เป็นเงินกู้ตามสัญญาภายใต้โครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินฯ ณ 31 ธันวาคม 2544 มียอดคงเหลือ 158,066.4 ล้านบาท เทียบเท่า 3,574.0 ล้านดอลลาร์ สรอ.

13.2 หลักทรัพย์ต่างประเทศขายฝาก

เป็นหนี้สินจากการนำหลักทรัพย์ไปขายฝากกับสถาบันการเงินต่างประเทศเพื่อเพิ่มผลตอบแทนจากการบริหารหลักทรัพย์ และ ณ 31 ธันวาคม 2544 มียอดคงเหลือ จำนวน 72,997.7 ล้านบาท เทียบเท่า 1,650.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยมีระยะเวลาขายฝาก 7 - 15 วัน

13.3 เงินกันไว้เพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ

ในปี 2544 ธปท. ได้โอนสินทรัพย์ที่รับบริจาคจากโครงการช่วยชาติโดยหลวงตามหาบัว กongsatpabk และกองทุนไทยช่วยไทย จากบัญชีทุนสำรองเงินตราไปเข้าบัญชีผลประโยชน์ประจำปีของฝ่ายออกบัตรธนาคารตามเจตนาของผู้อุปถัมภ์ จำนวน 693.9 ล้านบาท มีผลให้ ธปท. ต้องถอนคืนธนบัตรออกใช้ในจำนวนเท่ากัน (ในปี 2543 มีการโอนสินทรัพย์ที่รับบริจาคเข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราของฝ่ายออกบัตรธนาคาร ทำให้ ธปท. ต้องเพิ่มธนบัตรออกใช้ ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 และ ธปท. ได้กักเงินดังกล่าวไว้) ธปท. จึงยกเลิกการกักเงินในบัญชีเงินกันไว้เพื่อวัตถุประสงค์พิเศษทั้งจำนวน

14. รายได้อื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2544	2543
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	6,130.7	-
รายได้สุทธิจากตลาดซื้อคืน	2,758.7	2,984.8
รายได้อื่น ๆ	<u>624.1</u>	<u>272.2</u>
รวม	<u>9,513.5</u>	<u>3,257.0</u>

15. ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2544	2543
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	-	35,825.9
ดอกเบี้ยจ่ายตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินฯ	17,959.7	23,924.5
ดอกเบี้ยจ่ายพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	72.8	292.8
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	210.6	241.7
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอื่น ๆ	<u>1,693.9</u>	<u>1,110.9</u>
รวม	<u>19,937.0</u>	<u>61,395.8</u>

16. งบกระแสเงินสด

	หน่วย : ล้านบาท	
	ปี 2544	ปี 2543
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	(8,630.4)	(52,935.2)
รายการปรับกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิ เป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน :		
รายได้ค้างรับ (เพิ่มขึ้น) ลดลงสุทธิ	988.0	1,052.6
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(5,094.3)	1,312.9

หน่วย : ล้านบาท

	ปี 2544	ปี 2543
การตัดบัญชีส่วนเกิน (ส่วนลด) มูลค่าหลักทรัพย์	1,517.7	874.9
ค่าเสื่อมราคา	210.6	241.7
(กำไร) ขาดทุนจากการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(16,000.7)	25,906.1
การตัดจ่ายผลขาดทุนจากการใช้ระบบ อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว	<u>16,683.6</u>	<u>16,683.6</u>
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนเปลี่ยนแปลง ในสินทรัพย์/หนี้สินดำเนินงาน	(10,325.5)	(6,863.4)
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
เงินฝากธนาคารต่างประเทศ	(40,751.4)	42,249.1
สิทธิพิเศษถอนเงิน	3,000.3	6,410.9
หลักทรัพย์ที่ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน	139,518.0	(67,869.0)
เงินให้กู้ยืมและตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อ	(1,995.9)	(2,726.2)
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ในประเทศ	15,748.0	46,934.3
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ	(81,059.9)	(90,504.9)
สินทรัพย์อื่น ๆ	(17,622.1)	24,721.2
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เงินรับฝาก	75,324.6	(22,190.4)
หลักทรัพย์ที่ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน	2,663.0	45,001.0
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	(1,618.0)	(3,620.0)
หนี้สินอื่น ๆ	<u>50,382.1</u>	<u>7,741.8</u>
เงินสดสุทธิได้มา/(ใช้ไป)ในกิจกรรมดำเนินงาน	<u>133,263.2</u>	<u>(20,715.6)</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (เพิ่มขึ้น) ลดลงสุทธิ	(288.5)	(49.9)
เงินสดสุทธิได้มา/(ใช้ไป)ในกิจกรรมลงทุน	<u>(288.5)</u>	<u>(49.9)</u>

หน่วย : ล้านบาท

ปี 2544 ปี 2543

กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

เงินรับฝากจากโครงการช่วยเหลือของ IMF

เพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ (136,117.8) (7,529.0)

เงินสดสุทธิได้มา/(ใช้ไป)ในกิจกรรมจัดหาเงิน (136,117.8) (7,529.0)

ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ในเงินสด (26.4) 623.5

เงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ (3,169.5) (27,671.0)

เงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม 17,965.7 45,636.7

เงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 14,796.2 17,965.7

ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม

เงินสดจ่ายในระหว่างปี

ดอกเบี้ยจ่าย 23,232.6 23,050.8

งบย่อยเงินสด

เงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

เงินสด 4,762.3 7,021.0

เงินฝากคลังและตัวแทน 9,157.6 6,082.1

เงินฝากธนาคารต่างประเทศ (ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม) 876.3 4,862.6

รวม 14,796.2 17,965.7

17. ภาวะผูกพัน

ณ 31 ธันวาคม 2544 บริษัท.มีภาวะผูกพันตามสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า คงค้าง ดังนี้

17.1 สัญญาซื้อขายเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้า

เป็นสัญญาที่จะครบกำหนดในปี 2545 โดยต้องขายเงินดอลลาร์ สรอ. จำนวน 2,078.0 ล้านดอลลาร์ หากคำนวณสัญญาล่วงหน้าดังกล่าวโดยเปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยน ณ 31 ธันวาคม 2544

จะมีผลกำไรที่อาจเกิดขึ้น 1,013.3 ล้านบาท ซึ่ง ๒๒.๒% จะบันทึกรับรู้ผลกำไรในบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีเมื่อสัญญาครบกำหนด

17.2 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า

เป็นสัญญาที่จะครบกำหนดในปี 2545 - 2546 โดยจะต้องขายเงินเยน จำนวน 9,156.0 ล้านเยน ขายเงินยูโร จำนวน 140.4 ล้านยูโร และซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. จำนวน 206.3 ล้านดอลลาร์ หากคำนวณสัญญาล่วงหน้าดังกล่าวด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ 31 ธันวาคม 2544 จะมีผลกำไรที่อาจเกิดขึ้น 522.4 ล้านบาท ซึ่ง ๒๒.๒% จะบันทึกรับรู้ผลกำไรในบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีเมื่อสัญญาครบกำหนด

18. การบริหารความเสี่ยงของเงินสำรองทางการ

18.1 คณะกรรมการนโยบายการเงินเป็นผู้กำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงด้านการเงินต่างๆ โดยกำหนดขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงในการบริหารเงินสำรองทางการ คณะกรรมการนโยบายการเงินนำผลการวิเคราะห์และงานวิจัยซึ่งจัดทำโดยสำนักบริหารความเสี่ยงมาประกอบการพิจารณากำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยง และประเมินผลการบริหารเงินสำรองทางการภายใต้กรอบการบริหารความเสี่ยงดังกล่าวเป็นระยะ

18.2 สำนักบริหารความเสี่ยงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยง โดยมีหน้าที่ศึกษาเทคโนโลยีเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านการเงิน และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างดัชนีอ้างอิงสำหรับการบริหารเงินสำรองทางการการระบุปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญ การสร้างแบบจำลองและวัดความเสี่ยง การวิเคราะห์ผลตอบแทนปรับความเสี่ยงและการกำหนดสัดส่วนระดับความเสี่ยงเพื่อการบริหารเงินสำรองทางการนอกจากนี้สำนักบริหารความเสี่ยงยังประสานงานกับฝ่ายตลาดการเงินและบริหารเงินสำรองเพื่อกำหนดขอบเขตการลงทุนและกระบวนการบริหารความเสี่ยงสำหรับการบริหารเงินสำรองทางการ ทั้งนี้ สำนักบริหารความเสี่ยงจะเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับการกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยงต่อคณะกรรมการนโยบายการเงินพิจารณาอนุมัติ

18.3 จุดประสงค์หลักในการบริหารความเสี่ยงของการบริหารเงินสำรองทางการมีดังนี้

- (1) เพื่อหาสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดดัชนีอ้างอิง (ทั้งสัดส่วนของสินทรัพย์และของสกุลเงิน) และกำหนดระดับความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับการบริหารเงินสำรองทางการ
- (2) เพื่อคงสภาพคล่องสำหรับการดำเนินมาตรการทางการเงิน
- (3) เพื่อบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามแนวนโยบายการลงทุน

18.4 นโยบายการบริหารความเสี่ยงจะถูกออกแบบให้เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการตัดสินใจลงทุนของเงินสำรองทางการ

การบริหารและการพนักงาน

การบริหารและการพนักงาน

โครงสร้างองค์กรและระบบงาน

การปรับโครงสร้างองค์กรและระบบงานของ ชปท. ในปี 2544 แบ่งการดำเนินงานหลักๆ ดังนี้ คือ

1. การดำเนินงานต่อเนื่องจากโครงการปี 2543 เป็นการดำเนินงานตามแผนที่ได้ออกแบบไว้ในการปรับโครงสร้างและระบบงานของ 4 สายงานหลัก ได้แก่ สายตลาดการเงิน สายกำกับสถาบันการเงิน สายเงินฝากและตราสารหนี้ และสายออกบัตรธนาคาร รวมทั้งดำเนินการอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร และบริหารการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของพนักงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีขึ้น

2. โครงการใหม่ที่เริ่มดำเนินการในปี 2544 รวมทั้งสิ้น 8 โครงการ เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับสายงานที่ทำหน้าที่หลักของ ชปท. 2 โครงการ คือ โครงการปรับระบบงานสายนโยบายการเงินและสายนโยบายสถาบันการเงิน โครงการบริหารและจัดการความเสี่ยงในภาพรวม ซึ่งต่อมาได้จัดตั้งสำนักบริหารความเสี่ยง เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงทั้งด้านการเงินและด้านปฏิบัติการทั่วทั้ง ชปท. นอกจากนี้ ยังดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับสายงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนของ ชปท. อีก 5 โครงการ ได้แก่ โครงการปรับระบบงานสายทรัพยากรบุคคล (โดยนำแนวการจัดการใหม่ ๆ มาใช้ เช่น ระบบการตีค่างาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การคัดเลือกและสรรหาพนักงานเพื่อให้การบริหารงานบุคคลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น) โครงการปรับระบบงานสายธุรการ โครงการสอบทานวิธีการปฏิบัติงานปัจจุบันของสายตรวจสอบกิจการภายใน โครงการปรับปรุงงานด้านการบัญชี การพัสดุ และงบประมาณ และโครงการปรับโครงสร้างโรงพิมพ์ธนบัตรระยะที่ 1

นอกจากนี้ ชปท. ยังดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานอื่นๆ ที่ไม่ใช่การดำเนินงานในรูปโครงการ แต่ยังคงเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของ ชปท. ตัวอย่างเช่น ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารในระดับบน ปรับเปลี่ยนการแบ่งงานและการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะงานมากขึ้น ทบทวนบทบาทงานด้านประชาสัมพันธ์โดยรวม 2 ส่วนงานเข้าด้วยกันคือ สายสารสนเทศและประชาสัมพันธ์และสำนักผู้ว่าการ และจัดตั้งขึ้นเป็นสำนักงานบริหาร ส่วนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแห่งประเทศไทย และหอสมุดและจดหมายเหตุ ได้แยกออกเป็นหน่วยงานอิสระ ปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานของสายจัดการกองทุนให้เหมาะสมกับปริมาณงานและความรับผิดชอบที่เพิ่มมากขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานของสายรักษาความปลอดภัยโดยนำระบบ Access Control มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านรักษาความปลอดภัย

สถานะด้านกำลังคน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 ชปท. มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 5,042 คน เป็นชาย 2,429 คน หญิง 2,613 คน หรือร้อยละ 48.18 และ 51.82 ตามลำดับ โดยพนักงานร้อยละ

73.46 เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งจำแนกเป็น ปริญญาตรี ร้อยละ 71.31 ปริญญาโทร้อยละ 27.56 และปริญญาเอก ร้อยละ 1.13

ในช่วงปี 2545 - 2546 สปท. จะมีพนักงานออกจากราชการตามโครงการขอลออกจากงาน โดยความเห็นชอบร่วมกัน (Mutual Separation Plan) จำนวนรวมทั้งสิ้น 349 คน ซึ่งจะเริ่มออกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 โดยมีพนักงานขอลออกจากงานโดยความเห็นชอบร่วมกัน ณ วันที่ 1 มกราคม 2545 จำนวน 178 คน

การบริหารทรัพยากรบุคคล

นับตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา สปท. ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบและกระบวนการทำงานใหม่ทั้ง สปท. การบริหารทรัพยากรบุคคลจึงมีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเช่นเดียวกัน เพื่อให้สามารถสนับสนุนและรองรับการเปลี่ยนแปลงของ สปท. ที่จะบรรลุสู่วัตถุประสงค์หลัก วิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมของ สปท. ในภาพรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี 2544 นอกเหนือจากการปฏิบัติงานประจำตามขอบเขตหน้าที่ปัจจุบันแล้ว มีการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ด้านบริหารทรัพยากรบุคคลที่สำคัญหลายโครงการ ได้แก่ โครงการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคล โครงการปรับปรุงระบบสายทรัพยากรบุคคล โครงการประเมินค่างานและกำหนดเงินเดือน โครงการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน (Goal Setting Project) โครงการเตรียมความพร้อมเพื่อการบริหารจัดการ (Assessment Centre) ตลอดจนโครงการออกจากราชการโดยความเห็นชอบร่วมกัน (Mutual Separation Plan) ซึ่งโครงการส่วนใหญ่ สปท. ได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาที่ได้มาตรฐานในระดับนานาชาติเข้ามาร่วมดำเนินการ โดยมุ่งเน้นในด้านการพัฒนาองค์ความรู้ การฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคนิคการบริหารที่ทันสมัยให้กับพนักงาน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการในอนาคตภายหลังเสร็จสิ้นโครงการแล้ว

นอกจากนี้ ยังได้มุ่งเน้นการวางแผนกำลังคนล่วงหน้าทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเตรียมพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และการใช้กำลังคนอย่างมีระบบและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยวางระบบการพัฒนาอาชีพ (Career Development) การบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance Management) การทำแผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan) การประเมินศักยภาพบุคคล (Potential Evaluation) การจัดทำแผนเตรียมพนักงานระดับบริหาร (Succession Plan) ตลอดจนการวางแผนอัตรากำลังในภาพรวม

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนา ได้มุ่งเน้นการทำโครงการฝึกอบรม ทั้งที่เกี่ยวกับหลักสูตรด้านวิชาการ (Technical Skills) และหลักสูตรด้านบริหารและทักษะทั่วไป (Soft Skills) เพื่อที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน และตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หลัก วิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมของ สปท. เพื่อให้การใช้ทรัพยากรบุคคลเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544

ม.ร.ว. ปรีดียาธร เทวกุล	ประธานกรรมการ
นางธัญญา คีรีเวทิน	รองประธานกรรมการ
นายกิตติ พัฒนพงศ์พิบูล	รองประธานกรรมการ
นายปรกรณ์ มาลากุล ณ อยุธยา	รองประธานกรรมการ
นายวิษณุ เครืองาม	กรรมการ
นายเทียนฉาย กีระนันทน์	กรรมการ
นายเกียรติศักดิ์ จีระเชียรนาถ	กรรมการ
นายสรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม	กรรมการ
นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์	กรรมการ
นายเกริกไกร จีระแพทย์	กรรมการ
นายชวลิต เศรษฐเมธีกุล	กรรมการ

ผู้บริหาร ธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544

ผู้ว่าการ

รองผู้ว่าการ เสถียรภาพสถาบันการเงิน

รองผู้ว่าการ

รองผู้ว่าการ เสถียรภาพการเงิน

รองผู้ว่าการ บริหาร

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านระบบข้อสนเทศ

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านปฏิบัติการ

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านธุรการ

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายจัดการกองทุน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านวางแผน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน

ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล

นางธัญญา คิริเวทิน

นายกิตติ พัฒนพงศ์พิบูล

นายปกรณ์ มาลากุล ณ อยุธยา
(ว่าง)

นายเดชะพิทยัง แสงสิงแก้ว

นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล

นายเชษฐทวี เจริญพิทักษ์

นายรัฐกรณ์ นิมวัฒนา

นางธาริษา วัฒนเกส

นายจักรทิพย์ นิติน

นางสาวอุดมทรัพย์ เตชะกำพุช

นางนพมาศ มโนลีหกุล

นายบัณฑิต นิจถาวร

รองผู้ว่าการ เสถียรภาพการเงิน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายเศรษฐกิจในประเทศ

ผู้อำนวยการ ฝ่ายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ผู้อำนวยการ ฝ่ายนโยบายการเงิน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายตลาดการเงินและบริหารเงินสำรอง

ผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารความเสี่ยงและธุรการบริหารเงิน

ผู้อำนวยการ สำนักตลาดการเงิน

สำนักงานตัวแทนในต่างประเทศ

หัวหน้าสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย นครนิวยอร์ก นางสุชาดา กิระกุล

หัวหน้าสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย นครลอนดอน นายไพบูลย์ กิตติศรีกังวาน

นายปกรณ์ มาลากุล ณ อยุธยา

นายบัณฑิต นิจถาวร

นางอัญญา ไวกวมดี

นางจิตติมา ดุริยประพันธ์

นางอมรรา ศรีพยัคฆ์

นางธาริษา วัฒนเกส

นางทัศนารัตน์ รัชตโพธิ์

นายสมชัย กาญจนพิศาล

(ว่าง)

รองผู้ว่าการ เสถียรภาพสถาบันการเงิน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายความเสี่ยงและวิเคราะห์

นางธัญญา คิริเวทิน

นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล

นายสามารถ บูรณวัฒนาโชค

ผู้อำนวยการ ฝ่ายเงินกองทุนและบริการข้อมูล
ผู้อำนวยการ ฝ่ายกลยุทธ์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิเคราะห์และติดตามฐานะ
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายตรวจสอบ 1
ผู้อำนวยการ ฝ่ายตรวจสอบ 2
ผู้อำนวยการ ฝ่ายกำกับสถาบันการเงิน

และตรวจสอบสถาบันเฉพาะกิจ

ผู้อำนวยการ ฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยงและเทคโนโลยีสารสนเทศ นายปรีชา ปรมาพจน์

ผู้อำนวยการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ผู้อำนวยการอาวุโส สายกฎหมาย

ผู้อำนวยการ สายกฎหมาย
ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้อำนวยการอาวุโส สายคดี

ผู้อำนวยการ สำนักดำเนินคดี

นางสาวปรางทิพย์ บุศยศิริ
นางทองอุไร ลิ้มปิติ

นางสาวอุดมทรัพย์ เตชะกำพูน

นายอดุลย์ ดุลยพีรติส
นางนงนาท สนิทสุวรรณ
นายสรสิทธิ์ สุรินทร์เกศ

นายสมเกียรติ พงษ์ทิพพันธ์

นายปรีชา ปรมาพจน์

นางสาวพิมพ์ภา ถาวรายุศม์

นายเกริก วณิชกุล

นายชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี
(ว่าง)

นายอรรคบุษย์ ไกรฤกษ์

นายวีระชาติ ศรีบุญมา

รองผู้ว่าการ บริหาร

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านปฏิบัติการ

ผู้อำนวยการอาวุโส สายระบบการชำระเงิน

ผู้อำนวยการ สำนักปฏิบัติการชำระเงิน

ผู้อำนวยการอาวุโส สายเงินฝากและตราสารหนี้

ผู้อำนวยการ สำนักเงินฝากต่างจังหวัดและตราสารหนี้

ผู้อำนวยการอาวุโส สายออกบัตรธนาคาร

ผู้อำนวยการ สำนักจัดการธนบัตร

ผู้อำนวยการ สำนักบริการธนบัตร

ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคใต้

ผู้อำนวยการ ฝ่ายปฏิบัติการ

ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้อำนวยการ ฝ่ายปฏิบัติการ

(ว่าง)

นายเชษฐทวี เจริญพิทักษ์

นางเสาวณี สุวรรณชีพ

นายสายัณห์ ปรีวัตร

นายธานีินทร์ มุกดาประกร

นางเพ็ญศรี บุญชัยกุล

นางสาวสมปอง ยงวณิชย์

นายอิทธิชัย จันทรินทร์

นายสมมาต แสงจันทมณี

นายไพโรจน์ เสงสกุล

นายวิชาญ อมรโรจนวงศ์

นายเสริมสิงห์ สิงหเสนี

นายสุมาต นกุลประดิษฐ์

ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคเหนือ

ผู้อำนวยการ ฝ่ายปฏิบัติการ

ผู้อำนวยการ สาขาจังหวัดลำปาง

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านธุรการ

ผู้อำนวยการอาวุโส สายธุรการ

ผู้อำนวยการ สำนักพัสดุ

ผู้อำนวยการ สำนักก่อสร้างและเสริมสร้างปรับปรุง

ผู้อำนวยการอาวุโส สายการบัญชี

ผู้อำนวยการ สำนักธุรการเงิน

ผู้อำนวยการ สายรักษาความปลอดภัย

ผู้อำนวยการอาวุโส โรงพิมพ์ธนบัตร

ผู้อำนวยการ สำนักการผลิต

ผู้อำนวยการ สำนักสนับสนุนการผลิต

ผู้อำนวยการ สำนักโรงพิมพ์ธนบัตร 2

ผู้อำนวยการ หอสมุดและจดหมายเหตุ

ผู้อำนวยการ พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย

นายจิตติพันธ์ สุขกิจ

นางสาวพึงพิศ ตีรกานนท์

นายจิระพงศ์ ทิพยมณฑล

นายรัฐกรณ์ นิมวัฒนา

นางสาวอรุณศรี ดิวงกุล

นางอัญชเนียร กุลโชติ

นางสุวรรณี เจนพานิชการ

นายวีระศักดิ์ รุจิรกุล

นางสาวปราณี สีสาวสิทธิ์

นายเสนีย์ศิริ ศิริวัฒนกุล

นายนพพร ประโมจรรย์

นายบุญส่ง ใจสะอาด

นางสาวดวงดาว สมบัติศิริ

(ว่าง)

นางสิริมา ศรีสมวงศ์

นางสาวพรทิพย์ จุลานุกะ

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายจัดการกองทุน

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายบริหารกองทุน

ผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารทรัพย์สิน 1

ผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารทรัพย์สิน 2

ผู้อำนวยการ ฝ่ายตรวจสอบกิจการกองทุน

ผู้อำนวยการ ฝ่ายโครงการพิเศษ

ผู้อำนวยการ สำนักกฎหมายและติดตามทรัพย์สิน

(ร.) ผู้อำนวยการอาวุโส สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 1

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 2

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 3

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 4

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 5

นายจักรทิพย์ นิติน

นางสาวประไพ สุวรรณรัฐ

นางสุนทร รัตนวานิช

นายวิเศษ แดงน้อย

นายประภาส โสธรนพบุตร

นางฤชกร แสงสุพรรณ

นายเลิศศิลป์ อังคทาภิวัฒน์

นายพิศิษฐ สมานิต

นายพิศิษฐ สมานิต

(ว่าง)

(ว่าง)

(ว่าง)

นายทำนอง ดาศรี

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 6

(ว่าง)

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 7

(ว่าง)

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 8

นายบุญเลิศ เหลืองนาททองดี

ผู้อำนวยการ สำนักปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 9

(ว่าง)

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านระบบข้อสนเทศ

นายเดชะพิทย์ แสงสิงแก้ว

ผู้อำนวยการอาวุโส สายฐานข้อมูล

นางสว่างจิตต์ จัยวัฒน์

ผู้อำนวยการ ฝ่ายประสานงานและจัดเก็บข้อมูล

นางพูนสิน เฉลิมพงศ์

ผู้อำนวยการอาวุโส สายเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางนียดา กนิษฐรัตน์

ผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาระบบสารสนเทศและงานบริหาร

นางสาวนภาพจร เหมะจันทร์

ผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาระบบงานธุรกิจการเงิน

นายฉิม ตันติยาสวัสดิกุล

และจัดการเทคโนโลยี

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านวางแผน

นางนพมาศ มโนลีหกุล

ผู้อำนวยการ สายวางแผน

นางศิวาพร กฤตยารัตน์

ผู้อำนวยการอาวุโส สายทรัพยากรบุคคล

นางเกลิยวทอง เหดระกุล

ผู้อำนวยการ สำนักนโยบายและบริหารทรัพยากรบุคคล

นางสาวดวงมณี วงศ์ประทีป

ผู้อำนวยการ สำนักบริหารเงินเดือนและสวัสดิการ

ม.ร.ว.นพเกตมณี เต็งนิยม

ผู้อำนวยการ สถาบันฝึกอบรม

นางวรสุลีสรี ส่งเจริญ

ผู้อำนวยการ สำนักงานโครงการปรับองค์กร

นายกฤษ ฟอร์ดเลิศ

ผู้อำนวยการ สำนักบริหารความเสี่ยง

นางสาวพิมลพรรณ ภาโวาท

ผู้อำนวยการอาวุโส สายตรวจสอบกิจการภายใน

นางสาวนิตยา พิบูลย์รัตนกิจ

ผู้อำนวยการ สำนักตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวอโณทัย เพิ่มวุฒิวรรณท์

และกิจการธนบัตร

ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานบริหาร

นางธัญญา สุรัสวดี

ผู้อำนวยการ สำนักสื่อสารมวลชน

นายโอบเอื้อ ครุฑาหนูช

ผู้อำนวยการ สำนักผู้ว่าการ

นางนวลอนงค์ อังศุรัตน์

ผู้อำนวยการพิเศษ

นายนวรรตน์ เลชะกุล

ผังแสดงโครงสร้างองค์กร

ผังแสดงโครงสร้างองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการธนาคาร

สำนักงานบริหาร
(สปร.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
ธัญญา
0-2283-5101
thanyas@bot.or.th

ผู้ว่าการ
ม.ร.ว. ปรีดิยาทร เทวกุล
0-2283-5001
pridiyad@bot.or.th

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการนโยบายการเงิน

เสถียรภาพการเงิน
รองผู้ว่าการ ปกรณ์
0-2283-6996 pakorm@bot.or.th

เสถียรภาพสถาบันการเงิน
รองผู้ว่าการ ธัญญา
0-2283-5003 tsiri@bot.or.th

คณะกรรมการ
นโยบายสถาบันเงิน

คณะกรรมการ
บริหารเงินสำรอง

คณะกรรมการ
นโยบายตลาดเงิน

คณะกรรมการ
พัฒนาสถาบันการเงิน

สายนโยบายการเงิน
(สนง.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
บัณฑิต
0-2283-5100
bandidn@bot.or.th

สายตลาดการเงิน
(สทง.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
ธาริษา
0-2283-5004
tarisaw@bot.or.th

สายนโยบาย
สถาบันการเงิน
(สนส.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
ธีระชัย
0-2283-5003
thirachp@bot.or.th

สายกำกับ
สถาบันการเงิน
(สทส.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
อุดมทรัพย์
0-2283-5006
udomsupt@bot.or.th

สายกฎหมาย
(สทม.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
เกริก
0-2283-5762
krirkv@bot.or.th

สายคดี
(สคค.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
อรคบุษย์
0-2283-6451
arkabusk@bot.or.th

สายระบบ
การชำระเงิน
(สรช.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
เสาวณี
0-2283-5419
saowanee@bot.or.th

สายเงินฝาก
และตราสารหนี้
(สฝต.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
ธานีรินทร์
0-2283-5407
taninm@bot.or.th

สายออกบัตรธนาคาร
(สบ.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
สมปอง
0-2283-5301
sompongy@bot.or.th

สำนักงานภาคใต้
(สทต.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
ไพโรจน์
0-7424-3895
phairojh@bot.or.th

สำนักงานภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ
(สทอ.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
เสริมสิงห์
0-4324-2357
sermsins@bot.or.th

สำนักงานภาคเหนือ
(สทน.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
จิตติพันธ์
0-5322-4159
chittips@bot.or.th

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544

คณะกรรมการตรวจสอบ

สายตรวจสอบ
กิจการภายใน
(สตน.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
นิตยา
0-2283-5702
nitayap@bot.or.th

คณะผู้บริหาร

